Euthici Auguſtini Niphi Philotei
Sueſſani de noſtrarum cala-
mitatuꝫ cauſis liber ad
Oliueriũ Carafaꝫ
Cardinali-
uꝫ maxi
muꝫ.

¶ Euthici Augustini Niphi Philotei Suessani de nr̃a/
rum calamitatū causis liber ad Oliueriū Carafam car/
dinaliū maximū.

¶ Prefatio.

Exordium E Lucubratio-
nes. vigilias. ceteraq3 id
gen⁹ Oliueri cardinaliū
maxie: non ys ꝗ penitus
hec ignorauerit: prisci di
care ↄsueuerunt. Enim·
uero apud eos id nō ridi
culi min⁹ hēbat: q̄ꝫ si cū
cecis de coloribus. deq3
musicis cū surdis ↄcerta/
remus. vnde ⁊ Empedo
cles qñq3 derisus: qui vi
tes insectis. insecta brutis. bruta hoīb⁹ horrēda mōstra
ↄponēs ↄseruit. Non secus horrēdū. si militib⁹ de mori/
b⁹. Mercatorib⁹ de diuin: ditib⁹ d̄ paupertate libelli dica
rent. vbi nēpe hac in re venerari: atq3 excolere ↄiectāt.
sūmope ꝺladūt: atq3 deturpāt. Ne igr̄ crimē l eiusmodi
me dilutū qñq3 p̄senseriz: cui meas has elucubratiuncu
las nō iniuria dicare posseꝫ: diu mecū pēsitaui. Tu vn⁹:
quē litteratoꝝ oīuz ↄclamatu etatis nr̄e dec⁹ audio. vi/
ta. moribus. disciplina φιλοσοφοτοτου nō temere oc
currebas. Ad te oēs veluti ad saluberrimū portum ↄfu/
giūt: eruditoꝝ vox diuersa sonat: sꝫ vna ē: ꝙ tu ver⁹ oīuz
studiosoꝝ pr̄ diceris. redditā: pfecto r̄dditā sibi vetustatē
(te p̄side) cē ↄuocitāt: sꝫ ex̄ suspictiōeꝫ adulatiōis: qḋ de
te sentio dici posse vellē. dicerē: pfecto dicerē: nō eē vete
rū patrū: quē vita: morib⁹: disciplina nō anicesseris. Iure
itaq3 labores hos ꝑ humanitate tua manu placita acci/
pias rogo: quos non tibi dedico. vtcūq3 ꝑmerear: quāq̄ꝫ
nunq̄ me ꝑmereri posse: nec vt fructū aliquē sentiā tui
de me iudicij: ⁊ si tui iudiciuꝫ oī ex pte grauissimū hēat:
nec vt abste ꝑher: tāetsi tui approbatio cōmēdatissima
foret: nec ob alias cās: lꝫ īnūere me cogere possent: sꝫ vel
maxie vt meā i te deditā obseruātiā agnoscas. Millesi/ Inuentio.
mo igir̄ qngētesimo ⁊. iij°. āno. vꝫ. q̄ īgens illud bellū īter
hyspanos gallosq3 v̄tebar̄. pestis minacissima totā occu
pauit italiā. potissimū cāpaniā. vrbē nr̄aꝫ suessaꝫ maxie.
hyspāoꝝ ob exercitū. q illic qnq3 ⁊ q̄dragita dieb⁹ morā
traxit. Ex hac p̄mates fere oēs piere. iuuenes celeberri/
mi. senes ꝗuissimi. mulieres ingenue. ceteriq3 īnūeri cu/
iusq3 gnis viri clarissimi. Nos v̄o cum paucis q euasere.
deserta vrbe īgrauescēte ob pestis crebrā p̄seuerātiā ī di
uersa loca ꝑmigrauim⁹. ego itaq3 ruriolū. cascolūne qḋ/
dā marseolū noīe cōmeaui. gerensq3 ibi diu morā. varia
mēte reuolui. recōdabar. n. nr̄i ocij. dū patauii militaue/
rī. vbi ocij cū atq3 m̄lta cū voluptate. varia absoluimus
volumīa. edidimusq3 Ar. de aīa cōmetaria. Auerro. de/
structio destructionū expōnē. deq3 ītellu libꝝ. demoni/
busq3. deq3 sensu agēte libelluꝫ. aliaq3 ꝑmulta. Nūc v̄o
tot laborib⁹ ac calamitatib⁹ ↄplicatis aliud scribēdi ge/
nus occurrit. Uaria ī h̄ gn̄e ad scribēdū digna l mētē su
ꝑuenere: veꝝ aīaduertētes calamitates. totq3 enormes
euētus. qb⁹ tota italia. totūq3 regnū p̄sertiꝫ q̄tiebant̄ an
nos fere decē. Nihil aliud ad scribendū premeditati su/
mus: q̄ꝫ haꝝ cās inuestigare gnāles: ac pensiculatissime
apire. Uidebamus enīuero oblōgos ingnātos morbos. Calami/
egritudines diuturniores: cū ys ⁊ ptbisis. tabes. febres tates.
q̄rtanas. distillatōes. ꝗuedines. tusses. pituitosos inume Morbi.
ros fluxus. catarros. queq3 dr̄r reumata adeo īcreta. ꝙ
vt luce putabar̄. plurimos v̄ruces. morbos pestiferos. re/

pētinas mortes. pustulas. inuisuꝫ atq3 nondū enarratuꝫ
morbū: quē gallicū vocant: poragras. tubercula. menta/
gras. erysipeleas. ⁊ cetera id gen⁹. Itēq3 animi merores. Anie q̄li/
ↄsternatiōes. terrores. incēdia. ⁊ id gen⁹. Crebra p̄terea tates.
ciuiū exilia. fugas. luctus ānone caritatē. frugū sterilita
teꝫ. fructuūq3 īopiā. iacturas. reꝝ familiariū direptōes. Fortune
tū rusticaꝝ. tū vrbanaꝝ: fames. mortes nō vnā ob cām: mala.
anīaliū armētaliū. gregaliuꝫ. stabulariūq3 exitia: dānifi
cantiū anīaliū multitudinē. vn̄ apud calenū tot mures
crebruere: ꝙ ānonā vix agricole colligere poterant: mul
tis ēt in locis apulie idē visuꝫ est. Rursus in aere terrifi Mutatio/
cos vētos: atq3 nocuos. repētīnas mutatiōes. traiectio/ nes aeris.
nes. discursus. naufragia. Uidebamus p̄terea īdomitos Bellica
īpetus. rixas. ↄtentiōes. p̄lia. tumultus. seditiōes. tū ciui
les. tū bellicas. ac militares. ducū atq3 impātiū iraſ. ani
moꝝ ītemperatissimos motus. rapinas. opprobria. ↄtu/
melias. cedes. furta. vrbiū atq3 oppidoꝝ direptiōes. ca/
ptiuitates. predarū abactiōes. adortus hostiles. īsidias.
mortes ex gladio. cruciatus. liberoꝝ capitū venundatio
nes. īcestus. sacroꝝ ꝑfanatiōes. mulierū ingenuaꝝ vio/
latiōes. atq3 īfames rapias. legū ꝑstratiōes. ciuiliū mo/
ruꝫ abusus. Itēq3 ⁊ grassatores. piratas. p̄dones. ꝑdito/
res. regnoꝝ alternatiōes. regū exilia. ducū p̄ncipūq3 ca/
ptiuitates. magnoꝝ ecclesiasticoꝝ cruciatus ⁊ carceres.
Hec qdē totā fere ꝑ italiā decē ānos frequētari huc usq̄ꝫ
vidimus. potissimū nr̄o in regno. āno. vꝫ. scḋo a creatiōe
Alexādri pōtificis. Admirātes igir̄ tot ⁊ tanta mala. cre Introdu/
debamus hec ex ira ꝓcedere diuina. nā vt cesar de bello ctio ō cāis
gallico cōmētario p̄° inqt. ↄsuesse. n. deos īmortales quo
grauī⁹ hoīes ex cōmutatiōe reꝝ doleant: quos ꝑ scelere
eoꝝ vlcisci velint. his secūdiores īterdū res ⁊ diuturnio
reꝫ īpunitateꝫ ↄcedere: inde cepim⁹ de dei scia. eiusdēq3
ira scribere. veꝝ q̄r h̄s stellas astraq3 ꝑduxit. vt ea mo/
tib⁹ ꝓprys. ac lumīb⁹ agere sinat (vt Aug⁹ scribit) visuꝫ
erat nobis ei⁹ euentus ab ipsi⁹ dei ira p̄° euenire. scḋo ab
īpoꝝ siderū ↄfiguratōib⁹: De deo loq sileat mēs hūana:
de celestib⁹ vix pauca loq pōt: sꝫ multo facili⁹ q̄ꝫ de deo.
Cepim⁹ ꝑꝑ h̄ nr̄aꝝ calamitatū cās gnāles. ⁊ celestes an/
notare. Occurrebāt igir̄ nobis in p̄mis eclypses: crinite
stelle: ceteroꝝ ↄiūctōes: ⁊ maxie triū supioꝝ luminariū
synodi. atq3 diametratōes: nec mirū quippe. nā ab āno
M. cccc. xciij. vsq3 ī p̄ntē ānū. M. ccccc. iij. eclypses decē
crebruere. oēsq3 in italia habuerūt locuꝫ: q̄r vel in libra:
vel leōe: vel ys in q̄drangulis: vel diametris: ↄstat aūt li
braꝫ ⁊ leonē italie preesse. Qua e re solaris illa eclypsis.
M. cccc. xciij. lūaris v̄o eodē āno. ambeq3 in libra. itēq3
⁊ ille tres āno. M. cccc. xciij. secute: quaꝝ due lūares in
libra p̄fuerūt. p̄° qdē: q̄r in signo fuit libre. 2° q̄r in ariete
diametro libre. Miras nob̄ calamitates ignārūt. Mo/
riebar̄. n. īter h̄ tpa ferdinādus apulie p̄mus rex. Alfon
sus ei⁹ fili⁹ coronar̄. cogiturq3 ꝑꝑ populoꝝ dissensuꝫ fu/
rorēq3 ferdinādo filio coronā renuere. ob galloꝝ. vꝫ. in
regnū accessuꝫ: in siciliā oēs e karolo galloꝝ rege fugā/
tur: eodē anno ferdinādus ij⁹ rex redyt: morir̄ Alfonsus
eius pater: karolus īterea ab venetoꝝ exercitu ab italia
fugar̄: interim ferdinādus scḋs ↄ galloꝝ exercitū aduer
sus atellā castrametatus est: nec illinc p̄us recessit. quin
exercitū ipsuꝫ galloꝝ totum: nō armoꝝ vi captiuū fecit.
Admirabile q̄ppe. Anno v̄o. M. cccc. xcvi. ab eclypsi so/
lis q̄ p̄fuit in piscib⁹. M. cccc. xciiij. qḋ signū erat ꝓpheti/
caꝫ natalis ferdinādi scḋi. morir̄ ipse scḋs ferdinandus:
regnatq3 Federicus rex p̄mus. p̄mi ferdinādi scḋs fili⁹.
Debellar̄ caieta. totūq3 regnū fere sub aragonia factiōe
subycir̄. Galli v̄o fere oēs ptim morbis. ꝑtim ferro. par/
tim naufragio periere. P̄. M. cccc. xcvij. due secute sunt

eclypſes.amboꝝ.vꝫ.luminarium.ambe.vꝫ.in leōe italie
ſigno:que rurſus nō paruas nobis calamitates portēde
rūt.īter illoꝝ.n.tēpora cometa vīſicolor pauis. ex mercu/
rij ꝑncipatu.ſaturniqꝫ ꝑticipatiōe ꝯſpicit. Anno ꝑ cuius
morit̄ ī gallia idē Carolus galloꝝ rex ſine liberis:cui ſuc
ceſſit Lodouicus dux orlādie:q̄ Lodouico ſfortie Me/
diolāi tūc duci bellū indixit. Anno ijº a comete Lodoui
cus dux a lodouico rege galloꝝ ī germaniā fugat̄:ab ipe
ratore dextrā expoſcēs:eodēqꝫ āno ī dominium redijt:ꝓ/
ditorie tñ captiuat̄ ſuis ab eluetijs. Anno a comete iijº a
gallis.hyſpāis.Alexādro pōtifice vna ꝯiuratis federicº
rex ꝑmº e regno fugat̄.capua dirimit̄. cogiturqꝫ ſibe ad
lodouicū Galloꝝ regē accedere.ſpōteqꝫ eidē parere:me
dijs iterī tpibº multe celeberrime vrbes.ac oppida.di/
rute ꝯſpiciebant̄ ī dies. Iiſmet tēporibº a ceſare borgia
alexandri pōtificis filio multe ſtrages. tumultus. ac ce/
des.vrbiū direptiōes inuēre.mulieꝝ īgenuaꝝ violatio
nes.opprobria.īcendia.furta. ⁊ mala oīuꝫ generū ī etru/
ria.romādiola. ac ceteris lōgobardie locis ſpectabātur
in dies. Ipſo ēt eodē āno vrſinoꝝ capita ab eodē ceſare
borgia ꝓditorie captiuant̄: ⁊ ilico detrūcant̄. Anno a co
mete iiijº. īter hyſpāos galloſqꝫ ꝯtaminatis federibº rixa
concitat̄.e qua ad bellū ſeuiſſimū exſuſcitant̄. Anno vō.
M.cccccij.ſucceſſit eclypſis ſolaris horrenda:vbi marſ
galloꝝ ꝓtector ꝯbuſtº erat ī domicilio carceꝝ: erat qꝫ e
q̄drāgſo ſaturni afflictº. Iuppiter vō hyſpāoꝝ ſiue ꝓte/
ctor:ſiue ſig̃tor ī. vij. ab horroſcopo loco a mal̄ liber:niſi
ꝙ repedabat: ⁊ ī viᵐ cadere cepat:decēbris mēſis eodē
āno ceperūt moꝝ galli ab hyſpāis exitiola: atqꝫ ſtragecu
las pati: apō calabriā ꝑo galloꝝ cū hyſpāoꝝ ꝑte ꝯflixit:
vbi oēs galli aut ceſi:aut īterēpti: aut captiuati ab ipſis
fuere hyſpāis: nō mltō poſt galli q apud apuliā ꝯ bardū
caſtrametabāt̄:ēt cū hyſpāis ꝯflixere:⁊ rurſus ceſi ac at
triti ab hyſpāis extitere. vbi galloꝝ vicerex.duces.baro
nes.ac mlti nobiles ꝑiere.mlti qꝫ captiuant̄:ceteri q re/
māſerūt in caietā fugant̄. Ibiqꝫ diu morātes inꝫ menia
mltas hyſpāis dedere cedes. eodē eclypſis āno Alexan/
pōtifex morit̄:⁊ galli duce eoꝝ māchiōe mātue aſſūpto.
in etruria rurſus pollētiſſimū exercituꝫ ꝯgregarunt:nec
ꝑus regnū īuadūt:qn pius iijº pōtifex fuerit aſſūptº: atqꝫ
viribº tūc reſūptis . regnū petūt. inꝫ caſſinū caſtrametā
tes. Ac hyſpani caiete obſeſſiōe relicta.ꝯgregatis ēt eoꝝ
viribº ſuis cū colūneſibº:ac multis nr̄i regni militibus.
Germ̄ hieremanū petūt:ī frōteqꝫ eoꝝ aſſiſtētes. Interiꝫ
āno 2º ab eclypſi ſucceſſit triū ſupioꝝ ꝯiūctio in cancro
eclyptico ſig̃: q̄drāgſo: ſol qꝫ cū illa nūc diametrabat̄:
nūc q̄drāglabat̄:nūc ꝯiūgebat̄. Morit̄ tē piº iijº.galliqꝫ
oppidū roccā ſiccā noīe īuadūt:hyſpāi ꝓſpo colūna ac fa
britio ducibº ex aduerſo in oppidi tutelā ſe traſtulerūt:
gallis ꝑliū offerētes:q īpetu depoſito.pedes referūt.ac ī
flegellaſ:quē pōtē curuū vocāt cōmearūt:itinere ꝑ ꝑter/
miſſo ꝑ viā inꝫ flumē ī garlianū ſe ꝯtulerūt:totūqꝫ fūdo
rū comitatū. Turriqꝫ garliāi in ſui dñio ſubijciētes. In/
terea ligneū pōtē elaborarūt:q̄ ꝑfecto turrim nr̄aꝫ mari
timā triremibº ⁊ nauiculis ceperūt:eoqꝫ die pontē ſupra
flumē ꝓijciētes. Hyſpāi vō ex aduerſo apud centurā rus
nr̄m caſtrametātes:frōte aſſiſtūt.ſequēti die galli pōteꝫ
ꝑtrāſeūtes ꝯ hyſpāos vallū ac aggerē inꝫ flumē vi cepe
rūt. Die iijº ad aggeris ac valli ꝛcupatōeꝫ hyſpāi accedē
tes fabritio colūna duce cū gallis ꝑliābulauerūt. valluꝫ
ac aggerē recupātes:eoſdēqꝫ vltra flumē fugātes. Inte/
rea iuliº ijº pōtifex creat̄.ex vtraqꝫ ꝑte feſtiui ꝓbani ſpe/
ctāt̄. Rebº itaqꝫ īter vtroſqꝫ remiſſis aliquātulū hyſpāi
ñ mltō pº tꝑe ob tēpeſtatū crebrā ſeuitatē relictī caſtriſ:
ſueſſaꝫ rurſus redeūt:ibiqꝫ.xx.diebus morātes. Inter h̄

tꝑa ligneū pontē fabricarūt: ipſoqꝫ pacto ꝑ ipm inꝫ ſuū
oppidū gallos īuadūt:ipos fugātes:eis īnumeras cedes
dedere:⁊ ita federibº qbuſdā īter eos initis.caietā ī eoꝝ
dñio ſubiecēre:tꝑa īter h̄ ab hyſpāis hinc. a gallis illinc
multe celeberrime vrbes. multa ꝑclara oppida dirute.
laceſſite.ac attrite ſpectabant̄ ī dies. De rebº igit̄ hiſce
ſcribe: deqꝫ cāis ipaꝝ accurate pēſitare:nō ſolū ꝯdignū
videbat̄:imo ⁊ ꝑnecēū. Quāobrē libꝝ edere cepimº:q h̄ Nomē libri.
calamitatū nr̄aꝝ cāis īſcribat̄. Calamitateſ ex ijs patēt:
cāe vō: ꝑticlares qdē ſūt geneſes:gnāles vō nūc aggredi
mur:ſunt aūt he eclypſes:crinite ſtelle.ſynodi.atqꝫ cete/
roꝝ.c.⁊.xix.ꝯiūctiōes. Diuiſimº vō libꝝ nr̄m ī iiijᵒʳ ꝑtia/ Diuiſio libri.
les. ꝑº ē de eclypſibº. 2º de crinitis. 3º de ſynodis.an/
nuiſqꝫ ꝯuerſiōibº. 4º de ceteroꝝ.c. ⁊.xix. ꝯiūctiōibus.
De nāqꝫ iiijᵒʳ ꝯſtellificatiōes:ſiue ꝯſideratiōes:ſiue ꝯſti
tutiōes gnāles ſunt calamitatū cāe. ꝑº ꝙ ꝑſibº cōes. 2º
ꝙ pollētiores:geneſis aūt ꝑticulares. tū qꝛ vni deſigna/
to hoī ꝯperūt.tū ꝙ illis ſubijciunt̄.particulares cās nūc
omittimº.tū qꝛ nimis curioſe vixqꝫ certe.tuꝫ qꝛ ſi deus
vitā ꝯducet diligētiori cura ⁊ lōgiori volumine abſolue
mus. Gnāles nūc ꝓſeqmur. Hia nāqꝫ cognitio:ac dilıgē Vtilitas
ter pēſitatis.reges debitis tpibº bellū īdicere ſciēt. ꝑliū
exercere. victoriā ꝯſeq:cū ⁊ bellū ⁊ ꝑliū. ⁊ victoria. cete/
raqꝫ id genº nō a potētatu regio:ſꝫ a celeſtibº ꝓdeāt ꝯſti
tutiōibº:īterdū validi ⁊ pollētiſſimi exercitº ceſi fugati/
qꝫ ſūt.tū a debili.tū a minimo. vt ille xerxis potētiſſimē
ꝑꝑ celeſtē minitatōeꝫ.poterūt ⁊ ciues celeſtes euentus.
calamitateſqꝫ euitare.poterūt ⁊ ſapiētes ⁊ ꝑdicere futu
ra:⁊ ſe ſuaqꝫ bona ꝑſeruare.inꝫ Ptolomei enunᵗⁱᵐ vᵗⁱᵐ.
pōt q ſciēs ē multos ſtellaꝝ effectº auertere:qñ nāꝫ eaꝝ
nouerit:ac ſeipm añ illoꝝ euētū preparare.pōtqꝫ ſapiēs
dux victorie ꝯferre. inꝫ ꝓtholomei enūᵗⁱᵐ viijᵐ ſapiens
aīa ꝯfert celeſti opōni: quēadmoᵐ optimº agricola arā/
do expurgādoqꝫ ꝯfert nāe. Ad h̄ his adamuſiꝫ īſpectis:
qs calamitates tot:qs euētus tātos: qs euariatiōes hau
admirabit̄:admiratio eni(vt Ar.ē auctor)ex rei cāe
ignoratōe emergit. Nemo ſciēs reꝝ cās admirat̄:nemo
calamitates ꝓuidēs ꝯtriſtat̄: nemo īportunos ꝓnoſcens
euētº lāguet. Qua e re ſi meis in dolorībº:quos hac ſeua
tēpeſtate paſſus ſuꝫ. reꝝ celeſtiū nulla mihi ꝓfuiſſꝫ ſcia:
implacabiles fuiſſent;enīuero amiſi bona: q̄ (qꝛ fortūe.
erāt)parū affligebar. Corꝑis lāgores patiebar: q̄(qꝛ na
ture ſūt)mitigabar. ꝓximos atrociſſima peſte ꝑdiderā:
q̄(qꝛ ꝓuiſa)nō mltū me dolore affecerūt. Quāta igit̄ ſit
nr̄i libri cōmoditas:q̄ta(vt ita dicaꝫ)neceītas: Oliueri
cardinaliū maxime: Tu q idē ⁊ ꝑhs ⁊ mathe^{cus}es:diiudi
ca. Illud te nō ignorare volo:me etſi ī h̄ liº multos citat̄
ſeꝫ auctores:oīa ad ꝑcepta claudij ꝓtholomei eē locutū.
hūc.n.nō minorē facio Ariᵗᵉ:illū qdē ꝑhoꝝ deū:hūc ma
thematicoꝝ facile monarcam:o quot ⁊ quātos aſtrono/
maſtros vidimus: qui omittētes Ptholomei ꝑcepta in
eoꝝ annuis emiſſionibus. veluti fabulatores. circulato
reſqꝫ hēnt̄:hic ſolus aſtronomiaꝫ cum nāli ꝑhia ꝯiūxit:
hic huiº diue ſcie(teſte materno)ſecreta ꝑcepit:ad hūc
accedite o ſocij.hunc excolite:ceteri.n.q ab huiº ꝑceptis
deuiarūt:deliramēta ſcribūt.deceptiōes cōponūt. Feci
aūt libꝝ meū more geometrico.accepi.n.enūᵗⁱᵐ e greco
codice Ptholomei: ⁊ a nobis: grecoqꝫ ſine noīe expoſi/
tore.aqꝫ Porphyrº cōmentatiōeꝫ orditus ſum:nec expe/
ctes ordinē in enunᵗⁱᵒ.vt in Ptholomeo ſcribunt̄. Sed
eo ordine illa formaui:quo nr̄o ꝓpoſito ſubſeruiūt: veꝝ
ſi deus vitā ꝓducet:qñqꝫ totū latinū faciā:⁊ apotheleſ/
mata gnālia ⁊ particularia. vbi patebūt ceteroꝝ errata:
ac huius diuine artis ſecreta.

¶ Finis prefationis.

¶ Eiuſdez Auguſtini Niphi de calamitatū nr̄arum cauſis
liber primus. ¶ Enun^tum^. I.

**PRedictiões bifariā diuiſere: in gene
rales videlȝ ꝛ particulares. Genera
les quadrifariam ſubdiuidunt.**

¶ Euēt⁹ pticulares hi ſūt: q̄ vni deſignato
hoī ɔtigūt: hos ex rōnib⁹ ac ɔſtellificatiōib⁹
genituraꝝ colligūt mathe^ci. Gn̄ales euēt⁹ ipſi ſunt: q̄ pl̄rib⁹
ɔtingūt hoīb⁹. Ex cāis gn̄alib⁹. vt naufragiū. ɔflictus. dire
ptio vrbiū. ꝛ id gen⁹. Gn̄ales cāe ſūt eclypſis luminariū. cri
nite ſtelle. triū ſupioꝝ ɔcurſus. ſynodi luminariuȝ. his. n. e
cāis q̄drifariā gnātiȝ euēt⁹ ɔtigūt. ab eclypſib⁹ q̄dē ꝛ come
tis pollētiſſimi: ac q̄uiſſimi. A ſynodis luminariū graues ꝛ
pollētes. multoq̄ȝ pollentiores illis q̄ e triū ſupioꝝ ɔcurſu
fluctuāt. debiles ꝛ imbecilli a triū ſupioꝝ ɔcurſib⁹ ɔtigere
aſſolēt. Predictiōes igiꝰ pticulares ſūt: q̄s e gēituris colli
gūt aſtronomi. gn̄ales vō e cāis gn̄alib⁹: q̄ q̄: q̄drifariā ſūt:
ꝛ q̄drifariā ſubdiuidūt mathe^ci. vt vō res h̄ lati⁹ apiaꝰ. de
virib⁹ haꝝ ɔſtellificatiōuȝ op⁹ ē trāſigere. Sūt igiꝰ q̄ rātū
ſoli lūeq̄ȝ vires ꝓbēt: e q̄b⁹ euēt⁹ ꝛ gn̄ales ꝛ pticlares ɔtige
re oȝ. ceteras ſtellas vł nihil agere: vł ptenue ac exile eē: q̄ꝺ
agere vīr. D⁹ pōnis pic⁹ nr̄ doctiſſim⁹ i 3⁰ li⁰ ſuaꝝ ɔfutatio
nū. capite x⁰. eē vł. arg^m q̄ꝺ celeſtes ſtelle agūt lumie. Cū igiꝰ
ſol lūaq̄ȝ maxie luceāt: ſol q̄dē p ſe. luna vō vt a ſole ipſo il
lumīata. cetere paꝝ: aut nihil lucis hn̄t: iccirco ꝛ vires vel
nlle ſūt: vł exigue: atq̄ȝ ptēues: ſȝ h̄ inn̄ale ē: q̄ñ nobilioꝛib⁹
corpib⁹ vires īſūt ꝓſtabiliores. ſi igiꝰ ignis ydiotropia ē ca
lefacere: aq̄ frige^re terre exiccare: aeris hūectare. igiꝰ oīb⁹
ſtellis ēt lūinis vires erūt pollētiores ꝛ ꝓſtabiliores his: ꝛ
ita vires hn̄t aliquātas. Sȝ de his poſteri⁹ diligēti⁹ pergre
muꝫ. Nūc vō q̄ꝺtū ad rē hāc attinet: aiaduerſiōe dignū: ſtel
las agere motu ꝛ lumie. p q̄ꝺto. n. motu varias formāt ɔfi
guratiōes cū ceteris ſtellis ꝛ iter ſe. varios poſſidēt ſit⁹. effi
ciunꝰ. n. ſuis i pgratiōib⁹ iterdū triāgule iterdū ſexāgule.
iterdū q̄drāgule. iterdū diametre. iterdū ɔiuncte. Amplī⁹
q̄ñȝ oriētales: q̄ñq̄ȝ occidue: nūc luccane: nūc veſptine: nūc
cardinales: nūc cadētes: nūc aſcn̄tes: nūc ad apicē aſſurgē
tes: nūc ad ɔ̄riū declinātes: nūc i ſeptētrionē: nūc i meridiē
pegrātes: nūc ſtatiarie: nūc repedātes: nūc tarde: nūc velo
ces: ī̄de vires diuīes aſſumūt. De motuū variatiōes cōes
ſꝰ ſoli ꝛ lūe ceteriſq̄ȝ ſtell: ꝛ ppea oēs ſtellas agere i nos. vi
reſq̄ȝ varias i nob ipis exercere. a pl̄is ꝛ ptho⁰ acceptū ē.
Sīli rōne ꝛ pp luminū euariatiōes agūt i nos: q̄ꝺ q̄dē i lūa.
vt ptho⁹ ingt. aptiſſima rōne colligiꝰ. nā ipa cū a ſole ptib⁹
xlv. diſtat: corniclaris efficiꝰ: cū ptib⁹. xc. dimidia ſemiple
na ꝛddiꝰ: cū āt ptib⁹. cxxxv. a ſole elōgaꝰ: gibboroſa ac ꝓtu
mida fit: cū diametra: pleā: ꝛ ita i ɔgreſſū vſq̄ȝ ꝓtumida di
uidua: ac corniclaris: ꝛ tādē ɔiūcta fit. Hec i ceteris ita ap
ta rōne colligi minime pōt: ꝛ pp eoꝝ puitatē: ꝛ pp luminū
paucitatē: veꝝ (vt ptho⁹ ingt) re ipa euariatiōes he ꝛ itelli
ꝛ obſuari debēt. nā pōt ſaturn⁹ e ſole diſtare. xlv. ptib⁹. i q̄
ſitu vires exercet ſemiplenas: q̄s. vȝ. exerceret lūa ipſa: q̄ñ
corniclaris eēt. pōt ꝛ. xc. ptib⁹ elōgari: vbi vires pleās exer
cet. pōt ptib⁹. cxxxv. iteriacere. vbi vires ſemiplenas exer
cet. pōt ꝛ. clxxx. ptib⁹ diſcrepare. vbi vires plenas pollēter
emittit: ꝛ ita i ioue: ac marte diſſerēdū. Agūt igiꝰ ſtelle i nos
lumie ac luminū variōib⁹. ꝛ motib⁹. motuūq̄ȝ poſituri. Ue
rū alr ac alr. nā iterdū ſēſiles nob q̄li^tes ignāt: iterdū occl
tas: ſēſiles q̄dē. vt calorē ꝛ hūorē. ſol q̄dē motu ꝛ lumie ſen
ſiliter calorē. lūa vō hūorē portēdūt. occltas vō. nā q̄ñȝ hn̄
ficas: q̄ñȝ maleficas exercēt vires: iterdū ſiccitatē: iterduȝ
friditatē. Sēſibilr q̄dē agūt ſolū dū ſupra terrā ꝓgrediūꝰ.
Nā terre ſpiſſi^do. vt ptho⁹ igt. ꝓhibȝ radios ſenſilr mltipli
cari. iſēſilr vō agūt: ſiue ſub terra: ſiue ſupra terrā cōmeent.
nā q̄litates iſēſibiles mltiplicari pn̄t idīnter p denſuȝ ꝛ p
raꝝ. vt dicūt n̄āles. vt pȝ i ſoni itētōe: q̄ vltra pietē pcipiꝰ.
ſilr i odore: q̄ e re pic⁹ vł n̄ itellit: vł ſe lōgi⁹ ire fingit. ptho⁹
. n. cū Ari^le ſtellas agere i nos motib⁹: ꝛ lumib⁹ ɔſentit: nec
alr. veꝝ he actiōes nō vna vt dixim⁹ rōne fiūt. nā i motib⁹
ipſis plime ānotanꝰ euariōes. ſili rōne ꝛ i lumib⁹. ceteraꝝ
igiꝰ ſtellaꝝ vires māifeſte: lȝ ſint exiles pue ac ptenues ɔpa
tiōe ad luminaria: occlte tn̄ pollētes ſūt: ſaltē rōne motuū: i
q̄b⁹ diuerſas formāt ɔfiguratiōes. vt dixim⁹. Ad h̄ erraiuit
pace ſua: dū credit ſtellas ſub terrā merſas in nos n̄ agere.
vtēs pl̄oꝝ auctē ꝛ arg^o. vȝ. q̄ꝺ vires portendunt pp lumis
mltiplicatiōeȝ. Auicē. n. quē ſectaꝰ de ſenſilib⁹ virib⁹ logꝰ.
calore. vȝ. ꝛ hūore. h̄ occltis āt nihil ad rē. Poſt hos ſūt q̄
vires pollētiores tribuūt tribus ſupioꝛib⁹: ꝛ maiores q̄ȝ lu
miarib⁹. vt albumaſar: ꝛ ceteri pūici. arg^o. vȝ. q̄ꝺ ſūt tardio
res. Sȝ h̄ res poſtmo^m lati⁹ diſputabiꝰ. Nūc vō ſat ſit aſſu
mere ꝓncipatū eē tribuēdū lumiarib⁹. tū q̄ꝺ magnitudie ꝛ
lumib⁹ maiores. tū q̄ꝺ ſitib⁹ ꝓportōabiliores. vt poſteri⁹ di
cem⁹. ē. n. lūa nob finitima. ſol vō vt rex i me⁰ oium. Qua e
re apud ptho⁹ ꝛ Ari^lem luminaria ꝓponem⁹. vt reges. ac p
marias ſtellas. Sȝ tūc emergit ābiguitas an crinite ſtelle
maiores vires exerceāt: q̄ȝ luminaria. vt eclypſes. ꝛ ſinodi
eoꝝ. rē hāc ptho⁹ nlłibi apuit: veꝝ vbiq̄ȝ crinitas magnifac
ſtellas. arg^o q̄ꝺ effici ſolēt a ɔcurſu vł rōne fere oium ſtella
rū: e q̄b⁹ vireſ ſumūt pollentiſſimas: actuanꝰ. n. crinite ipſe
ſtelle a virib⁹ ſtellaꝝ. vt aer ipſe a luce: ꝛ ide ſic actuate vi
res nob miras exercēt: q̄s nlla ſtellaꝝ ſe ſola vł cū alia ɔfi
gurata emitteret. In ɔ̄riū eſt aūt q̄ꝺ cāis vires maiores tri
buēde ſūt: q̄ȝ effectib⁹. ſi q̄dē effect⁹ vires hn̄t pp cāo. ɔſtat
āt apud ptho^m: q̄cq̄d albumaſar ſentiat. crinitas ſtellas flu
ctuari frequēter ex eclyſib⁹ ipoꝝ luminariū vt ſuo loco apie
tur. Qua e re cāe gn̄ales ſic ſeriatiȝ collocari debēt. vt p in
loco luminaria hēanꝰ: ſiue deficiē^a: ſiue ɔfigurata. 2⁰ loco
crinite ipe ſtelle ſūt ſtatuēde. 3⁰ loco 3⁰ ſupiores ſtelle ſūt
obſuāde. Fortaſſe tn̄ crinite ſtelle ſūt pollētiores ſynodis
luminariū: ſȝ iſirmiores eclypſib⁹ ipſoꝝ. ſynodi aūt pollētio
res ɔfiguratōib⁹ triū ſupioꝝ: ꝛ ita p i loco deliga collocēꝰ.
2⁰ i loco crinite ſtelle. 3⁰ ſynodi. vlti⁰ ɔiūctōes triū ſupio
rū. Ex his pſpicuū q̄t modis mathe^ci pdicere pōt: q̄tq̄ȝ ſint
euētuū ſpēs: ꝛ q̄s ſit eoꝝ ordo: ac ſeries. ¶ Enū^tum^. II.

**MAxima ɔſtellificatio trahit ſecū medio
crē: mediocris vō minimā. ɔtra vō mi
nime: ſed illas infirmare.**

¶ Poſuimus i p loco fere ḣ pari eclypſes ac cri
nitas ſtellas. In 2⁰ vō ſynodos. In 3⁰ ꝛ vlti⁰ triū ſupioꝝ ɔiū
ctiōes ſiue ɔfiguratōes. Dicim⁹ nūc q̄ꝺ vigētib⁹ virib⁹ ecly
pſiū. ac crinitaꝝ ſtellaꝝ. vires ſinodoꝝ. ac ceteraꝝ ɔiūctio
nū ptenues ſūt. ac exigue: quēadmo^m lucēte ſole: cetere ſtel
le occltanꝰ. Uigētib⁹ virib⁹ eclypſiū ꝛ crinitaꝝ ſtellaꝝ. ac
ſynodoꝝ piter ꝛ ɔcorditer vires ɔiūctiōuȝ ceteraꝝ nlle fe
re ſꝰ. Veꝝ ɔ̄ ſeſe pn̄t iſirmaꝰ. nā vbi vl̄is ꝛ p⁹ vis aliq̄d por
tēderit. 2⁰ vō ɔ̄riū: effectus ꝓmaꝝ viriū īhecilli ſūt. ac iſir
mi. vn̄ ptho⁹ dū hȝ eclypſiȝ: de ceteris igrit p q̄ꝺto icreſcūt
vł iminuūt effect⁹ eclypſiū. dū n̄ ſunt eclypſes: nec eclypſiū
tpa pdurāt: ſtabim⁹ cū ceteriſ ſuo ordie. Sȝ ābigunt ḣ geni
turis. quā. vȝ. rōnē hēant ad has ɔſiderationes. Ad h̄ dica
mus gēituras hr̄e ordinē cū eclypſib⁹ ꝛ crinitis ſtell: cū ſy
nodis vō: ac cū ceteraꝝ ɔfiguratiōib⁹ debilē hȝ ſeriē. ecly
pſis. n. ſi ɔtigerit i locis vite: q̄ grece aphete h̄ ē emiſſores.
chaldaice illegia dr̄ permecat. Nā vita calore ꝛ hūore ɔſi
ſtit: vbi eclypſis eſt ſolaris. calor demiꝰ: q̄ ꝓuatio ſi in locis
apheraꝝ ɔ⁰: calor vitalꝰ e gēitura ipa ſubtrahiꝰ: ꝛ inde pne
cabit. vbi vō eclypſis ſit lūaris. demiꝰ hūor. Qua e re ſi in
aphetis ɔtigerit: ꝛ vita e gēituris ipſis tolleꝰ. Sīli rōne ꝛ

crinita ipſa ſtella: cū nimis exiccet. exuratqꝫ: eo ꝙ exalatio
nes ſūt ſicce ⁊ aduſte: cū ĩ aphetis ↄtigerit: vrēdo hūores e
gēitura tollit: ⁊ idē pernecat. calorē vō nimis augēdo. vite
ĩproportōalē reddit: ⁊ idē ad mortē gēitū ↄducet. genitura
igr̄ ipſa ſubordiat̄ eclypſibꝰ: ac crinitis ſtell̄. Siſi rōne ⁊ de
ānuis ↄuerſiōibꝰ differēdū. Nā ſi vl̄ eclypſis vl̄ crinita ſtel
la ĩ aſcēte ↄuerſiōis ānue ↄtigerit: nō minꝰ pnecāt. Ad h̄ n
tm̄ q̄ntū ad horoſcopū ſubordinat̄: ſʒ q̄ntū ad ceteros cardi
nes: ēt q̄ntū ad locū ſortis quē ptis fortūe dicūt. vbi .n. ecly
pſin vl̄ crinita ſtella ĩ cardibꝰ gēiture. ānueue ↄuerſiōis ↄti
gerit. obnoxia ē gēito. Eāqꝫ affectōeʒ dirimēs: q̄ illis ĩ locis
deſignat̄. qſi .n. ĩ culmīe gēiture ↄtigit. honores ac dignita
tes depmit: cū ĩ loco ptis ſortis. ſtatū ac fortunā. ſicqꝫ in ce
teris eſt rō h̄ ꝙ e ꝑuatiōe lumīnū malefice q̄lites increſcūt.
bñfice īminuūt̄. Qua e re ipſi gēito h̄ dāna portēdent̄. gēi
tura igr̄ ipſa ſubordiat̄ eclypſibꝰ: ac crinitis ſtell̄. Cōtra vō
gēitura ipſa euētus eclypticos: ſi qdē dirimere: ſʒ īminuere
pōt. vtrꝫ vō ſubordinet̄ ↄiunctiōibꝰ triū ſupiorꝫ: ac ſynodis
ipſis: difficile ē videre. ſi .n. gēitura ↄiūctiōibꝰ ac ſynodis nō
ſubordinaret̄: fruſtra eēnt tot ꝑdictiōes: q̄n docet albuma
ſar. Ampliꝰ tūc eis ↄiūctiōes tm̄ q̄lites aeris portēderēt. In
ↄtrū pthoꝰ igt enūm I^m ne ꝑtermittas .c. ⁊ .xix. ↄiūctōeſ. In
his .n. poſita ē cognitio eorꝫ q̄ fiūt ĩ mūdo: ⁊ gnōnis ⁊ corru
ptiōis. his ĩ vbi ꝑſpicuū ē illis ĩ ↄiūctōibꝰ ↄtineri mutatio
nes rerꝫ ⁊ gnōnū ⁊ corruptiōis: ⁊ ppea aiunt cū ↄiunctio h̄
triū ĩ horoſcopo ↄtigerit gēiture ānueue cōuerſiōis: nō mi
nus vitā nati dirimit: cū ĩ culmīe: hūores necat: cū in aphe
tis morbos ignāt vel exitia: cū in loco ſortis regnū fortūas
āmouet: ⁊ ita ſi tm̄ mutatōes aeris exercet: ſʒ cetera q̄ ĩ gēi
tura colligunt̄. h̄ āt hac rōne eē pōt ꝙ ſtelle ſi tātuʒ lumīe:
ſʒ motibꝰ agūt. In motu āt ſūt ille tres minaces ↄfiguratio
nes. vt ↄiūctio. diametrū. ⁊ q̄drāglm: q̄ miras ignāt vires
occltas ac maleuolas. vtrꝫ vō gēitura ſynodis ſubordinet̄:
poſteriꝰ dicet̄. De ordie horꝫ ſit nūc ĩ tm̄ dcm̄. Nā poſteriꝰ
de ↄiūctiōibꝰ ⁊ earꝫ ordine ⁊ ꝑualētya diſputabimus.

¶ Enuntm. III.

Euētuū gnāliū qdā ſūt ob ſignorꝫ ac ſtel
larū ſilitudinē cū climate: aliꝫ fiunt in re
gionibꝰ. vrbibꝰ. ac oppidis ĩ horis deſi
gnatis. qbꝰ ↄſiſctiōes eclyptice vel oppōnes vel
matutinatiōes: aut veſptinatōes erraticarꝫ ↄtin
gunt: ꝑpter rōnē. vʒ. quā hñt cuʒ illis regiōibus
vel vrbibꝰ vel oppidis ſiue per aſcēſs edificatio
nis ſiue alia quauis ratione.

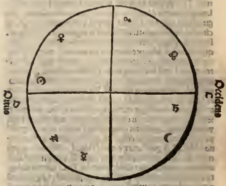
¶ Euētus ſiue affectiōes q̄dā īſunt nobis fere ⁊ nā ipſa: q̄dā
deſignat ĩ tēporibꝰ. Ex qdē ethiopes nigri ſint criſpi pili ac
agreſtes meticuloſiqꝫ nālr eſt ob eorꝫ climatis poſitura: a
regioneqꝫ q̄ triplicitati ↄuenit tali. Ex vō eis īterdū bellū.
īterdū lues ac peſtis ↄtigāt: nō qdē ob climatis poſiturā: ſʒ
ob eclypſes: crinitas ſtellas: ac ceteras ↄſtellificatiōes: que
deſignatis ↄtingunt horis: eueniūt: magis qdē eis qſiqꝫ q̄
nobis: eo ꝙ rōnē regio eorꝫ maiorē hʒ cuʒ eclypſibus. ↄ vō
nobis magiſ h̄ portēdunt̄: ꝙ regio nr̄a cū eis rōnē hʒ pollē
tiorē. Eſt aūt nālis climatis cū ſole ⁊ ſtellis ſilitudo poſitu
ra climatis. ꝑ q̄nto .n. ſol ad verticalē pūctū: quē ʒenith vo
cant: in tāta menſura aſcendit: mores formas ⁊ hitus eis ta
les ingnāt. Et ita in ceteris dōʒ. ſili rōne ⁊ de terre ptitiōe
dōm. Ad h̄ ꝑ q̄nto clima ꝑmū qbuſdā ſub fixis ſtellis per
petua rōne ſubdit̄: tales hʒ mores vel tales. ꝑ q̄nto v̄ticaliſ
pūctū eorꝫ cancer eſt ſemꝑ: iccirco mores eis fuerūt ſemꝑ
tales. Hec igit̄ perpetuo ⁊ q̄ſi ꝑ nām ob climatū poſituraʒ
ĩnet̄ dīj. Cōtingēs vō ſilitudo cū regiōibꝰ eſt q̄ īterdū ↄtin
git. interduʒ nō. ꝙ bellū. peſtis. ⁊ cetera mala nobis āno h̄
M.cccccliij. acciderint eſt ꝙ eclypſis ſolaris magna in ſi
gno fuit: cū quo regio nr̄a rōnē hʒ maxime apud ſueſſas: q
forte ſueſſa plus cū ea rōnē hʒ. qd aūt ſit h̄ rō: poſteriꝰ dice
mus. opꝰ eſt igit̄ vt ydiotropias climatū ac regionū ptitio
nes ꝑcognoſcamus: climatū qdeʒ pp ſolis ⁊ lune ſynodos.
Nā in illis ꝑtholoꝰ climata obſeruat. vt ĩ geniture. regio
nū vō ob eclypſes. cometas. ac ↄiūctiōes ceterorꝫ plāetarꝫ:
q̄ dicit ꝑtholoꝰ de climatuʒ ydiotropyꝫ. ac peculiaritati
bus. perſpicua ſunt. Hos vō que in vſu hominum currunt
(addimus.

¶ Enuntm. IIII.

Septē climata ſeptē ipſis planetis ↄue
niūt ſigniſqꝫ ipſorꝫ: cardines terre cardi
nūqꝫ tractꝰ ſimilr̄ eiſdē ſubdunt̄.

¶ Que dicit ꝑthoꝰ de climatibꝰ ꝑſpicua ſūt: nūc q̄ recētio
res obſeruarūt: hec ſūt. ꝑm clima ſaturno eiuſdēqꝫ ſignis:
capricorno. vʒ. ⁊ equario tribuendū eſt. 2m ioui eiuſdeʒ ſi
gnis piſcibus ⁊ ſagittario. 3m marti eiuſdeʒ ſignis arieti ⁊
ſcorpio. 4m ſoli eiuſ ſigno leoni. 5m veneri eiuſdē ſignis
tauro ⁊ libre. 6m mercurio eiuſdē ſignis v̄gini ⁊ geminis.
7m lune eiuſdē ſigno cancro. Docet aūt hāc diſtributio
nez morꝫ eorꝫ cū planetis ipſis ſigniſqꝫ eorꝫ ↄuenientia. Si
mili rōne aūt ortū ↄuēire ſoli: occaſuʒ ſaturno: culmē mar
ti: imū mercurio: tractū e culmine in ortū veneri: tractū ab
occaſu ĩ imū lune: tractū ab ortu ĩ imū ioui: e culmīe vō in
occaſuʒ capiti. Hec an vera ſint: diligēti obſeruatōe ſūt anī
maduertēda: ſint aūt nunc ꝑbabili rōne accepta. q vō ꝑce
pta ꝑtholomei cupit obſeruare. Hec ꝑuiſaciet: nec m̄tuʒ
curabit: ſʒ ſolū regionuʒ ptitiōi incūbet. vt vō q̄ dixīmꝰ pa
teāt exēplū cardinū ſubſcribamꝰ.

Exēplū cardinū A Culmen.

B Imum.

Exemplum climatum.
Primum

♒	♄	2m	♄	♑
♓	♃	3m	♃	♐
♈	♂	4m	♂	♏
♌	☉	5m	☉	♌
♉	♀	6m	♀	♎
♊	☿	7m	☿	♍
♋	☽		☽	♋

¶ Enun^m. V.

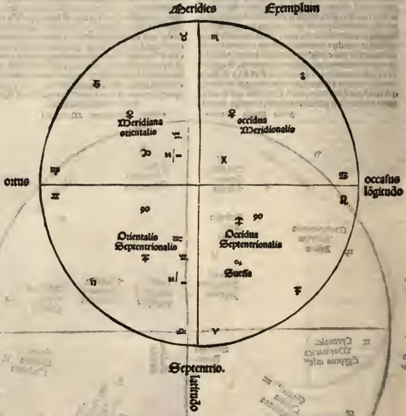
Quatuor ſūt .xij. ſignoꝝ triangularita-
tes quiqꝫ ſtelle erratice quibus om-
nes regiones ſubijciuntur.

¶ Que grece trigōi latie triāgularitates: nūc i ore hoīum
triplicitates ſūt: ꝑma quidē ↄſtituūt. vꝫ. arieſ: leo: ſagittari⁹
Sūt vo q̄drantes q̄tuor: vtpote: italic⁹: īdic⁹: apher: atqꝫ
armen⁹: at tūc i q̄drāte italico ꝑtib⁹ nr̄i orbis extremis:
arieti britania: q̄ nūc anglia dr̄: ſcotia: gallia trans alpes:
germania: q̄ almania ē: atqꝫ vaſtarnia: e medijs vo qua
drātis eiuſdē regiōis celeſiria: paleſtina: idumea: iudea.
leōi vo extremis ex finib⁹ quidē: gallia: q̄ cis alpes ē: q̄ nūc
lōgobardia appellat̄: italia: ꝑter etruriā. vniuerſa ſicilia
apuliaqꝫ: e medijs vo phenix: chaldea: orchenia: at ſa-
gittario extremis e ꝑtib⁹: etruria: gallia narbonēſis: q̄ ē
ad mare mediterraneū: ⁊ hiſpania vniuerſa. Regiōib⁹
vo e medijs: arabia: ⁊ ea q̄ eudemon h̄ eſt felix dr̄. Scda
vo triāgularitas: e tauro vgine: capcornoqꝫ ↄſtat: ſcdūſqꝫ
q̄drās īdicus ē italico oppoſit⁹. Extremis igit̄ e terris:
tauro addicte ſunt ꝑthia: media: ꝑſis. e medijs vo cycla
des iſule: cyprus: atqꝫ aſia minor: queqꝫ paralia: q̄ ad ma
re poſita: a grecis dr̄. virgini extremis e finib⁹: meſopo-
tania babylon: aſſyria. e medijs vo hellas: achaia. i. gre-
cia: ⁊ creta iſula. capcorno extremis e finib⁹: india: aria:
gedruſia: e medijs: thracia: macedōia: illyriū. Terti⁹ q̄-
drās armen⁹ ex geminis: libra: aq̄rioqꝫ ↄſtat: e ꝑte exte-
riori geminis ſubijciūtur hyrcania: armenia: manciana
ab īteriori vo cirenayca: marmarica: egypt⁹ īferior: at li
bre ꝑte ab exteriori: bactriana: caſperia: ſyria. ab īterio-
ri vo tebaida: oaſis: troglodica: aq̄rio extrema e ꝑte ſau-
romatia: oxiana: ſugidiana: e media: arabia: azania: ethi-
opieqꝫ dimidiū. Quart⁹ q̄ afer dr̄ huic oppoſit⁹ e cācro:
piſcib⁹: ⁊ ſcorpio fit: e ꝑte quidē exterior e cācro ſubſunt nu
midie: ager cartaginēſis: aphrica minor: e medijs: bithy
nia: phrygia: cholchia: ſcorpi⁹ gētes ſibi ſubijcit extremis
e finib⁹ metagonitiam: mauritanos: getuloſqꝫ. e medijs
āt ſyros: cōmagēnos: capadoces: piſcib⁹ extremis e fini-
bus aiūt addictos eē phazanos: naſamones: garamātes.
e medijs autē: lydos: cylices: pāphylios. Hec ptolo⁹. ij.
apoteleſmaton: vt vo res pateat hec ſubſcribat̄ figura.

Figura partitionis terre.

¶ Ptolomeus itaqꝫ ex ortu in occaſum lineã traxit que graduum eſt.c.lxxvij.ꝛ vnius quarti:ꝛ ita tota ſit graduum.c.lxxx.nam paruꝫ refert: e meridie in ſeptentrionẽ. alteram primam interſecantem producit:graduum.vz. lxiiij. Primaꝫ longitudinis. Scđam latitudinis vult eẽ. Hac igitur diuiſione cõſtituta: totius terre habitabilis quattuor relinquuntur quadrantes. Primum vult ſubijci:arieti:leoni:ꝛ ſagittario:gubernari vero a ioue:ac marte. Scđum huic oppoſitum tauro:virgini:capricorno: gubernari vero a ſaturno ꝛ venere. Tertiuꝫ geminis:libre: ꝛ aquario:e ſaturno ꝛ ioue regi. vltimuꝫ huic diametricꝫ: cancro:ſcorpio. ac piſcibus:e marte ꝯ veneręqꝫ regi.

¶ Ex his facile quis poteſt colligere: vrbem: oppidum: vel prouinciam:cuius ipſa ſit triangularitatis primo aſſumendo eius latitudinem: que ſi fuerit plurium graduum q̃.xxxi.cum dimidiato illam eſſe ſeptentrionalem collige. Ulterius ſi eius longitudo fuerit ab occaſu plurium q̃.xc.erit oriẽtalis. Igitur ſi ambo aggregẽtur: habebitur eius triangularitas. Exẽplo forteſſe meliꝰ capies. Sueſſe apđ ptolomeũ i coſmographia ẽ lõgitudo ab occaſu graduũ. xxxviij.ꝛ tertio ꝑ vno ꝑ:igiẽ ipſa ẽ occidua. Einſdẽ vero a meridie latitudo eſt graduũ. xli.ꝛ

cum dimidio: ꝛ tertio: igitur ſeptentrionalis. quare vrbs noſtra erit inter occaſum ꝛ ſeptentrionem conſtituta: ꝛ ita in triangularitate arietis: leonis: ac ſagittary conti/nebitur: cuius generales gubernatores erunt iuppiter ꝛ mars. Hoc igitur modo vrbium: oppidorum: ac loco/rum triangularitas apud Ptolomeum inueniri poteſt. Sunt qui contra hec argumento obyciunt ꝙ vel trian/gularitates de his ſignis ſubdantur: ꝙ ſita ſub eis conti/nentur: vel ꝙ ceperunt tunc habitari: cum ſignuꝫ tripli/citatis in finitorem eius emergebat. Scđo quum ſol ꝛ luna in triangularitatibus partem dominy aſſumant: cur ı his triangularitatibus Ptolome⁹ nihil de his dic̃. Ad horuꝫ igitur intelligentiam animaduerſione dignũ triãgularitates: vt diximus ſiue triplicitates eſſe quatu/or. Sunt autem e diuerſarum idiotropiarum hoc ẽ na/turalitatum. Prima quidem que ex ariete ꝛ leone: ꝛ ſa/gittario conſtat: eſt occidua ſeptẽtrionalis: argumẽto ꝙ mouet ventos inter occaſum ꝛ ſeptẽtrionem: ſeptẽtrio/nalemqꝫ ꝛ occiduũ. Si igitur mouet aereꝫ in parte illa: conſonum eſt eius vires eſſe in quadrante italico. Fue/runt autem iuppiter ꝛ mars gubernatores: eo ꝙ aucto/ritates habent in ſignis trigoni. Secũda triangularitas huic oppoſita: que ex tauro virgine ꝛ capricorno conſtat. Meridiana oriẽtalis eſt: argumento. vꝫ. ꝙ ventos mo/uet orientales: ac meridianos: eoſqꝫ interdum mixtos. Qua e re eam vires exercere in quadrante indico colli/gendum eſt. Similiqꝫ ratione gubernari a ſaturno ꝛ ve/nere: propter preualentiam auctoritatum in ſignis. Ter/tia triangularitas: que. vꝫ. conſtat cancro: ſcorpio: ꝛ piſci/bus: occidua meridionalis eſt: argumento. vꝫ. ꝙ ventos ingenerat meridiales: ac occiduos: interdum mixtos. Qua e re eam pollere in quadrantem afrum non eſt am/bigendũ. Simili ratione gubernari e marte ꝛ venere: ꝓ/pter oecodeſpotiam: quã habent in ſignis. Quarta huic aduerſa: que conſtat ex geminis libra ꝛ aquario: orienta/lis ſeptẽtrionalis eſt: vt ex ventis quos concitat: quis de/prehendere poteſt. Igitur ea vires dirigit in quadrantẽ armenũ. Simili ratione eam gubernari e ſaturno ioue/qꝫ eſt accipiendum: propter oecodeſpotiam: quã ı ſignis tenent. Non igitur totius terre quadrantes triplicitati/bus ſignorum ſubyciuntur: ab aſcendente ſigno: qđ fini/torem tetigit: quando primum inhabitari ceperunt: nec propter ſituum vel aſpectuum rectitudinem. Sed pro/pter vires triangularitatum: quas exercent illis in qua/drantibus: vt per aerias alterationes deprehenſum eſt: quadrantes ſubyci triangularitatibus huiuſmodi Pto/lomeus cognouit. Confirmat autem eiuſmodi triplici/tatum diſtributiones morum incolentium: tum cum ſi/gnis: tum cuꝫ planetis ſignorum conuenientia. Siquis enim per oẽs diſcurret inueniet incolentes mores exer/cere: qui cum ſignis: ac cum ſignorum dominis conueni/unt: vt ꝑ omnes demõr: quod qꝛ longum eſſet: ꝛ parum vtile: ptolomei verba (ſi quis cupit) legat in ſecundo. ca/pite tertio. His auteꝫ in triangularitatibus pretermiſit ſolem ꝛ lunam: eo ꝙ ſol ꝛ luna ſunt domini toti⁹: qui de/dignantur partium dominia ſortiri: ſi quis autem volue/rit eos ponere poteſt: ſed non erit cõferens: ꝙ eorũ ecly/pſes obſeruare docet ptolomeus. vrbes vero vel oppida ſubyci his ſignis perhibetur: que aſcendebant tempore quo ceperunt edificari. Hec autem quo pacto ſint obſer/uata: ignoro. ſat mihi eſt quaſdaꝫ vrbes preſertim famo/ſiores: ꝛ maxime noſtra in italia narrare: vt habeatur: quibus ſignis ſubyciantur.

Aſcẽs	Aries	Aſcẽs	Taurus	Gemini	Aſcẽs
	Neapolis		Bononie	Ceſene	
	Florentie		Senarum	Regy	
	Fauentie		Verone	Nouarie	
	Imole	ap aliq̃s	Ancone		
	Ancone		Peruſy		
ap aliq̃s	Forliuy	ap aliq̃s	Teruiſy		
	Capue		Campanie		
		ap albu.	Conſtantinopolis		

Aſcẽs	Cancer	Aſcẽs	Leo	Virgo	Aſcẽs
	Venetiarum		Rome	Arety	
	Vicentie		Mantue	Parme	
	Mediolani		Alexandrie	Toleti	
ap aliq̃s	Conſtantinopolis		Rauenne	Imole	ap aliq̃s
			Cremone	Beneuẽti	
			Damaſci	Papie	
				Tarenti	
				Tele	

Aſcẽs	Libra	Aſcẽs	Scorpi⁹	ſagittari⁹	Aſcẽs
	Placentie		Genue	Hierlin	
	Vicentie		Piſtorie	Mediol.	ap aliq̃s
	Vrbinatis		Patauy	Firmi	
	Pedemonty		Arimini	Eſculi	
	Sueſſe		Ceruie	Auiniõis	
	Caiete		Brixie		
	Oliueti		Mutine		
	Traiecti		Creme		
	Salerni	ap aliq̃s	Teruiſy		
		ap alb.	Damaſci		

Aſcẽs	Capricornus	Aſcẽs	Aquarius	Piſces	Aſcẽs
	Romãdiole	ap aliq̃s	Papie	Cume	
ap aliq̃s	Forliuy	ap aliq̃s	Forliuy	Ancone	ap aliq̃s
ap aliq̃s	Mutine		Piſauri	Mutine	ap aliq̃s
	Ferrarie	ap aliq̃s	Vrbinatis	Come	
			Teruiſy	alexãdrie	

¶ Hec ſigna ſunt que horoſcopabãt vel tempore iactus primi lapidis: vel quo ceperunt primum inhabitari: vel legibus regi: vel inſtaurari: vel ob alias cauſas: quas di/cernus. hec an ita ſint: obſeruatores noſtri ita ſcribunt. picus ꝫ hec obycit volens incertum eſſe loca dogmata ſignis vel ſtellis ſubyci. argu^m. vꝫ. ꝙ regnũ: regio: vrbs vel dogma pro tãto ſubſũt ſigno: pro quãto hora qua ce/perunt duodecim ſignorum aliquod apud finitorem ſui climatis emergit: qua e re ſi mathematicus ſcire debet ſignum rei: opus eſt: vt ſciat illius initium: hoc autem: vt dicit difficile vel impoſſibile eſt: quod ſapientum diffe/rentia indicat. Nam aly vrbis initium autumãt ex ia/ctu primi lapidis: eo ꝙ ſeminis proiectioni ſimile eſt. aly qua cepit ĩhabitari: ſuiſqꝫ legibus regi: quod ſimilẽ eſt animationi ipſi: aly a reſtauratione eius: nam vt vr/bis perfectio perhibetur. Simili ratione de regno: nam aly ex hora qua rex ipſe inſtituitur initium ſumunt: aly e coronatiõe. Ampli⁹ ꝛ de dogmate ꝯtẽdũt: nã aly ab ho/ra q̃ ꝓphe dogma dat initiũ obſuãt: aly ab hora q̃ ꝓpha

ceteris prebet:qua e re de rex initus ĩpoſſibile eſt recte ſentiri. Ex his picus noſter curioſiſſim⁹ mathematicox exordia refellit. Leopoldus inter mathematicos curioſiſſimus ſic docuit ſignum vrbis:vbi ignoretur eſſe obſeruãdũ:vt tpe quo vrbs ipſa calamitoſam icurrit rem: vt qñ vel dirimit:vel ↄcrit:ſignũ in themate iacture illud obſeruet:qḋ toto illo ĩ themate pluribus afflictionibus dãnat. Nã illud eſt vrbis ſignũ.planeta vero: q tũc ẽt pluribus afflictionibus afficitur erit planeta vrbis. Alij dicũt illud ſignũ eſſe obſeruãdum:qḋ ad finitorem emergebat:tũc cũ p̃ᵐ reſtaurari vrbs cepit:vt poſt caiete direptionẽ:cũ p̃ᵐ inſtaurari cepit:ſignũ illud accipiatur: qḋ tũc oriebat. Hec quã vera ſint:nũc omittimus. Naꝫ p̃ᵐ eſt falſum:ſcḋm ẽ difficile. Cũ.n.vrbi accidit calamitas:ſi qdẽ ẽ ĩ honoribus:ſignũ afflictius erit culmen vrbis:ſi exitiũ:erit aſcñs:ſi direptio bonox:ſignũ illḋ erit locus ſortis.quare nõ põt obſeruatiõe leopoldi aſcñs vrbis ꝓhiberi. Scḋꝫ difficile:qꝛ illa reſtauratio vel ẽ quãdo oẽs:vel qñ vnus inhabitare ceperũt: vel qñ legibus regi:ꝛ in hoc ẽ differẽtia. Ptolomeuſ docet obſeruare iactũ primi lapidis:nã vrbis ſignũ ẽ iactus aſcñs.docetqꝫ qñ hec ignorãtur:obſeruare ſignũ qḋ cadebat in.x. loco geniture ꝓncipis:q vrbẽ fundauit. vt ſignũ.x.loci geniture traiani:eſt ſignũ traianopolis:ↄſtãtini.x.eſt ſignũ conſtantinopolis:ꝛ ita in ceteris. Planeta vo pollẽtior ĩ themate iactus eſt vrbis planeta. vex leopoldus ait planetam afflictiorẽ tẽpore calamitatis vrbis eẽ vrbis planetã:ꝛ qñ hec ignorem⁹:planetã cui attribuit dies fori obſeruat ꝓ planeta vrbis:vt qm̃ fueſſe dies fori ẽ iouis:ideirco iouẽ fueſſe planetã tribuit. Sed hec in ſupplementũ ſũt recipienda. De his latius poſtea dicemus. Qḋ vo picus ait pace ſua.nihil ẽ. Illa.n.dña ſapiẽtũ aſtipulatur difficultati:non autem impoſſibilitati. Hec de locis.

℄ Enunᵗᵘᵐ. VI.

Simili ratione ſtelle non erratice loca gubernant: que gradus in quibus ipſe ſunt edificatiõis tẽpore gubernãt.

℄ In genitura vrbiũ primarie ptes ſunt cardines:vt ortus:culmen:occaſus:ꝛ imum.itẽqꝫ ſolis ꝛ lune loca:ꝓcipue luminaris cõdictionarij:hoc eſt ĩ diurna edificatione ſol:in nocturna:luna:eſt ꝛ rurſus locus ſortis. Ad hec ꝛ loca aphetarum.nõ erratice igit ſtelle: quebus ĩ locis edificationis tpe collocate ſunt:vires hñt gubernãdi ea:que ſubijciũtur:vel que attinẽt ad illos gradus:ꝛ hoc ſiue ſtelle ille declinent ad meridiẽ:ſiue aſſurgãt in ſeptẽtrionẽ. Qua e re quotiẽs in eclypſibus ſtelle he afflicte:vel male afflicte fuerĩt:ꝛ res ſue ptis impedientur:vel ingraueſcẽt:vt ſi ſtella que culmẽ in edificatione fueſſe tenuit:fuerit in themate eclyptico dãnata:dãnabũtur que ſunt magiſtratuũ:atqꝫ opex vrbis ꝛ in ceteris id genus.

℄ Enunᵗᵘᵐ. VII.

Cum aut vrbis aut oppidi cuiuſpiam genitura ignorabitur: eius aut principis aut regis: qui vrbi imperitet: cõſiderãda eſt: ſignumqꝫ in ea culminãs loco horoſcopi vrbani loci ſtatuendum: illiqꝫ vrbs dedicanda.

℄ Hoc ptolomeus ait in ſupplemẽto.vꝫ.qñ horoſcopus vrbani loci ignoret:tũc.n. ſignũ culminãs ĩ genitura ꝓncipis illi⁹.vꝫ.q edificari iuſſit:tanq̃ ſignũ horoſcopans vrbani loci ꝓhibebit. Naꝫ idiotropia ſiue peculiaritas x.loci eſt hec.hoc ẽ iubere vrbes ↄſtrui vel deſtrui:idiotropia aſcñtis eſt vitã ꝛ eẽ ſuſcipere:ꝛ ſic culminãs ſignũ rõnẽ hꝫ cũ genitura loci. Sed hoc ptolomei preceptum qõne nõ caret:nã lꝫ obſeruatio hec fortaſſe hẽret locum his in oppidis:que decreto regis eẽnt ↄdita:vt ab Alexãdro:que alexãdria:a ſeleuco ſeleucia:a ceſare auguſto ceſariaguſta:traianopolis a traiano:tamen vbi dñi ignorẽtur:vel ipſe vrbes ſepius inſtaurate ſint:in culmen dñorũ quomodo horoſcopãs ſignuꝫ ſit referẽdũ:ignoro. vrbes.n.ipſe ꝓcipue vetuſtiſſime ſepius dirute:ac bellis attrite:ſepiuſqꝫ iſtaurate:vt neapolis corrado ab rege.cc.liij.annis ante hũc.M.ꝛ.cccc.ꝛ.iij.diruta eſt:dieſqꝫ ad plurimos ita deſerta:vt a nullo habitaret. Capua preterea cãpanie ciuitas nõ obſcena nr̃a tẽpeſtate a galloꝝ exercitu lodouici regis iuſſu ita diruta depopulataqꝫ ẽ: vt pluribus dieb⁹ deſtituta a nullis icoleret. vrbs roma quot vicib⁹ euerſa ſit.magnificẽtiſſimaqꝫ illa menia direpta:narrãt hiſtorie:vñ poeta.roma q̃ta fuit:ipſa ruina docet. Num igit iſta menium:ſiue inſtauratio: ſiue fundatio:ſiue pomerioꝝ promotiones alijs ab anguſtia facte romuleã edificationẽ anteibũt:eruntqꝫ illi ꝓferẽde. ꝛ ſi dices romulea edificatio ignorat:num ꝓpterea ſtandũ erit meniũ inſtauratiõi:ſi qdẽ inſtauratio hec pomeriorumue promotio nõ vrbi dedit initiuꝫ eiuſqꝫ inhabitationi:ſed muroꝝ tm̃ iſtaurationi aut amplificationi. Ad hec ſepius oppida conduntur:legeſqꝫ:arces ꝛ caſtra erigũtur inuitis dñis:nõ igitur ad culmen dñi cõfugiendũ:ꝛ ꝓp hec ꝛ alia multa ꝓceptũ hoc quo nã cã ſit obſeruandũ:ignoro. Qua e re leopoldus a diuturniore obſeruatione:ꝛ honoꝝ ꝛ maloꝝ euẽtuum illius forſitan horoſcopum colligi precepit.qḋ minime mihi placet. potuiſſent.n.euẽtus ipſi non vnis a cauſis proficiſci. Quamobrem ſapide ptolomeus ad ſyrum ait rerũ particulariuꝫ predictionem ad furentes numineqꝫ afflatos eſſe relegandam:minime vero ad ſcientem.quo fit:vt nulla ratione cõmittendum ab aſtrologo:vt incertis ipſe ancipitibuſqꝫ initatur principijs: ꝛ q̃ ignorãter aſtrologi noſtri qui annuas edunt predictiones faciãt: tu colligas. Ipſi enim ex ſolo vrbis horoſcopante ſigno de vrbe peſtem: lueꝫ bella:honores: mercationes:orbitates:ꝛ cetera mala predicere audent:multifariam deliquẽtes: primo nãqꝫ de horoſcopãte ſigno quãta ſit ambiguitas: ex his noſti. Scḋo etiam ſi de eo certus ſit: per ipſum dijudicare de vrbis morbis:peſte:lue fortaſſe poteſt: nam aſcendẽs vrbis eſt vite aphetica:ꝗ locus:ſed qua nã cauſa p ipſꝫ de honoribus:qui ad decimã ſpectant: indicat:qua nam de fratribus:vxoribus:nuncijs:bellis:rixis: mercationibus:que ceteris locis dedicant:dijudicare audeãt: ignoro.nimirum igitur ſi hi frequentiſſime: vt fabulatores: ac circulatores perhibentur. Contra aſtrologos nr̃a tẽpeſtate

℄ Enunᵗᵘᵐ. VIII.

Sol primarias vires exercet: ſed luna ſecundarias: quinqꝫ erratice tertias: vltimas ſtelle non erratice.

℄ Sol ꝛ luna (auctore ptolomeo) principes ſunt:ꝙ lumine ꝛ magnitudine ſenſibiliores ſũt. Sol autem: tanto maior luna:quanto magnitudine ꝛ luce exuperat eam. Luna vero tanto maior erraticis: quanto ſimiliter luce ꝛ corpore inualuerit.erratice tanto pollentiores non erraticis:quanto motu:luce:ꝛ corpore exuerint. verum tres ſuperiores pollentiores ſunt duobuſ inferioribus:tum ꝙ illi e ſole ipſo parum elongantur:ꝛ propterea ſunt quaſi proſtrati:ſub radijſqꝫ deuicti:idcirco nõ idocte aiũt:q ſolẽ regi:lunã comiti:vel duci:ſaturnũ iouem ꝛ martem tribunis:ꝛ venerem:ꝛ mercurium

cubicularis cōperāt. Nā vires ſubordinatas exercēt. de his lati⁹ dicem⁹: cū de ꝯiūctionibus diſputabimus.

Enun^{ciū}. IX.

Quatuoꝛ in eclypſium predictionib⁹ obſeruanda: loca videlicet quib⁹ euē-tus ipſi poꝛtenduntur: tempoꝛa genus ꝛ ſpecies.

¶ Eclypſis ſiue lunaris: ſiue ſolaris non omnibus in regionibus: nō oībus in oppidis ſiue vꝛbibus: nō oībus in hoīb⁹ poꝛtēdit. Nā eclypſis gnālis ē euētuū cā: imo gnāliſſima q̄ eē pt: ꝛ pollētiſſima: vt diximꝰ: ꝛ dicem⁹. Deſcēdētib⁹ vo a gnāliſſimiſ ad ſpāli: ſſima (auctoꝛ poꝛphirio) oꝫ ire p me⁹: pp qḋ mathe^{cꝰ} diligēti rōne ꝯſiderare dꝫ: q̄ in ſigꝛū triāgularitate ꝯtigat eclypſis: q̄ue i ſigno triāgularitatis. Jteqꝫ q̄ i ſitu thematis: num i oꝛtu aut culmie. an i occaſu. Ad h̄ an i tractu ab oꝛtu i occaſuꝫ pgrediēte: aut ab ipo culmie i occaſuꝫ v̄ſus declināte. Nā eclypſes ſub terrā ꝯtigētes. ꝑcipit Ptholo⁹ nō obſeruari. Tū qꝛ nobis q hāc oꝛbis ptē icolimus: lucis tūc nulla fit ſubreptio. Tū qꝛ qḋcūqꝫ futurū inuiſ ptenue ac ībecille erit. Tū vel maxie ob terre opacitatē: qb⁹.n. ꝯiūctio vł oppō nullā facit lucis defectū. his nō plus poꝛtēdet q̄ ſi eſſet ꝯiūctio vel oppō tm̄. Ruꝛſus diligenti obſeruatione dꝫ mathe^{cꝰ} colligere ſigna diametra: ac q̄drāgula loco eclyptico: eclypſares nāqꝫ maleficētie ꝑncipalr: ꝛ maxie ſig.ͣ cui ꝯtigūt eclypſes: ierūt. eſt.n. ſignū veluti mā ꝛ mediū. i q̄ ꝛ p qḋ affectōes ſiue bōe ſiue male eclypſiū ſuſcipiēf. Sc̄dario maleficētie eiꝰ ſig⁹ i diametro poꝛtēdenſ. offendit.n. eclypſis n̄ tātū ſignū in q̄ ē: ſed hoſtilib⁹ irradiationib⁹ ēt ſignū diametrū. Tertio ꝛ illi eidē q̄drāgula. emittit.n. radios ſuos hoſtiles q̄drāgulis ſignis: cū qb⁹ maleficā hꝫ ꝯfiguratōeꝫ. eclypſares igiſ affectōes p̄ i ſigno: cū luminare coꝛpoꝛalr iūgiſ: ſuſcipienſ. 2⁹ i ſigno eidē diametro. 3⁹ ſignis eidē q̄drāgulis. Jn ſexāgulis vo: ac triāgulis maleficētia illa nō ibibeſ: qꝛ bn̄fica ꝯfiguratione illis ꝯiūgiſ. Ueꝝ maleficētia minacioꝛ eſt ſigno in ipſo: cui eclypſis coꝛpoꝛalr collocaſ: tāto qdē minacioꝛ: q̄ꝯto ꝯiūctio foꝛtioꝛ eſt diametro. diametra vo foꝛtioꝛ q̄drangula: tātoqꝫ pollētioꝛ: q̄ꝯto diametra ꝯfiguratio hoſtilioꝛ eſt q̄drāgulatiōe. Quib⁹ qdē oꝛdine ſuo ꝯpoſitis. dimenſiſqꝫ pēſitatis. qbus p media malefice ille eclypſiū affectiōes ſuſcipienſ in regiōib⁹. vꝛbib⁹. oppidis: facile erit mathe^{cꝰ} ꝑdicere. Qualis qdē.n. futura ſint euēta: figurationes ex ipſa idicabunſ vt dicemus. quo aūt in terrāꝝ q̄drāte. qbuſue i regiōib⁹ (qḋ gnālius qdē eſt) triāgularitas ipſa pollicetſ: nec nō triāgularitatis ipſi⁹ dn̄i. Qḋ aūt ꝑticulari⁹: cui vel vꝛbi: vel oppido euētus ipſe poꝛtēdeſ ſignū ipꝫ: ac ſigni ipſi⁹ dn̄s: in q̄ deliquiū ꝯtigit: ac loca ei malefica ꝯfiguratōe iūcta declabūt. Nā edificatōes: ſiue vꝛbes: ſiue oppida: q̄ rōnē hāt h̄ eſt q̄ ſubyciunſ ſigno eclyptico: vel illi eidē malefica iūctis ꝯfiguratiōe nimirū ſig̃tiōes ipas euēturas ſuſcipiūt: atqꝫ ille potiſſimuꝫ: que ſigno deliquy ſubyciunſ: poſt has: q̄ diametro: poſt has: q̄ q̄drāgulis. Jn qb⁹ āqꝫ deliquiū ſupra terrā factū apparuerit. Hoc qdeꝫ igiſ mō gnāliſſima illa cā per medias dn̄as deſcēdit ad ꝑticulares euētus. bn̄ igiſ Ptholome⁹ loca qb⁹ euētus ipſi poꝛtēdunſ: aniaduertēda eē ꝑcepit. Poſt h̄ tēpoꝛa Ptho⁹ obſeruari iubet: ita vt tria tēpoꝛa ꝯſiderenſ: tres itē hoꝛoſcopatiōes ſiue eiuſdē ſigni ſiue diuerſi: ꝛ ſic tria themata ꝯſtitui: ita vt ſtatiꝫ ab ipſo eclypſis initio capiaſ ſigni ab oꝛtu aſcētis hoꝛoſcopatio. 2^a. cū mediū pgrediſ defect⁹ ſpatiū hoꝛoſcopatio eſt colligēda. 3^a. ꝛ cū iā deſinit ēt hoꝛoſcopus eſt collocādus: ꝛ ita tres hoꝛoſcopatiōes iuxͣ tria tēpoꝛa: triaqꝫ themata. Nā ꝑmuꝫ q̄ in ꝑmis. 2^m q̄ in ſecūdis. 3^m q̄ in tertys tēpoꝛib⁹ accidāt: ſignificare vl̄r. Tēpoꝛa ꝑterea euētuū nō vna rōne colligunſ. Nā tp̄s q̄ pduraturi ſunt euētus: aliud eſt a tēpoꝛe quo poſt eclypſes ſūt incepturi. Tempus quideꝫ.n. quo incepturi ſunt vna rōne colligi debet in ſolari ꝛ lunari eclypſi. vt ſuo loco aperieſ: ſꝫ quo tempus ſint perduraturi non vna rōne i lunari ꝛ ſolari. Nā a ſole annus demanet: a luna mēſis. Diuturnitas igitur ipſa eclypſis: vbi ſolaris fuerit: annuū qdē tp̄s: vbi vo lunaris mēſtruū decernit: q̄ fit: vt hoꝛe due ſolari i eclypſi: ānos q̄ꝫ duos denūciēt: i lunari mēſes: nec vo minuta hoꝛarū ꝑtermitti debēt. Ceteꝝ pp mūdi climata ſitūqꝫ q̄drātiū: ac locoꝝ neq̄q̄ cūctis i regiōib⁹ ē eadē eclypſiū vel breuitas: vel diuturnitas q̄circa nec tot vbiqꝫ tp̄a ſiue āni mēſeſue: nec eadē euētuū itēſio vel remiſſio poꝛtēdiſ. vbi.n. ſpaciū ipm diuti⁹ fuerit: tp̄s q̄ꝫ pduciſ: ꝛ vis ipa euētuū magis ac magis intendiſ. p nā ēt locoꝝ atqꝫ ꝯfigurationū: tū errātiū ſtellaꝝ: tū ēt ſignoꝝ: ſapide igiſ Ptolo⁹ tp̄a obſuari ꝑcepit. Poſt hec de genere: euentus itaqꝫ accidētia ſūt: accidētia āt gen⁹ ſuū ſoꝛtiūtur e ſbis ipſis i qbus herēt: vt. d. ariſto. q̄ e re vbi euentus erūt in hoīb⁹: aliud gen⁹ erit: vbi erūt i aeris pturbationib⁹: vbi i volucrib⁹: aliud erit vbi i aq̄tilibus: vbi aūt i ſeminib⁹ ꝛ frugibus aliud: vbi i fructicibus ꝛ plātis: vbi i religionibus aliud: vbi i rixis: belliciſqꝫ ꝯtentionibus. itemqꝫ aliud qn̄ in regib⁹ magiſtratibuſqꝫ ipſis: aliud qn̄ in mercationib⁹: aliud qn̄ in regib⁹: ꝛ qn̄ i plebe aliud: aliud qn̄ i viris ꝛ qn̄ i mulierib⁹: aliud qn̄ i pueris: ꝛ qn̄ i ſenib⁹ vł iuuenib⁹: aliud qn̄ i vteꝝ ferētib⁹: ꝛ qn̄ in vacuis. q̄ circa gnā tot erūt: quot ſubiecta ipa: qbus euētus ꝯtingere aſſolēt. Qua vo rōne gnā euētuū varia ꝛ diuerſa ꝯtingant: qn̄ de genere euētuū loquemur: aperiem⁹. nō igiſ irrationabilr ptolo⁹ genus aīaduerti iubet. Sil̄i rōne ꝛ ſpēs ē ꝯſiderāda: vel magis (vt logice loq̄r) dn̄a. Nā euētus i vno gn̄e pnt eē bn̄fici ꝛ malefici: ꝛ mixti: ꝛ vbi bn̄fici ad hec nō vna rōne: vt dicem⁹. Si.n. in hoīb⁹ euēt⁹ erunt: ſi qdē malefici pnt eſſe: vt peſtis: lues: exitia: moꝛbi ꝛ alioꝛum varie calamitates. ꝛ ita ꝛ gen⁹ ꝛ ſpēs in ſimul habebūtur. quare mathematicus ſpēꝫ obſuare dꝫ. Ad hec q̄tuoꝛ diligēter obſuāda ptolo⁹ vbiqꝫ ꝑcipit: vt dimēſiſ qnqꝫ planetaꝝ ſtatus aiaduertatur: q. vꝫ. ꝛ q̄les ipſi ſint: queqꝫ ipſi pagrauerit loca: quib⁹ ēt ꝯfigurationib⁹ vł irradiationib⁹ locū eclypticū puiſent: qbuſue e celi ptib⁹: Nam ēt planetaꝝ aliqs fit eclypſis tpe luminarib⁹ coniūctus: ꝯtingit ne aut duos ex his aut plures ſil̄ copularī q̄ue i celi tractu: quoue i ſigno. celi deniqꝫ totius ꝯfiguratio ēt habēda ē: vt qd ob oꝛtu exoꝛiaſ: ipſoꝝ ſtellaꝝ cōfiguratiōes inſpiciēde: tū iter ſe ad luminariaqꝫ: tuꝫ ad ptē celi hoꝛoſcopātē: nec ꝑtereundus eſt fixaꝝ ſiue aſpectus: ſiue pn̄tia: ſiue ei⁹ dn̄i q in ſigno ꝑeſt collocatio aut nā: ſimilēqꝫ in modū q̄drāgulātiū aut triāgulātiū inter ſe. Amplius ꝛ ſignoꝝ decani obſeruādi qbuſcūqꝫ ſingulis ſimulacra cooꝛiunſ: tum cū oꝛiēte: tum cū ea pte celi cū q̄ fit eclypſis. Nā his accurate pēſitatis loca: tp̄a: genera: ꝛ ſpēs euētuuꝫ doctus mathematicus ꝑdicere pōt. Sūt tn̄ iter ceteros ꝑcipue ſaturni iouis ac martis ſtat⁹ (vt Ptolomeus inq̄t) obſeruādi: tum pp locū quē obtinēt ſuperioꝛē: tum ob motuū ipſoꝝ tarditatē: tum ob coꝛū cū luminarib⁹ domiciloꝝ poſituraꝫ. Domicilia eniꝫ ſaturni amboꝛum luminarium domicilys diametranſ: iccirco ſaturnus contrarius eſt ſoli. Jouis vero domicilia triangulantur domicilys luminarium: iccirco ſuppliter ambobus cū luminarib⁹ ꝯuenit. Martis vo domicilia q̄drāgulanſ: ꝛ ppea eſt lumiarib⁹ ſemimaliuolus. naꝫ vis q̄drāguli eſt ſemiaduerſa. veneris vo domicilia ſexāgulanſ: iccirco cū eis bn̄fica ē. Mercury vo domicilia cū ipſis luminarib⁹ ꝯiūcta ſūt: ppea cū eis mediocri-

ter ſe h3. Qua e re vires triũ ſupioꝝ pollẽtiores ſũt illis
veneris ac mercurij. Tũ vl' maxie hi tres ↄſiderãdi ſũt:
q2 ꝑ tpe ꝓpꝛys curicul' ſoli alias e regiõe aduerſant:op/
ponũturq3:dũ.v3.ab eo partib⁹.clxxx.diſteterit.alias q̃/
drãgulãt: dũ ptib⁹.xc.ab eodẽ ſeſe elõgauerit.alias triã
gulant:cũ ptib⁹.cxx.ab eo ſeiũgunt. aliaſq3 ſexãgulant:
cũ ptib⁹.lx.diſceſſerit.alias ↄiũgunt: cũ finito ptiũ nuõ.
ccclx.ↄgrediet: q̃q3 i venere ⁊ mercurio minime ſpectã/
tur.tũ q venus nũq̃ plurib⁹ q̃.xlv. ptibus. Mercuri⁹.
xxviij.a ſole elõgari pñt: ob qd vires coꝝ ſemꝑ ſũt eliſe
ꝓſtrate:ac radys attrite. Qua e re iubet ꝓtbolo⁹ ſtatus
ꝑcipue ſaturni ⁊ martis ac iouis ẽt aĩaduertẽdos. vt ſi
ſtatiarij vl' retrogṽdi: vl' dirigẽtes ſint O O. Mutãt
.n.ad ſolẽ ↄfiguratõez: q̃tiẽs bis i ſtatib⁹ ↄſtituunt:ideq3
vires alias atq3 alias ꝑ alys atq3 alys ↄfiguratõib⁹ obti
nent. vñ ꝓli. z°. hyſto² nãlis ingt: errãtiũ aũt tres ſupra
ſolẽ dicim⁹ ſitas.occultant meantes cũ eo. Exoriunt v̾o
matutino diſcedẽtes nũq̃ ampli⁹ ptib⁹ vndenis.poſtea
radioꝝ ei⁹ ↄ̃ctu tegunt: ⁊ in triq̃tro a ptib⁹.cxx. ſtatiões
matutinas faciũt:q̃ ⁊ p̃ᵉ vocant. moꝝ in aduerſo partib⁹.
clxxx.exort⁹ veſꝑtinos. Itẽ i.cxx.ab alio latere appropi/
quãte: ſtatiões veſꝑtinas. q̃s ⁊ ſcdas vocãt: donec aſſecu
tus i ptib⁹ duodenis occltet illas: q veſꝑtini occaſus ap/
pellant. Aly aũt craſſa q̃dã calc'latõe moti dicũt hos: cũ
ad ꝑmã accedũt ſtatõez ſoli q̃drãglari. In medio retro/
gradatiõis: e regione eidẽ diametrari. Dũq3 ad ſecũdã re/
deũt ſtationẽ.iteꝝ q̃drãgulari. Ex ſupputatiõib⁹.n.deꝑ/
hẽſuz ẽ hos i medio repedatiõis ↄſtitutos ſoli e regione
aduerſari. vt in magne ↄpõnis.li°. ptho⁹ declauit. Itẽq3
venerẽ ac mercuriũ repedari frequẽter deprehẽſuz eſt.
Martẽ q̃q3 min⁹ ceteris. nã diſtãtia lõgitudis ſaturni i
epiciclo ab eclyptica ẽ g̃duũ.l. In ioue aũt. xx. in marte
v̾o nulla: q2 media diſtãtia ab vtroq3 nodoꝝ nulla ẽ: ic/
circo mars min⁹ ſepe repedat. ſaturn⁹ v̾o cũ e ſol' oriẽ/
tali 5 ptib⁹.cxiiij. diſtat: retrogṽdari icipit: q̃q3 in pte in p̃ᵃ
ſtatiõe ↄſtituit: ac occidu⁹ e ſole eadẽ nuõ ptiũ recedẽs:
incipit dirigi: eſtq3 i ſtatiõe z°. Hec oĩa ex ſupputatiõib⁹
ꝓtbolomei i magne ↄpõnis. lib°. xij°. ſupponam⁹. nũc v̾o
ſat ſit hẽre hos tres i ſuoꝝ motuũ diuerſitatib⁹ alias cũ ſole
ſortiri ↄfiguratiões. aliaſq3 ꝑꝑ h̾ vires: iccirco ſtatiões.
repedatõeſq3 nõ ſunt ꝑtereũde. Ad h̾ eoꝝ exort⁹ ⁊ occa/
ſus diligẽter ſũt ↄſiderãdi: q̃ gdẽ (auctore materno) ſi
li nõ vna rõne hñtur in oĩb⁹. ſaturni nãq3 ſtella (vt dic)
cũ e ſole ptibus. xv. receſſerit. i. cũ ꝑcedẽs orta fuerit eſt
matutina. Simili mõ etiã in iouis. xij. ptib⁹ recedẽs ma
tutinũ facit precedẽtẽ. venus ptib⁹. viij. mars ⁊ ꝑcedẽs
⁊ in. viij. pte ↄſtitutus: matutinus efficit. mercuri⁹ ꝑce/
dens: ⁊ in. xviij. pte ↄſtitutus: matutinus eſt. veſꝑtine v̾o
ſũt cũ i iſto ptiuz numero ↄſtitute ſolẽ fuerit ſubſecute.
Hec craſſa minerua itelligi debẽt. Nã ptolo⁹ i magne cõ/
põnis lib. vitio chaldeoꝝ vetuſtiſſimis ad hãc rẽ obſer/
uationib⁹: q̃s i ſyria habuiſſe affirmat: ſaturnũ i p̃n° can/
cri ↄſtitutũ: ſi a ſole ptib⁹. xiiij. diſteterit eſſe in p̃n° appa
ritiõis ↄcedit. Iouẽ i eodẽ loco p̃ᵐ apparere: ſi a ſole pti/
bus. xij. ⁊ trib⁹ q̃rtis vni⁹ ptis receſſerit. Martẽ. xiiij. p/
tibus minutis. xxx. venerẽ eodẽ loco veſpere oriẽtẽ pti/
bus gnq3: ac vni⁹ ptis duab⁹ tertys. Mercuriũ v̾o parti
bus. xi. ac duab⁹ eiuſdẽ ptis tertys i eodẽ zodiaci loco ſe
rotinã hẽre apparitionez: q̃ e re arcũ viſionis in ſaturno
ipſo. xi. ptiũ eẽ ↄcludit. In ioue. x. In marte. xi. ptium: ac
circiter. xxx. minutys. In venere gnq3. In mercurio. x.
Hec q̃ rõne colligãtur e ſupputationibus ptolomei ſup/
ponãtur. Nũc v̾o ptolo. ſapide dixiſſe ſat ſit. q. v3. errati
carũ ſtatus ſit aĩaduertẽdus. Nã ꝑ illaꝝ varia ac diffe/
rẽti cũ ſole ↄſtitutiõe ẽt: ⁊ cũ eclypſi collocatiõe: varias
ac differẽtes vires exercẽt. Solẽt.n. his i locis ↄſtituti ſi

gnificationibus ipſi celeritatẽ: itẽdũ tarditatez ꝑbere:
aliqñ ex pte pacari: qñq3 ad maleficẽtiã addere ñ parũ.
rurſus aeris ſtatũ itẽdũ ad vredies: qñq3 ad hũorẽ ex̾a
perãtẽ: qñq3 ad calorẽ exceſſiuum: qñq3 ad frigora atq3
maxima gelicidia ꝑmutare. Hi igit tres tanq̃ pollẽtio/
res ceteris pretereundi nõ ſunt. ⁋ Enunᵗⁱᵘᵐ. X.

OPereprecciũ vero ẽ: vt curioſus ma
thematicus obſeruet qd illud ſignũ
ſit: q̃ ve e triãgularitate: i q̃ eclypſis
ↄtigit. Deide q̃ regiões ſubÿciãt tri/
angularitati i q̃ deliquiũ accidit. poſt hec q̃ re/
giões: ſiue vrbes: ſiue oppida ſubdãtur ſigno
eclyptico: ſiue ꝑ fundatiõis horoſcopationẽ:
phoſphoriaq3: ſiue ꝑ principãtiũ culminatio/
nẽ. Nã qb⁹ cũ regionib⁹ ſiue vrbib⁹ cõueniẽtiã
eiuſmodi iuenerim⁹: his ſignificatiõis euẽtuz
ↄtigere neceſſe erit: maxie his q̃ cũ eclyptico ſi
gno rõnem habuerint: eius videlicet eclypſis:
que ſupra terrã facta apparuerit.
⁋ Hec ptbo⁹ tradit apotelesmatõ. ij. ca°. v. S3 cur h̾ loco
p̃: dicamus q deꝑhẽſo loco vbi eclypſis res euẽt⁹ ↄtigũt
op⁹ ẽ: vt thema ↄſtituam⁹ aſcis. v3. cardies: ⁊ q̃ ſigna: q̃/
ue ſtelle: ſiue erratice: ſiue nõ erratice i eis acciderit: ⁊ h̾
tã i initio: medioq3 q̃ i ipſi⁹ deliquy exitu: ſiue lũaris: ſi/
ue ſolaris ſit. Si nãq3 euẽtus ipi ſueſſe nequaq̃ ↄtigerit
temere ⁊ fruſtra thema eclypſis ad ſueſſe orizõta conſti
tueret. Eſt ꝑterea alia rõ: q tũc de tpe tã ꝑduratiõis q̃
ĩchoationis illoꝝ: põt mathematic⁹ ꝑdicere. Deꝑhẽdet
eni q̃t eclypſis ibidẽ ꝑdurauerit horis: ⁊ q̃t ab orizõte ſi/
gnis recedet: qbus põt vtroq3 mõ de tẽpore definire: ſa/
pide igit ſermonẽ de loco ꝑaccepit ptolo⁹. Loca igit ipa
duplicẽ exigũt obſeruationez: ⁊ celi. i. q̃ i pte ei⁹ eclypſes
fiant. ⁊ terre: hoc ẽ qbus ſiue regionib⁹: ſiue vrbib⁹: ſiue
oppidis ſignificationes illaꝝ portẽdãtur. Naz celi loca
agẽdi vi3 hñt: terre v̾o patiẽdi: ſiue bono minitẽtur ſiue
mala. E celi gdẽ igit pte p̃ ꝑcipit ptolo⁹ vt inſpiciam⁹ qd
illud ſignũ ſit: q̃ ẽt e triãgularitate i q̃ lucis ſurreptio cõ
tingit. E terre v̾o pte ꝑcipit: vt examinemus p̃ q̃ regiões
ſubyciãtur triãgularitati: in q̃ lux extinguit: inde q̃ regi
ones: ſiue vrbes: ſiue oppida ſubdãtur ſigno eclyptico. q̃
eni i vrbe ſignũ ipſuz eclypticũ horoſcopauerit: illã ꝑpez
nominatim indicabit. In eadẽ hac ↄſideratiõe ꝑtereun
da nõ ſũt loca: q̃ ſol tenuerit ac luna ↄdite vrbis tpe: q̃ ſi
ab eclypſi iſeſtabũtur: ⁊ ipſa q̃3 oppida iſeſtatione patiẽ
tur. Vocat aũt hec vno v̾bo phoſphoria: h̾ ẽ ſigna: i qbus
luminaria tũc ferebant. vbi horoſcopãs ſignũ ↄdite vr/
bis defecerit: culminãs ſignũ diũ diligẽter ẽ obſeruãdũ.
Nã loco horoſcopi vrbis erit: hec ſũt q̃ e ptolo°. rapti ha/
bemus: vt aũt res hec aptior fiat: q̃dã addẽda erunt. In
vrbiuz itaq3 genitura: vt in hoīum editiõe ꝑmaria loca:
vt diximus ſũt cardies: ortus. v3. i q̊ ẽ vis initij opeꝝ vi/
te: ⁊ oĩuz q̃ futura ſunt. Nã ⁊ in eo ſol ceteraq3 ſtelle noh
vires exercere icipiũt. huic aduerſans cardo ẽ occaſus:
vbi deſinãt ſtelle: luces: ⁊ vires: ꝑꝑ qd dat exitio: ac fini.
In hoꝝ medio ẽ culmẽ: vbi ẽ icrementũ vel viriũ plane
taruz conſiſtẽtia ⁊ ſtatus. vſq3.n. in culmẽ ſemper vires
increſcunt ſolis ceterorũq3 planetaruz. inde decreſcunt
donec deſinãt i occaſum. Imum huic aduerſans ẽ i quo
iminutiones ad ↄſiſtẽtiã ſtatũq3 aſſurgũt: inde vires in
creſcere icipiũt: hñ igit ꝑmaria loca thematis geniture:
ſiue vrbis: ſiue hominis perhibentur hec. Poſt hec ſunt
phoſphoria: hoc eſt loca ſolis ⁊ lune tempore geniture
ſiue vrbis: ſiue hominis. Naz ſol valores ſublimitates:

honores ⁊ auctoritates in genitura diſtribuit. naʒ eſt vt
rex planetarum. regis autem officium eſt honores diſtri-
buere. luna vero corpus ⁊ animā in genitura gubernat. eſt
enim nobis 2ᵐ luminare: ⁊ finitimū nobis. Poſt aūt ho
nores eſt ſubā: que aīa ꝯſtat ⁊ corpore: eſtqʒ ⁊ locus ſor-
tis: quā partē fortune vocāt. hec. n. e ſole ⁊ luna fit. Eſtqʒ
vt dicit Ptholomeus aſcēs quodammodo lunaris. ab
hac externa bona in genitura exoriunt̄. Sunt hec vltra
ſtelle ſiue erratice ſiue nō erratice: ſiue auſtrine ſiue bo-
reales: dummodo limpide ac regie: que hec quattuor te
nent loca geniturarū tempore. Nā que in loco ſolis ꝯtin
gebat: partē gubernandi honores cū ſole ſuſcipit: que in
loco lune partē gubernandi corpus ⁊ aīam: que in loco
ſortis: ptē cuſtodiēdi externa bona. Simili rōne que in
cardinibus partē gubernat eorū que cardo cōſeruat vbi
ipſa eſt. Ut aūt in geniturīs hoīuʒ vel vrbiū vel regnorū
vel coronationū hec obſeruāda ſunt: etiaʒ in annuis eo-
rundē ꝯuerſionibus diligentiſſime ſunt animaduerten-
da. Hec ſūt que mathematicus e parte rerum vel terre
nāqʒ corruptiue obſeruare dʒ. E parte vero celi opus eſt
vt pmo animaduertat ſignū in quo eclypſis ꝯtingat: hoc
eſt cuius triāgularitatis ipſum ſit. Secundo ſigna huic
q̄drāgula a dextris ⁊ ſiniſtris: eidēqʒ diametrū. Naʒ mi
nax illa ꝯſtellatio maleficentiā ſuam pmo exercet ſigno
ipſi: cui corporaliter iniungit̄. Secūdo eidem ſigno dia-
metro: cui malivola applicatiōe irradiationes emittit.
Tertio eidē a dextris ⁊ ſiniſtris quadrāgulis: que ſemi-
malevola irradiatiōe infeſtat. Quibus ſeriatim penſita
tis pōt doctus mathematicus euentus eclypticos depre
hēdere. Generatim nāqʒ eclypſis ſignificatiōes porten-
dent̄ illi ſiue terrarū quadrāti: ſiue quadrātis regionibꝫ:
que triāgularitati eius ſigni ſubiecte ſunt: queqʒ cū illis
ſiue erraticis ſiue fixis ꝯuenientiā hñt: que in loco defe-
ctus aut invenient̄: aut illū minaciter percuſſerint: ſeu ꝯ
amice euʒ irradiauerint: vti in eclypſi nr̄a ſolari. 1502.
vbi mars in. 12. ab horoſcopo loco ſub radijs ſolis cōbu-
ſtus erat e quadrangulo ſaturni hoſtiliter irradiatus. cū
. n. mars cū gallis rōnem hēat: eos atrociſſimis iacturis
infeſtauit. Quippe hoc ordine euētuū rō regionatiʒ col-
ligit̄. particulatim vero futuri euentus ſignificatio innit̄
illis ſiue vrbibꝫ ſiue oppidis ſiue regno ſiue populis ſiue
dogmati ſiue homini: qui e ſigno eclypſis īdicant̄: vel ei
dem diametro vel quadrāgulis: pro rōne tñ loci. Naʒ ſi
in horoſcopante ſigno ꝯtigerit: ꝓ his que corporis ſunt
portendet. Si in culmine: pro actionibus. ſi in occaſu ꝓ
re vxoria. ſi in imo pro hereditatibus ⁊ paternis rebus.
ſi in loco ſortis ꝓ externis bonis. ſi in loco ſolis ꝓ honori
bus. ſi lune ꝓ oīa corporeaqʒ. Sīli rōne vbi eclypſis īfeſta
uerit ſtellas ſiue fixas ſiue erraticas ꝯiunctione vel mi-
naci irradiatione: que geniture tpe hec loca tenuerint: ⁊
in annuis ꝯuerſionibus idē erit. Uerū future eclypſiuʒ
ſignificatōes pollentiſſime ſunt: quū maxime ac ſpacio-
ſe fuerint eclypſes. Amplius quuʒ auxiliares planetas.
vʒ. ſaturnū iouem ⁊ martē habuerint. nam tenebrarum
ſpaciū quanto longius fuerit: tanto etiā ſignificatio ipſa
maior futura eſt: ac timoroſior maxime vt diximus erra
ticarū peruerſo ſtatu ꝯcedēte hoſtili earū irradiatione.
Adijcit Ptholomeꝰ plura maioraqʒ ſiue regiōi ſiue re-
gno ſiue dogmati ſiue vrbi ſiue oppido ſiue homini mi-
nitari mala: quum ipſis in deliquijs plura infeſtioraqʒ
ad malum conuenerint: precipue vbi annorū conuerſio
nes mali hitus fuerint. peruerſarūqʒ ꝯfigurationū: quā
ob reʒ vbi rex vel hō fuerit in regiōe vl̄ vrbe: qbꝰ malū
portendit eclypſis: cōuenerítqʒ ipſe cū eclypſi per aſcēs
geniture ꝯuerſionis aliiſqʒ modis: hic perſentiet grauio
ra mala. Simili ratione ⁊ de edificijs turribus ⁊ caſis eſt
obſeruandū. vt de vrbibus hoībus ⁊ dogmatibus dixi-
mus. Ad hec ⁊ de mēbris qbuſ preſunt ſigna ⁊ ſtelle ſiue
fixe ſiue erratice. vbi. n. eclypſis cōtigerit ſigno qđ tenet
caput vel eidē malivola ꝯfiguratiōe configurato. capitis
vulnera grauiaqʒ ac morbos portendit: ⁊ in ceteris idem.
Ubi etiā erratica in eclypſi īfeſtata fuerit: ⁊ mēbra qbꝰ
illa preeſt etiā infeſtatiōi apta ſūt. Hec ſunt que de locis
ſunt addēda. que. n. Ptholomeꝰ dixit: occulta ⁊ breuis
fuere. Eſt preterea aliud attentiōe dignū eaſdē obſerua-
tiones eſſe aīaduertēdas in dogmatibus inuicē bellā-
tibus factōibuſqʒ ipſis. A diſpoſitoris. n. ⁊ ſigni bona vl̄
mala ꝯſtitutione eclypſis tēpore: bona vel mala indici-
tur affectio eidē. vbi vero factiones erunt eiuſdeʒ regiōis.
eidēqʒ ſigno abdite. vt hyſpani aduerſus hyſpanos. ſunt
. n. oēs generatim eiuſdē regionis: ſed diuerſarū ꝓuincia
rum: tunc qđ agendum ſit: Ptholomeus nō definit. hec
men īgt aptabis planetas ad perſonas. gnātim enī oīs
quadrans terre duos hʒ gubernatores. vt italicus iouem
⁊ martem. hi enī cōes ſunt oībus regionibus illius qua-
drātis. Uerū morū (vt ita dicam) ꝯuenientia: mars cuʒ
gallis. eiuſdēqʒ ſignū aries. iupiter ⁊ ſagittariꝰ cū hyſpa-
nis maiorē rōnem hñt. Simili rōne īter hyſpanos parti
culatim aliq ob ꝯuenientiaʒ morū cuʒ ioue ſagittarioqʒ
familiores ſunt. vt qui religioſiores. clementiores ⁊ (vt
ita loquar) iouialiores: ac iuſtū bellū magis agētes: aliq
crudeliores. atrociores. ac martialiores iniuſtuqʒ bellū
ꝓſequētes. Lʒ igit̄ hyſpani oēs ioui ⁊ ſagittario genera
tim conuenerint. rōne. vʒ. habita ad gallos: tñ inter ſe ēt
diſcrepant: ꝓut aliq cuʒ ioue ſagittarioqʒ: aliq cuʒ marte
arieteqʒ magis conuenerint. Dabimus igit̄ eclyptico in
themate bonis bonū. malis malū: ⁊ ꝓ ratiōe ac ꝯfigura-
tione: quā in themate hñt. predicemus de victoria. mor-
bis. iacturis. ceteriſqʒ id genus. Simili ratiōe ceteris in
quadrātibus obſeruabimus. hec quidē generatim ſunt.
⁊ vbi particulares eorū gubernatores latuerint. vbi enī
illos habebimus: eos obſeruabimus: vbi nō: vtemur na
turalibus ſignificatoribus: ⁊ magis cōuenientibus eorū
moribus. hec de locis. ⁊ ceteris id genus dicta ſatis.

¶ Enunciatum. XI.

Quoniā que fiūt eclypſes ſiue ſolares
ſiue lunares. eodē tpe. neqʒ iuxta oēʒ
terre inhabitationē iiſdem tempora-
rijs horis fiunt: neqʒ obſcurationū ſpacia: aut
incrementorū tempora equaliter vbiqʒ ſumun
tur. Singulis itaqʒ in locis. que rōneʒ cū ecly-
pſi habuerint. hora illius cōſtituenda eſt: itēqʒ
poli altitudo. ⁊ cardines. quēadmodū in geni-
tura. Quot enī horis diurnis eclypſis cuiuſqʒ
ꝓducat̄ obſcuratio: quū bene cōpertuʒ fuerit:
totidē ſolari in defectu annos ꝑduraturū eſſe
ſignificationū effectuʒ. In lunari vero menſes.
intelligēdū eſt. initia aūt ⁊ incremēta plenitudi
neſqʒ illorū. que ſignificant̄: inquirēde ſunt ab
eclypſis loco ad figure ipſius cardines. Quū
locus ipſe in orientalē finitorē inciderit. Initiū
qđē euentus circa primos quattuor anni men
ſes ab eclypſis tempore deſignabit̄. plenitudo
atqʒ efficacia euētorū in primo tertie iuxta oēm
tēporis ꝓductionē. at quū verſus culmen inci-

derit. Jn ſecūdis q̄ttuoꝛ menſib⁹ circa mediuꝫ tertie: quū aūt occiduuꝫ v̄ſus finitoꝛē ꝯtigerit: circa q̄ttuoꝛ vltimos anni mēſes. vltimoqꜫ tertie tēpoꝛis poꝛtendit̄. particulares v̄o augmētatiōes ⁊ remiſſiones eoꝝ que poꝛtendunt̄: ꝑquirēde ſunt a luminariū ꝯiunctiōib⁹. que interim ꝯtingēt vel in locis ipſis noxijs vel eiſdem ꝯfigurātib⁹. Cōſiderāda ēt ſunt paranatellōta cū boꝛoſcopo. nec nō habitus ⁊ ꝯſtitutio erraticarū ſtellaꝝ. que ſignificatiōes ipſas poꝛtendunt. hoc eſt ſint ne oꝛientales ipſe an occidue. ſtatiariane. an acconite: que videlꝫ ſignis ipſis noxijſqꜫ configurant̄ locis. qm̄ oꝛientales vbi fuerint. aut ſtatiarie: vires ipſas ſignificatiōnuꝫ amplificant. occidue aūt aut ſub radijs ꝯſtitute imminuunt ac debilitant.

De tēꝑib⁹ ❡ Hec ptholomeus de tēpoꝛib⁹ tradit. ſcōo apotelesmaton capite. 6. qbus in v̄bis q̄ttuoꝛ tāgere vr̄. Pꝛimo q̄ nā rōne thema eclypticū hoc eſt figura. 12. locoꝝ: ⁊ planetarū poſitura in ipſis eſt ꝯſtituendū. Scōo tēpoꝛa. vꝫ. quo euētus ipſi appere incipiūt: ⁊ q̄to ꝑduraturi ſunt: docet colligere. Tertio itenſiōes remiſſiōeſqꜫ illoꝝ. qua rōne hēant̄: docet aīaduertere. Ultimo additiones īminutiōes ceteris e ſtellis ꝯtingētes: qua nā rōne ſint accipiēde premunit. De pmo igit̄ trāſigamus. defectus luminares nō vno eodēqꜫ deſignato tempoꝛe ⁊ incipiunt ⁊ deſinunt: neqꜫ tenebraꝝ ſpaciū vbiqꜫ equale eſt: ſꝫ alibi maius alibi minus. hec qdē ipſa ꝯtingūt pp ſitum diuerſitatem. tū regionū poſitarū magis v̄ſus oꝛtū: aut occaſum: vel in auſtꝝ magis declinantiū: vel aſſurgentiū in ſeptētrionē. Nā diuerſitates ipſe nō a longitudine ſolū ꝑficiunt̄. verū ēt a latitudine: itaqꜫ eodē nequaq̄ tempoꝛe apud ſyros. idos. hyſpāos. ⁊ ethiopes eclypſes fiunt: vbiqꜫ minime tenebraꝝ ſpaciū coꝛpoꝛiſqꜫ obſcurati eadem q̄ntitas. Qua e re nec vbiqꜫ terraꝝ eodē tēpoꝛe: aut hoꝛoſcopus eſt culmen: aut occaſus: ſed alij atqꜫ alij cardines adycit (ſingulis itaqꜫ in locis: que rōnē cum eclypſi habuerint: hoꝛa illius) .i. q̄ apparuerit (ꝯſtituenda eſt)

preceptuꝫ quo debꝫ erigi loc⁹ paus. in themate. 12. locoꝝ. Jn quo ⁊ ſtelle ſunt collocāde. dedit itelligere ꝑ hec. vt pūs mathe⁹⁹ cui regnoꝝ vł vrbiū vel oppidoꝝ poꝛtendat: aīaduertat: vt. vꝫ. ad illoꝝ oꝛiçonta thema conſtituat ſtellas ſiue erraticas. ſiue fixas collocet: vt inde poſſit de tēpoꝛibus vtroqꜫ mō examinare. Nec ꝑtereūda ſunt thema¹⁰ initij. dimidij. atqꜫ exit⁹. vt diximus. vt varie in tēpoꝛibus de euentis poſſit mathematicus ꝑdicere. (Poli altitudo) vt ſubdit (⁊ cardines. queādmodū in genitura) ſunt erigendi. Nā ſubterraneoꝝ nulla eſt habēda rō. Hec de pmo.

De tꝑib⁹ De tēpoꝛibus vt diximus. duplex habēda rō. vt quāto. vꝫ. tēpoꝛe ſignificationes ipſe ꝑdurabūt: ⁊ in quota anni pte ipſe icipiēt apparere. quotaqꜫ erunt increte ⁊ pollentes.

De ꝑduratione. De ꝑduratione trāſigamus pmo. Hoꝛis igit̄ equatis in ſolari deliquio: quot hoꝛe obſcuratiōis erūt: tot annis eius euētus ꝑdurabūt: vt qm̄ in eclypſi nr̄a ſolari. 1 5 o 2. obſcuratiōis ſpaciū duabus perdurauit hoꝛis ⁊ plus: iccirco ⁊ euētus in duos ⁊ plus annos ꝑducebant̄. Jn lunari v̄o deliq̄o. hoꝛe ſunt menſes. Nā (vt ptholomeus in lib. 100. v̄boꝝ

Rō de ꝑduratiōe. inq̄t) vt a ſole annus: ita a luna mēſis. ❡ Sꝫ h̄ nō caret q̄ōne. nam ſaturnus. 30. annis. Jupiter. 12. mars duobus ſuos peragrant oꝛbes: cur igit̄ in coniunctione ſaturnia hoꝛa nō eſt. 30. annoꝝ ſpaciū: ſicqꜫ in ceteris iouia mar

tiaſue ꝯiunctionibus: Dicere poſſumus ſecus eſſe in deliquijs. aliterqꜫ in cōiunctiōibus. Deliq̄a q̄dē vires exercent ꝓpter luminis luciſqꜫ ſurreptionē. coniunctiones v̄o. ꝓpter motuū euariationē. luna itaqꜫ ex ſui luminis euariatiōe mēſem ꝯſtituit. Jnquātū. n. cornicularis. diduas. ꝑtumida. ac plena fit. mēſeꝫ cōponit. Sol ēt annū facit. ex lucis ipſi⁹ euariatiōe. put accedit. receditqꜫ a nobis. iccirco in deliquijs annū facit ſol. luna v̄o mēſeꝫ. Jn coniunctiōibus v̄o neqꜫ annū neqꜫ menſem: cū nō ꝓpter lucis luminiſqꜫ euariationē effect⁹ poꝛtēdāt. Hec de ꝑdurātiōis tēpoꝛe.

De tēpoꝝ diſtributione. De tempoꝝ diſtributiōe dicamus: qm̄ in eclyptico themate tres obſeruant̄ cardines. oꝛtus. vꝫ. culmen ⁊ occaſus: iccirco anni tres facimus diſtributiones: cūqꜫ recte diuidere poſſumus in tres partes: ſiue lunaris ſiue ſolaris ſit defectus: quarū quelꝫ e q̄ttuoꝛ ꝯficiet̄ mēſibus. Nā. 12. per tria diuiſa: pars ſingula erūt q̄ttuoꝛ. dabimus igit̄ pmo cardini hoc eſt aſtāti pmos q̄ttuoꝛ menſes ab eclypſi. Scōo v̄o hoc eſt culmini: q̄ttuoꝛ ſecundos. Tertio aūt hoc eſt occaſui quattuoꝛ vltimos. Nō. n. pōt ab eclypſis initio annus iteger delabi: qn eclypſis ſig̃tio incipiet: ſiue ſolaris ſiue lunaris ſit eclypſis. Qua e re dicimus q̄ ſi eclypſis pmo in cardine cōtingat vt in aſcēte. Jn pma anni pte hoc eſt in pmis quattuoꝛ menſibus. q̄ mox poſt eclypſim ſubſecuturi ſunt: ſig̃tiones apparebunt. vbi v̄o in ſecundo ꝯtigerit cardine hoc eſt culmine: ⁊ ſig̃tiones ipſe ſecunda in anni parte poſt eclypſim hoc eſt ſecūdis quattuoꝛ mēſibus viſitabunt̄. occaſu vbi acciderit deliquiū ipm: vltimis q̄ttuoꝛ menſibus ſig̃tiones cōſtabunt ſiue lunare ſiue ſolare ſit. Ad hec ſpaciū quo tota eclypſis ſig̃tio perdurabit: tres etiā in partes diuidimus: itaqꜫ ſm̄ tres has diſtributiones tēpoꝛa ipſa: que ab hoꝛis eclypſis poꝛtendunt̄: colligēda ſunt atqꜫ iter ſe diſtribuenda. vt ſi ſolaris eclypſis duos poꝛtendat euentuum annos: illud oē duoꝝ annoꝛuꝫ ſpaciū tris in tertias diuidat̄. vbi lunaris duos mēſes: hoc totū rurſus tris in tertias diuidat̄. nā ꝑtitiones iſte idicant: quādo. vꝫ. euentus ipſi increſcent. vnde inq̄t. initia aūt ⁊ incrementa plenitudineſqꜫ illoꝝ: que ſign̄t̄: inquirende ſunt ab eclypſis loco ad cardines eiuſdeꝫ figure: cū. n. locus ipſe in oꝛientaleꝫ finitoꝛem inciderit. hoc eſt partiliter in aſcēte: initiuꝫ quidem euentuū circa pmos quattuoꝛ menſes anni ab eclypſis tēpoꝛe deſignabitur: plenitudo efficaciaqꜫ ac ſtatus euentuū in pmo hoc eſt in pncipio tertie iuxta oēm tempoꝛis ꝓductionem. hoc eſt in pncipio pme tertie totius tempoꝛis. Jn quo poꝛtēditur ſignificatio. verbi cauſa. ſit eclypſis ſolaris in hoꝛoſcopo partiliter cōſtituta. tunc iuxta cardinū diſtributionē. euentus erunt pmis in quattuoꝛ mēſibus. eoꝝ v̄o incremētū vel plenitudo erit in pncipio pme tertie: hoc eſt in pmo menſe totius tertie omnis tēpoꝛis. At cū partiliter in culmine contingit: in ſecundis quattuoꝛ menſibus: circa mediū tertie: hoc eſt vbi eclypſis locus partiliter in culmine conſtiterit. habita ratione loci: initium deſignati euentus futurū eſt in ſecunda tempoꝝ diſtributione. eiuſqꜫ foꝛtitudo ac vigoꝛ in medio ſecunde tertie. Cuꝫ aūt in occiduū verſus finitoꝛem inciderit: circa quattuoꝛ vltimos anni menſes. vltimāqꜫ tertie. hoc eſt cum locus defectus in occaſu partiliter conſtituitur: habita rōne loci ipſius: initiū rerum poꝛtentarū foꝛe innuitur in tertia anni diſtributione. viſqꜫ eius maioꝛ in vltima parte vltime tertie totius tempoꝛis: in quo ꝑduratura erat ſignificatio: veluti ⁊ ipſa eſt totius tempoꝛis vltima tertia. Hec ptholomeus de tempoꝝ diſtributione.

Rō in diſtributiōe. Sed circa hec opus eſt vt diligētius perquiramus. Nā videtur hec contra rationes naturales. pmo ſi eclypſis

ſolaris vel lunaris ſit agens nāle: ſitq̄ paſſo applicatuꝫ ſufficiēterq̄ diſpoſito. igiť ita cito ſicut ipſa eſt aget: nec tēpus expectabit ſue actiōis. celeſtes. n. conſtellationes vim habent agendi: ea que ſunt hic: vim habēt patiēdi. quare cum eclypſis eſt. ipſa aget atqꝫ euentus portēdet. ¶ Scdo ſi a ſole annus eſt: a luna mēſis. igiť ſol poſtponet euentus iuxta annoꝝ ꝓfectionē: luna iuxta menſiū. lunaris igitur eclypſis in culmine conſtituta ad menſes effectus poſtponet. ſol ad annos. vel ſi ſol eſt agēs pollētius ipſa luna: tunc ſol in eadeꝫ parte conſtitutus citius aget q̄ꝫ luna agat etiā eadeꝫ in parte collocata. ¶ Scdo ꝑncipaliter ambiges hec vera eſſe dum eclypſes partiliter cardinales fuerint: vbi aūt in tractibus intermedijs aut in tractu inter ortū ⁊ culmen: vel inter culmē ⁊ occaſum conſtitute ſint: qua neꝫ rōne tempora diſtribuenda ſint e ptholomeo nō habeť. ¶ Tertio ꝑncipalr dubitādum. nā triplex thema fieri iuſſit. ad ipſius deliquij initium; ad ipſius mediūꝫ. atqꝫ ipſius exitū. argumēto. vꝫ. q̄ꝛ his tribus tēporibus ſiderum ſtatus nō eſt vnus: ſed omni hora alius atqꝫ alius. Simili rōne dicet aliqs tria themata eſſe erigenda ꝑmo ipſo in tempore: tria in ſecūdo. tria etiā ⁊ in tertio: cuꝫ quodlꝫ hoꝝ ſit latum ac amplum ꝑncipio ipſo medio ac fine conſtitutū. Nā etiaꝫ in his ſtatus ſiderū non eſt vnus. vbi cauſa. ſit ſolaris defectus triū horaꝝ ſpatio ꝯtentus. Tunc tēpus initij vnam ꝯtinebit horā. Secundū tempus ⁊ tertiū ſimilr ſingulū horam vnā: tunc fieri pōt in ꝑncipio ꝑme hore aries horoſcopet. In illius met dimidio taurus. vt ſi in finibus ſignoꝝ cōtingat horoſcopatio: erunt tunc horoſcopationes alie ſtatuſq̄ ſiderū differentes. igiť erunt. 9. themata conſtituenda. nam tria in tria ducta. nouem faciunt. Hec ⁊ ſi difficilia ſint: nō eſt difficile concordare obſeruationes aſtronomicas cuꝫ naturalib⁹ enunciatiōibus.

Diffinitiões aſtronomoꝝ cū ... Dicamus igiť ad ꝑmū. ortuꝫ hoc eſt horoſcopū eſſe ꝑncipium: vn̄ ſtelle in nos vires exercere incipiunt. vn̄ agere ⁊ irradiare ceperint. Culmen eſt locus: in quo ſtelle ꝯſtitute actiones firmant eas implent: ad ſummūqꝫ ducunt. Occaſus eſt locus e quo ſtelle ipſe deſinūt vires habere. Hec qua rōne fuerit: diximus. Qua e re per quātū ſtella vel ꝯſtellificatio ab ortu diſteterit: per tātū ab ꝑncipio: per qḋ agunt: recedunt. nō poſſunt actiones ſtelle ipſe iterimere: niſi eas exercere ceperint. Qū igiť ſunt in culmine agere non poſſunt: niſi ꝑus ceperint. Incipiunt aūt per ortum. ac per ab ortu diſtantiaꝫ: quare profectio actionis ab ortu in conſtellificationem eſt dimetienda. Vn̄ quādo ꝑncipiū per qḋ ſtelle agunt: ad locū ꝓficiſcetur: vbi ꝯſtellificatio ꝯſtituta eſt: dando cuilꝫ ſigno fere menſeꝫ: tunc euentus eſt. Quare ratione ſignum menſi fere tribui debeat in ꝓfectione: Albumaſar inquit ⁊ docuit obſeruatio. Circa ſecundā punicus qdā ptholomei

Punici obſeruatō interpres tempus perdurationis. ⁊ tēpus diſtributiōis ſimili rōne vult eſſe colligendū. vult enī in ſolari eclypſi ꝓfectionem eſſe per annos. In lunari aūt fieri per menſes. Unde quando ꝑncipium per qḋ ſtelle agunt: hoc eſt pars horoſcopans ad locum ꝓficiſcetur. vbi ipſa ſolaris eclypſis collocať: dādo ſingulis. 15. gradibus annū. Sin gulo qꝫ ſigno duos annos: tunc euentus erunt. In lunari aūt: ꝓfectionem hanc per menſeꝫ ait eſſe colligendam. argumento. vꝫ. q̄ꝛ ſi a luna eſt menſis. a ſole annus eſt recipiendus. ¶ Sed hec poſitio eſt ⁊ cōtra obſeruationē

Improbatio. Ptholomei: ⁊ cōtra rōnem naturalem. Et quidem contra Ptholomeū: verba eius indicant. vbi in temporum diſtributiōe vtraqꝫ in eclypſi. vna ⁊ eadem rōne tempora docet diſtribuere. vꝫ. per profectioneꝫ menſium. ⁊ nō annoꝝ. Contra rōnem vō. Nam agentes potentes eque cito agunt cum eis applicat initium agendi: lꝫ pollentius eoꝝ diutius agat. pōt eclypſis lunaris agere in nos. ⁊ ſolaris etiā. Et ambe cum ad eas pars horoſcopans applicat. igiť eque cito agent ambe: cū pars illa eis applicauerit. veruꝫ q꜡ ſolaris defectus eſt pollentior: ad annos. effectū ꝓducet. lunaris vero: q꜡ imbecillior: ad menſes. Hac rōne ad tertiū facile eſt ſoluere. oportet. n. qū eclypſis eſt in tractibus medijs partem facere proportionalem. Nam cū tunc actiones incipiant: cuꝫ gradus horoſcopans proficiſcať ad graduꝫ partiliter: in quo eclypſis collocatur: tunc dando ſingulo ſigno menſem fere euentus erit: cuꝫ ꝓmiſſor hoc eſt gradus horoſcopans: ad locum ſignificatoris erit: ⁊ ita facile eſt partem proportionalem adiuenire. Sūt ḡ ab ortu in culmē partē aſcn̄teꝫ vocāt: in cuius quauis parte collocata eclypſis ꝑmis in quattuor portendit menſibus: vbi erit augmentum pro parte ꝓportionali. culmen vel deſcn̄tem partē vocant e culmīe in occaſum: in cuius qualꝫ parte conſtituta eclypſis in quattuor ſecūdis menſibus portendit: ſed ſtatus eſt iuxta partē ꝓportionalē. In occaſu cōſtituta portendit vltimis quattuor: ſed ſtatus erit vltima in tertia. Et ptholomei itentio videtur. Albumaſar vult hanc profectionē fieri ab horoſcopo vſqꝫ in gradū quē tenet dimidium eclypſis. dando. vꝫ. cuilꝫ ſigno menſem. argumento q̄ꝛ tunc firma ⁊ conſtans eſt. Ego vero hoc non eſſe ad Ptholomei preceptum extimo. Nam anni cōuerſio vel reuolutio ſit e ꝑncipio deliquij vſqꝫ i idem ꝑncipiū. Nā tunc annua eclypſis cōuerſio vel reuolutio perficiť. dū ſol ad eundum ſigni punctū radierit. igiť ⁊ profectio debet fieri oībus in tribus temporibus e gradu horoſcopante ad partem: quam eclypſis tenet. In ꝑmo themate abraamus voluit ꝓfectionē fieri ab aſcn̄te in locū deliqꝫoſum. dando. vꝫ. cuilibet domui duos menſes: ſingulisqꝫ. 15. partibus domus menſem. Sed verbum Ptholomei eſt firmius. Et de tēporib⁹ ſatis. ¶ De augmentationibus nunc tráſigamus: q̄ttuor ſunt in themate eclyptico loca diligenter obſeruanda. locus ipſe eclypticus **De augmētatiōe.** in quo eclypſis ipſa collocať. nā in eo vires eclypſis pollentiſſime ſunt: ⁊ ꝑme. Poſt hunc eſt locus eidē dyameter. nam eclypſis in illū radios maleuolos emittit. Tertio ſunt quadrangula loca e dextris ⁊ ſiniſtris. E qbus omnibus quadrilatera figura conſtituiť: quoꝝ quodlꝫ latus ex partib⁹. 90. ſit. naꝫ. 90. quater ſumpta. 360. partes reddūt. Ulterius qm̄ motus ipſe celeſtis ſiderūqꝫ ꝓceſſio aſſiduo euariat: hoc ipſa rōne efficiť: vt ſignificationes ipſe quoqꝫ euarient. ac nunc increſcant. nūc ꝯtraſminuanť: interdum etiaꝫ mutenť: aut oīno: aut magna ex parte: aliquādo quoqꝫ firmenť. Precipit ptholome⁹ vt ſingulis menſibus habeať rō coniunctionū vel oppoſitionum. quo. vꝫ. in celi loco contingant. Nam ſi circa tempora deſignata. illo. vꝫ. qbus euentus ſunt perduraturi. cōiunctiones vel oppoſitiōes in aliquo quadrangule figure loco cōtigerint hoc eſt vel in illo met loco. vbi deliquiū ꝯtingebat. vel eidem dyametro. vel quadrāgulo: nimirū ſtgtiones ipſe ⁊ ſtabilianť: ⁊ vires etiā maiores ſuſcipiunt: ⁊ maxime vbi cōiunctiōes vel oppoſitiones ſint eclyptice. Que res quo māifeſtior fiat iubet diligenter videndū eſſe. qui tunc ſtatus ſit erraticaꝝ. ⁊ inter ſe. ⁊ cū luminaribus. ⁊ q̄ etiā aſpectus ſit ad ipa loca. tum videlꝫ eclyptice partis. tum eiuſdem ſiue quadranguli ſiue dyametri. Si. n. erraticaruꝫ ſtatus hoſtilis eſt. ac pernicioſus. maliqꝫ itē habitus: quippe euentis ipſis magna fiet acceſſio. reruqꝫ euentuū efficacia multo futura eſt pollentior: q̄ꝫ initio fuerat ſignificata. ſin boruꝫ ipſoꝝ nihil contingat: dubitandū nō eſt qn euentus ipſe

futurus ſit remiſſior: cũ aũt ɔfigurationis ſtatus mixtus
ſit: vti ex erraticis alie qdem minitent. blandient vero
alie. fit indicatio euentũ ipſuz nõ vnius fore qualitatis:
verũ ex parte vtilẽ: ex parte calamitoſum: p natura. vz.
⁊ vigore erratice cuiuſqꝫ ſiue aduerſantis: ſiue fautricis
Et hec Ptholomeus inqt (particulares vo augmenta-
tiones ⁊ remiſſiones eoꝝ que portendunt: perquirende
ſunt a luminariũ coniunctionibus: que interim) hoc eſt
perdurãte tẽpore ſuoꝝ euentuũ (contingẽt: vel in locis
ipſis noxijs) .i. in qbus deliqa pfuerunt (vel eiſdẽ confi
gurantibus) in figura ipſa quadrilatera. vt dyametro ⁊
Q ó i aug mẽto ⁊ lo cis. quadrãgulis. ❡ Sed hec nõ carent qõne. pmo qdẽ cur
Ptholomeus hec quattuor loca tm̃ iubet cõſiderari. lo-
cũ. vz. eclypticũ. dyameter. ⁊ quadrãgula. e qb⁹ q̃drilate
ra. ſiue q̃drãgula fit figura: qd de plenilunijs iterlunijſ-
qꝫ ɔtingentib⁹ in locis ab his deiectis nullã cũ eis ɔfigu
ratione habẽtib⁹: an adaugeant ſignificationes eclypti-
cas: vel iminuãt: vel ptereunda ſint: nullaqꝫ ipſoꝝ rõ ha
benda: quid etiã de iterlunijs. plenilunijſqꝫ ɔtingẽtib⁹
in triangulis. ac ſexangulis a loco eclyptico: an pretereũ
da: an diligenter eoꝝ rõ aniaduertenda eſt: nec Ptholo-
meus docuit: nec alius eoruz vnqꝫ meminit. Rurſus an
partiliter loca illa quattuor ſint obſeruanda hoc eſt vtrꝫ
interlunia ⁊ plenilunia: interim caſura in locis illis q̃t-
tuor partiliter ſint aniaduertẽda. an caſura qdẽ nõ par-
tiliter: ſed plactice in ſignis tm̃. vbi cũ. fit eclypſis in par
te libre. xvij. an ſit aries hoc eſt plenilluniũ vel iterluniũ
in ariete plactice aniaduertẽdũ. vel illud tm̃ qõ in arie-
tis parte. xvij. ɔtingit: obſeruandũ: ⁊ vbi nõ in illa parte
ſit: ptereundũ foret. ſimili rõne ⁊ de caſuris in libra. can
cro. ac capricorno dubitãdũ. Eſt pterea alia difficilima
dubitatio. Nã interim nõ tantũ ſolis ⁊ lune iterlunia vl'
pleniſunia his in locis eſſe ſolent: ſed triũ ſuperioꝝ con-
iunctiões vel oppões vel quadrãgula: an ipſaruz rõ ha
bẽda: hoc eſt ſi ɔtingãt l locoꝝ aliq̃ q̃drilatere figure: an
ptereũda: Ptholome⁹ qdẽ ſubticuit. Simili rõne his mer
locis ɔtingere ſolẽt crinite ſtelle. quarum Ptholomeus
nõ meminit: iccirco dubitandũ eſt an ipſarũ rõ habẽda:
R ſio ad h ⁊ õ agu loꝝ figura an pretereũda. ❡ Sed ad hec que nobis vĩr: dicamus.
Et pmo vt diximus in libro de criticis: in figura. xvi. la-
terũ quattuor ſunt anguli puocatoꝝ: ac preliatoꝝ. ple-
niqꝫ: ac viriũ itegrarũ. angulus. vz. a pn⁹ in pte. xc^{ma}. ɔſti
tutus: qui ipſi pncipio e ſiniſtris quadrangulat. anguluſqꝫ
eidem pncipio dyameter: qui in parte. clxxx^{ma}. collocat
atqꝫ ⁊ angulus e pmo in parte. cclxx^{ma}. contingens: qui e
dextris ipſi initio q̃drangulat. hi. n. anguli cũ maleficas
hẽant adiuicẽ figuratiões: iccirco a Ptholomeo puoca
toꝝ: ac pliatoꝝ phibent cetera loca: que nullã cũ initio
hoc eſt loco eclyptico rõnem h'ſit: nec ſunt prouocatoria:
nec pliatoria. iccirco Ptholomeus ea ptermiſit: que vo
cũ initio ɔfigurationes hñt ⁊ beneficas: cũ nec ſint puo-
catoria: nec preliatoria etiã ptereunda ſunt. Sunt item
anguli ſemiplenĩ: ac ſemiquadrangulĩ: que ſunt dimidia
quadrãgulorũ quoꝝ quodlꝫ latus ex. xlv. partib⁹ fit: ⁊
hec figurã faciũt octilaterã vl' octiangulã. anguli. n. ipſi:
cuz ſint ſemiquadrãguli: ⁊ ſemiplenas hñtes vires: etiã
prouocatoꝝ ⁊ preliambulatoꝝ ſunt: hos Ptholomeus
pretermiſit: eo q vires debiles hñt: ⁊ in magnis euenti-
bus vix perceptibiles. verũ ſi interlunia vel plenilunia
vel ceteroꝝ ɔiunctiões his ɔtingãt in locis: pculdubio
aniaduertende eſſent a diligenti mathematico. naꝫ his
in locis conſtitute vires exercent vel prouocant: que ab
initio fuerunt ſignificate. bonas quidem. ſi bona fuerit
ſtellarum erraticaruz conſtitutio. ⁊ inter ſe. ⁊ ad coniun
ctiones ipſas: malas vo p rõne ſtellarũ predominantiũ

in locis ipſis. ⁊ ɔfigurationuz ad ipſas ⁊ inter ſe. Ad hec
ſunt anguli ſemiquadrãguli dimidiati. e quibus figura
ipſa. xvi. anguloꝝ laterũqꝫ cõtingit: quoꝝ quodlꝫ e parti
bus. xxij. ⁊ dimidiato gradu fit. nam. xxij. ⁊ dimidiatus
gradus ſexdecies ducti. faciunt. ccclx. partes. vt in libro
de creticis diximus. his etiã in angulis. ſi interim cõiun
ctiones vel oppões luminariũ ceteroꝝqꝫ planetarum
contigerint: vires prouocant: quas e pn⁹ deliquiũ ipſum
portendebat. Naꝫ anguli hi ſemiquadranguli dimidia-
ti ſunt. Hec Ptholomeus pretermiſit: cũ vires imbecil-
las cõtineãt: que in magnis euentibus vix percipiũtur.
Solũ igit pcipit eſſe obſeruandã figurã q̃drãgulã. qua-
drilateramqꝫ. nam hec loca plena ſunt: ac virium itegra
rũ: nec precepit hec obſeruari partiliter: ſed plactice ſal-
tem de ſigno. vnde hec figura eſt quadrangula ſignorũ.
non aũt graduuz. cauſa eſt: qꝛ ſol lunaqꝫ radios ſuos mit
tunt in totũ ſignũ: eo q ſperaliter (vt ita loquar) multi-
plicant diffunduntur qꝫ. ſuntqꝫ etiam luminaria corpo-
re magna potiſſimum ſol. quare vis loci per totuz ſignũ
continebit. tantoqꝫ fortius. quanto partilius ſeſe inſpe-
xerit. Qua igr rõne ptermiſit deiecta loca ab eclypſib⁹.
ac cuz eis beneficas configurationes habentia: cur etiã
quadrangula figura plactice animaduertenda. nõ autẽ
partiliter: ex his eſt perſpicuuz. Ceteruz ad vltimã du-
bitationem redeamus: Ptholomeus itaqꝫ e precepto ſy
nodoꝝ ſingulis menſibus caſuris: preſertim temporib⁹
deſignatis apertiſſime demrãt in ſole lunaqꝫ principa-
tum eſſe collocandum ſignificationum rerũ carũ oium:
que inferioribus corporibus contingunt. nam ſol ⁊ luna
prelaturam eam his in rebus exercent: quã noſtro exer-
cent in corpore cor ⁊ cerebruz. effectiones vero erratica
rum ceterarũ eſſe acceſſorias. ſecundoqꝫ loco habẽdas:
qualis ſub imperatorib⁹ exercituumqꝫ ducibus: ſiue tri
bunoruz: ſiue prefectoꝝ auctoritas. nam quemadmodũ
affectione cordis ac cerebri ceteruz corpus afficitur: ſic
quinqꝫ afficiunt erratice p affectione ſolis luneqꝫ ſuis
in copulationibus. ſignificationes. n. planetarũ vident
ducere pncipium ipſum ⁊ auctoritatem a luminaribus.
vti tribuni ac pfecti ab imperatoribus. Qua e re non te-
mere Ptholomeus in geniturijs tam hominuz q̃ vrbiũ
precipit animaduertendas eſſe ſynodos vel dyametros
primo preteritas. nã ex his que ventura ſunt in menſe.
vires aſſumunt. quare eiuſmodi ſolis luneqꝫ ſynodi vel
dyametri precipue ⁊ pmo ſunt obſeruandi: ceteroꝝ aũt
planetarum cõiunctiones in libro. c. enun^{tor} ait non eſſe
pretereũdas. quaſi q hee luminariũ ſint imperatorie du
caleſqꝫ. cetere aũt acceſſorie. ac ſubminiſtre. nõ igit oino
pretereunde ſunt hee: qm̃ in locis plenis quadrãgule con
tigerint figure: ne ſi comete ijſdem in locis acciderint:
pretermittendi ſunt. Nam hec p rõne pdominãtiũ ſtel-
larũ. ɔfigurationũqꝫ ⁊ iter ſe. ⁊ cũ luminaribus iminuũt
adaugentqꝫ vires ſignificationũ: que e pncipio decerne
bant: ⁊ de augmẽtatiõibus per ſynodos ſatis. De adau- De aug mẽtatiõi bus ex de canis.
ctionibus ex decanis dicamus. Inqt Ptholomeus (cõ-
ſiderãda etiã ſunt paranatellonta: ſiue ſimulacra. deca-
niqꝫ ſiue orientes cum horoſcopo ſtelle) Nã ex his. ho-
rũqꝫ cũ horoſcopo: vel eclyptico loco actu mire addant
ſignificationibus vires: interdũ iminuunt. ❡ Sed qd
ipſe per paranatellõta intelligat: nõ eſt planum. vnde in Q uid p paranatel lonta.
libro. c. enu^{tor}enu^{to}. xcv. ita inquit. que cũ ſingulis oriũ
tur decurijs. ea nati voluntatem ad artem quã tractat:
comprobant. verbum illud paranatellonta e verbo gre
co paranatellome: qõ latine eſt iuxta orior: deſcẽdit. Ui
detur itaqꝫ intelligere ſimulacra: que hodie ymagines
dicuntur: que quidem exoriuntur ſingulis cuz decurijs:

qui grece decani hodie in ore oiuꝫ facies ſunt. aſtrologi
namq; fere omnes in eandem cõueniunt ſententiã. ori/
ri.vꝫ.cum ſingulo ſigno ſimulacra tria:perinde vt ſignũ
quodlibet in tris diuidat̃ ſiue decanos. ſiue decurias.ſi
ue facies:eaq; habere incitamenta occultarum propen/
Alb.pô. ſionuꝫ. Hec qua ratione per ſigna colligantur: Albuma/
ſar in ſexto ſui itroductorij libro.capite.ij.longis verbis
Appone/ſis pô. edocuit. Petrus apponenſis vir grauiſſimus inter me/
dicos philoſq; non ſpretus ſuo de ymaginum libro cũ ſin
gula ſigni parte oriri deſignatam ymaginẽ contẽnit ⁊ ꝓ
probat. vnde cuꝫ pͥma ſiue parte ſiue gradu arietis oriri
virum dextera falcem tenentem.ſiniſtra vero baliſtam
affirmat: cuius rei ſignificatio eſt: ꝙ in cui⁹ genitura pri/
ma arietis pars horoſcopauerit: his aliquando labora/
bit:interdum bella exercebit:cum ſecunda vͦ parte ca/
nicipitem oriri inquit dextera extenſa.ſiniſtra vͦ bacu
lum tenente:cuꝫ pars hec horoſcopauerit:his litigioſus
ac mordiuolus veluti ⁊ canis ipſe: ⁊ ita in ceteris diſtri/
Impu/gnatio. buit. ¶ Sed hec vt bene ⁊ ſapide ſtudioſiſſimus noſter
picus in libro ſuarũ confutationũ inquit: gerule ſunt ac
teratiſmata nugamentaq; ſyracuſanis illis vaniora.hec
enim niſi a te ipſo in illis forment̃: finganturq; e ratiõe
ipſa naturali colligi nõ poſſunt:nõ quideꝫ ratione viaqꝫ
ſenſus:nec ratione viaqꝫ motus:nec obſeruatione: que
potiſſima fides eſt aſtronomis. Nam ꝓpenſiones he ho
minum non his tantũ e ſimulacris pendere poſſunt.pro
pter hec verbum illud Ptholomei illudue enunciatuꝫ.
xxv.de nõ erraticis ſtellis limpidis regijſq;: aiunt qdaꝫ
audienda eſſe.nam ſtelle eiuſmodi cũ eclyptico loco vel
Alis expô. horoſcopo orte: non erant a Ptholomeo pretermitten/
de:preſertiꝫ cũ eo libro dicat: cũ pſtare non poteris dua
bus vt lunaꝫ ſtellis coniungas: id preſta vt ſtelle fixe eã
Pici pô. coniungas illarũ mixturã habenti. Picus vult eſſe ver/
bum illud de.xxxvi. ymaginibus extra ſigniferuꝫ collo
catis intelligenduꝫ.quarũ. vꝫ.xv. ad auſtrum declinãt.
xxi.ad aquilonem aſſurgũt. Ego vero obſeruanda eſſe
vtraqꝫ affirmo: ꝓpter qđ Ptholomeus generatiꝫ dixit
cõſideranda eſſe paranatellonta.naꝫ ſiue ſimulacra ſint
ex ſtellis compoſita:que.xlviij.ſunt:ſiue ſtelle non erra/
tice. Hec ſi cum horoſcopo oriantur: aut cuꝫ loco eclypti
co nõ ſunt pretermittenda.nam prebent miras ſignifica
tionibus efficacias pollentiaſqꝫ. Et de augmentationi/
Habitus planetarũ cum ſole. bus per paranatellonta ſatis. De augmentatiõibus per
quinqꝫ planetas contingentibus adyciamus. Dicamus
itaqꝫ omnes quinqꝫ ſtellas fieri interdum oriẽtales oc/
ciduas:interdũ matutinas veſpertinaſqꝫ: quãdoqꝫ oſtẽ
ſas:que grece ſynodice dicuntur:latine cõiuncte:vel hy/
pauge hoc eſt ſub radijs ſolis poſite:interdum acconyte
orientales ſunt: que precedentes orbem ſolis oriuntur.
occidue aũt que orientem ſolem ſequuntur. qua autem
ratione matutine veſpertineqꝫ fiant:explicatũ eſt. aſcẽ/
ſe vero tunc dicũtur:cum eas orbis ſolis tetigit: vbi etiã
tunc hypauge nuncupantur hoc eſt combuſte. ſynodice
autem cuꝫ integro partiũ ꝣodiaci numero iuncte.ccclx.
partes fecerint.acconite que tunc oriuntur:cum ſol occi
dit.hec quidem omnibus competunt excepta acconita/
tione.omnes enim orientales occidẽtales matutine ve/
ſpertine aſcenſe ſynodiceqꝫ dici poſſunt.aliquando etiã
fieri. Sed acconite quadrangule triãgule ſexangule nõ
niſi tres ſuperiores fieri poſſunt.nam venus e ſole rece/
dere nõ põt vt diximꝰ niſi partibꝰ. xlv.mercuriꝰ.xxviij.
lꝫ cum luna ipſa:id aſſequantur:cum igitur tres ſuperio
res regredientes ſuis in decurſibuſ occidenteqꝫ ſole in
pͥmo noctis tempore ab ortu exurgunt apparereqꝫ cepe
rint:ſoli dyametrantur:cum aũt circa noctis mediaꝫ te/
nebraſqꝫ intempeſtas ab ortu apparere icohauerint: ſo/
li tunc quadrangulantur.hñt.n.ſuperiores coꝝ ab idio/
tropys talem cum ſole conuenientiam: vt queãdmodũ
motibus miſcent̃:ita viribus. qua aũt ratione motibus
mixti ſint cũ ſole:ſuperius.enunciato.ix.declarauimus.
qua e re:vt vires coꝝ cuꝫ viribus ſolis naturaliter com
miſcentur: ita motus cum motibus. Et ꝓpterea eorum
vires ſequunt̃ virtutem ſolis ſuntqꝫ eideꝫ ſubminiſtre.
Iubet igit̃ Ptholomeus aduertendam precipue confi/
gurationem.tum quadrãgularem. tum dyametrã ſatur
ni iouis ac martis:itaqꝫ ſi futuris in ꝯiunctiõibus lumi/
narium ſaturnũ iouem ⁊ martem cum ſole dyametrari
contingat:dyametrabuntur etiã cuꝫ luna: ſin contingat
quadrangulari cum ſole:etiã ⁊ cum luna quadrangula/
buntur. In lunari vero oppoſitione ſi quadrãgulari con
tingat cum ſole:neceſſe eſt vt ipſi lune quoqꝫ e quadran
gula regione aduerſentur: cum autem in oppoſitiõe fue
rint ſub radijs ſolaribuſ conſtituti:tunc ⁊ ipſi lune etiaꝫ
opponent̃. ꝙ ſi lune coniuncti fuerint:e regione ſoli ad/
uerſabuntur:qui quidem ſtatus minaces ſunt:magnũqꝫ
ſignificationibus maleficis adiumentum afferunt. poſ/
ſunt ⁊ in eiſdem luminariũ oppoſitiõibus venus ⁊ mer/
curius ſi cũ ſole fuerint:aduerſari etiã lune e regiõe:qua
etiam e re ſignificatiõibus acceſſio fiet. Ubi vero ipſis
in luminariũ cõiunctionibus iouem precipue triangula
ri:aut ſexangulari cõtingit: de maleficentia ſignificatio
num nõ paruꝫ demet: potiſſimũ bene vbi fuerit colloca
tus. In oppoſitionibus vero ſi ſexangulabit̃ ſoli: triãgu/
labit̃ lune:ſi lune ſexangulabit̃:ſoli triangulabitur:que
configurationes nõ paruꝫ e maleficentia detrahẽt. hac
igit̃ ratione tres ſuperiores addere iminuereqꝫ poſſunt
ipſas ſignificationes. Preterea etiã ex quinqꝫ cum ſole
habitu vel lune iminutionẽ ac efficacie contingunt. Nã Habitus ſtel in ſo/le ⁊ luna.
orientales matutine ſtaciarieqꝫ earũ apparitiones ipſa
in ſolari eclypſi impetus maiores denunciant magiſqꝫ
inexpectatos. nã ſol orientalitate ⁊ dextreitate gaudet.
occidue aũt ipſe ſiue ſub radijs poſite:minus poſſunt.nã
in ſiniſtro ſunt atqꝫ attrite. Preterea etiaꝫ adoleſcẽtula
iuueniliſqꝫ validioribus ꝯſtat viribꝰ cui matutinus ſta/
tus comperandus:itemqꝫ virilis ꝙ media etas ea ſit ac
capetqꝫ vite noſtre mediũ:ſitqꝫ admodum robuſta:cui
comperãda eſt ſtaciaria cõſtitutio: que quidẽ media eſt
hinc progredientis:illinc regredientis motus. veſperti/
na aũt habitudo merito etiã etatis ſenili:que vltima eſt
ſimilis indicat̃:qua in etate vires ipſe:itẽqꝫ anioꝝ com/
motiões imbecille magis atqꝫ effecte ſunt. In lunaribꝰ
aũt eclypſibus vt dicemus occidui ac veſpertini pollen
tiores ſunt:eo ꝙ ipſa ſiniſtra eſt ⁊ occidua. hi aũt ſtatus
oẽs nõ modo ꝯſiderãdi ſunt eclypticis in ꝯfigurationi/
bus:verũ in futuris ſiue ꝯiunctiõibus ſiue oppoſitõibꝰ
luminariũ. Punici Ptholomei iterpretes voluere quã/ De cõiunctionibus trium cuꝫ eclypſibꝰ.
do cũ luminaribus tũc tẽporis cõiunctiones ſaturni ⁊ io/
uis partiliter ſupra eadẽ linea cõtingunt:figtiones illas
que tunc portẽdunt̃ maiores futuras multoqꝫ validio/
res ⁊ diuturniores effici:maxime ſi in ꝯiunctiõe illa fue
rit triãgularitatis ſiue(vt alij dicũt)triplicitatis cõmu
tatio:quã rem potiones ipſe que a medicis fiũt ex pluri/
bus mixte declarãt: vbi quãqꝫ viꝫ omnes ſimul ſuã ꝯfe
rant:ſũma tamẽ ois ad illuꝫ refert̃: cuius in ea re maior
ac vehemẽtior ad agẽdũ prerogatiua fuerit: ſimili rõne
in mixtura illa celeſti:lꝫ plures vires iniungant̃:tamen
vis luminaris deliquati: cuꝫ pollentior maiorqꝫ fuerit
preualet ſũmãqꝫ oẽm ad ſe refert. Adyciũt quoqꝫ hi ſa/
turnũ ac iouem ſingulis.xx. annis fere ſemel ꝯiungi ſin/
guliſqꝫ in triplicitatibus duodecies ⁊ in ſingulo tripli/

citatis ſigno quater: ⁊ ſi iterdū q̄nquies eueniet: efficiẽ
tūc vt ſint ꝯiūctōes ipſe.xiiij.nihilominus duodecies ſin
guli s in triplicitatibus ꝯiungi anq̄ȝ aliud ad trigonum
trāſeant: quāobrē ꝑme ipſe triplicitatū ꝯiunctōes maio
res vires amplioreſq; cōmotiōes afferāt: q̄ȝ que poſt ſe
quunẽ: que cū ita ſe hēant effici id ꝯtēnūt. vt.ccxl. anno
rū circuitu ſiue circiter cū ꝯtingant he ſiue.xij. ſiue.xiij.
ꝯiunctiōes vt in noningētis ac ſexagita ānis fiat circula
tio ꝯiūctiōuȝ ad ꝑmū triplicitatis ſignū: de qb⁹ alibi. ſa
tis.n.fuit attigiſſe hec 'magia q̄ȝ expſiſſe. Auctores igiẽ
hi aſſerūt ꝯiūctiōes has no ſolū addere ſiḡtionibus effi
cacias: ſȝ ānos ⁊ tēpora: nō ſolū denarij multiplicatiōes
aut vigenarij numeri. verūȝ ēt cētenarij aut millenarij:
vbi cā. ſit lunaris eclypſis in aliq̄ celi parte. In q̄ partili
ter ſit ipſa ſaturni ⁊ iouis ꝯiūctio: ſitq; eclypſis horaruȝ
triū equaliū: tūc portendenẽ ex hac re maxie rerū muta
tiōes: colligeturq; tp̄s triū mēſiuȝ: qđ tp̄s eſt vnius anni
quartū: hoc quartū ſi in mille ānos multiplicaueris: qm̄
poſt tot ānos reuerteẽ cōiunctio mutatiōis triplicitatis
ad ꝑmū ſignū: ea ex multiplicatiōe ꝓficiſceẽ.cc.⁊.l.āno
ruȝ nūerus. nā tot anni iplent millenarij nūeri q̄rtū. effi
citurq; vti ꝯiūctiōe ex ipa muteẽ ſiḡtio lunaris deliquij
a meſtruis ſiḡtiōibus in cētenarias: ipſumq; cētenariū
nūerū magis ac magis auctū iri opȝ: ſi aliarū ēt erratica
ruȝ applicatiōes ad hec ſeſe adiūxerint. Si aūt in ſolari
defectu ꝯiūctio ſaturni ⁊ iouis in initio triāgularis com
mutatiōis ꝑtiliter ꝯtigerit: ſitq; defect⁹ ipſe horaꝝ dua
ruȝ ſpatiū ꝯplexus: que cū equales ſint: ānos duos enun
ciāt: vbi has duas horas multiplicaueris ꝑ annos mille:
duo ide ānoꝝ millia ꝓducenẽ. ❡ Sed hec ꝯpoſita ⁊ fi
cta ſunt ab his: quoꝝ ſtudium fuit in ꝯponēdo fabulas. — *Impugnatio.*
Ptholomeus.n. ſuis in v̄bis per mixturā ceteroꝝ plane
tarū cū eclypſib⁹ voluit ſiḡtiōes increſci. q̄ītū. vȝ. ad effi
cacias: vireſq; atq; pollentias: q̄ītū v̄o ad tēpora nō niſi
ex eclypſium ſpatio per equales horas ꝓduci autumat.
Qđ ēt rōnale eſt. nā potentis ⁊ vigoroſe cāe nō eſt ſero ac
tarde icipere: qđ factura eſt: ſȝ vel tarde ſe roq; deſinere:
incipere aūt aut mox: aut cito: vti medicina q̄ e pollēti
bus viribus medicinarū ꝯficiẽ: ipſa q̄dē mox icipit edu
cere: ſȝ tarde ſeroq; queſcit. Ad h̄ ꝑdictiōes ſuas in tā lon
geua tēpora extēdere nō v̄r eſſe homis: q tā breui victu
rus eſt tēpore. hec.n. ex obſeruatione minime acgri ꝑt.
ob ſeruatio.n. plurib⁹ e ſingularib⁹ ꝯficiẽ: mō nullus hō
eſt: imo nec plures: q tāto vixerit tēpore. vt plures obſer
uaſſent ſingulares: e qb⁹ v̄lem deducere potuiſſent: imo
nec vnā: cū tāto iterim tp̄e alie atq; alie ꝯiunctiōes ꝯti
gerint: que aut mutāt q̄dē: aut ex toto irritāt: nec pōt ob
ſeruatiōe mathe⁽ᶜ⁾⁹ deprehendere ꝑma ſi ꝓficiſcanẽ a cā
euētus illiuſmodi: an a ſecūdis. Rurſus cū eiuſmōi ſide
rales ꝯſtitutiōes ad n̄ruȝ cōmodū ſint deſignate ab ipo.
vȝ. oīum rerū auctore deo: nihil v̄r has cōferre nobis. ſi
tāto ꝑdurauerint tp̄e. q̄d.n. ad ꝯſtātinū ſi ꝯſtantinopoli
nūc machōett⁹ iperitet. q̄d ad ceſarē ſi rome ꝑdn̄eẽ ſacer
dos. q̄d ad moſem. ſi hieruſalē ſoltan⁹ ꝑcipiat. vn̄ ſtudiū
hoc poti⁹ ad ſtultitiā referri v̄r q̄ȝ ad prudētiā. Et de in
cremētis ex planetis ꝯtigētib⁹ ſatis. ❡ De icremētis ex
angulatōe ſeu locoꝝ pollētia dicamus. In eclyptico the — *De incrementis ex āgulatiōe*
mate vt diximus ꝑcipua loca ſūt tria. ortus. vȝ. occaſus
⁊ culmē. nā ſubterrāee eclypſes parū aut nihil momēti
afferūt. eoꝝ v̄o locoꝝ que ſupra terrā ſunt: aliq̄ ſūt ab or
tu deiecta. vt.xij.⁊.viij. alia cū eo ſocietatē hn̄tia. vt.xi.
ſexāgula ꝯfiguratiōe affinis.ix. aūt triāgla.x. q̄drāgula.
occaſus v̄o dyametra. Eclypſes igiẽ que his in locis con
tingunt minaciſſime ſunt. Prime q̄deȝ: que in ortu. 2ᵃ
in culmie. 3ᵃ in occaſu. 4ᵃ.in.xi.loco. 5ᵃ in.ix. Cetere
is ſi minaces atq; noxie ſint: cum locis ꝑmarijs nō cōtin
gant: aliqua ex parte mitiganẽ. Qua e re eclypſes oībus
in quadrātibus vires eaſdē nō exercent. q̄bus.n. in ortu
ꝯtingunt: minaciores: q̄bus in.xij. ab horoſcopo loco col
locanẽ: blandiores. eclypſis.n. cū ſui nā ſit minax ⁊ per
nitioſa. nam lumē ſubripit: quo cuncta viuentia viuunt
⁊ ꝯſeruanẽ: tāto ꝓpter hoc minacior ac pernicioſior fiet:
quāto ꝑncipaliorē ac cardinaliorē afficiet locum. Et de
icrementis ſatis: conſequens eſt vt enūciata addamus:
que Ptholomeus in libro.c.enunciatorum inquit.

❡ Enun⁽ᵗᵘᵐ⁾. XII.

S Ignificātia eclypſis decreta ſunt el⁹
que propius cardines. cōſidera etiaȝ
naturā ſtellarū ſimul conſiſtentiū. tū
erraticarū. tum fixarū. ac etiā ſimula
cra coorientia: ⁊ ſcđm hec pronuncia.

❡ Enun⁽ᵗᵘᵐ⁾ hoc eſt Ptholome.xcvi.ᵐ vbi ⁊ ſiḡtionuȝ ma — *Magnitudo ⁊ q̄litas ſignificationuȝ.*
gnitudinē ⁊ ipſarū q̄litatē tāgit. Sūt.n. eclypſiū ſiḡtōes
maiores minoreſue. tū ꝓ ipſarū magnitudīe aut exigui
tate. tuȝ ēt ꝓ celi locis: in q̄bus fieri eas ꝯtingit. nā cardi
nales pollētiores ſunt ac vehemētius afficiūt: qm̄ q̄dem
cardīes ſint ꝑma mūdi loca: in qb⁹ planete collocati cūȝ
maieſtate ꝑſidēt: quocirca recte ait (eclypſis decreta)
illa q̄dē (ſiḡntia) hoc ē admodū potētia eſſe: (que ꝓpi⁹
cardines ſunt) vtpote in gradib⁹ celi āgulo ꝓximis: aut
in loco cardini finitimo. Deinde q̄litates ſiḡtionuȝ tan
git. d. (Cōſidera ēt nām ſtellaꝝ ſimul ꝯſiſtētiuȝ) hoc eſt
cū ipſis deliquijs. (tū erraticaꝝ. tū nō erraticaꝝ: ac ēt ſi
mulacra coorientia) ſiue facies ſint ſiue.xxxvi. ille yma
gines (⁊ ſcđm hec) hoc eſt ⁊ ꝓ q̄litate harū (ꝓnuncia.) ſic
igiẽ his in v̄bis tetigit. tū efficaciā ſiue plenitudinē. tum
q̄litates eclypſiū. ❡ Enun⁽ᵗᵘᵐ⁾. XIII.

D Efectus luminariū in cardinibus ge
niture annuarūue conuerſionum no
xius eſt: accipiunt autem locuȝ ab in
terual lo aſcendētis ac loci defectus:
vt autē ab hora ſolaris eclypſis annos: ſic ab
eclypſis lunaris horis menſes capis.

❡ Hoc eſt ptholomei enū⁽ᵗᵘᵐ⁾.xcviij. in quo ipe tetigit. Pri
mo q̄b⁹ ſiue locis: ſiue reb⁹ noxia ſit eclypſis. Scđo q̄b⁹
tēporib⁹ euētuū initia: atq; ſpatia fieri ſolēt: ⁊ ita colligē
do ꝑmū ⁊ 2ᵐ enūciatū: ptholomeus tria ꝯgregauit. ſpēm — *Spēs loca tēpora.*
videlȝ euētuuȝ: loca ſiue res q̄b⁹ ꝯtigere aſſolēt: ⁊ tēpora
tā ꝑduratōis q̄ȝ diſtributiōis: inq̄t (defect⁹ luminariū no
xi⁹ eſt) qñ ꝯtigerit (in cardib⁹ geniture ānuarūue ꝯuer
ſionū) ſiue hoīuȝ: ſiue vrbiū: ſiue oppidoꝝ: ſiue ruriū: ſi
ue domoꝝ: v̄l caſaꝝ: ſiue ignoꝝ: ſiue dogmatū: ſiue coro
nationū: aut cuiuſuis rei hn̄tis geniturā ānuāue ꝯuerſio
nē: verȝ nō vna rōne. nā vbi in ſigno aſcn̄te geniture vel
ꝯuerſiōis ānue ꝯtigerit: portendiẽ rei illi malū in corpo
re vitaliq; ſuba: eritq; malū ipſuȝ magis minuſue peri
loſuȝ ꝓ eclypſis q̄litate: ꝓ ꝯſtitutiōe ꝑfectoꝝ: ꝓq; tene — *Unde maleficentia eclypſis ⁊ ex quot.*
braruȝ magnitudine: ꝓq; vicinitate: aut remotiōe ad
partē cardis. nā que ꝓ, a in cardis parte ſiue geniture ſi
ue annue ꝯuerſionis ꝯtigerit: ꝑnicioſior ac minacior eſt
illi rei: que v̄o plus ⁊ plus diſtauerit. Eius pernitioſitas
mitigabiẽ. Ubi aūt in culmie acciderit iuxta figurā na
talitij vel annue ꝯuerſiōis ꝓ rei magiſterio ⁊ dignitati
bus dāna portendenẽ: que q̄dē a potentibus ac magnis
viris iferunẽ: ſicq; in ceteris pronuncia iuxta loci ſigni
ficatōeȝ. Deīde euentuū initiū tangit ⁊ inq̄t (accipiunt — *Euentuū initium.*
aūt locū) ꝑfectōis (ab iterua llo aſcn̄tis: ac loci defect⁹)

cum enim pars horoſcopans: que promiſſor eſt venerit
ad locum deliquij dando vel vt albumaſar dicit cuilꝫ ſi
gno menſeꝫ: vel vt dicit abraamus cuilꝫ ſigno duos mē
ſes: vel vt ptolemeus vult dando cuilꝫ ſigno illud qđ ſi
bi proportionalr̄ cōpetit: tūc euētus eſt. Hec de euētuū
initijs. Deinde ſignificationū ſpaciū ſubſcribit (vt autē
ab hora) .ſ. equali que ſemper ē .xv. partiū (ſolaris ecly
pſis annos: ſic ab eclypſis lunaris horis menſes capis.)
Nā ſol ſua peragratione annum facit. luna mēſem. Hec
ſunt tanq̄ʒ epylogus tam de ſpē q̄ʒ de locis q̄ʒq̄ʒ de tem
poribus euentuum. ⁋ Enun^tum. XIIII.

De quo aūt genere future res ille i q
bus euētus accidet ſint via hac aſſol
uemus: vt ⁊ ſignorum idiotropiam
imaginemq̄ʒ in quibus loca ipſa de
fectuum inueniuntur: aīaduertamus: ⁊ que ſi
ue erratice ſiue fixe ſtelle occodeſpotiam opti
neant: tum ſigni deliquioſi: tum cardinis qui ē
ante defectuꝫ. Capitur aūt ſtellis ab erraticis
occodeſpotia hac quidem ratione: qui eni pla
neta vtroq̄ʒ in loco: eclypſis. vꝫ. ac ſubſequen
tis cum cardinis plurimas habuerit rationes
ſm̄ proximas ſequutas applicatiōes vel deflu
xiones: ⁊ ſm̄ configurationes rationeꝫ q̄dem
habentes: itemq̄ʒ ſꝫ dominatum: tum domi
ciliorum: tum trigonorūꝫ altitudinū ac ſiniū:
q̄dē planeta occodeſpotiā ſolus accipiet. Q̄ ſ
ſi idē ipſe planeta minime inueniatur eclypſis
⁊ anguli dn̄ator: ſed duo planete ſimul cōpe
titores fuerint: qui ex his vtroq̄ʒ i loco plures
cognationis conciliationiſq̄ʒ rationes habue
rit: is dominatum aſſumet: eclyptici tamen lo
ci dominus preferendus eſt: ſin auteꝫ plures
inuenientur planete inter ſe emulari: ⁊ tanq̄ʒ
de loci preſidētia contendere: qui ex eis angu
larior: opulentior: aut conditionalior fuerit il
lum ad preſidentiam preponemus.

De gnēſ ⁋ Hec ſūt ptolemei verba fere ſcđo apotelematon. capi
te ſeptimo: ⁊ recte q̄dem. Nā poſt ſciam de loco eſt ſcien
tia de tēpore. ſiq̄dē omne corpus qđ eſt in loco ⁊ in tēpo
re eſt: eſt que e loco tēpus veluti ⁊ motus. poſt ſciam de
tēpore venit ſcia de genere: quādo quidem genus eſt an
te ſpēm euentuum: ⁊ q̄ȓ ſcia generis duplici proficiſciť
via. ſ. ⁊ a loco in quo eclypſis contingit: ⁊ a loco predomi
natoris in themate ſiue ſtella ſit erratica ſiue fixa: opus
eſt: vt precognoſcamus primo quis dominator ſit p̄mo:
ſcđo q̄s locus deliquioſus cardoq̄ʒ ſit: tum ſequens vel
Quis oc codeſpo tes apud quoſdaꝫ precedēs: ⁊ primo que quidā recentiores dicant. aſſolua
mus. Quidā igiť noſtris tēporibus clariſſimi auctorita
te materni affecti eclypſis dominatorem eum ex q̄nq̄ʒ
erraticis eſſe contendūt: qui dn̄s eſt ſigni ꝓximi: hoc eſt
illius qđ ſm̄ ſuccedentiaꝫ ſignorū locū ſequiť deliquio
ſuꝫ. verbi cā. ſit eclyſis in libra: dicemus ſignū proximū
eſſe ſcorpiū: cuius dn̄s eſt mars: hunc quideꝫ dominato
rem eclyptico in themate faciūt: ſicq̄ʒ i ceteris facito: ex
cipiunt domicilia ſolis ⁊ lune: cum ſol ⁊ luna totius do
mini ſint: nec dignantur particularia dominia ſortiri.
Argumē tū horum Mouentur iſti argumento q̄ ſignuꝫ ꝓximuꝫ loco deli

quioſo eſt veluti forma: ſignū ipſum deliqoſum vti mā
quando quidem proximū ſignū proficiſcať ad locuꝫ de
liquij: qua e re a ſigno ꝓximo illi eſt euētuū genus. e do
mino illius tota diſpoſitio: q̄ppe cū ſignum ⁊ dn̄s vnam
ſubeant ſpēm. ⁋ Sꝫ hec pō eſt primo ꝯ ptolemeum: vt
Impu gnatio. dicemus: nec ad materni mētē: nā ipſe in genituris log
tur: geniture. n. dn̄m greci cyrion geneſeos vocāt. eſtq̄ʒ
ſecundo cōtra rōnē: nā eclyptico in themate duo ſunt p
maris loca. eclypticus ipſe: qui eſt primus ⁊ p̄cipuꝰ: ⁊ car
do ſiue ſequens ſiue precedēs: in hoc oēs ꝯueniūt antiq:
qua e re vtriuſq̄ʒ loci dominator meretur principatuꝫ aſ
ſumere. His omiſſis q̄d ptolemeꝰ ſentiat: aperiamꝰ. In
Poſitio ptole. colligendo itaq̄ʒ occodeſpotē ſiue dn̄atorē quedaꝫ ſunt
neceſſaria ex p̄te ſignorū: quedā ex parte ſtellaꝝ. e parte
nāq̄ʒ ſignorū duo ſigna precipue ſunt aīaduertenda: ⁊ in
quo eclypſis collocatur: ⁊ i quo cardo ipſe ſignificatiōis
eſt conſtitutus. E parte vero planetarū ſiue fixarum: ob
ſeruandi ſunt: ⁊ qui ſignū ipſiuꝫ peragrent ſiue eclypticū
ſiue (vt dictū eſt) cardinale: quiue ipſa aſpiciāt: quiq̄ʒ ip
ſorū ſint dn̄i: ſiue vnus idēq̄ʒ ſit: ſiue plures. Loci quidē
Eclypticꝰ locus. igitur eclyptici cognitio manifeſta eſt. Signum. n. i quo
luminaris contingit defectus. lunaris quidem vbi luna.
ſolaris vero: vbi ſol ⁊ luna collocantur accipienduꝫ eſt.
Quis car do. qui vero angulus ſit antecedens aut cardo: ſiue: vt pto
lemei verbo vtar: centruꝫ: ambigmum eſt: cum precipue
ipſe in eodem textu cardinalis loci mentionem faciēs
⁊ cardinis dicat qui eſt ante eclypſim: ⁊ ſtatim ſubijciat
ſubſequentis: quantum vero differāt inter ſe precedere
⁊ ſubſequi: grammatici norūt. Animaduerſione dignuꝫ
Duo cen tra. duos in propoſito eſſe in themate cardines ſiue duo cen
tra: habita. vꝫ. ratione ad eclypſim: ⁊ cardo qui eclypſiꝫ
ſubſequiť ſm̄ ortū ſignorū: ⁊ cardo qui eaꝫ antecedit ſꝫ
motū diurnū ortumq̄ʒ ſignorū: vt ſi vbi cā. in .ıı^o celi re
gione deficiat alteꝝ luminariū decimꝰ locꝰ h̄ eſt culmē
eſt cardo p̄cedēs: nā ſignū qđ in eo cadit diurno motu p̄
oritur planetaq̄ʒ in eo collocatus ab eclypſi oriētalis ē.
Oriēs v̄o cardo eſt centrum vel angulus ſequēs: q̄ȓ mo
tu diurno ſubcedit: eſtq̄ʒ planeta in eo ꝯſtitutus occide
us ab eclypſi: at tūc de re hac auctores nō vna rōne ſenti
Poſitio eſchidi unt. Joannes heſchidus: lꝫ varia dicat: velle videtur tā
dem cardinem precedentē eſſe obſeruādū: vt ſi in vnde
cima deliquiū ꝯtingat: obſeruari iubet culmen: ⁊ lꝫ plu
ribus rationibus id ꝯfirmare videať: illud potiſſime co
ꝯtēdit: q̄ eclypſis proficiſcatur motu diurno euꝫ in locuꝫ
vti ad formā: recedit autē a cardine ſequēti: qua e re vir
tus eius cū p̄cedenti cardine magis cōmixta eſt q̄ʒ cū ſe
quēti: q̄ȓ q̄dē a ſequēti recedat ad p̄cedētē ꝓficiſcať. lō
gas ⁊ argumētoſas q̄ōnes eiꝰ eo i loco omittimus: q̄ppe
Impu gnatio pici cū magis v̄itati q̄ʒ vētoſitati incūbimus. Sed aduerſus
Joannē aſſurgit picus etate nr̄a clariſſimꝰ i lib. ſuaꝝ cō
futationū. primo q̄ ꝯ ptolemeū: nā grece epomeni cētri
h̄ ē ſequētis cardinis inq̄t. ſcđo nā vbi deliquiū in occa
ſu p̄riliter ꝯtigerit: q̄s cardo aīaduertēdus: nō imū. Naꝫ
de ſubterraneis nihil ptolemeꝰ obſeruat. igiť culmē erit
cōſiderādū: h̄ āt ē cardo ſequēs: q̄ʒ e re picus ſequētē car
dinē ⁊ nō p̄cedētē ad ptolemei p̄ceptū iubet obſeruari.
Contra picum Quāq̄ʒ picus aduerſus Joānē recte ſentiat: ſuis tn̄ ⁊ ipſe
viribꝰ ruit. Nā deliquꝫ vbi i ortu p̄riliter ꝯtigerit: imuꝫ
cū ſubterraneuꝫ ſit: nō erit obſeruādū: ⁊ ita culmen erit
animaduertendum: qđ quidem cardo eſt p̄cedēs ⁊ non
ſequēs. Preterea ptolemeꝰ eodē cōtextu ſequentē ⁊ p̄ce
dētē cardinē p̄cipit obſeruari: ita vt l ſua rōne videať di
Reſſio ppria. uerſus: qđ picus nō examinauit. Dicimꝰ nos eclypſiꝫ vbi
p̄riliter i ortu contigerit vel fere: cum de ſubterraneis
vix ratio habenda ſit: cardo precedens hoc eſt culmen

obſeruandum eſt. Ubi eniȝ in ortu partiliter vel fere ac
ciderit: ſequens cardo eſt i imo: qđ quia ſub terra eſt: ip/
ſum pretermittimus. vbi autem eclypſis in occaſu par/
tiliter vel fere contigeris: cum cardo precedens ſit in
imo: de quo cum ſubterraneum ſit: nulla habenda eſt ra
tio: cardo obſeruandus erit in culmine. vbi autem deli/
quium collocetur in culmine: tunc ambiguuȝ eſt an pre/
cedens an ſequens hoc eſt an ortus an occaſus obſeruā/
dus ſit: cum ex vtraqȝ parte ſint rationes. Mea ſenten/
tia hec eſt: vt in ſolari eclypſi obſeruetur precedens car/
do. Nam ſol diurnus eſt dexter ac orientalis ꝛ lucanus:
quare gaudet orientalitate matutinatione ꝛ dextreita/
te: que in precedenti cardine collocantur: in lunari vero
cardo obſeruandus eſt in ortu ꝛ ſequenti: nam luna ſini/
ſtra eſt occidua veſpertina nocturna. qua e re in lunari
cardo obſeruandus eſt ſequens: iccirco cum ptolemeus
eodem in textu ſequentis ꝛ precedētis meminerit: hoc
quod diximus videtur innuere. Nam cum de antecedē
ti loquitur ſolaris nos admonet defectus: cum vero de
ſubſequenti lunaris cardines defectuȝ ſuadet: ꝛ de loci

De occodeſpote.

cognitione ſatis. De occodeſpote tranſigamus: ꝛ primo
dignitates: ſiue auctoritates: ſiue teſtimōia: ſiue iuriſdi/
tiones: ſiue prerogatiue: ſiue iura: ſiue rationes: ſiue pol
lentie quot ſint preponamus. Ptolemeꝰ de his nō vno
modo loquitur. Apoteleſmaton eniȝ tertio. capite ſcđo.
videtur bifariam loqui de his: poteſt enim planeta pol/
lere vel erogare vno modo ratione mūdi: alio modo ra/
tione thematis ſiue geniture ſiue cuiuſuis rei. pollet qui
dem ratione mundi quotiens in domicilio altitudine ſi
ue exaltatione: triangularitate ſiue triplicitate: finibus
ſiue terminis: conditione apparitione atqȝ motus ve/

Iuriſdictiões mūdi. vij.

locitate: collocatur. Et ita mundi iura ſiue ratione ſiue
prerogatiua ſeptem ſunt. domicilium. vȝ. altitudo trian
gularitas fines conditio ſiue ſimilitudo: que grece he/
reſis. chaldaice halx. latine condictio ſiue ſimilitudo di
citur. apparitio: vt orientalitas ſiue matutinatio ꝛ motꝰ
velocitas: vt ꝙ motus apparēs veruſqȝ ſit velocior mo/
tu equali. De decanis ſiue decuriis ſiue faciebꝰ ptoleme
us nullibi loquitur: tamē recentiores aſtronomi magna
de his canunt: que nos tanꝗ̄ fabuloſa omittimus. Rati

Sex iuriſdictiones thematis.

one vero thematis iura ſunt epicentratio ſiue angulari/
tas: ſiue: vt alij aiunt fortitudo ꝛ aſcenſus. epicētratio q
dem eſt: vt planeta ſit in aliquo thematis cardine potiſ/
ſimum ortu ꝛ culmine. aſcenſus autem: vt collocetur in
loco ad anguluȝ aſcendētē: vt in vndecima ſcđaqȝ. Uex
hoc in loco ptolemeus hec omittens planetam habere
prerogatiuam vult in loco aliquo: quotiens illi corpore
applicet vel per eum defluat ſiue commeet. itemqȝ quo
tiens illi configurabitur: vt triangula: quadrangula: ſe/
xangula: aut diametra configuratione: maxime vbi illo
in loco cum configuratione rationem habeat. Rurſus
quotiens domicilium trigonum ſiue triangularitatem
altitudinem: ac fines habuerit. De enim ſex iura ratio/
nes ac prerogatiue dici ſolent. Suffragia vero ſunt tria

Suffragia tria.

angulatio opulentia ac conditio. Sed quid ſit opulen/
tia ptolemeus non explicat: grecus auctor eius īterpres:
cuius nomen ignoramus. vult pollentiam eſſe appariti/
onē: vt ꝙ orientalis vel lucanus ſit. velocitatemqȝ: vt ꝙ
velox ſit. prime quidē rationes ſiue iura dici ſolent: quo
niam ſunt prime ac precipue auctoritates. ſcđe dicuntur
ſuffragia: qꝛ capiūtur ſcđo loco ꝛ in ſupplemēto: vt vide
bitur: nūc vero quid occodeſpotes ſit abſoluamus: punt
ci almudebith. latine ducem grece occodeſpoteȝ hac ra

Occodeſpotes ab punicos.

tione colligitur: vt qui dignitatibus dignior fortitudini
bus pollentior fuerit in themate: ipſe dux eſt. Domicili/

Gradꝰ iuriſdictiōis

um nāqȝ dignitatis partes habet quinqȝ. exaltatio qua
tuor: triplicitas tres. fines duas. facies ſiue decanus vnā.
Locus primus hoc eſt aſciis partes fortitudinis habet
ix. locus ab horoſcopo ſcđs habet. 6. locus ab horoſcopo
3ꝰ habet tres. locus ab horoſcopo quartus habet. 9. lo/
cus ab horoſcopo quintus habet. vij. locꝰ ab horoſcopo
ſextus habet vnam. locus ab horoſcopo ſeptimꝰ habet
x. locus ab horoſcopo octauus habet quatuor. locus ab
horoſcopo nonus habet quinqȝ. locus ab horoſcopo de/
cimus habet. xi. locus ab horoſcopo vndecimus habet
viij. locus ab horoſcopo duodecimꝰ habet duas. Si qs
igitur planetarum in loco ſuo: vbi collocatur i themate
ꝛ pluribꝰ partibus: tum dignitatis. tum fortitudinis po
titus ħ fuerit almudebith: ſiue dux: ſiue occodeſpotes ē
habendus: e quo eſt genus euentuū apud arabes. ¶ Sȝ

Impugnatio.

hec poſitio lȝ poſſit eſſe vera interdum: tamen ptolemei
verbis hic non conſonat. Ubi animaduerſione dignum

Expoſitio ptole.

apud ptolemeum inueniri interdum dominatorē: queȝ
ipſe epicratetorē vocat: inde dictus ꝙ epicrateſim ideſt
dominatum inter alios planetas optineat: ſitqȝ in tota
figura ceteris pollentior. ꝛ hunc almudebith recte ara/
bes vocant. latine ducem. hunc eundem ſignificatorem
aliqñ dicunt ꝙ conſtitutionis figureqȝ totius primam
maximamqȝ ſignificationem ſortiatur. Interduȝ occo/
deſpoteȝ: qui proprie dominus domus latine eſt: ſiue pa
terfamilias: ſiue hoſpitator: tamen hic non hac ratione
occodeſpotem capit: ſed alia ratione: vt dicemus. Qr
vero in propoſito ptolemeus occodeſpotem non intelli
gat almudebith declaratur. Nam ſol ꝛ luna euentus ip/

Sol luna non occodeſpotes.

ſos agunt: vt effectrices cauſe. Occodeſpotes āt: vt mīe
ſubminiſtri: qua e re occodeſpotes eſſe dƀet vnus ex qn/
qȝ: aliis. vȝ. a ſole lunaqȝ. non enim poteſt ideȝ eſſe effi/
ciens ꝛ subminiſtrans. itemqȝ dñi totius dedignantur
particularia dominia ſortiri: vt dicit maternus. Sūt. n.
ſol ꝛ luna totius domini: effectriceſqȝ vniuerſales cauſe:
quare ex qnqȝ aliis opus eſt: vt ſit. verum non qcunqȝ
eē poteſt. Nam cuȝ ipſe ſit ſubminiſter rōnem dȝ habe/
re cū loco luminaris deliquati: ꝛ cū eo cum quo locus il
le hȝ rōnē: quare opus eſt: vt habeat rationē: tam in loco
deligoſo ꝙ̄ in cardine de quo tam multa diximus: hoc ē
i lunari deligo occiduo ꝛ ſequēti. in ſolari vero orienta/
li ꝛ precedenti. ¶ Ad hoc igitur colligēdū primū habea
tur ratio ſigni deliquioſi ac planete illius qui i ſigno pre
ſidet. Deīde ſigni cardinalis de quo diſputatū eſt: ac ſtel
le erratice: que ſigni eſt domina: deinde ſi vtriuſqȝ ſigni
vnus ſit idemqȝ dominus an fortaſſe duo aut plures. Et
enim eclypſis in occaſu vbi contigerit in ſignoqȝ gemi/
nor ꝙ i celi culmine virgo: tuȝ exiſtat: ꝛ eclyptici ſignē
ꝛ in ſequētis cardinis idem dñs erit mercurius. Ubi ve
ro eclypſis in ſagittario cōtingat: ipſeqȝ ſit in occaſu: pi/
ſcis i culmine vtriuſqȝ loci idē dñs erit iuppiter. Si au
tē in ortu defectus accidat in ſigno capricorni: in culmi/
ne erit libra: tūc ſigni deligoſi dominatum obtinebit ſa
turnus: venus aūt culminis precedētis hoc eſt mediȝ ce
li: qua ratione duo de figure iuriſditione cōtendent. at
exiſte ioue in occaſu hoc eſt in domo ſeptima in cancro:
ſi defectus fiat in vgine hoc eſt in domo nona inqȝ mer
curij altitudine: ac domicilio: venuſqȝ culminet i libra:
tres videntur planete de preſidētia pugnare: iuppiter q/
dem hac rōne ꝙ in cardine conſtituitur precedēte ſua/
qȝ in altitudine. Mercurius autem ꝙ deligoſi loci dñs
eſt. Uenus ꝙ ꝛ libre domina: ꝛ ꝙ totius mundi culmen
obtinet: eadem erit inter tris contentio: ſi culminan/
te libra ꝛ horoſcopante capricorno defectus contingat
in ſcorpio domoqȝ vndecima Saturnus enim duplici

vtetur prerogatiua ꝙ ꝛ vicetur boroſcopo : ꝛ altitudi-
nem babeat in culmie ꝙ teneatur a libra. Mars ꝙ pre
ſideat ſigno in quo defectus cõtingit bẽatqꝫ altitudinẽ
i capricorno: ac ven⁹ ꝙ dña ſit ſigni culminans i ãguloqꝫ
inſideat ꝓcedente. Rurſus ſit virgo in ſeptimo celi do-
micilio ɔſtituta deficiatqꝫ luminare i libra: octauoqꝫ lo
co teneat celi mediũ ſagittari⁹: ſitqꝫ i eo iupiter. ſaturn⁹
vo. ii⁹. peragret locũ i capricorno ɔſtitut⁹ rixa de iuriſdi
ctiõe iter ꝗtuoꝛ ſimul planetas vtet. Mercuri⁹ ſe figure
dñm ꝑ virginẽ: in qua cardo antegrediens eſt colloca
tus: cum ſit idem ipſe ſigni dñs: ꝛ altitudo eius in eodeꝫ
exiſtat. pariter etiam venus ꝙ ſit libre domina: quo in ſi
gno factus ẽ defectus. pte ex alia iuppiter ꝙ teneat mũ
di totius culmen ſuoqꝫ in domicilio deqꝫ ſexangulo lo-
cũ intueatur eclypticus. Saturnus vero ꝙ in ſigno ipſo:
in quo eclypſis contingit : babeat altitudinem : eumqꝫ
intueatur ex vndecimo celi loco: deqꝫ capricorno ſuoqꝫ
de boſpitio: erit igitur inter quatuoꝛ planetas cõtentio:
duos quidem ſuperioꝛes totidẽqꝫ iferioꝛes: illos quidẽ
diurnos: venerem contra nocturnam: tum etiam ſatur-
nus ꝛ iuppiter maſcularum ſint virium: venus feminea
rum. Mercurius vero cõmunitatem quandam vbiqꝫ
ſectatur. qua quidem ratione iuppiter conuenit vinculo
conditionis cum ſigno ac domicilio ſuo. eſt. n. ſagittari-
us maſculinum ſignum: ꝛ ſaturnus deſidet ab eo: qm̃ ca
pricornus eſt femineum. vtriqꝫ autem conſentiunt cuꝫ
libra : ꝙ ſit virile ſignum venus: ꝛ ipſa conditionis bui⁹
ratione nequaq̃ conuenit cum libra: ꝙ virile ſit ſignum
roboꝛiſqꝫ maſculini. Ptolemeus autem breuibus vtẽs
vbis rem banc bac ratione docet: ꝛ inquit. (Capitur aũt
ſtellis ab erraticis oecodeſpotia) boc eſt dominat⁹ (bac
quidem ratione) ꝛ norma (qui enim planeta) exceptis
ſole ꝛ luna qui totius domini ſunt: (vtroqꝫ in loco ecly-
pſis. vꝫ. ac ſubſequentis cum oꝛdinis) in lunari defectu
vel precedentis in ſolari (plurimas babuerit rationes)
ſiue iuriſditiones : ſiue iura: ſiue prerogatiuas: quas ex-
plicat. d. (ſm̃ proximas ſequutas applicationes) bec eſt
prima iuriſditio : vt ſit planeta corpore ambobus vel al
teri locorum applicatus (vel defluxiones) boc eſt vt de
fluat peragretqꝫ per ſignuꝫ deligoſum vel cardinem : b
igitur eſt prima ratio: vt ſit ipſe in ſigno deliquii vel car
dinalis applicatione vel peragratione (ꝛ ſm̃ configura
tiones) quadrangulam. vꝫ. ſexãgulam: triangulam vl
diametram (rationem) ꝛ iuriſdictioneꝫ (babentes) in
ſigno deliquioſo vel cardine: bec ẽ ſcd̃a ꝓrogatiua. (Itẽ
qꝫ ſm̃ dominatum tum domiciliorum) bec eſt tertia.
(Tum trigonorum) boc eſt triplicitatis. bec eſt quarta
(altitudinum) bec eſt quinta (ac finium) bec eſt ſexta.
(Ille quidem planeta) qui. vꝫ. plures iuriſditiones ba-
rum in locis illis ambobus babuerit (oecodeſpotiaꝫ ſo-
lus accipiet) Die erratũ recentioꝛum conſtat qui bas
iuriſdictiones menſurãt per gradus ꝛ partes dignitatũ
dantes domicilio qnqꝫ altitudinibus quatuoꝛ ꝛ ceteriſ
cetera. Ptolemeus enim ex equo bas computat: ait eni
ſi quis babuerit plures ex bis in eis bic oecodeſpotes di
cetur: vt ſi ſaturnus fines ꝛ aſpectũ babuerit: iupiter do
micilium tantum: preferendus eſſet ſaturnus. argumen
to ꝙ plures in bis babeat rationes. Tunc ſtatim remo-
uet vnum qd̃ in themate facere queſtionem aſſolet: ꝛ in
quit (ꝙ ſi quidem ipſe planeta minime inueniatur ecly
pſis ꝛ anguli dominatoꝛ: ſed duo planete ſimul competi
toꝛes fuerint) ita ꝙ duo contendent in loco deliquioſo.
Duo autem in cardine: de quo tam multa diximus (qui
ex bis vtroqꝫ in loco plures cognationis conciliatiõiſqꝫ
rationes babuerit) boc eſt ille ex vna qui plures babet

Erratum recentioꝛ de menſuris iuriſdictionum.

rationes in loco deliquioſo: ꝛ alius qui ex altera plures
babet rationes in cardine: (is dominium aſſumet) ita-
duo erunt dominatoꝛe : ille videlicet qui plures babet
rationes in loco deliquioſo: ꝛ alter qui babet plures iu-
riſdictiones in cardine. (Eclyptici tamen loci dominus
preferendus eſt) quoniaꝫ ille loc⁹ eſt primus. Vbi cauſa.
ſit deliquium in libre pte tertia: ꝛ aſcẽs ſit ſagittarij ps
decima: cardoqꝫ ſequẽs. Saturnus ꝙ in pte tertia libre
babet fines: ipſaqꝫ in libra triplicitatem ac altitudinem
erit loci eclyptici dominatoꝛ. Jupiter autem ꝙ in ſagit-
tario domicilium triplicitatem ꝛ fines babeat erit car-
dinis preſes: ambo igitur erũt obſeruandi: ſed deliquio
ſi loci dominatoꝛ ꝑferendus. Subſcribit aliud qd̃ cõtin
gere aſſolet: ꝛ ingt. (Si autẽ plures iuenient planete i-
ter ſe emulari: ꝛ tanq̃ de loci ꝑſidẽtia ɔtendere) boc eſt
vt duo planete equales numero auctoꝛitates i loco de-
liquioſo babuerint: vt ſi deliquiũ in parte libre decima
contingat: tunc venus: ꝙ domina ſigni ꝛ fines babeat: di
cet ſe eſſe oecodeſpotem: ſaturnus ꝙ altitudinem ꝛ triã-
gularitatem aſſerit ſe ducem inquit (qui ex eis angula-
rioꝛ opulentioꝛ aut conditionalioꝛ) fuerit (illum ad pre
ſidentiam preponemus.) bec enim vt diximus i ſupple-
mentum iuriſdictionum ſeruari ſolent. Sunt qui dicũt
iuriſdictiões eẽ eq̃les nũero. nõ aũt ꝑfectiõe. Nã cũ pla
neta eſt in domicilio ſuo vr̃: vt vir in domo dñationeqꝫ
ſua. cum in altitudine: vt vir in regno gloꝛiaqꝫ. cum in fi
nibus: vt vir inter affines. cum in triangularitate. vt vir
inter miniſtros ſuos. Qua e re domicilio perfectiõis ꝑ-
tes quinqꝫ. altitudini partes quatuoꝛ. triplicitati tres. fi
nibus duas tribuerunt. ¶ Sed res bec e ptolemeo nul-
libi babetur. Semper enim ipſe ex equo bas ſex denun
ciat: aſſerens planetam excedere planetam in numero
iuriſditionum: non autem in qualitate exceſſuũ. qui igi-
tur quinqꝫ planetarum nũero iuriſdictionuꝫ ceteros ex
ceſſerit vtriſqꝫ in locis: is oecodeſpotes totius thematis
recipiendus erit. Dec de oecodeſpote ſatis.

Qualiter iuriſditiones

Cõtra iuniores.

¶ Cunu^{tum}. XV.

N On erraticarum vero ex lucidis eas
coaſſumemus que in cardine deligo
ſoqꝫ loco : ꝛ ipſis cum dominatori-
bus inuente ſunt.

¶ Egimus bactenus de oecodeſpote e parte erraticaꝝ:
nunc ex parte non erraticarum oecodeſpotia agamus.
Stellaruꝫ igitur fixarum: quedam ſunt lucide: quedaꝫ
obſcure: vult ptolemeus lucidas eſſe obſeruandas. Lu-
cidarum vlterius quedaꝫ a ſignificationum preſtantia
ac magnitudine regie nuncupantur : vt in tauro : leone:
ſcoꝛpio: ꝛ aquario. Sunt quidem enim in tauro pliades
que latine virgilie dicuntur. in eodẽ ſunt que grece bya
des. latine ſucculc. cbaldaice aldebꝛan. Jn leone eſt qui
grece baſiliſcus. a noſtris regia ſiue coꝛ leõis. Jn ſcoꝛpio
eſt que grece antaris. latine coꝛ ſcoꝛpij. eſt etiam ea: que
cbaldaice alcha. grece nepbeloides ſyſtropbes. ideſt ne
buloſus globus dicitur: ꝛ ita de bis que in aquario ſunt:
dicatur: be quidem regie ac lucide ſunt: collocanturqꝫ i
ſignifero. Sunt iteꝫ alie lucide quedam que in ſeptẽtri-
onem aſſurgunt: alie ad meridiem declinant. baruꝫ qui
dem radij efficacius illa in loco portendunt: quibus ip-
ſe imminent: que enim in ſeptẽtrionem aſſurgunt regio
nibus ſeptẽtrionalioꝛibus portendunt que ad meridieꝫ
declinant meridionalioꝛibus locis minitantur. vult igi
tur ptolemeus non omnes eſſe animaduertẽdas ſed lu-
cidas ac preſtabilioꝛes regiaſqꝫ: nec omni in loco conſti
tutas. Sed vel que in eclyptico loco vel cardine: de quo

De oecodeſpotia n erraticaꝝ

Diuiſio ſtellaruꝫ.

tam multa egimus collocātur. Animaduertendam quo
qꝫ eſt ſtellas eſſe lucidas que ſunt aliquantule ad totam
terram: propter qđ diſtinguūt lucidas in ſex ordines. naꝫ
p̄ie magnitudinis ſtelle ⁊ ſcđe ſunt fere centies ⁊ ſepti-
es ad terram magnitudinis. tertie ſtelle ſunt terre eq̄les
ſeptuageſies bis. que vero ſunt quarte equales quinqua
geſies quater. que in quīta equales trigeſies ſexies. que
ſexte ſunt equales decies ⁊ octies: hec enim aſtra ſunt vł
ſtelle lucide apud ptolemeum: ⁊ he obſeruande ſunt lo-
co in ipſo eclyptico. Addūt quoqꝫ alij: vt non omittanť
harum ſtellarū ortus: quas apparitiones non pauci eru
diti etiam viri appellant: itemqꝫ occaſus. Nam hi pro-
celloſi eſſe ſolent: vt plini⁹ ⁊ columella in .ix°. alijſqꝫ plu
ribus locis ſcribunt. de quibus poſtea. hac igitur ratiōe
non erraticarum oecodeſpotia eſt colligenda. Non erra
tice enim dum oecodeſpotiam optinent: non tantuꝫ ad
genus euentuum ſignificandū rationem habent: veruꝫ
ad eos amplificandos ac ſignificationes immiſcendas:
vt ſi mixtim venerie ac mercuriales fuerint: aut iouie ſi
mul ac martie promixtum iudicabunt genus: futuriqꝫ
euentus contingent pro natura: tum veneris ac mercu-
rij: tum iouis ac martis plus minuſue pro collocatione
⁊ ſtatu alterius vtriuſqꝫ planete. hec de oecodeſpote e
ptolemeo recepimus.

¶ Enunᵗⁱᵘᵐ. XVI.

INſpectis hunc in modū ſtellis que
cauſam euentui prebent: contēplabi
mur ſignorum formas: in quibus ⁊
eclypſis locus ⁊ ſtelle dominatrices
exiſtent. Ex horum enim proprietate qđ ī ſub
iecto quoqꝫ genere euētur ū ſit: oīno colliget.

De ſigrū idiotropia p genere colligendo. Forma. ¶ Signorꝫ ſiue ſiderum triplex eſt conſideratio. a for
ma videlꝫ ſiue appellatione. a ſitu ſiue poſitura. ⁊ ab iſti
ta vi proprietateqꝫ. Forma quidē igiť ſpecieſqꝫ ipſa iu-
dicatur ab effigie ac figura. alia eniꝫ eſt auiuꝫ: vt cygni.
alia quadrupedū: vt pegaſi. alia ab appellatione ipſa ho
minis nām ſimulat: vt caſiope. alia reptiliuꝫ: vt anguis.
alia piſcium: vt priſticis. Rurſus quedam ſunt huma-
ni artificij: vt crateris: arc: nauis. quedam nature ipſius
tm̄: vt eridani. quedam etiam mixte: vt ſerpentarij: quā
do quidem ex hominis ſpecie ac ſerpentis conſtat: quo-
rum ēt duplex eſt genus: nam aut animalium ſunt aut
īanimalium: vt arietis ⁊ ſagitte. ⁊ animalia quideꝫ ipſa
ptim ex rōnalibus: vt gemini: partim ex irrationalib⁹:
vt taurus ⁊ cancer. ⁊ rationalium quidem ſiderum: que
Poſitura vꝫ. hominis appellatione deſignantur: nulla eſt ſectio
preterq̄ vbi mixta figurantur: vt ſagittarius ⁊ auriga.
hec de forma. ¶ Et de poſitura trāſigam⁹. Scit⁹ itaqꝫ
ipſe vel poſitura ſignorum partim per medium obliquī
circuli deſignatur: vnde ⁊ ſignifer a noſtris dictum eſt: a
grecis zodiacus: propter animalium que in illo traduntᷣ
configurationes. igitur ſignorum quedam in medio zo-
diaci collocantur. quedā auſtrina meridialiaqꝫ: alia bo
realia ſeptētrionaliaue. Sunt q̄ ī duo tm̄ diuidunt: vt ī
meridialia ⁊ ſeptētrionalia. Naꝫ geminos cancrum: leo
nem borealia ſigna eſſe autumant. Contra ſagittarium:
capricornū: aq̄riū meridionalia. Sꝫ cui parti: aut taurū
aut ſcorpium piſces: aut virginem attribuere debeam⁹:
ex hac diuiſione non habemus: qua e re exactius ſigni-
feri diſtributio triplex fiat: ſeptētrionalis: auſtrina: com
Idiotropia. munis ſeu dubia: ⁊ de poſitura tanta. De idiotropia ſiue
naturalitate agamus. Nam ab inſita vi quedaꝫ ſunt ter
rena: alia aquatica: alia fixa: alia mobilia: alia recta. alia

obliqua: alia tropica: alia equidialia. itemqꝫ alie atqꝫ
alie nature. Perſcrutando igitur euentuꝫ genus ⁊ qui
bus in rebus commoda vel incōmoda portendanť: tria
hec precipue adiungenda ſunt. De diuiſione ſignorū ſit
dictum in tantū. ¶ Ulterius euētus diſtinguamus res
itaqꝫ humane in quibus euenta contingunt triplici bo- Diuiſio bonorum
norum genere continentur: aut enim in bonis numerā-
tur corporis: aut fortune: aut animi. in bonis quideꝫ cor
poris: vt ſanitas: robur: ac ſenſuum vigor: queqꝫ his con
traria in malis: illa ad felicitatem ſpectant: hec vero ad
infelicitatem. In bonis autem fortune externa cuncta:
ſed bonorum fortune alia qđem ſtabilia ſunt ac perma
nentia: neqꝫ .n. loco mutantur: vt predia fundi: quorum
nonnulla ruſtica: quedam vrbana: alia mobilia: queqꝫ
aut ipſa mouent ſe: vt armenta: aut ab ipſis mouenť ho
minibus: vt pecunie: merces: naues: vt ornamēta queqꝫ
ſupellectilia comprehenduntur: alia īgenio actionibuſ-
qꝫ exercentur: vt artes magiſtrat⁹ munera ſiue ruſtica
ſiue ciuilia ſiue militaria: ea que aut terreſtria aut naua
lia. Sunt tamen actiones quedaꝫ: niſi eaſdem maluerī
mus contemplationes vocare: in quibus aut loci nihil
aut parum fortune relinquitur: ⁊ de euentibus ſatis.
Enunᵗⁱᵘᵐ igitur inquit. (Inſpectis autē habēt ī modum Textus expoſitio.
ſtellis que cām euentui prebent) qđ dicit: q₂ que nō ſūt
ad rem neqꝫ cāe reruꝫ pretermittende ſunt. (Contēpla
bimur ſignorum formas) que in tribus conſiſtunt: vt in
effigie ſignorum: poſitura: ⁊ idiotropia: non quideꝫ om
nium ſignorum inquit ſed. (In quibus ⁊ eclypſis locus
⁊ ſtelle dominatrices) ſiue vna: ſiue plures: ſiue errati-
ce ſint. (Ex horum enim proprietate) effigie ac poſitu-
ra (quid in ſubiecto quoqꝫ genere euentuum ſit: omnī
no colligetur) vt genus ipſum fere dictas a figura ſigni Cur p genere nō ē obſeruan da ratio cardinuꝫ
humani in hoībus: aut a beſtialis in beſtiis. ¶ Sed
cur pro cognoſcendis euentuuꝫ generibus ratiōē pror
ſus nullam haberi oportet cardinum ſiue ſuccedentiuꝫ
ſiue antegreſſorum. ni quatenus fortaſſe ſigna ipſa ⁊ de
ligoſa ⁊ dominica cardinalia eē ecclypſis ipſius tempo-
re inuenirentur. vbi vo minime ſic: cur deliquij ſignū ⁊
dn̄antiū ſtellarū locū ad gen⁹ capeſcēdū cōſiderare op⁹
ſit aperiamus. Sol igitur lunaque ſignificationes mo- que loca obſeruan da.
uent ſingulis in coniunctionibus: vt effectrices genera-
leſqꝫ cauſe: ⁊ vt ptolemeus dicet vt principes auctoreſ-
qꝫ. Planete potiſſimum dominantes: vt ſubminiſtri tri
buni militum ac legionum prefecti. Stelle quidē vt for
me mouent ſigna: vt mãe coagūt: qua e re e ſole lunaqꝫ
in ſolari deligo vel luna in lunari: ⁊ a dominatoribus eſt
omnium euentuum genus. a ſole lunaqꝫ: vt ab effectri-
cibus cauſis. a dominātibus ſtellis: vt ſubminiſtris agē
tibuſqꝫ īſtrumentarijs: ⁊ ita a locis amborum: vt a ma-
terijs coagentibus. Sapide igiť ptolemeus pro genere
predicendo loca: tuꝫ deliquij: tum dominica precipit ob
ſeruari. Ad horum etiam confirmationem facit virorū
prudentiuꝫ antiqua diuturnaqꝫ obſeruatio. E quib⁹ lo
cis genus colligendum ſat ſit.

¶ Enunᵗⁱᵘᵐ. XVII.

SIquidem ſigna humane ſpeciei figu
guram referentia ſiue ea ſint illorum
e numero q̄ medio feruntur circulo:
ſiue e ſtellis fixis ad auſtrum aut ſe-
ptētrioneꝫ ſparſis in ipſis hominibus effectū
ſuum moliuntur.

¶ Tripliciter vt diximus a dominicis: a que deligoſis
ſignis ſignificationuꝫ genus colligeť. ab effigie. vꝫ. po-

Ab eff/gie qdo genus.

ſitura ac idiotropia nunc ab effigie genus: qua nam ra/
tiõe colligi dbeᵗ aperiamus. Defectus itaqȝ luminares
humanis in ſignis cõtingẽtes aduerſus homines ipſos
malum portendunt. planete etiam maxime dominan/
tes in yſdem conſtituti aut illis configurati pro natura
ſigni ac celi portentum illud exagitant. Signa ipſa celũ
qȝ in quo ſita ſunt ⁊ mãȝ ſufficiunt: ⁊ materie genus ap/
parant. Ita vt ſi eclypſis ĩ geminis accidat: dominator
qȝ thematis ipſius ibidem collocetur: aut e virgine te/
tragonetur: aut e ſagittario diametretur: aut trigonetur
ex aquario: omnis hec configuratio hominum vndiqȝ
minaᵗ generi. Portẽta aũt ſiue ĩ his q̃ ad corpᵘˢ: ſiue ĩ his
q̃ ad animũ: aut ad ea q̃ fortũe ex ꝯueniẽtia aduerſatio/
neue cũȝ natali cõfiguratiõe deprehẽdenᵗ. Naȝ ſi locus
eclypticus ſit natalitie fortũe locus. ſignificatio ipſa ĩ bo
nis externis ac domeſticis portẽdetur. Si locus ille bo
norum adminiſtrationũ ciuiliumqȝ munerũ fuit natali
in tempore: ⁊ euentus ciuilibus in magiſtratibus erunt:
Si locus ille datoris artificy extitit in genitura rebᵘˢ in
his que artificy eius ſunt in operibuſqȝ fabrilibus por/
tendeᵗ. Si contigerit vite datorẽ in eo conſtitiſſe loco:
vite erit minitatio vel ex morbo vel ex ferro vel alys e
periculis pro nature proprie affectiõis. vbi pars illa na/
tality ſit horoſcopus: aut ſolis luneue natalis: vite peri
culũ pronũciat: ⁊ in ceteris ſilr. Ad hec portendẽtur ma/
la in his que ſignãtur ẽt a ſtellis fixis ac limpidis que in
ea parte geminorũ inueniẽtur. Itemqȝ in vĝine: ſagitta

Cõ enun/ciati. Celeſtis tribus rõ/nibus ter/renis cõ/uenient.

rio: aut aquario. ¶ Sed pp qd hec ſint agamus. Signa
celeſtia terrenis rebus cõuenire triplici rõne finxerunt
antiqui. Similitudine. vȝ. idiotropia ⁊ effigie. aries quĩ
dẽ celeſtis arietem terrenũ repreſentat: ſilitudine qdeȝ
ꝙ dum ſol per arieteȝ decurrit. videᵗ ad nos aſſurgere:
vt aries cõtra arieteȝ caput extollit. Idiotropia vero ꝙ
vt dicit hermes aries celeſtis terrenis arietibus domi/
natur: eiſqȝ preeſt. Effigie auteȝ: qꝛ ſtelle que in eo ſunt
omnibus lineis ab vna in alterã ductis arietem fingũt.
Sili rõne ⁊ in ceteris fieri poteſt: vt in libro noſtre vul/
tiſpicie diximus. Et qꝛ ſilia facile ſilibus cõueniunt ſi/
mulqȝ conſiliantur. itemqȝ ſubiecta dominantibus: in/
feriora ſuperioribus lege ẽt nãe cedant. cedẽdoqȝ obtẽ/
perant: illorumqȝ famulantur imperys: vt plato inquit:
neceſſe eſt: vt qꝛ malefice ille qualitates obnoxieqȝ af/
fectiones ſignis ac animalibus ipſis celeſtibus tribuũ/
tur: vt ẽt aĩalibus ab eiſdẽ repreſentatis terreniſqȝ por/
tendãtur: alia tamen atqȝ alia ratione: illis quidẽ vt in/
ſtrumẽtarys cauſis: quibᵘˢ effectrices ſol ⁊ luna oriantes
qȝ ſtelle agunt in nos. Rebus vero terrenis. vt mãe oi/
no corruptiue paſſibiliqȝ.

¶ Enunᵗᵘᵐ. XVIII.

Ex alys que brutorũ formam habere
phibẽtur quadrupedia qdeȝ ſigna in
aĩalibus ſibi ſimilibus queqȝ rõne ea
reãs ſignificationes ſuas portendũt:
nã repentium quidẽ aĩalium ſigna in ſerpẽtes
eiuſmodi animãtes vires ſuas exercẽt. atque
irrationabilia imanſueta ac fera: erga imãſue/
tas ac feras beſtias ⁊ hoium generi infeſtas.
Manſuetorum cõtra aĩalium ſigna queqȝ ab
ipſis aluntur hoibus: in illis ipſis aĩalibus ius
ſuum exercent: que vſui eis ſunt eorumqȝ in/
duſtria enutrita comparataqȝ domeſticã ad co
piam reiqȝ familiaris ſuppeditationem. Pro
portionaliter aũt pro ſua cuiuſqȝ aĩalis effigie:
vt equorum ſeu bouuȝ aut pecudum eiuſmo
diqȝ aliorum.

A ſignis irrationa/bilibus.

¶ Defectus luminares vbi quadrupedibus in ſignis fi/
unt: eclypticiqȝ thematis oriantes ſtelle in illis inueniun
tur: vel ad illa ex eiſdem configuratis: genus indicant
quadrupedũ ſiue mãſuetorum. ſiue trucium pro natura
quideȝ conſtellificationis ipſius aduerſu q̃ mſeuire ha/
beant: ac graſſari. eodem modo vbi in ſcorpio: genus in/
dicant repentium aĩalium. vbi nãqȝ eclypſis preſideſqȝ
ipſius manſuetis domeſticiſqȝ in ſignis cõtingũt: ſigni/
ficationes generatim ominãtur mãſuetis domeſticiſqȝ
in animalibus. Itaqȝ equinis pars ſagittary in equis
armẽtiſqȝ. precipue tñ equis. cũ his ⁊ ĩ aſinis ac mulis:
qui nobis ſũt aſſueſcũt. Aries ac taurus ſignificationeȝ
habẽt precipue in quadrupedibus manſuetis: eorumqȝ
maxime nomine notatis. Similiter etiaȝ capricornus:
lȝ tamen caprarum genera ſint diuerſa. Nam ⁊ capre
quas appellamus: mãſuete quidem ipſe ſunt: cum tamẽ
capree dame: ⁊ id genus agreſtes ſint ac fere. vbi vero
eclypſis ipſiᵘˢ dominatores ſignis ſint in trucibus ac ido
mitis: aut ex his ad eclypſim configuratis vndiqȝ in tru
cibus ac indomitis animalibus portendunt. Leo. n. fe/
rum omnino animal domeſticoqȝ ab vſu alienũ: quocir
ca imago ſigni eius quadrupedum genus oẽ truculen/
tũ ac ferox ad ſe trahit: eſtqȝ illorum ſignificator. Rur
ſus e trucibus animalibus: cuȝ alia ſint gradiẽtia: vt de
quibus dictum eſt: alia repant: vt ſcorpy ſerpenteſqȝ. ho
rum quidem omnium ſignificator ⁊ index eſt ſcorpius.
Animal igitur celeſte nõ contuȝ in his animalibus que
ſua appellatione notantur ſignificationes portendunt.
Sed in ea que proxima ſunt genere non minus et ima/
gines que ſũt extra ſigniferũ: cuȝ in eis vel cum eis ecly/
pſes vel dominãtes ſtelle ꝯſtiterint: ſignificationes ſuas
portendunt in animalibus que earum appellatione no/
tantur: ⁊ in eis proximis genere: vt dicemus. hoc autem
vnde ſit: proximo enunᵗᵒ explicauimus.

In quot ſignifica/tiões ſe ex/tendãt.

¶ Enunᵗᵘᵐ. XIX.

Brutis aĩalibᵘˢ que magis ad ſeptẽ/
trionẽ ſunt poſita: terre quidem repẽ
tinos motus: atqȝ magis ad meridiẽ
iprouiſas aeris fluctuatões portẽdũt

Genus a poſitura celi.

¶ Idiotropia hec ex ſignoruȝ in celo poſitura colligitur.
Eclypſis itaqȝ cum in ſignis brutalibus cõtingant: do/
minanteſqȝ ſtelle ibidem: que ad ſeptẽtriones aſſurgũt:
terre repentinos motus portendunt: cum contra in his
que ad meridiẽ declinant collocãtur: improuiſas aeris
fluctuationes ominantur. Eſt autem cancer quidem ve/
hemẽtius ſeptẽtrionale ſignuȝ: capricornus penitus me
ridiale: qua e re cancer ſignificationes habet in oceano
ſeptẽtrionali: capricornus in oceano meridiali ethiopi/
coqȝ. Sed cur ſit hoc ptolemeus non explicat: veruȝ ex

Cõ enũn

his que in libro meteororum traduntur: facile eſt obſer/
uationeȝ hanc coloraᵗ. Quo igitur ſol tempore ad capri
cornum tranſit: celum apprime humeſcit: maria ipſa ve/
hemẽtiſſime agitãtur tempeſtatibus: cũ. n. maria hec q̃
ab occaſu in meridiẽ portẽdũtur atqȝ in ortum vexent
maxime hiberno tpe ab auſtris: eo ꝙ ſol decurrẽs illã p
regionẽ hũiditates reſoluit: ⁊ in vẽtos cõuertit placuit
agitationes has ad capricornũ referre: vtpote ad ſolſti/
tiale ſignũ. Nã inter meridialia ſigna ipſe auſtralior eſt.
cõtra autẽ celi huius ſeptẽtrionalis aeris mutationes e
quibus procelle naſcũtur ac terre motus ad cancrum refe

rūtur. Nā ſol hāc decurrens per regionem calorē i ocea
no ſeptētrionali ingenerat:e quo terre motus: pcelleqꝫ
aerie exagitant. Obſeruatio preterea docet effectus nō
nullos non tam ad rei nām ipſam māmqꝫ referri ꝗ̄ ad
tēporū ipſaſqꝫ ad anni partes:vt Ariſto. in libro de aia
libus produxit. hyeme nāqꝫ ſolis luneqꝫ cōiunctiones:ꝓ
hiberno tꝑa humētiores eſſe aſſolent. eſtate vero pleni
lunia feruentiora. ipſum igitur tēpus efficit:vt iterlunia
eſtate minus humectētur. hyeme vero magis ac magis
humeſcāt. contra eſtate plenilunia vehementius conca
leſcāt. hieme vero minus. Aliqui ſcriptores volūt gemi
nos:cancrum:leonē artica eſſe ſigna:ſagittariū:capricor
nū:aquariūꝫ:auſtrina. Cū igitur neqꝫ aquarius:neqꝫ ge
mini e nūero brutorū ſint aialiū:ſed humanorū: nec can
cer ex genere terrenoꝝ ſed aquatiliū. igitur capricorn⁹
eqnoqꝫ pars ſagittarij numerari debēt inter brumales:
leo inter auſtrales. Sed hec ptolemei ſnia explanatoriſ
qꝫ additio videtur ꝫ obſeruationeꝫ. Nā in ſaturni mar
tiſqꝫ coniunctione in geminis his annis neapoli factus
eſt terremotus. ꝛ. 40. annis iam ex martis iouiſqꝫ cōiū
ctione in eodem alius maximus:ſed de his alibi.

℄ Enunciatum. XX.

Raſtus dominica loca in alatis figu
ris inuenta: vt in virgine:ſagittario:
gallina:aquila hiſqꝫ ſimilibus:in aui
bus quidē ipſis:precipue vero i his
que ad victum comparantur humanum:cala
mitatem inducunt.

℄ De volucribus cōſequens eſt pertranſire. Calamitates
De volucrium genere. auibus ipſis inferūtur. tum eclypticis a ſignis. tum a lo
cis in quibus cōfigurationis preſides inueniantur:aut
vbi imagines ipe cardinem optinebunt. pro nā. vꝫ. ſigni
ac cōſiderationis planetarum. Uerum volatilium ani
Volatilium genus duplex. malium generatim duplex eſt genus. cohortale vnū. qđ
vꝫ. in cohortibus colūbarijs:auiarijſqꝫ enutritur. Alte
rū erraticuꝫ:qđ. vꝫ. volando errat:qđ qꝛ carne paſcitur:
carniuorū nūcupatur:vt vultures: aut e ſeminibus:fru
ctib⁹ folijſue:vt turtures ficedule:grues:ꝛ id genus. que
dam ex his e terra tm̄ ſibi edulium queritant:vt meru
le. quedaꝫ ex aquis:vt mergi. omne tamen alatum gen⁹
vno nomine volucre dicitur. Duius generis i celo ſtelli
ficate ſunt imagines nō vna ratione. nā alie nāe ſūt ſim
plicis:vt cygnus:alie duplicis:vt pagaſi. alie altiliuꝫ: vt
galline. alie accipitrum:vt aquile. Deliguꝫ igitur ꝛ preſi
des eius conſtituti in his ſignis calamitates portendūt
his ipſis in volucribus que appellatione ſili notantur:
necnon ceteris his que proximi ꝛ ſubalterni ſunt gñis
hoc aūt vnde ſit ſupius explicauimus. ℄ Sed dubitāt.
Nam ptolemeus videtur ſagittarium enumerare inter
quale ſagittariū alatas imagines:cum tamen minime alatum ſit:qm̄ ex
parte ſuperiore homine:inferiori vero equo conſtet: for
taſſe id quidem temere non eſt. Naꝫ qua humana pars
eqne iungitur: ad ipſos. vꝫ. humeros. alaruꝫ portionem
habere putatur: inde cum alatis enumeratur:vt in vir
gine. ſignificat auteꝫ ſagittarius aues ad vſum hominis
ſubminiſtrantes. Nam quemadmoduꝫ aquarius ac pi
ſces homini vtilia ſunt:aquarius quidem propter aque
fuſioneꝫ:que irrigatio dr̄. funditat. n. aquas e dolio qua
ex effuſiōe oritur eridianus fluuius. Modo nihil homi
ni eſt vtilius ac brutis aquis ac fontibus. itemqꝫ ruſtice
rei nihil irrigatione cōmodius. Piſces aūt ꝙ ſequantur
dñi ſui iouis beneficam idiotropiam. homini ꝛ brutis
nihil eis commodius: ſic aues e ſagittario ſignificate
propter nām iouis qui ſagittario preeſt:ſunt aues dome
ſtico vſui accommodate. Et de volucribus ſatis.

℄ Enunciatum. XXI.

At in natatilibus reperta:in aquatili
bus ac piſcibus ꝛ in marinis quideꝫ:
vt in cancro:capricorno:delphino: i
marinis quoqꝫ animalibus reſqꝫ ad
nauales ꝛ claſſiarias ſpectantibus. In fluuia
libus vero:vt in aquario ꝛ piſcibus:ad fluuia
lia quoqꝫ ac fontana ptinentibus. verum eni
cum in naui argo ad vtrāqꝫ ſpeciem.

℄ De aquatilib⁹ agam⁹. Stellificate aquatiliuꝫ effigies De aquatilibus.
duplices quideꝫ ſunt:alie nāqꝫ marine tm̄: vt delphini:
piſtricilſqꝫ:alie fluuiales: vt eridani:qui e ſigno fundit
aquarij. ꝛ he quideꝫ effigies extra ſigniferuꝫ ſparſe ſūt.
Fluuiales itaqꝫ figure piſcibus fluuialibus pſunt: ma
rine autem marinis. Preſunt etiaꝫ rebus:tuꝫ maritima
rum:tuꝫ fluuialiū pro nā cuiuſqꝫ:nā ꝛ in mari ꝛ in flumi
nibus ac lacubus piſcatiōes exercētur: nauigationeſqꝫ
nō vnius tm̄ ſuſcipiūtur rei grā:ac nauis argo preeſt nō
ſolum claſſibus ac nauigijs maritimis:verum etiaꝫ flu
uialibus ac lacuſtribus. eſt. n. nauis cōmune nomē. ꝛ na
uigatio cōmunis. Inquit enūciatū ptolemei (at in nata Ad textum.
tilibus reperta.) ſcꝫ deliquium. ꝛ pſides thematis. (In
aqtilibus ac piſcibus) ominantur. (ꝛ) reperta. (In ma
rinis quidē:vt in cancro:capricorno: delphino.) porten
dunt. (In marinis quoqꝫ animalibus res que ad naua
les ꝛ claſſiarias ſpectantibus. In fluuialibus vero) deli
quium ꝛ preſides reperti:(vt in aquario ꝛ piſcibus. ad
fluuialia quoqꝫ ac fontana ptinētibus) ominātur. (ve
rum enim cum in naui argo.) Illa eadem reperiantur: Quale cancer.
(Ad vtrāqꝫ ſpēm) portēdūt. ℄ Sꝫ ambigunt. nā cācer
amphibiuꝫ eſt genus:nam in mari ſtabulatur ꝛ parit:pa
ſcit tn̄ in fluuiorum marginib⁹:exitqꝫ in prata paſtus
gratia. Pōt dici ꝙ animalia amphibij generis:vt boues
marini:cancer:ꝛ id genus cancro ſubſunt precipue:ꝛ qm̄
cancer vim habet ac nām aquaruꝫ:iccirco marinis pre
eſt animalibus mariqꝫ ipſi:eadem fortaſſe ratione:quo
niā animalia quedā marina cornuta ſunt:vt ſpata:capri
cornus:ē vī pee marinis aialib⁹. Et de natatilib⁹ ſatis.

℄ Enunciatum. XXII.

Quod ſi loca ea in tropicis atqꝫ equi
noctialibus extiterint ſignis: genera
tim quidē circa aeris ſtatus ſuiſqꝫ et
temporibus effectus deſignāt. Spe
ciatim vero in his que e terra gignuntur. nāqꝫ
in equinoctii verni ſigno conſtituta frugifera
rum arborum nocumenta denūciant: vt vitis:
fici:arbuſtulariſqꝫ: tūc pubeſcētiū: in ſigno au
tem eſtiui tropici dāna annuoruꝫ quidem fru
ctuū: ꝛ in colligendo: ꝛ in condendo:particu
latim tamen in egypto cā nili inundationē. At
in autūnalis equinoctij ſigno: vbi dominatorꝫ
fuerint conſtituta loca: ſemēti. ſeniſicijſqꝫ ma
le ominantur. ꝛ alijs item eiuſmodi. vbi autē
in hiberni tropici ſigno: in holeribus rebuſqꝫ
hortenſibus per id tempus commigrantibus
auium ſeu piſcium generibus.

¶ Egimus de genere euentuū e ſignoꝝ ꝯſideratione pe
nes effigiē accepta: ⁊ aliq̄ in parte e poſitura obſeruata:
de eſſe ab ydiotropia. nunc ꝑ ydiotropias eoꝝ gnā euētuū tranſigamus. Deli
quiū igr̄ ꝑſideſq3 vbi eqnoctialib⁹: tropiciſq3 hoc ē ſolſti
tialib⁹ collocanť: gnātim aeris ſtatū denūciant: vt aeris
mutatiões: tēpora in q̄bus mutatiões ipſe ꝯtingēt: ⁊ q̄b⁹
ēt in rebus ꝑ temporis cuiuſcūq3 nā. naz varietates ipſe:
queq3 dāna e variatõibus ꝓficiſcunť aeryꝭ: tēpoꝝ nām
ſequenť. Uerno. n. ī ſigno ꝯſtituti minanť ꝑcipue arbori
bus: que tūc ⁊ pullulant ⁊ florent: vel a gelu. vel a grādi
nib⁹ ꝑcelliſue: aut hymbribus: aut ab vredine atq3 alyꝭ
id genus. In autūnali autem reperti ominanť oliuitati
bus vindemyꝭ ſationibus: ⁊ his que ꝑ id tēpus admini
ſtranť ꝑ nā regionū rerūq3 ruſticarū. At ſolſtitio in eſti
uo hec vbi reperienť: ſegetibus earūq3 collectõib⁹: ac tū
in ſecādo: tū in ꝯdendo dāna denūciabūt. Ubi hyberna
in ꝯuerſione contingent: holeribus herbiſq3 hortēſibus
Additio aliquorū. queq3 alia tunc adoleſcūt portendēt. At addunt q̄dā ce
leſtiū rerū accuratiſſimi ſcriptores q͛ vbi deliq̄a in tro
picis. ꝑſides vͦ in eqnoctialibus vel ꝯ ꝯſtituta ſunt: dā
na erūt rebus vtriuſq3 tēporis. vt ſi eclypſis in libra ſit.
preſides vͦ ī ariete: dāna erūt autūno ⁊ vere: reb⁹. ſ. que
tunc ſuſcitant. Tēporales igiť eclypſes vt verne autūna
les eſtiue ⁊ hiberne gnātim aeris exagitatões mutatio
neſq3 denūciant: illiſq3 in rebus: que tū adminiſtranť ſi
ue in terra ſiue in mari. nā ⁊ terra ⁊ mare aere circūdan
tur. Qua e re calamitates ⁊ ſtrages portēdenť. tuz piſci
bus. tū ēt auibus: que tūc regiões mutant: ⁊ tāq̄ ex alyꝭ
Mutationes aeris. in alias habitatiões cōmigranť. Que aūt mutatiões he
aeris ſint aperiamus. Mutatões igiť aeris he vīanť ma
xime prouentoꝝ natura ac tēpoꝝ ēē qualitates illarūq3
ſiue exceſſuz ſiue defectū: vt calor: frigus: ſiccitas: hume
ctatio: pluuie nimie: niues: aut nulle niues: nulleq3 plu
uie: pq3 nā regionū vehemētiores eſtus horridiora geli
Nilus. cidia: itemq3 pruine. Ptholomeus meminit nili inūda
tionū. nā ipſe egyptius erat: ⁊ nili q̄dē inundatiões ſunt
Padus tiberis. annue. In italia padus ⁊ tiberis q̄nq3 ex eliquatione ni
uiū alpiuz: aut ꝑpter nimios imbres vaſtiſſimi ſiunt: ve
Calamitates horride. rū inundatiões hoꝝ annue nō ſunt vt nili. His annis in
latio romeq3 ꝑpter nimias pluuias tiberis adeo incre
Tibris inundatio. uit: vt ſuperatis ripis vrbi ſubmerſiōis metū indixerit.
Anno ſ. M. cccc. iiij. liris: qͦ nūc garlianū appellať: ex
Liris inundatio. imbriū pollentys adeo increuit. vt hyſpani caſtris ꝑpe
Padi vado atq3 venetiarū. littora fluminis ꝯſtitutis: relictis magna infamia pedes
retulerint. His annis q̄bus patauy morabamur padus
adeo exaruit vti pluribus in locis vado trāſireť: ⁊ in ve
netias currus ꝯtinue confluebāt ob gelicidia in hyeme:
quo ēt anno multe ſterilitates facte ſunt apud apuliam:
ob quā coloni habitatões in alias cōmigrati fuere. Quo
Exitia piſcium. anno piſciū exitia īnumera iuxta littora vidimus: itē q3
aues: imo vultures ⁊ accipitres ob gelicidia a muliercu
Auiuz capture. lis capiebanť. Anno ꝓximo. M. cccc. iiij. mures calenť
Murium incrementū apud calenum. icreuerūt vt fere ānona colligi potuerit. His ꝑterea an
nis ꝓximis vniuerſaz per campaniā increuerūt locuſte
Locuſte. in maiori nūero q̄3 folia arboꝝ. He vina frumēta folia ⁊
fructus oēs paſtu ꝯſumpſerūt vt ad plurimos mēſes ar
bores folia floreſq3 non emiſerint. Hec aeris calamitas
potiſſimū ſueſſaz inaſit. De his ⁊ ſimilibus hiſtorie plu
rime ſunt. Aliq̄ ſunt q̄ non tm̄ fructus elidi lediq3 volūt
ob aeris mutatiões: nociuorūq3 animaliū incrementuz.
Sterilitas a militum acceſſione. Sed etiā ob militares acceſſus: queadmodum fructus:
ſemina: arbores ⁊ herbe annis. M. cccc. iij. ⁊. iiij. ſueſſe
obleſi ſunt. vn̄ in tantā horum ſterilitatē ciuitas euenit:
vt e fecundiſſima in ſteriliſſimā verſa: nihilipenſi habe
reť. His igr̄ ſic obſeruatis: nō modo itelligimus quo de

genere rerū ſint future ſignificatiões defectuuz lumiua
rium e cognitiõe ſignoꝝ ydiotropie. Sed in qua etiā an In q̄ anni parte ſignis.
ni parte: cū annus ipſe quattuor in tēpora ſit diuiſus: ver
eſtatem: autūnum hyemē. Aries igiť ac partes celi arie
ti ꝑpinque vbi defectus in illis cōtigerit: aut ꝑſides ibi
ꝯſtituti fuerint: euentus ipſos verno tp̄e futuros denun
ciant: ⁊ in genere q̄dem rerū tunc ꝓuenientiū. vtpote in
germinatiõe herbarū: in arboꝝ pullulatione: in floꝝ ac
fructuū ꝓcreatione. Cancer finitimaq3 ei loca in eſtate
eſtiuiſq3 terre ꝓuentibus. Libra celiq3 partes ei ꝓpin
que: in autūno: rebuſq3 autūnalibus. Capricornus ꝯiun
ctaq3 hincinde ei ſigna: perinde vt in alys dcm̄ eſt. Hec
aūt hac ratiõe vera ſunt: q͛ dū ſol per arietē decurrit: ſi Qua rõne vera.
gnaq3 ei antecedenter ⁊ ꝯſ̄ter ꝓxima ver facit. vn̄ ⁊ ab
iterlunio vel plenilunio ꝓximo precedēte igreſſuz ſolis
in caput arietis Ptholome⁹ docet colligere qualitates
veris. Silr̄ ⁊ ab iterlunio pleniluniove ſequēte eundez
ingreſſuz. eodē mõ ⁊ in ceteris ſignis ceteroꝝ tēpus. vn̄
enūciato. xciij. inquit (ex figuris non ante iudicabis q̄3
ꝯiunctionē feceris) nā a coniunctione ꝓxima ingreſſuz
ſolis in ſignū tēporis: fiunt qualitates temporis: ſubdit
(q̄m ꝑncipia in vnaquaq3 cōiunctiõe trāſmutanť: iccir Cōfirmatio ꝑ enunciatū ꝓloſ.
co ambas miſceto). vz. precedentē ꝓxime ⁊ ſequentem
imediate: (nec errabis.) Et vt de verno diximus ꝑ arie
tem: ita de eſtate ꝑ cancrū: autūno ꝑ librā: hyeme per ca
pricornum. ¶ Enun^tum^. XXXIII.

Cum etiā equinoctialia ſigna in ſacer
dotibus ac deoruz cerimonyꝭ ſigni
ficationem habēt. Solſtitialia in his
que ad aeris mutationes ciuiliumq3
morum ſpectant.

¶ Defectus luminares in eqnoctialibus ſignis ꝑſideſq3 Deus in ſacris.
ibidē collocati: ſacerdotibus ac diuinis cerimonyꝭ omi
nanť. Ubi in ſolſtitialibus vero: aerias mutatiões atq3 Pūici interpretatio.
ciuiliū moꝝ diſcrimina portendunť. Punic⁹ q̄dā Ptho
lomei interpres enunciatū hoc ita explanat. Eqnoctiuz
autūnale eſt ꝑncipiū. vn̄ nox icreſcit: vernū vero. vn̄ in
creſcunt dies. Qua e re eqnoctia hec ꝑncipia quedā ſūt:
q̄bus nox ⁊ dies copulanť coniunguntur q3. Et q̄m reli Qualr̄ religio.
gione ⁊ deoꝝ cerimonyꝭ hoīes cōiungunť: vr̄ religio eē
veluti hoſtiuz eqnoctiū: ⁊ ide iter eqnoctiū temporariū ⁊
hoſtiuz quedā vr̄ eſſe familiaritas affinitaſq3: ⁊ q̄ (vt di
ximus) ſilia facile ſilibus: cōformia cōformibus conue
niunt. Ad hec ſubtra dn̄antibus: īferiora ſuperioribus: le Cā enunciati.
ge ēt nāe cedunt: cedendoq3 obtemperāt: illorūq3 famu
lanť impys. vt plato dicit. Nimirū igiť ſi deliq̄a in eqno
ctialibus cōtingentia eqnoctia terrena hoc eſt religiões
efficiant. Silr̄ ⁊ ſolſticialia preſunt morib⁹ aereiſq3 mu
tatiõibus. Et q̄dē aerys mutatiõibus: perſpicuuz eſt: eo
q͛ minuunt ab equabilitate eqnocty. nā vnū valde cali
dum eſt: alterū frigiduz: ⁊ q̄m mores exceſſuz ſequunť:
iccirco ſolſtitialibus conueniunt. Aly huius rei cauſam Cā alia.
afferunt: q͛ eqnoctialia tres retinēt equabilitates tēpo
ruz. vz. qualitatū caloris ⁊ frigoris: ⁊ motuū: hoc eſt aſcē
ſus ſolis in ſeptentrionē ⁊ deſcēſum ad auſtrū. Nimirū
igiť ſi eiuſmodi eclypſium affectões eaz equabilitatem
īficiunt que eſt iter nos ⁊ deos immortales: iterq3 popu
lares atq3 prelatos ſacerdoteſq3: cuz vel maxime nulla
res tam cōtineat hoīes ipſos in ſocietate ⁊ cetu cōmuni
q̄3 religio ac diuini cultus rō. Solſticialia aūt tres conti
nent inequabilitates ipſoꝝ. nā vel dies nimiū icreuerūt
vel noctes: qualitatū: q͛ vľ calor vel frigus: motuū: q͛ al
teruz nimis in ſeptentrionē aſſurgit: alterū vͦ in auſtrū

declinat. Qua e re ea nimirũ e medio recedunt atq; eq̃bili diuertunt q; ad exceſſuz. Omnis aũt exceſſus ⁊ multus eſt ⁊ frequẽs ⁊ turbulẽtus. Multitudo vͦo ⁊ frequẽtia ⁊ turbulentia cetũ inuunt ac populares ꝯuentus que ad hoies ſpectet. Equnoctialia ea inuunt q̃ religiõis ſunt ac equabilitatis. Nã religio mediũ qddã eſt inter nos ⁊ deos: maximũq; vinculũ cõſeruande ſotietatis. Ut igit̃ equinoctialia mediocritatẽ ac equabilitatẽ. ſic hec ꝯ ſolſticialia diſſidiũ atq; inequabilitatẽ portendẽt in hoĩuz cetu ſocietateq;. nõ igit̃ tantũ aerias mutationes ĩgenerabunt: ſed etiã moꝶ exceſſum: ac ſocietatis turbulentias tumultuatiõeſq;.

Calamitates religionis.

Sed que ſint calamitates he quas religioni ominant̃: dicamus. quedã. n. ad animũ ſpectant. vt in ſectis diſcrepatões. in cerimõys altercatões. In ſolẽnitatib⁹ aut ꝯtentões aut earũ cã lites vel inter ſe: vel cũ his populis qbus imperitãt. Ad hec religionũ mutationes ꝓut alie natiões alios deos colunt aliyſq; operantur ſacris.

Cõtra albuma. de eo dogmatis.

Nec albumaſar auſcultandus eſt: q mutationes ſectarũ religionũq; e triuz ſuperioꝶ concurſu ſuſcitari dicit. euentus. n. gñaliores ac maiores in gñaliores ac maiores cãs reduci debẽt: eclypſes aũt eſſe maiores: patuit ⁊ poſteri⁹ dicemus. Quare in eclypſes hec reducẽda.

Dogma eclypſi ſb/ditur.

Loquor tamẽ q̃tũ aſtronomis licet. Nã religio nr̃a chriſtiana vires exuperat ſtellarum: cetere aũt fortaſſe ſubſunt ſignis ſideribuſq;: de quo alibi. Hec de his que ad aiuz.

De bonis fortune.

Et de his que ad bona fortũe ſunt: trãſigamus: Uidimus nãq; ĩterdũ epos ſacerdotes iuſſu ſũmi pontificis: aut ſacroꝶ regis ſacerdotys ſpoliatos depoſitoſq; ſuis e dignitatibus ac bñficys: ⁊ ẽt qñq; ſũmos fuiſſe ſpoliatos põtifices legim⁹ ĩperiaq; amiſiſſe: Itẽq; cenſus ſacerdotes interdũ ꝑdidiſſe: hoc anno ⁊ ꝓximo vidimus: ob neceſſitatez bellicaz. Et de bonis fortune tãta.

Bõa corporis.

Deq; corporis bonis dicamus: ſepe pontificibus epiſcopis ſacerdotibus exitia ꝯtingunt ſeua. Unñ his duob⁹ annis qbus ſolaris eclypſis euẽtus perdurarunt: ſolaris dicoꝛque prefuit in equnoctio autũnali vt in libra: põtifices duo emoriunt̃: ⁊ fortaſſe de 3⁰ eſt ambigenduz infra hec euentuũ tẽpora. Itemq; ſacerdotes innumeri: ⁊ magni prelati. vñ ſueſſe ſacerdotes fere oẽs inter hec tempora mortui ſunt: ⁊ quottidie emoriunt̃: ⁊ nõ modo hic: verũ vbiq;. hec. n. calamitas ex eclypſi ſolis in libra cõtingit. Simili rõne ⁊ populares ex ſolſtitialibus euariari ꝑñt: quo ad animi bona fortũe corpiſq;. Et de ydiotropia ab equnoctys tropiciſq; ſatis. ℂ Enun^tum^. XXIIII.

AT fixa in fundamẽtis edificyſq;: bicorporea in his que ad ſubiectos ac reges pertinent.

Gen⁹ a fixione.

ℂ Alia ydiotropia ſignoꝝ erat: qua illa fixa ꝑmanẽtiaq; ſint: vt taurus i vere: ſcorpius in autũno: leo in eſtate: aq̃rius in hyeme. hec. n. fixa ac ſolida ſunt: q anni tẽpora vnũqdq; ſuũ figit ac firmat.

Fixa. Bicõpea

Quãobrem duplicia: vt piſces in vere: virgo in autũno: gemini i eſtate: ſagittarius in hyeme: bicorporea nuncupant̃ argumẽto q duplicis ſunt nãe. Defectus igit̃ luminares in fixis ſignis ꝯtingentes: ꝑſideſq; ibidẽ in fundamentis edificyſq; ſigtionẽ portendunt. bicorporeis vͦo in ſignis: in his que ad ſubtos ac reges pertinẽt.

Calamitates.

Sunt aũt calamitates hoꝶ: vt ruine male edificys ꝯſultura: itemq; pretorys: arcibus: regys dãnũ.

Cauſa.

Cauſa aũt eſt. nã edes edificiaq; in fundamẽtis ꝯſiſtunt: ſolidaq; e mã ꝯſtant. rerum aũt inferioꝶ cũ ſuperiorib⁹ multiplices ſunt ſympathie. Qua e re ex illaꝶ reꝶ ſuperioꝶ motu ⁊ ꝯtage inferiores ob ꝯuenientiã ꝯtacte efficiant̃ affecteq; ĩmutatiões icidant ꝑ nã ⁊ ſua ⁊ efficientiuz cãrum. Simili rõne ſigna humana ⁊ bicorporea quotiens luminarez in ſe defectũ patient̃: aut defectus ipſi⁹ preſides per ea ferant̃.

Bicõpea

Inter reges regumq; populares: ſiue inter dños ac ſubiectos: ſiue inter ciues ac magr̃atus tumultus ac diſſidia excitant: eruntq; ſigtiones ipſe turbulente admodũ ac ſeditioſe.

Cauſa.

Nã cũ populi vel liberi ſint: vel ſubditi regibus ſiue ꝑncipibus. Si liberi qdẽ tẽperant̃ a magr̃atibus. Si regibus ſubiecti ab ipſis regibus ſiue dñis. Future igit̃ ſeditiões liberis in vrbibus: neꝯ eſt vt oriant̃ inter ꝑuatos ciues ⁊ magr̃atus. In ſubiectis aũt ĩter reges ⁊ ſubiectos. Simili rõne futuras lites ac diſſenſiones portendunt inter ciues ipſos: ciuiũq; factiões vel de nouo vel veteres. nã cuz ſigna humana bicorporea duplicia ſint: hoc idẽ ipſum indicant futurũ: qñ qdẽ duplicitas ipſa ſeditionẽ portẽdit aioꝝq; diſſidia.

Ptolemei interpres.

Punicus qdã ptholomei interpres aliter declarat rem hanc. vult eñi ſigna cõia hoibus ipſis ꝯuenire. naz vt ipſa ſunt ex duplici nã cõmixta: ita hoies. nã eoꝶ ſuba oibus aliys ꝑcipiat ſubſtãtys. vñ ⁊ plato microcoſmon vocat hoiez. Homo igitur ꝯuenit cum ſignis duplicibus. Simili rõne ⁊ reges. ꝑmo qꝛ hoies ſunt. 2⁰ qꝛ cum gubernẽt totũ regnuz. videnẽ fere ipſuz regnũ totũ. Et ita mixtũ ex oib⁹ his: que in regno. Qua e re cõia ſigna hoibus ꝓſunt ⁊ regib⁹: ⁊ de ydiotropia a fixis h̃ ſatis. ℂ Enun^tum^. XXV.

PEr eundem autem moduz que ortũ verſus loca magis ſunt poſita defectus tempore: quid i fructibus in recente etate atq; in fundamentis euenturum ſit: decernunt: que autem verſus ſummum celi culmen quid in ſacris baſiliciſq;: qd etiam in media etate: ad occaſum vero: in his que iuris ſunt legumq; ac iuſtitie: nec nõ ſenecte etatis ac deceſſorum.

De gñe a poſitura.

ℂ De ydiotropia ex poſitura nũc reꝝ cõpleamus. Celuz hoc ſuperius: in tres cardines diſtinctuz eſt: ſic aialium: arboꝶ: reruq; oiuz vita in tres etates. ꝑmã. mediã. atq; vltimã.

Diuiſio reꝝ

ſic reꝶ etiã aliaꝶ. In inchoatiões. medium ſiue ſtatum. atq; abſolutionẽ: qd Ptholomeus indicauit de edificioꝶ fundamẽtis illorũq; ꝑmis iactibus mentões faciẽs.

Que cum ortu cõueniunt.

Cum ortu igit̃ ꝯcordant adoleſcentia. ꝑmiq; vite anni: nec ſolum aialiũ: veruz etiã arboꝶ ſatoꝶ frugum ꝑ⁹ ac pubeſcẽs etas: itẽq; rerũ ꝑmordia: vt fundatmẽta edificioꝶ. Qua e re deliqa ipſa i ortu vel ortui finitimis ꝯtingentia: ſigtionẽ enũciãt rebus ipſis: que cũ ortu cõuenerint.

Que cum culmine.

Cum celi culmie ꝯueniunt virilis etas anniq; ipſi mediy: nec tantũ aialiũ media etas: verũ ea que ad ſacra ſpectãt: tẽpla baſilicas: religiões: locaq; religioſa: magr̃atus: dignitates: ⁊ honores: regnũq;. tum q culmẽ celi eſt ſũmũ totius celi. hec aũt ſunt potiſſima oium rerum. tum q a culmie cuncta hec indicant̃ ex locoꝶ. xy. ydiotropys. Qua e re quotiens in culmine deliquiũ ꝯtigerit vel preſides ibidẽ collocant̃ vel illi hoſtiliter ꝯfigurabunt̃ illis ipſis in rebus portendẽt: que ab ipſo celi culmie cõprehendunt̃.

Que cum occaſu.

Cũ occaſu ſenectus vltimũ vite tẽpus: queq; etiã ad illos pertinent qui diem obiere vt hereditates teſtamenta mõtualia: nec minus etiam ad leges: iuraq; legalia ac iudicia que inde manãt: ſpectãtq; ad iuſtitie adminiſtrationem: litiumq; temperationem ac cauſarũ ciuiliũ. ſeptimus. n. locus qui ſuo nomine eſt occaſus in mundi themate litiũ eſt cõtentionũ ac forenſium iudicioꝶ: quo ẽẽ eclypſes illic facte: ſignificationes ſuas ad hec ipſa intendant: moliunturq; in yſdẽ

Ydiotropia ſignorum duplex.

res nouas: que ſibi ꝯuenerint. Aniaduerſione dignuʒ ſignoꝝ duplicē eſſe ydiotropiā. eſſentialē ⁊ accñtalē: eſſentiales ſunt que ipſis īſunt ex nā eoꝝ: vt fixio duplicitas auſtralitas ⁊ eiuſmodi. accñtales vō illis īſunt ex mūdi ſitibꝰ. Nā alia ydiotropia eſt ſigni in ortu ꝯſiſtentis: alia eiuſdem culminātis: aliaqʒ eius occidētis. ſilr alia. vt in xyᵒ. loco ꝯtingit: alia vt in. xiᵒ. alia vt in. ixᵒ. ⁊ in ceteris id genus. Ptbolomeꝰ itaqʒ voluit eclypſes in ſignis ipſis ꝯtingētes: nō tm̄ ominari bis q̄ eis ꝯuenerit ab ydiotropia eēntiali. vt per fixionē. duplicitatē. equabilitateʒ. ⁊ id genus: verū etiā bis q̄ ꝯueniūt eis per ydiotropiā loci: in quo collocaſ deliquiū. Naʒ in. xyᵒ. ominaſ bis que ſunt. xy. in. ixᵒ. vō bis q̄ none: ⁊ ita in ceteris. Sic igiſ genus ipſiuʒ ab ydiotropia tā eſſentiali q̄ʒ accñtali colligendū eſſe ptbolomeus iubet. Scdo aiaduerſiōe dignuʒ: vt

Ab ydiotropia accñtali q̄le genus.

Secꝰ e nāli ꝯuenientia.

punicus qdā ptbolomei iterpres ingt: gnātiʒ genus colligi e ꝯuenietia nāli: quā res ipſe bnt cū ſignis deligoſis: dñiciſqʒ: vel cū planetis ipſis. Uerbi cā. ferrū qꝛ multuʒ ſiccū ſit: cū marte ꝯuenit. ſilr gladiū qꝛ pnecet ⁊ ferreus ſit: cū marte ēt ꝯuenit. Simili rōne aurū qꝛ tēperatū ſit ioui ꝯuenit. Non minus in regionibus factionibuſqʒ ipſis nāles ꝯuenietias ꝯuenire poteris. Nā galli qꝛ furibūdi incōſultiqʒ marti nāli ydiotropia ꝯueniunt: hyſpani qꝛ multaꝝ ⁊ diuerſaꝝ ſint religionū: qꝛ etiā blādi: elata iactantie aniositate prepoſiti: ioui ꝯcordāt. Gnātim ēt mali cū malis ſiue ſignis ſiue planetis ꝯueniūt. boni ſemp cū bonis. Qua e re quotiēs eclypſes ꝯtingunt: portēdūt bis oībus ſigtiones: que cū ſignis maleficas illas qualitates recipiētibus ꝯuenerint: ⁊ oībus que ſubſunt planetis: qui in eclyptico themate ſunt maleficis irradiationibus afflicti: vel deligoſo ab ipſo loco: vel ab ipſiꝰ loci dominatricibus ſtellis vl īter ſe. Et de genere hec ſufficiāt: ⁊ qm̄ ad genus ſpectat euentuū magnitudo ſiue q̄titas. pōt. n. ipm ſubm euentū ipm in toto vel in pte intenſum vel remiſſum recipere: quare ⁊ de magnitudine ꝯſis eſt adycere.

Conuenientia cū regionibus.

Portēdūt oībus ſigtiones.

℄ Enunᵗᵐ. XXVI

Effectus autem ipſi quanti futuri ſint in ſubiecto genere: defectus luminaris magnitudo declarabit: nec nō ſtellarum habitus eclyptico loco minitantiuʒ. veſpertine nāqʒ earum configurationes: ſolaribus quidem in deliquijs. matutine autem in lunaribus: remiſſiores vtiqʒ effectus habent. At contra matutine quidem in ſolaribus. veſpertine vero in lunaribus: validioribꝰ vtuntur viribus. At oppoſitis e locis dyametranteſqʒ: inter vtrunqʒ.

De ſigtionum magnitudine.

Ex pte obſcuratiōis.

℄ Bifariā de effectuū plenitudine loq poſſumus: vel ex pte obſcuratōis: vel e parte hitus planetaꝝ. E pte obſcuratiōis qdē. nā ex totiꝰ corporis obſcuratiōe luciſqʒ vniuerſe adeptiōe: dānū ipſiuʒ in quoqʒ genere reꝝ ſigtarū futurū ex toto portēdeſ. Ex dimidiati vō corporis obtenebratōe ex dimidio. ſic ex tertia. ſic ex q̄rta. ſic ex ſexta parte: vt de q̄titate ſubrepte lucis ꝓportio quoqʒ futuri colligaſ generis. E parte vō planetaꝝ hitus. Naʒ efficientiā ipſam vel augebūt vel iminuent erraticaꝝ ſideruūqʒ aſpectus atqʒ ꝯfigurationes. Malefici. n. aſpectus maleficaꝝ: intendūt malū: amplificātqʒ vires ſigtionū eclypticaꝝ. bñfici vō bñficarū ⁊ minuūt maliciā vimqʒ ſigtionū noxiā: ⁊ malis nō nunq̄ʒ a deliquio ſignificatis imiſcent bona: bñficoſqʒ adducunt effectus. Ad hoc aūt penſitandū: nō ſolū nāe ſtellarū aniaduertende: verū ēt

Ex parte habitus.

habitus ꝯſiderandi: vt ſi incedunt recte: an regrediantꝰ: an ad ſolē lunāue: veſpertini an matutini. luna. n. veſpertinatione gaudet: eſt nāqʒ noctis dña: ⁊ nox ipſo ab occaſu aduenit. Sol ꝯ̄ letēſ die: qui ab exortu ſuſcitaſ. Generatim qdē igiſ planete matutini pollētiores ſunt. veruʒ ꝓpter diſſimilitudinē ꝯditiōis nocturne ac diurne: in lunaribus defectibꝰ vires minores habēt: in ſolaribus ꝓpter ꝯditionū ꝯuenientiā hnt vires maiores ac pollētiores. igiſ ꝓ genere generiſqʒ q̄titate colligenda: non tm̄ obſcuratiōis q̄titatē: ⁊ aſpectus erraticaꝝ ꝯſiderare debemus. Sed dñantiū ſtellarū habitus: ſiqdeʒ lunaribꝰ in defectibus lunaue: remiſſiores ſint: ꝓpter cōditionis dñiam. In ſolaribus vō potiores. Addit (oppoſitis e locis dyametranteſqʒ inter vtrūqʒ.) Qō qua rōne intelligiſ: punicus expoſitor nō percepit. Dicamꝰ vō maleficā ſtellā deligo ipſi ꝯiunctaʒ maleficas vires integre exercere. Dyametre aūt eidem deligoſo loco exītes maleficas vires exercēt: ſed nō plenas integraſqʒ: ſed dimidiatas. Qñ qdē dyametrū fit e regione locoqʒ ex aduerſo: q locus dimidiū qdem obtinet circuli. Qꝛ ſi planeta eclyptico loco quadranguleſ. hec ipſa rōne videſ de viribꝰ ipſius ita demēdū: vt quartā mō partē auctoritatis ſue cōperatiōe plenitudīs totius retineat. Punici addūt beneficas ſtellas: cuꝫ deligoſo loco triangulanſ: beneficas addere vires in toto: vbi ſexangulētur: dimidiatas: vel dū ꝯiunganſ: bñficentia eſt integra: dū triangulanſ: dimidiata eſt beneficētia: dū ſexāgulanſ: quartā beneficētie partē retinēt. Pro quātitate igiſ generis colligenda: hec dicta ſufficiant: ⁊ per ꝯñs de genere ipſo dcm̄ ſatis.

Ex parte aſpectus.

Punicorum īterpretatio

℄ Enunᵗᵐ. XXVII.

Qualitas euentuuʒ ipſa eſt: qua boni vel mali vel mixti ex vtroqʒ hēanſ.

De qualitate.

℄ Cum diximus enūciata nr̄a nō eſſe: niſi ea que ptbolomeꝰ tradit: euerſo ordine. ꝯñs eſt de genere: ⁊ q̄titate poſtq̄ʒ ptractauimus: vt de ſpē ⁊ q̄litate euētuuʒ ptractemus. vt ptbolomeus facit. qualitas igiſ ſiue ſpēs euentuū ipſa eſt: qua futuri euētus ſint ne boni an mali: ſecundi an aduerſi: felices an infelices: vt diſſo hec duplex videaſ: verū qꝛ (vt piparhetici dicūt) vbi de bono agiſ ac malo: eſt inuenire mediū: cuiuſmodi ſunt q̄litates mixte: que ex parte qdeʒ vtiles ſunt ac bone. Ex parte vō male atqʒ inutiles: vt cuꝫ in aliquo themate beneficarū ſtellarū ac maleficaꝝ exiſtit mixtura. vbi nāqʒ benefica ipſa valentior fuerit: bonū quidē ꝯferet: nō tamē vt nō malefice ſtelle malignitas turbidi ſecuꝫ aliqd afferat: aut de benefice ſaltē ipſius nō aliquid benignitate demat. Rurſum malefica cū exuperantior fuerit: malefice quideʒ aget: nō ita tamē vt benefica nō detrahat ei aliqd inſita de malignitate: imiſceatqʒ oino q̄ppiam inata de benignitate: fauoreqʒ nāli. Qua e re ſignificationū ipſarū: alie erunt que bonuʒ ꝓmittent: alie que malū: quedā que vtilia inutilibus: bona malis coniuncta denuncient: eruntqʒ euentus ipſi partim ex toto boni atqʒ vtiles: partim mali atqʒ inutiles: partiʒ ex eorū vtriuſqʒ nā mixti atqʒ cōes. Quid quidē ſit qualitas perſpicuū eſt.

℄ Enunᵗᵐ. XXVIII.

Hec autem potiſſimum obſeruanda eſt. tuʒ a planetis locis natura effectiuis ipſis dñantibus. tū a fixis que cooriuntur ſtellis.

℄ Erant (vt diximus) duo ꝑncipaliter loca animaduertenda: eclypticum in quo luminaris ipſe defectus contingit: ⁊ cardo ſiue ſequens ſiue precedens:

Reprtiſno dicioꝝ de quo taꝫ multa diximus. Ad hec ⁊ hoꝝ locoꝝ dñi erāt
obſeruādi: ſiue vnus ſit amboꝝ: ſiue duo. Rurſus ⁊ ſtel
le fixe: que cū locis eclyptico cardinaliq; oriunt̄: ſiue cū
dñicis hoc eſt cū planetis ipſis ſignisq; in q̇bus ipſi ſūt.
Vñ qualitas. Hec plixe expoſita ſunt. Euentoꝝ igit̄ q̄litas colligi dꝫ.
tū ab his plāctis: q̇ locis nā effectiuis p̄ſunt hoc eſt loco
eclyptico ⁊ cardini. tū a fixis ſtellis: q̄ cooriunt̄ vel dñi-
cis locis cū dñis ipſis: vel cū ſignis p̄ncipalib⁹ eclyptico
cardinaliq;. Nā vt a ſigno eclyptico: dñicoq; genus ip̄m
colligebat̄: ſic a ſigni dñis ſiue erratice ſint ſtelle ſiue fi-
xe: qualitas ſpēſq; colligi dꝫ. Siquidē ſigna mām mini-
ſtrēt: dñantes ſtelle formā ac ſpēm. Vñ igit̄ q̄litas colli-
genda: p̄ſpicuū. ℭ Enun^tum^. XXIX.

SOl etenim ⁊ luna preſident ⁊ cete-
roꝝ ipſi vti principes habent̄: ſuntq;
totius operis etiam cauſe: vt ⁊ p̄do
minīj ſtellarum: ⁊ predominantiuꝫ.
tum fortitudinis. tum imbecillitatis.

ℭ Hec ſunt ptholomei verba vt in greco iacēt. q̇⁹ apotbe-
Q̄r eclypſiū ſignificationes magis ſunt. leſmaton. capite. viij⁹ in q̇bus nobis duo potiſſimuꝫ inſi-
nuat: cur. vꝫ. euenta eclyptica pollētiſſima ſint: ⁊ multo
maiora hs: que alijs e ꝯſideratiōib⁹ ꝯſtellificatiōibusq;
Ptholomei ratio. ꝯtingūt: qđ hac rōne declarat: q̇ ſol ⁊ luna ſunt oīuꝫ ſtel-
larū duces vel iꝑatores p̄ncipeſq;. nā ſunt totius op̄is
cāe: ſtelle nāq; p̄dñia ſortiunt̄ a locis ipſis luminaribuꝫ:
que. n. (vt diximus) ſtelle potētiores his in locis fuerit:
ipſe dñia ſortiunt̄. eſtq; ēt alia rō q̇ ipſi ſunt ſemꝑ dñi to
Scđa rō naturalis. tius: cetere ſtelle dñia ꝑticularis ſortiunt̄. Sol. n. ānnis
ipſis in q̄litatibus ſemꝑ dñs eſt: eiuſq; e loco cetere ſtel-
le dñia ſortiunt̄: luna mēſtruis ſemꝑ q̄litatibus dña eſt:
eiuſq; e loco cetere dñiuꝫ hn̄t: iccirco ſol ⁊ luna ydiotro-
pia nālitateq; ſunt totius operis dñi: cetere iterdū ⁊ iter
Sol ⁊ lūa cā fortitudinis aliorum. dū dñia capiunt. Rurſus vt ptholome⁹ dicit: ſol ⁊ luna
ſunt p̄dñantiū ſiue fortitudis: ſiue debilitatis cāe. Nam
a ſole lucani orientaleſue fortiores ſunt: in ſolarib⁹ mix-
turis. Veſpertini aūt ⁊ occidui a ſole in lunarib⁹: potio-
Scđa rō nes. res ſunt: q: igit̄ ſol lunaq; totius dñi: q̇q; ſemper nāliter
dñi: q̇ etiā ſtelle habitudine ad ea vires ſumāt: recte vt
p̄ncipes imperatoreſq; habēdi ſunt. Qua e re euētus ſi-
gnificatiōeſq; eoꝝ pollentiſſime erunt: ac multo grauio
res ceteris. ſolares vō tāto maiores illis lunarib⁹: quāto
ſol lōge maior fuerit ipſa luna. vñ arabs ille ſiue puicus
Meſal⁹. meſalus nunq̄ ſolaris ſpectatus eſt defect⁹: q̇n p̄digioſi
quippiā enūciauerit nobis. Hoc eſt p̄mū qđ ptholome⁹
Vñ ſpēs ⁊ quare. his v̄bis innuit. Scđm eſt: cur a locoꝝ luminariū p̄ſidib⁹
ſpēs: ⁊ q̄litas euentuuꝫ ſit: qđ hac via declarat̄. Sunt vt
Methaphora pulchra. diximus ſol lūaq; p̄me generaleſq; effectrices cāe: pin-
de vt cor ⁊ cerebꝝ toto in aīali. Nā vt a corde in aīali-
bus viuendi vis oīs manat: a cerebro mouendi: quas ta-
men ⁊ iecinori ⁊ pulmonib⁹ ⁊ lieni cōicāt diſtribuuntq;
iter ea: ac per ea totū corpus cuꝫ venis moderat̄ atq; ar-
terijs: ſic a ſole ⁊ luna: tanq̄ e p̄mis atq; effectricib⁹ cāis
cuncta defluunt: ducuntq; originem ſecuti corporis nr̄i
partes a cerebro atq; corde: nihilo tamē minus vitaliuꝫ
mēbroꝝ cuiq; ꝓpriū attributū eſt munus atq; officiuꝫ:
quo fit vt tum hoc tuꝫ illud a pulmonibus dicamus fie-
ri vel a iecinoris nā viribuſq; p̄ſtari atq; effici: cū tamē
potiſſimū cā p̄ncipiūq; ſit e corde. Qua e re ſol ⁊ luna vt
p̄me atq; efficientes cāe oīum ſig̃tionuꝫ habende ſunt.
planete vō ⁊ potiſſimū p̄ſides vt iferiores q̇dem magr̄a
Alia methaphora. tus atq; adminiſtri. nā vt aīa vniuerſum moderat̄ cor
pus: pedibus tamē tribuimus ambulandi vim atq; offi
cium: manibus vō vtende ſecuris gladij atq; aratri: ſic
alijs atq; alijs mēbris ac corporis partibus: aliud atq;
aliud munus ac miniſteriuꝫ: vtq; nulle ſunt in corpore
nr̄o partes que nō aliq̇d agāt: ſic celeſti in corpore: nul-
le ſūt oīno partes que nō ad reꝝ inferioꝝ effectus aliq̇d
ꝯferant. nihil. n. in reꝝ nā fruſtra. Vt igit̄ in minore hoc
mūdo nulla pars fruſtra ineſt: ita in ſuperiori illo p̄ſtan-
tiſſimo corpore: e quo exiſtūt oīa: q̇ ſi ignoremus partiū
multaꝝ officia: que nr̄o īſunt corpori: q̇d mirū ſi eadem
ignoratio: ac tanto q̇dē maior ꝯtigit in corpore ingentiſ-
ſimo: maxieq; diuloꝝ: q̄to illud eſt maius ⁊ hoc q̇deꝫ mi-
nus. Euentus igit̄ cuius nā ſint qualitatis ac ſpēi: ad er-
raticas ip̄as ſpectat: vtputa futurus ne ſit ann⁹ ſalubris:
an morbidus: abundans ne an īfertilis: ipſa ne fecundi-
tas ifecunditaſue futura ſit tritici: an vini: olei ne an fa-
barū: ac per eundē modū ſanitas ne futura ſit cholerico
rum corpoꝝ: an flegmaticoꝝ. Infirmitas vō quartanis
ne ſit a febrib⁹: an tertianis: an a peſtilētia: egritudibuſ-
ue alijs. hoc q̇dē munus ac officiū erraticaruꝫ eſt gnq;.
vt. n. in ſanguie aut bile vtraq;: aut pituita collocata eſt
cā vel tertiane febris vel q̄rtane huiuſue aut illius mor
bi ꝓ nā cuiuſq; atq; ꝑmixtiōe: ſic qualitatis indiciū ac
ſpēi euētoꝝ in planetis. Inueſtigat̄ aūt indiciū hac via: ꝓceptū indicandi.
vt cognito ſigno in quo fit defectus luminaris. Signoq;
etiā in quo cardo ꝯtingit ſiue ſequens ſiue p̄cedēs: perg
ramus ſignoꝝ ipſoꝝ q̇ ſit dñs vel dñi: deinde iuxta nām
ydiotropiāq; dñi vel dñoꝝ indicandū eſt. Iudiciūq; ſu-
mendū qualitatū ipſarū: que future ſunt. vñ colligenda
q̄litas h̄ ſoris ſunt. ℭ Enun^tum^. XXX.

ATtendendum preterea eſt qui plane
te cum dominantibus ſtellis cōmix-
tionem habeant. naꝫ hi euentoꝝ de-
monſtrant qualitatem in p̄te.

ℭ Quot modis ſtelle miſceri poſſint: in ſequētibus dice- De mixtione.
mus: verū illud diligenter aīaduertendū eſt: qui plane
te ꝯiunctiōe: aut aſpectu: aut hoſpitioꝝ mutua receptiōe:
aut finiū: cuꝫ ipſo dño vel dñis ꝯcilient̄: queq; iter ip̄os
accedat cōuenientia atq; conſenſus: qđ medici ſeruant
in potionū temperatiōe. nam pro habitu harū erratica-
rum. nāis. viribus. ſitu. ſig̃tionibus ipſis vel addet vel
demet cōtēperabitq; inuicē ⁊ ꝯcinnabit illas. vt eniꝫ in
mixtura pharmacoꝝ vires oīum adſunt: preualet tamē
exuperātior: ac pollētior: ſic in tēperamēto ſtellarū ſigni
ficatiōes admixte erūt: preualebūt tñ euentus ſtellarū
pollentioꝝ ac exuperantioꝝ: qđ etiā in mixtura nāli fit:
que ex elīntis eſt. omni. n. in mixto ſunt elīnta: q̄litateſq;
elīntarie: tñ mixtū igneū q̄nq; eſt: q̄nq; aqueū ⁊ id gen⁹:
q̄nq; ēt colericū. Interdū melancolicū ꝓ nā ⁊ dñio for-
me p̄dñantis in vniuerſa mixtura: ſic vbi celeſtes vires
īuicē miſcent̄: ex beneficis q̇dē ⁊ maleficis conſiſtētes:
euentus. n. erunt in parte vtiles boniq;: in parte calami
toſi maliq; ꝓ rōne ⁊ ꝯſtitutiōe in mixtura predominan
tis. Cetere ſtelle qua rōne cōſiderande ſint: proſpicuū.
ℭ Enun^tum^ XXXI.

EVentus eclyptici tales ad modū ſūt:
quales erratice dominatrices ſignifi-
cauerint: ſiue ille ſimplices ſint: ſiue
cum alijs admixte: duꝫ tñ exuperaue
rint. Simili ratione ⁊ non erratice animaduer
tende ſunt: vt de alijs diximus.

ℭ Diximus erraticas miſceri cuꝫ dñatricibus ſtellis nō De ſig̃tione nā q̄litate ab occode ſpec.
vna rōne: vt dicemus: diximuſq; omni in mixtura eſſe
p̄dñium attribuendū ei: cuius vires: q̄litateſue maiores

ac pollentiores fuerint: dicimus modo ꝙ ſignificatio-nes ipſe ſemper ſequuntur ydiotropiam dominantis: in toto quidem: ſi illa ſola preſes ſit: ac nulli admixta. In parte vero: quãdo vel non ſola preſes: vel cum alijs fuerit cõmixta. Uerũ vbi ipſa in mixtura valẽtior fue-rit: ſignificationes ipſe ſemper ydiotropiam eius imita-buntur. contra vero vbi ipſa exuperata ſit: eius ydiotro-pie ſignificatiões magna ex parte iminuentur. Rurſus quãuis nulle perſepe erratice: aut in locis inueniant̃ ecly-pticis: aut his ipſis oppoſitis: queue aut ab amicis locis

Qualitas a fixa. faueant vel obſiſtant ab hoſtilibus. Diligẽtiſſime tamẽ animaduertende: num fixarum aliqua locis illis parti-liter inhereat: quippe que nãm vim effectus tales preſti-tura eſt: qualis eſt planeta: cuius fixa ipſa naturaꝫ gerit: aſſequiturqꝫ poteſtatẽ. Nec minus etiaꝫ videndum eſt fixa ne ipſa benefice an malefice ab erratica conſpiciat̃: cuius cauſa qualitatem refert ac naturaꝫ vel ſimilẽ vel ei contrariam. Ad hec vtruꝫ ne ipſe admixte ſint errati-cis dominatricibus coniunctione aſpectu vel alijs rõni-bus: quibus ſtelle conuenire ſolent. Nam hec etiã euen-tibus ſpeciem ⁊ qualitatẽ prebent: ⁊ inde Ptholomeus ait eas animaduertendas eſſe vt diximus de erraticis.

Ordo colligendi pꝛonoſticũ. Qua e re p̃mo loco habenda eſt ratio planete in ipſa lu-minarium coniunctione dominantis: ſiue vnus tñ fue-rit: ſiue duo. Deinde ceterarum ſiue errantium ſiue fixa-rum ſtellarũ: pro cuiuſqꝫ ſitu aſpectu collocatione: itẽqꝫ conditione ⁊ habitu. ſtelle enim dominatrices retrahen-tes ſe ob vniuerſa illa (quã diximus) luminarium natu-ra: ſpeciem ⁊ qualitateꝫ ſignificationibus accomodant: pro ſua ſtellarũqꝫ aliarũ ydiotropia peculiaritateqꝫ: que inuicẽ configurant: permiſcentqꝫ vires ſimul ſuas: com-municantqꝫ auctoritatẽ. Primo igit̃ loco enarrabimus quid vnuſquiſqꝫ planeta portendit: cum ſolus p̃cipatũ

Ydiotropia ſaturni. aſſumpſerit: deinde de mixtione agemus. Primo auteꝫ de ſaturno: ⁊ quoniam ydiotropię planetarũ perſpicue ſunt: nos verba Ptholomei ſimul cum eoꝝ expõnibus adducemus. Saturni igit̃ ſtella quotiens ſola p̃cipatũ aſſumpſerit: vt ſit deliquioſi loci cardiniſqꝫ dña: a nulla exuperata: neqꝫ admixta alicui: propter eius: quã dicũt greci: ydiotropiam: noſtri inſitã naturã vimqꝫ ſpecificã frigoris excedentẽ: cui ipſe preeſt: generatim corruptio-nem inducit: atqꝫ e corruptione dãnũ incõmodaqꝫ non vnius generis ſpeciatim quo ad homines ipſos ſpectat: longos ingenerat morbos: cum his ⁊ ptiſim ⁊ tabem: ⁊ febres quartanas. Ad hec diſtillationes grauedinẽ: tuſ-ſim ob nimiã etiam humoꝝ coactionem: pituitoſos de-fluxus: que dicunt̃ reumata. Unñ anno iſto. M.cccccliij.

Exẽplũ in nõo tẽpe hec omnia vidimus ob eclypſi ipſa ſolari que prefuit. M.cccccij. cui preerat ſaturnus ex vna. vidimus eniꝫ ⁊ adhuc videmus longos hominuꝫ morbos. Innumeros fluxus. catharros. queqꝫ dicũtur reumata: grauedines: vt cum infirmantur: vix moueri poſſint: dolores mem-broruꝫ: que poſt febres relinquunt̃: ſurditates: que etiã poſt criſim fiunt. E quibus plures ⁊ magni dieꝫ obiere. Et hec quidem ⁊ ſimilia in his que ad corpus ſpectant. Ob vero ad fortũe bona atqꝫ animi. ſollicitudines. me-rores. triſtitias. conſternationes. terrores. exilia. fugas. luctum. caritatem annone. frugum ſterilitatem. fructu-umqꝫ inopiam. iacturam. direptionem rerum familia-rium. tum ruſticarũ. tum vrbanarum. fameꝫ. morteſqꝫ non vnam ob cauſam. illorum preſertim qui etate ſunt prouectiores. laborantqꝫ ſenectute. Cauſa autem eſt ꝙ

ſaturnus preeſt atre bili: cuius ob exceſſu morbi de qui-bus dictuꝫ eſt ingenerantur. oblongi enim morbi ex hu-more ipo melancolico frigido ſiccoqꝫ exoriunt̃: vt quar-tana: vbi febris oblonga fuerit: membra ipſa exiccãtur: macreſcũtqꝫ ⁊ inde tabes fit: inde ptiſis: quia propter ſiccitatẽ pulmo vlceratur. hinc reumata: ex frigido ⁊ ſic-co comprimentibus: ⁊ ceteri id genus. Simili ratione merores ac ſollicitudines animorum ex ipſo exoriun-tur. nam exiſtente frigore ob caloris deſtitutionem. vt autumnus docet: fit tranſitio ad hyemem: ideſt ad fri-gidum atque humectum: diſtillationeſque ex humido fiunt: ac frigido defluxuſqꝫ huiuſmodi: quum originem ducant e calidi deſtitutione frigoriſqꝫ ſucceſſu. ad ſatur-num quoqꝫ referuntur: maxime vbi ſignificationibus ipſius acceſſerit lune vis atqꝫ cõmunicatio. Ut vero ad belluas attinet animaliaqꝫ. tuꝫ armentalia. tuꝫ ad vſuꝫ familiarem comparata: cuiuſmodi ſunt capre. aſini. iu-menta. oues. boues. manni. ⁊ id genus: ſaturnus omina-tur infecunditatem. raritatem. morbos ac vitia. gene-riſqꝫ non vnius damna: que in illis ita contingent vt do-mini eorum maximis inde incommodis afficiantur. Hec enim omnia ex melancholico exorientur humore: e quo bellue ipſe infecte morientur: e quibus etiam do-mini lue quadam afficientur vt anno hoc aperte vide-mus. In aere vero futuras indicat commotiones horri-biles. ac turbulentas. caligines. nebulas procellas. geli-cidia ⁊ id genus. ventorum repentinos adortus. niues ſolito maiores. vt hoc anno viſum eſt: afflatuſque peſti-lentes ⁊ halitus maxime noxios: e quibus egritudines exorientur. noxiaqꝫ animalia. beſtioleque nocentes: vt mures. bruchi. rubete. locuſte. campe. vermes. ⁊ id ge-nus. nam hec animalia e calore celeſti in aere contento e putredine ipſa ingenerentur. talia enim añalia erũt: qualis ipſe aer a ſuperioribus alterabitur. nam vt ſatur-ni vis noxia noſtris in corporibus cruditates ĩgenerat. nocuoſqꝫ ac occultos humores. ſic e terra ſuſcitat in ae-re nocuas exhalationes: que ꝙ male concoquantur: corrumpunt aeris ſalutarem habituꝫ. Inde peſtes mor- Cautela optima.
biqꝫ increſcant: animaliaque noxia ingenerabuntur. Sunt tamẽ hec pro anni parte in quã futura hec porten-duntur: audienda. Nam in hyeme frigora iudicant̃ hor-ridiora. calores eſtate remiſſiores. autũno venti procel-loſiores. vere pluuie frequentiores: itaqꝫ partis eius an-ni: in qua potiſſimum futura hec denunciantur: ratio cũ primis habenda eſt: itemqꝫ regionum que illis: aut his aeris affectionibus magis expoſite ſunt. preceptũ iſtud non tantum in ſaturni ſtella eſt obſeruandum: ſed in ce-teris. ſemper eniꝫ Ptholomeus precepit temporis con-ditionem eſſe penſitandam. loci etiam ac regionis natu-ram. Nec ipſe maria relinquit intacta: nec flumina pro-pter procelloſas tempeſtates pluuiaſqꝫ ingentiores. nã et flumina inde implentur torrentibus: ac ſuperatis ri-pis culta deſtruunt. moles ſubmergunt. animalia ſuffo-cant. ſegetibus calamitates afferunt. Maria vero ita ia-ctantur procellis fluctibuſqꝫ. vt et naufragia plurima inde ſequantur ⁊ bonorum iacture. piſciumqꝫ afflictio-nes diuerſi generis. nã terrene calamitates multis exo-rirentur e cauſis. vt a gelicidijs. a pluuijs. a nebulis. per-nitioſiſqꝫ exhalationibus. grandinibus. ventis. procel-lis. nocuiſqꝫ beſtiolis. tum repentibus. tum aerijs. vt nõ ſolum naufragia peſtiſqꝫ timende ſint. veruꝫ et fames. rerumqꝫ que ad victuꝫ pertinent: infeliciſſima egeſtas.

Hec autem intelligenda ſunt: vbi genus ipſum indica-
uerit. hominibus enim vbi nulla ſit indicatio. ſpeciei et
qualitatis minime fiet. ſiquidem ſpecies ſit inferiorum
genere. qualitas poſt ſubſtantiam. vbi enim nulla pre-
eſt in aere indicatio: de aere commotiones mathemati
cus non debet predicere. Ubi ſimiliter genus non in
belluis repertum: euentuum in eis qualitas: neque bo-
na: neque mala eſſe poterit. Lȝ igitur hec ſaturnus ſua
ydiotropia ſemper indicet: tamen defectibus in ipſis lu
minaribus: non niſi preſuppoſita generis receptione.
mathematicus ipſa predicere debet: et de ſaturni ydio-
tropia: et ceterorum planetarum ſimili ratione hec re-
ceptio generis preſupponenda eſt: habendaque in pri-
mis. vt inde ad ſpeciem qualitatemque pertranſitio fa
Jouis y-
diotropia cile fiet: et de ſaturno ſatis. De iouis ydiotropia nunc
ſecundo loco tranſigamus. Jouis itaque ſtella in huiuſ-
modi lune ſoliſqȝ coniunctionibus ſiue oppoſitionibus
dominatum ſi ſuſceperit: ita vt eclyptici loci domina:
cardiniſqȝ ſola ſit: nullis quoque admixta ſtellis: excel-
lenterque dominatu in ipſo ſe habuerit: generatim feli-
ces rerum portendet ſucceſſus: bonorumque omnis ge-
neris incrementa atque amplificationes. ſiquidem ge-
nus hominibus indicauerit: q̄d ad homines ipſos per-
tinet: ac tum corporis animique. tum fortune bona: eo-
rundem bonos feliceſque promittit euentus. honores.
munera. ciuileſque magiſtratus. Ad hec pacem. inco-
lumitatem. honeſtas laudabileſque actiones. amici-
tias. rerum vbertatem. principum gratiam ac familia-
ritatem. munificaſqȝ proſequutiones. ipſorumqȝ prin-
cipum felicitatem. actuſque generoſos ac magnificos.
fortune inuitū fauorē. Hec aūt iccirco iuppiter pmittet:
ppter videlicet eius tēperantiā in q̄litatibus. nā ex eius
tēperatione aer ipſe etiā inde ſumit tēperantes qualita-
tes: e q̄bus ſanitas ac incolumitas corpoꝝ exoriūtur: cō-
plexiones hominū cōtemperantur: inde mores benefici
ac nobiles fiunt et glorioſi. Animalibus autem brutis
genus ipſum vbi recipietur. hiſque ad vſum familiarez
comparatis. gregibuſque atque armentis. futuras in-
dicat vtilitates. compendiaque ac lucra domeſtica. Il-
lorum etiam fecunditatem: ac amplificationez. Nocen
tium contra animalium: ferarumqȝ maleficarum per-
ditionem: atque infelicem ſtatum. etenim contrario-
rum contrarij ſunt euentus. contrarieque et cauſe. vbi
eniȝ benefica animalia e ſemine ipſo gignuntur: illa ma
lefica e putredine exoriuntur: benefica e ſemine qui-
deȝ contemperato: prolificoque. Malefica vero e pu-
tredine aeriſque intemperantia. quare benefica e Jo-
uis ſtelle predominio prodeunt. malefica e ſaturni pre-
ſidentia. Ubi vero generica ipſa indicatio in commo-
tionibus erit aerijs: q̄d quidem ad aeris ſpectat illius
temperationem: promittit ventos ſalubres beneficoſ-
que. pluuias fecundas: ac ſatis ipſis arboribus. frugi-
buſque ac fructibus procreandis genitales. Hec enim
omnia e temperantibus qualitatibus: quas iuppiter ha
bet proueniunt: q̄ quia aer futurus ſit temperatior: ven
ti remiſſiores erunt nauigationes portendentur tute:
ac portuoſe: fluminumque decurſus moderati: quique
intra ripas ſeſe contineant ſine finitimorum agrorum
iacturis. Hec (vt dixi) iuppiter quum princeps ac mo-
derator erit in vniuerſum preſtabit: pro qualitate tamē
anni temporum ac regionum. aliarumque ſtellarum ſi-
ue fauentium ſiue aduerſantium ydiotropia ac configu

ratione. Nam vbi benefice conuenerint: hec bona in-
creſcent. Ubi vero malefice aduerſabuntur: hec decre
ſcent. malaque inde eminebunt. Et de Jouis ydiotro-
pia ſatis. Et de Martis ſtelle ydiotropia adijciamus.
Martis igitur ſtella vbi his in deliquijs copulationi- Marť y-
buſue principatum ipſe obtinuerit ſolus: ita videlicet diotropia
vt eclyptici loci: cardiniſque de quo diximus: ſolus do-
minus ſit: damnum in vniuerſum portendit ex ſiccita-
te eſtibuſque feruentiſſimis. Hec generatim. particu-
latim autem hec quadrifariam diuidamus in his que
ad homines ſpectant: animi videlicet ⁊ corporis: ac for-
tune bona. Ad aeris ipſius ſtatuȝ ac qualitatem. Ad ea
que in aquis contingunt ſiue in mari. ſtagniſque. ſiue
fluminibus: aut fontibus. Ad ea denique que anima-
lis ad vſum hominum pertinent. Primo q̄ ſtella eius
nimium incaleſcat: exiccetque: bilemque rubram ſu-
ſcitet: impetus indomitos excitat: rixas: contentiones:
prelia: tumultus: ſeditioneſque. tum ciuiles. tum bel-
licas ac militares: ducum atque imperantium iras. di-
ſcordias. animorumque intemperatiſſimos motus: e
quibus exoriuntur violentie. rapine. opprobria. contu-
melie. furta. direptiones vrbium. cedes. incendia. agro-
rum vaſtitates. captiuitates. predarum abactiones: in-
ſidie. adortuſque hoſtiles: et id genus. Ad hec mortes
ex gladio. cruciatus. liberorum capitum venundatio-
nes. inceſtus. mulierum ingenuarum violationes. ac
ſacroruȝ profanationes. legum proſtrationes: atque in-
fames rapine. ciuilium morum abuſus intemperati at-
que inconſulti. Unde hermes antiquiſſimus rerum ce- Hermes
leſtium auctor. vt quidam punicus Ptholomei inter-
pres refert. inquit bella contentioneſque et cetera id ge De bello
nus ob coniunctionem duarum maleficarum: ſaturni paceqȝ.
videlicet et martis proficiſcuntur: dummodo ipſa eo-
rum ſiue applicatio ſiue coniunctio fuerit tempore ſi- Tēpus belli
gnificationis generalis. hoc eſt tempore quo nondum
eclypſiū bellice ſignificationes preterierunt. Docet au-
tem victoriam e parte martis. nam regiones. homineſ- Cui victo-
que et nationes ac factiones que martis ſtelle conuene- ria.
rint: vel per terre quadrantis conuenientiā: ſiue per na-
turalem affinitatez: vel alijs rationibus quibuſuis: exu-
perabunt eos: qui ſaturno ipſi ſubijciuntur. Naȝ mars
vim inferre videtur. ſaturnus ob illius tarditatez reci-
pere vim apparet. Uerum punicus ille de quo diximus Alter pu-
reȝ hanc ſimpliciter non acceptat: ob quod precipit ob- nicus.
ſeruari ſignificatorem: ſiue diſpenſatorem cuiuſlibet
regionis: ſiue factionis: ſiue ſecte: ſiue ille ſit alter con
iunctorum: ſiue extra coniunctionem alter: tempore di
co maleficarum coniunctionum: ⁊ ei tunc victoriam tri
buit: cuius diſpenſator ſiue ſignificator bene fuerit con-
ſtitutus: ac beneficis conditionibus fortunatus. Contra
vero cuius diſpenſator deiectus erit deſtitutus ac infor
tunatus: oppreſſa erit ac exuperata ea factio. Diximus
autem ſiue ſit ſignificator alter coniunctorum: ſiue ex-
tra coniunctionē alter. nā poteſt fieri vt cōiunctio bella
exuſcitet his ipſis in regionibus factionibuſqȝ: q̄bus nō
preſunt ipſi malefici. nam his portendit: quibus ſignuȝ
coniunctoruȝ preeſt. vt Ptholomeus ſentit: vel eis qui-
bus preſunt quadrangula ac dyametrum: fieri autem
poteſt vt ſigna preſint quibuſdam regionibus ⁊ ſectiſqȝ:
quibus minime preſunt planete. Qua e re non ab alte-
ro coniunctorum victoria erit colligenda alterius ſiue
partis: ſiue regionis: ſiue factionis: ſed e conſtitutione

Quantum ſit p̄ ptole.

Pto. obſeruatio.

propriꝫ diſpenſatoris. Res hec an ipſis in coniunctionibus obſeruanda ſit e Ptolemeo nullibi habemus. verum in eclypſibus vbi bella portenduntur: hec obſeruanda eſſe non eſt ambigendum. Semper enim bella ⁊ rixe prelíaqꝫ dabuntur regionibus locis parti factioni: ac ſecte cui vel ſignum conuenerit eclypticum: vel aliquod eiuſdem quadrangulum: vel eidem diametrum. Victoria vero ei erit aſcribenda: cui planeta cardinalior ac felicioribus in locis conſtitutus conuenerit. Rem hanc ſeruauimus in ſolari illo defectu.

Obſeruatio ⁊ exemplū ī bello gallico.

qui. M.cccccj. nobis primo octobris apparuit: quo videlicet in tempore iſpani ipſi baroli gallis ab ipſis ſummis obſeſſionibus detinebantur. Nos toto themate perſpecto omnibuſque adamuſim penſitatis: in themate dedimus gallis martem: qui omnium auctoritate gallis preeſt. eiſdem ⁊ arietem: vt Ptolemeus dixit. Iſpanis dedimus Iouem Sagittariumque: vt omnes conſentiunt. Tunc aſpectis hinc inde celeſtibus rationibus: inuenimus Iouem cardinaliorem in primo themate: quia in ſeptimo ab horoſcopo loco conſtitutum. Martem in duodecimo deiectuꝫ: ⁊ quod deterius erat: e radijs combuſtum: e quadranguloqꝫ ſaturni afflictuꝫ Iouem bene affectum niſi ꝙ repedabat. Vlterius apertis oculis ad ſigna eorum arietem inuenimus pulſatuꝫ ab eclypſis loco hoc eſt libra per diametrum. Sagittarium ex ſexangulo bene affectum: hinc omnia mala prediximus gallis. Iſpanis vero non niſi in fine tumultus: ⁊ difficultates potius ab ipſis met ꝙ̄ aliunde: que hac ratione deſignamus: mars ꝙ tribus ipſis in thematibus combuſtus erat: ⁊ e quadrangulo Saturni ſemper vexatus: omnibus in ſignificationum temporibus dedimus exitia ac mortes: propter combuſtioneꝫ: necnon ſignorum diametrationem ac ſaturni quadrangulationem: que ꝙ in domo carcerum primo ⁊ in ſecundo themate: in prima ⁊ ſecunda parte ſignificationum temporum dedimus carceres ⁊ captiuitates: ⁊ quoniam in omnibus thematibus combuſtio ⁊ quadrangulatio ſaturni ac ſignorum diametratio permanſerint omnibus in ſignificationum temporibus: dedimus eis: tum fugam ⁊ terrorem ceſuramque e quadrangulo Saturni: qui preeſt terroribus: tum excidia ſeuiſſima ex gladio ⁊ morbis oblongis: propter martis combuſtionem ſignorumque diametrationem: verum ꝙ in tertio themate mars e carceribus ad vndecimum locum aſſurgebat. Iuppiter e ſeptimo in morbos: hoc eſt locum ſextum ſubmergebatur. Dedimus gallis e carceribus liberationem. Ad hec perſiſtentibus exitijs: ⁊ eorum fuga ⁊ terrore propter ad hec quadranguli perſiſtentiam combuſtionis ac diametrationis ſignorum perdurationem. Iſpanis ob Iouis repedationem: que in omnibus thematibus permanſit: dedimus ſemper difficultateꝫ ipſis met ab eis: eo ꝙ a nullo inficiebatur Iuppiter: in fine temporum: tertij videlicet thematis morbos propter Iouis in ſextum locum ceſpitationem: ⁊ quoniam in tertio themate ſagittarius horoſcopabat: cuius Iuppiter retrogradus dominus erat: prediximus pacem imperfectam cum difficultate: hoc eſt inducias. planete enim repedatio non tollit bonam eius ſignificationem:

Qualis planetis repedāo

ſed rei ſignificate difficultatem imponit: vt ptolemeus ſentit. aſſumebat enim Iuppiter partem in themate tertio ſignificationum: maxime ꝙ in culmine tunc partem iuriſditionis habebat. Hec de bello prediximus multis menſibus antea: vt omnes noſtri regni norunt: ⁊ per vtriuſque factionis exercitus diuulgatum fuit: que adamuſim aduenere. vnum tamen mihi ſemper ambiguum fuit. eſto videlicet ꝙ in themate eclyptico belluꝫ deprehendatur futurum fore: ob videlicet principatum quem vel mars: vel Saturnus: vel Mercurius in themate ſortiuntur: inter quos erit bellum an prouinciale: hoc eſt inter eiuſdem quadrãtis regiones: an longinquas inter gentes quadranteſque diuerſos: ⁊ quas e Ptolemeo non habemus. locum enim: tempus ⁊ quale belluꝫ erit ex ipſius obſeruationibus quiſpiam cognoſcere poteſt. Sed inter quas gentes: nullibi legitur. res hec inter ſecreta aſtrologie eſt concludenda: fortaſſe ꝙ in ſequentibus aperire eam in toto vel in parte enitar.

Declaratio pōnis hermetis.

Vnū animaduerſione dignum hermetem nō ſimpliciter congreſſus Saturni ⁊ Martis ominari bella inquit: ſed ſi interim contigerint: quo tēpore ſignificationes eclyptice ſunt p̄maſure: potiſſimum vbi vel in locis ipſis: quibus eclypſes prefuerunt: contigerint vel diametris aut quadrangulis. Nam his in locis conſtituti ob locorum efficacias: ac aduerſationes: nec non temporum generalitatem bella excitant. Dixit annuente generali tempore: nam vbi tribuni: ⁊ reges inuicem conſenſerint grauiores erunt euentus. vbi vero tribuni: vt planete ſoli in ſignificationibus erunt prepoſiti: regibus: vt ſole ⁊ luna non conſentiētibus vel aduerſantibus bella vel exigua: ac leuia erunt vel non erunt.

Error iuniorū pronoſticoqꝫ triuꝫ ſuperiorum.

Quantum propter hec recentiores garrulent aſtronomi: qui auctore albumaſare euētus maximos concurſibus trium ſuperiorum p̄ncipaliter attribuunt: tu qui idem philoſophus ⁊ mathematicus curioſus es diudica. Quo e principio per concurſum trium: qui nunc in cancro perſeuerat vſqꝫ in iuniuꝫ preſentis anni. M.ccccc.iiij. mirabilia predicant: vt ſectarum alternationes: noui prophete apparitionē: bellorum: ac cedium in gentes euentus ac (vt ita dicam) totius huius noſtri mundi euerſionem. Rem hanc nos pertimeſcimus primo ꝙ coniunctio hec loco contingit eclyptico ſolari quadrangulo: qui locus concitarius eſt: ac plenus efficaxqꝫ eiuſque minatorius: cuius prefuit generalitas. Secundo ꝙ ad hec ſignificationum bellicarum defectus ipſius ſolaris tempora non deſunt. Tertio ꝙ ſol fuit coniunctioni eiuſmodi interdum quadrangulus: vt cum per libram decurrebat. interdum diameter: vt quum per capricornum peragrauit: nunc quadrangulus per arietem commeans. quum vero per cancrum diſcurret: erit cum eis coniunctus: vnde ipſo primum cancri punctum ingrediente erunt planete quinque: vno in cancri ſigno concurrentes platica ſaltem conuentione. Qua e re incepi maiora bella futura vereri: ſubdubitareque: quum reges: vt ſol ⁊ luna ⁊ tribuni: vt ceteri tres ad vnum conuenerint effectum: vereor equideꝫ propter hec ſeuiora mala atrociora bella. verum quia coniunctio hec in humano ſigno non cōtingit: ſed in cancro: niſi ꝙ de q̄drāgulo librā humanū ſignum offendit: mala ipſa fortaſſe ab hominibus ipſis erunt aliena: ⁊ ſi ob quadrangulum homines partem ſentient vel ob ſubminiſtri locum pollentiſſima fortaſſe non erunt. Accedit ad hec iuppiter: qui in ſigno coniūctorum principatuꝫ obtinet: e quo ⁊ iuſta: cuius idiotropiam (Ptolemeo auctore) iudicandum eſt. enunciato

xiiij.ſui. c.enunciatoꝝ libꝛi: qua ė re vel de malignitate
ↄiunctoꝝ magnam partem iminuet: vel de benignitate
ſua multum immiſcebit rem hanc diligentius penſitan
dam relinquimus. Uerum vtcunqꝫ res ſeſe habeat il-
lud non ignorandum erit: recentiores albumaſarem ſe-
cutos omnino in errores labi ceſpitariqꝫ. Nā (vt viſuꝫ
eſt) ptolemeus ⁊ rationabiliter luminaribus principa-
tum dedit: eiſqꝫ maiores ⁊ grauiores ſignificatiões de-
dicauit ceteris dominia: ac magiſtratus prefecture cete
rarumqꝫ iuriſditionum inſignia inſcripſit: inde euentuſ
exignos pertenueſqꝫ eis addixit: maiores vero ac gra-
uiores. quando cum eis luminaria aliqua quauis ratio
num conſenſerint: hec ob punici digreſſionem hermetiſ
qꝫ enunciatorum incidenter pertractauimus: diligentius ve-
ro loco ſuo repetemus. Ad noſtruꝫ igitur redeamus: de-
cernit rurſū martis ſtella: vbi preſes fuerit: morbos: fe-
bres acutiores: ſanguiniſqꝫ feruentiores impetus: atqꝫ
inflammationes: repentinos caſus: mortes ſubitaneas:
puſtulas: tubercula: heriſipilas: abſceſſus ⁊ id genus: que
his potiſſimum ꝑtimeſcenda erunt: qui matura iuuen-
tute viriliqꝫ ſunt in etate conſtituti: hec de his que ad
homines ipſos ſpectant. Quantum vero ad aeris ſtatuꝫ
portendet eſtuoſum ſtatum: exurentem potius ꝙ cale-
facienteꝫ: inde ſiccitas multa exoritur atqꝫ aquaruꝫ i-
opia: inde etiam infecunditas eorumqꝫ que ad victum
pertinent egeſtas. Ad hec halitus aſpirationeſqꝫ e terra
educti aerem ita inficient: vt ventorum flatus ſint vel
maxime validi i eſtuoſi exqꝫ eo peſtilētes ac tabifici: plu-
rima quoqꝫ tonitrua fluminumqꝫ deiectiones ſummū
in modum coruſcationes crebre fulgura horrida nim-
bi ꝓcelloſi ⁊ noxij. hec q̊ ad aeris ſtatū. Quātū vo ad ma
ria. His ēt ex reb⁹ maria ꝑter ſolituꝫ exagitabunt: cre-
brioraqꝫ ↄtigēt naufragia: tū a flatib⁹ ꝓcelloſiſqꝫ vētis
tū a fulminibus fulguribuſqꝫ. vniuerſim autē flumina
areſcentiora erunt: fonteſqꝫ permulti prorſus ab humo
re deſtituentur. deniqꝫ aquarum futura eſt: tum inopia:
tum inſalubritas: quando quidem he nimio ab eſtu cor
rumpūtur. hec quo ad aquas. Quantum vero ad anima
lia ⁊ arbores: hinc incommoda mortalibus prouentura
ſunt. propter. vꝫ. vredines ſiccitates ventorumqꝫ affla-
tus hoſtiles: nec ſolū in ruſticis agreſtibuſqꝫ rebus: veꝝ
domeſticis atqꝫ vrbanis in tectis: nec colligendis mo-
do frugibus. verum etiam ipſis in horreis: vbi repoſite
fuerint: propter tabem ac putredinem maleficarumqꝫ
beſtiolarum procreationē: que de putrefactione ſeque-
tur: atqꝫ quidem mala non ſolum ſtabula inficient: ſed
armentaria gregarias beſtiolas propter paſtus inopiaꝫ
ſitim eſtum aeris atqꝫ aquarum corruptionem. hec (vt
diximus) audiēda ſunt: tuꝫ pro qualitate anni tempoꝝ:
tū ꝓ nā regionū atqꝫ locoꝝ: ⁊ ſi de genere ſignificationū
indicatio anteceſſerit: vt in alijs obſeruari ꝓcepit ptole.
Et ħ̊ martiſ idiotropia ſatiſ. Et ħ̊ veneris idiotropia aga
mus: veneris itaqꝫ ſtella ſortito quidem ſalutaris eſt: ac
benefica temperanſqꝫ eiuſqꝫ affectiones iouijs affectio
nibus perꝙ ſimiles ſunt. Hoc tamen intereſt ꝙ illa no
cturnam conditionem: ħ diurnā ſequitur: venus mulie-
bris: iuppiter virilis. illa lunam: hic ſolem emulatur. iup
piter quecunqꝫ preſtat munificentius ac liberali⁹ pre-
ſtat: venus iocundius cūqꝫ maiore feſtiuitate ac letitia
quadam cuꝫ venuſtate iuppiter in honores ac magiſtra
tus conferendos propenſior: imperiaqꝫ decernenda pro
nior: venus ī ornat⁹ ac ſacerdotia ludos ac munera thea
tralia ſacrificia cerimonias pompas ferculaqꝫ. Hec igi-
tur ⁊ eiuſmodi: quotiens ipſa principatum ſibi compara
uerit pollicetur hec generatim. Per partes quo quideꝫ
ad homines ſpectat felicia promittit tempora feliceſqꝫ
rerum euentus: indeqꝫ letitiam ac voluptatem: animoſ-
qꝫ ipſos hominum excitat ad iocunda ⁊ voluptaria: fu-
turaqꝫ ſunt tempora ipſa opulenta: ubereſqꝫ terraruꝫ
fructus ac fetus multiplices: ſuaues nuptiolas. Ad hec
ipſis oppidis ac populis frequentiores ornatus: maiorē
artium illaruꝫ curam elegantiam. mundicias: odoramē
ta: muſicas cantilenas: feſtos dies: cenarum apparatus:
queqꝫ pacis ipſius ſunt munera quietis atqꝫ ocij. Enun-
ciabit item deorum cultus maiorem: maiuſqꝫ cerimo-
niarum ſtudium diuinorumqꝫ ſuppliciorum curam ma
gnificentiorem preſidium ⁊ prouincialium: principum
preterea ac regum facilem benignamqꝫ adminiſtratio-
nem cum manſuetudine ⁊ hilaritate: ſubiectorum tran-
quillitate ⁊ ocio: corporum ſalubritatem que aeris natu
ram temperatamqꝫ affectionem ſequetur: quibuſdam
ipſis acceſſura eſt coniugiorum ac maritalis copule cele
britas. Hec quo ad homines. Quo vero ad aeris ſtatuꝫ
portendit pluuias atqꝫ genitales irrorationes ac fecun-
das: ventos ſalutiferos: ſerenitates quietas: nauigatio-
nes ſecundas: mercium apportationes cum ſecuritate ⁊
lucro: aquarum fluuialium fontanorūqꝫ largam huber
tatem. Hec quo ad aeris ſtatum: quo autem ad anima-
lia ⁊ fructices. His e beneficis qualitatibus: tum vento
rum pluuiarum aquarum: tum aeris animalium arbo-
rum: herbarum rerumqꝫ aliarum que ad vſum compa-
rantur domeſticant: fecunditatem atqꝫ copiam porten
dit. habende tamen (vt dixi) ſunt partiuꝫ anni ratio re-
gionumqꝫ conditio ſiue locorum natura geniturarum
hominum vrbiumqꝫ conuenientia: ⁊ ꝙ genus rem ipſaꝫ
iudicauerit. Hec enim vniuerſim veneris ſtella genera
tim ſignificat: quum ſola principatum aſſumit: vbi autē
non ſola: ſed ad hec cetere ſtelle conuenerint pro acceſ-
ſu illarum conſtitutioneqꝫ erit ↄſiderandū. Et de vene-
ris idiotropia ſatis. De illa mercurij traſigam⁹. Mer-
curij itaqꝫ ſtella variantis nature eſt: admodūqꝫ mobi
lis. eſt tamen ſociabilis: ⁊ in aliorum naturam facile trā
ſit pro cuiuſqꝫ propenſione: ac idiotropia: cuꝫ maleficis
enim mixtus illarum inheret veſtigijs. per eundem eti
am modum cum beneficis. Naꝫ cum illis propriam ea
rum malignitatem ⁊ ſectatur ⁊ auget: cum his idiotro-
picam eis beneficentiam ⁊ benignitatem: nihilominus
ipſe pro ſiccitate: qua preditus eſt: pronius in malefica-
rum qualitatem declinat: benefice enim in humectatio
nem: malefice in ariditatem ſunt propenſiorem. Quoni
am autem parti preeſt rōnali: ingeniorum eſt excitator.
artium atqꝫ diſciplinarum magiſter: qua e re in homi-
num mentibus agilitatem ingenerat: ac caliditatem: vt
que mars violenter agere videtur eadem illa mercu-
rius arte atqꝫ induſtria: inde ſibi acumen aſtutia ver-
ſutiaqꝫ tribuuntur: ⁊ ad queſtū arteſqꝫ queſtuoſas que-
qꝫ mecanice dicuntur caliditas ac ſagacitas: ⁊ ad tergi-
uerſandum atqꝫ fallendum ſollicitudo. Mercurij igi-
tur ſtella vbi nacta principatum ſit ſola: vtqꝫ ſit eciypti
ci loci domina cardiniſqꝫ ea portendit que ſunt ipſius
ꝓpria: tū in hac cōditione ei⁹ ⁊ ſtatu ꝑꝑ eius ipromiſcu
am nām videndum eſt ſit ne in alienis finibus conſtitu

Marginal notes (left): Contra albu. ⁊ recē tiores. — De ſtatu aeris. — De mari. — De aia-libus. — Ueneris idiotro pia.

Marginal notes (right): De homi-ꝫ ſtatu — De diis — De aere — De aialibus — Mercu rij idio-tropia — Mercu rij cōmi xtio

tus habenda etiam eſt ratio ſigni altitudinis ac triangularitatis eiuſmodi. Similiter ⁊ ſtellarum fixarum: cum quibus collocatur: nam ⁊ horum ſingula non paruam preferunt mixture cognationem: que diligenter eſt animaduertenda: cū vel maxie eius idiotropia ppēdeat magis in maleficarū q̄litatem q̄ bñficaꝝ. Uerū quia mercurij ſtella naturalem quandam habet concitationem motumqꝫ maximā celeritatem: ceterarum ſtellarum fit concitatrix: ſignificationes quoqꝫ feſtinat eorum: cū quibus iungitur vti auriga. Itaqꝫ permixta cum erraticis: illarum inherens veſtigijs: ⁊ actiones earum exuſcitat: ⁊ ſuſcitatis cū feſtinatiōe ⁊ vehemētia iſtat: facit homines ipſos acutos agiles feſtinātes: ⁊ ad eas res: q̄bus homines ipſi naturaliter propendent ingenioſos ac mirum in modum artificioſos: eaqꝫ cum vigilantia tanta: vt videātur neſcire qeſcere. Hec generatim mercurij ſtella promittit.

De homini ſtatu.

Speciatim vero quo ad homines ipſos vbi cum maleficis aſſociatur miniſter eſt latrociniorū furtorum peculatuum craſſationum delationum piratice veneficiorum inſidiarum: vbi quidem cum marte vires ſuas permiſcet: que ab illo per vim intentantur: ipſe per dolum inſidiaſqꝫ ordinabit. Ubi cum ſaturno tarditatem illius ad maleficentiam excitabit: arteſqꝫ fraudulentas adminiſtrabit: conſilijs ſaturni calliditatem adiunget: ⁊ ad maleficendum acumen cogitationeſqꝫ peruerſiſſimas: ⁊ ad fallendum vias comminiſcetur inexcogitatas. Idē quoqꝫ ciuilium conſtitutionum: humanarum atqꝫ diuinarum legum: rituū: conſuetudinū: cerimoniarum exiſtit peruerſor ⁊ auctor: qn ⁊ veteris antiq̄tor cultus: ⁊ ſuſcitator noui noueqꝫ religionis pro natura: tum temporum: tum commixtionis alijs cū ſtellis: quia vero ſua idiotropia ſiccus eſt: morbos īgenerat: quorūꝫ cauſe ex ſiccitate exoriuntur. precipue vero ptbiſim tuſſim febriculas diarias: quas greci aphemerinas vocāt: morbos onaphoricos. Hec quo ad homies ipſos. Quo vero ad aeris ſtatū: cūꝫ ſiccior ſit: vtqꝫ Ptole. arbitratur: a ſolis torreatur vicinitate: preterqꝫ ſtellas alias vim habeat prouocandi ob ſui motus orbiculationiſqꝫ

De aere

celeritatem: iccirco in aere ventos commouet vehemēter inordinatos ac inconſtantes: ſi quidem ob idiotropiam exhalationes euocat eaſdemqꝫ appoſitas: tum ventis concitandis: tū ēt ꝯflādis fulminibus violētioribus. itēqꝫ tonitruis coruſcationib⁹ traiectionib⁹. Ex quo nauigationes infelices portenduntur: nec ſolum commotiones in aere ingenerat: verum ⁊ ſub terris quando ſuſcitatis ſubterraneis aſpirationibus: dum ille exitum ſibi querunt: ⁊ hiatus perſepe faciunt: ⁊ terremotus pro conditione ac poſitura: tum ad ſolem: tum ad anni partes atqꝫ ſignorum ad rationes. Qua e re iterdum maxime ſequuntur edificiorum ruine: tum animantium ſtrages arborumqꝫ calamitates ac ſegetūꝫ iacture. Et de aerijs ſatis.

De aquis

De aquis pluuijſqꝫ dicendum: ꝙ vbi ipſe veſpertinus eſt occiduis ī apparitionibus conſtitutus areſacit. Matutinus vero atqꝫ oriētalis humectat: vt illinc aq̄rum minetur inopiam hinc promittat affluentiam. Erratice enim omnes orientales qualis pueritia noſtra eſt humidiuſcule ſunt ac ſucculentiores: at occidue: vt ſenectus arentiores magis ac magis exuſte. Qua e re neqꝫ ſemper areſacit neqꝫ ſemper humectat. Sed pro ſui cū ſole ſtatu: hec varijs temporibus ſuſcitat. habende tamen ſunt (vt in alijs omnibus diximus) ꝓprium anni ratio: regionum conditio: ſiue locorum poſitura geniturarum hominum vrbiumqꝫ cum eclyptico themate conuenientia: ⁊ ꝙ genus rem ipſam indicauerit. Hec enim in omnibus his obſeruanda ſunt: ⁊ de ſingulis erraticis tradidiſſe nunc ſatis.

De etatib⁹ planetarū

Animaduerſione dignum nos ſtatum ſtellarum ſtatui hominūꝫ animaliumqꝫ comparaſſe: ꝙ videlicet ſtelle occidue veſpertineqꝫ in ſenectute collocentur. Matutine orientaleſue in pueritia: ⁊ id genus qđ prima fronte videtur obſcenum: verum cum homo (auctore platone ⁊ ariſtotile) minor ſit mūdus: nemini mirum videri debeat: ſi tum pueritiam: tum ſenectutēꝫ erraticarūꝫ in qualitates qualitatumqꝫ mutationes referri dicimus: cum ſit naturale calori humorem incluſum ad ſe trahere illumqꝫ excire exterius. Exemplo fortaſſe facilius capies. caſeus qui ob diuturnitatem exaruit: panis itemqꝫ requietior: dum igni leniter offeruntur: remolleſcunt adeo vt recentes appareāt: qđ non eſſet niſi igneus calor humorem incluſum attraheret: ipſumqꝫ exciret exterius: vicinitas itaqꝫ ſolis idem preſtat in fouendis planetis qđ ignis in his que diximus humectandis: quo fit: vt recte ptolemeus planetarum ſtatus etatibus hominum compareret. Nam planeta dum matutin⁹ eſt in ortuqꝫ conſtitutus: vt in pueritia collocatur: e ꝓncipio repedationis vſqꝫ in dimidium ipſi⁹ iuuenilem cōſequuntur etatem: e dimidio vero eius vſqꝫ in ſecundā ſtationem punctumqꝫ progreſſionis virilitatem: hinc vſqꝫ in coniunctionem (quo. vꝫ. in ſtatu veſpertinus ac in occaſu collocatur) ſenectutēꝫ ſortiuntur. Has enim etates planete ipſi habitu ad ſolem ſibi cōparant. Uidebitur fortaſſe hoc ipſum exemplum ridiculum: ſed de rebus ſuperioribus (auctore auerroe) non aliter loqui poſſumus q̄ quibus verbis. quibus item modis de rebus diſſerimus inferioribus: que paſſiue ſunt: celeſtia vero eterno. Nos pro illorū ſtatu agitationibuſqꝫ afficimur: que q̄dē affectiones ſuos hñt excurſus circuitus ꝑinde: vt ſtelle ipſe ⁊ anni ⁊ menſes ⁊ tempora que ab illis delabuntur: queqꝫ ſiue bona ſiue mala ab illis proficiſcuntur. erit igitur planeta puer: qui qualitates exuſcitat humectas pueritie conuenientes: erit ⁊ iuuenis: quotiens ad ſolem conſtitutus tales excitat qualitates: que iuuentuti competunt: vt calidum: erit quoqꝫ ⁊ virilis ꝙ arrefactionem commouet: que virilitati congruit. ſenilis deniqꝫ quotiens ad ſolem conſtitutus concitat qualitates ſenectuti conuenientes: vt frigora. Nos itaqꝫ etates cōſequimur: ꝙ patimur morteqꝫ intercidimur: illa quoniam eterna corruptioniſqꝫ expertia etates ſibi cōparant ꝙ mutationes ſuſcitāt etatibus abdictas.

Argumētū pici contra etates planetarū

Picus vir grauiſſimus: at ⁊ ſtudioſiſſimus ptolemei hanc approbationem argumentis ſatis competentibus confutare enititur. in ſexto libro ſuarūꝫ confutationū. Primo ꝙ ptole. apoteleſmaton primo. dum de ſaturno loquitur inquit huius quidem ſaturni ſtelle viriumqꝫ ceterarum ſtellarum ſcientia a ſuarum configurationum obſeruationibus que in ipſarum: cum ſole habitu ac luna ſunt: exoritur nam pro ratione luminis euariationūꝫ ſm incremētum ac iminutionem aerias ipſas qualitates euariari vidēmus. Eſt igitur argumentūꝫ ptole. vt luna propter luminis euariatiōem: quam cum habitu ad ſolem habet vires euariat: ita ⁊ cetere erratice reflectit picus argumentum ſi luna quoniam ex ſitus diuerſitate plus magiſue illuminatur: ita vt pro luminis mō diuerſimode nos immutet cōſequetur: vt planetarum perinde lumē inuariabile exiſtit ſemper comparatione ad ſolem. ita proprietas influendi non mutetur. Sed eodem modo terrena: noſqꝫ ſemper conſeruent planete. namqꝫ in prima ſtatione conſtituti lumen detinent: quale in medio repedationis qualeqꝫ: ⁊ in ſecunda ſtatione. igitur ⁊ vires exercet eaſdem vbiqꝫ collocatus. Nam quemadmodum vbi lumen euariat vires quoque alternat.

ita contra vbi lumen inuariabile ſemper: ⁊ vires quoqꝫ
Contra picum. eedem ac inuariabiles. Sed pace tanti viri: hec nec phi
loſophiam: nec aſtronomiam ſapiunt. Ariſtotiles enim
⁊ plato ſtellas ĩ nos agere lumine ⁊ motu ⁊ contẽnunt ⁊
approbant: vel igitur ſtelle erratice quinqꝫ ĩ nos agunt
motu ꝙ ſuos circulos peragrantes terram circuunt: vl̃
ꝙ ſuos peragrantes circulos varias ad ſolem rationes
ſortiuntur: e qbus varias ĩ nos vires excuſcitant. Primũ
non conſonat philoſophie. Nam cum terra vniuerſa ra
tione habita ad celum teneat vicem puncti: erit circui/
tus ſemper idẽ: actioqꝫ ſemper eadem. Si autem vires
exercent in nos alteras atqꝫ alias ꝑ rõne habituũ quos
ſortiuntur cum ſole ſuas perficiendo orbiculationes: ha
bemus qđ petimus. vꝫ. ꝙ ex habitu ad ſolẽ varias ſibi
comparant vires: quibus ⁊ in nos etiam varios affectus
excuſcitant: hoc ex phĩa in principiuꝫ recepimus: deinde
obſeruatio adinuenit planetas ſortiri etates modo quo
diximus: ex illo igitur ratione naturali accepto: hoc ve/
ro obſeruatione deprehenſo aſtronomia inualuit: ⁊ qua/
ſi perfecta eſt. Uex pro ratione pici exoluenda: animad
Sol. ad pici argumẽtum. uertendum eſt lunã in ſuo peragrario curſu duplices ſor
tiri vires: alteras. vꝫ. e luminum variatione ipſa: vt eniꝫ
cornicularis alias: vt diuidua alias: vt pretumida alias:
vt deniqꝫ plena alias: ſimili ratione ex ſitu: quoniam. n.
dum plena eſt a ſole e regione diametratur elongaturqꝫ
partibus. clxxx. quo numero dimidiuꝫ totius circuli cõ/
ſtituitur: alias exercet vires: alias quoqꝫ dum ipſa diui.
dua: quoniã e ſole ptib⁹. xc. recedit: qui numerus quartã
totius partem implet. Luna igitur etiaꝫ e luminis eua/
riatione: ⁊ ab ipſius poſituris vires ſibi diuerſas compe
rat: variatio tamen luminis eſt vti ſignum variationis
ex poſituris obſeruata: quippe que notior eſt ac ſenſibili
Pici deceptio. or. Decepit itaqꝫ picum locus logicus qui accidentis de
ceptio nuncupatur. Credebat enim in luna vires eẽ pro
pter luminis tantum euariationem: e qua credit ptole/
meuꝫ excitari ad ceteros planetas: quod minime eſt. ac
cepit enim ptolemeus illud: vt ſignum: e quo vt ad ma/
gis naturale proceſſit ad motuũ euariationem habitu/
umqꝫ poſituras: ⁊ de planetis ſeorſum. Deqꝫ eorum eta
tibus hec ſatis. ❡ Enũ^tum. XXXII.

Vtaqueqꝫ erraticarum in ſua ſim/
plicitate conſtituta que ſibi propria
erunt ſuſcitabit: at alteri cõmixta vel
ob configurationes ipſius vel ſigno/
rum alternas collocationes vel ob cuꝫ ſole ap
plicatiões: analogice quoqꝫ ⁊ in effectionib⁹
contẽperationem mixtã accipiens ex commu/
nicantiũ naturis idiotropiam quoqꝫ circa euẽ
tum variam efficit.

De mixta ⁊ ſimplici ſignificatione. ❡ Contigit interduꝫ vnũ eſſe eclyptici thematis oecode
ſpotem: quotiens fuerit ⁊ eclyptici loci dominus: ⁊ car/
dinis: de quo tam multa diximus. poſſunt autem eſſe ⁊
duo domini: vt ſi eclyptici ſigni dominus ſit vnus. cardi
nis vero alter: qua in re euentus non erunt vnius tantũ
qualitatis. Sed pro naturis idiotropijſqꝫ amborũ. Sẽ/
per tamen eclyptici loci domino preſuppoſito tanq̃ po/
tiori atqꝫ fortiori: nam ⁊ ſi quilibet euentibus partẽ pre
beat: eclyptici loci oecodeſpotes potiorem ac maiorem
ſuorum euentuum partem excuſcitabit. verum quoniaꝫ
erratica quotiens ipſa domina eſt ſiue vna ſiue plures
poteſt in ſua ſimplicitate conſtitui: vt ſi nulli configura/
bitur in nulliuſqꝫ iuriſditione collocetur: nullam q̃ꝫ cuꝫ

alia erratica ad ſolem applicationem dicat: poteſt ⁊ im/
miſceri cum ceteris aliqua harum rationum: iccirco pto
lemeus inquit eam in propria ſimplicitate ↄſtitutã que
ſibi propria erunt ominari. Alteri vero commixtam.
euentuum etiaꝫ ſignificationem commiſcere. At vt res Cõmixtiones tres.
hec facilius intelligatur: ptolemeus tres commixtiões
planetarum ſiue communicationes tangit. vna eſt con/
figuratoria: alia iuriſditiõaria: alia habituaria. Commi
xtio configuratoria duplex quoqꝫ eſt coniunctionaria ⁊ Configuratoria
radiaria. Commiſcent enim vires erratice quotiens vel
vna in ſigni parte vel vno in ſigno conſtituuntur. Ab af/
fectione enim ſigni qui genus ſubminiſtrat: videnť quaſi cõmiſceri in vnum: vnamqꝫ ſubire naturam. Rurſus
quotiens ſe mutuo aſpiciũt irradiantqꝫ: vires quoqꝫ cõ/
miſcere videntur. Nam ⁊ lumina ipſa vires ſunt earum
que ⁊ aſpectibus commiſcentur. vtraqꝫ itaqꝫ hec confi/
guratoria commixtio nuncupatur: illa corporum hec lu
minum. Secunda eſt iuriſditionaria quotiens vna erra
tica collocatur in alterius iuriſditione ⁊ ecõtra. vnde ſi/
Iuriſditionaria cut ignis non miſcetur terre niſi terra miſceatur igni: ita
nec erratica miſcetur erratice: ſi in illius iuriſditiõe col/
locatur: niſi contra etiaꝫ illa huius in iuriſditione collo/
cetur: verum vbi oecodeſpotes in alteri⁹ iuriſditione cõ
ſtituatur: ſiue ſit contra: ſiue non: videtur naturaꝫ illius
ſubire: in cuius iuriſditione collocatur. Sunt qui hanc ĩ
tot ſecant quot iuriſditiones ſunt: vt domicilium fines
altitudo ⁊ triangularitas: ſic alia eſt commixtio domici
liorum: alia finium: alia altitudinum: alia ⁊ triangulari/
tatum. collocata enim erratica in domicilio alterius ⁊ e
contra miſcetur illi. Similiter ⁊ in alijs verum ptoleme
us ait (vel ſignorum alternas collocationes) ſignuꝫ aũt
planete vbiqꝫ pro domicilio obſeruatur. veruꝫ quoniã
fines ipſi naturam planete imitantur: cui fines ipſi ſunt
attributi: videtur mihi ꝙ iuriſditionaria commixtio ſit Que iuriſditionaria.
tum domiciliorum: tum finium ceterarum vero iuriſdi
tionum ꝑtenuis eſt ⁊ exigua: quandoquideꝫ altitudo vt
triangularitas planete nãm non imitentur. Tertia eſt Habituaria.
habituaria: quam punici quidam ptolemei interpretes
ita intelligunt: vt ſint erratice ipſe comparatione ad ſoleꝫ Punici interpretatio.
poſituris conuenientes: vt ſi ambo lucani vel orienta/
les: vel ambo veſpertini vel occidui: aut ſi ambo progre
diẽtes: aut ſi ambo repedãtes: aut ſi ambo ſtatiarij: que
ꝙ habitu conueniunt miſceri dicuntur. Sed hec friuo/ Contra interpretationẽ punici.
la eſt expoſitio. Nam ſitus poſiturane nullam planete
ſubit naturam: in qua ſi q conuenerint miſceant vires.
Melius fortaſſe habituaria mixtio erit quotiẽs ambo Que habituaria mixtio
ſoli radios mittunt: qđ applicari ad ſolem dicunt. cum
enim ambo mittant lumina vel corpora ſoli. ſol lumina
vel eorum corpora in vnum colligens eorum vires im/
miſcet: ⁊ inter eos conuenientiam imponit. Miſcentur
itaqꝫ planete ſi ambo corporibus eoruꝫ ad ſolem deflu/
ant applicentqꝫ: vel ſi ambo lumina eorum emittant ſi/
gdem ſol ibi corpora ꝟ lumina colligat: miſceri dicẽtur:
⁊ hoc ptolemeus ſentit: ꝙ quemadmodum planete vi/
res imiſcent ſic idiotropias contemperãt: ita vt pro alia
atqꝫ alia commixtione analogice aliter atqꝫ aliter idio/
tropiam variam efficit. Eſt tamen animaduertendum
Propter quot mixtio. vires commiſceri propter duo. primo vt ſeſe contempe/
rent hoc eſt: vt alie maleficentiam aliaruꝫ demãt vel be
neficentiam peruertant. hac ratione: vt inde vnum fiat
in contemperatione. Secundo vt vtreqꝫ pro virium ra
tionibus effectiones in ſubiecto genere excuſcitẽt: hec ſu
as: ille ſuas. Hec quoqꝫ vtraqꝫ ĩ celeſti illa mixtura ẽ re
perire: quotiens benefica malefice imiſcetur de malefi/
centia imminuit beneficentiaqꝫ imiſcet. contra etiã. it.

De exuperatione. *Exuperātio i mixtura radiaria.*

Rurſus vireſq; in ſubiecto genere pro viribus proprijs affectiones ſuas excitant: ſic vt effectus ipſi potẽdi vna ex parte ſint boni vtileſq;: alia mali inutileſq;: ex parte pacabiles ex p̃te noxij. Et de mixtionib⁹ q̃ ſint quotq; ſʒ ſatis. Qm̃ aũt ĩ omni mixtura: neceſſe eſt alterũ miſcibi lium predominari exuperare preferriq;: alia ſubijci ac exuperari de exuperatione ſtelle ſupra ſtellam tranſiga mus. qḋ igitur grece ẽ hypertercin noſtri eleuare inepte dicũt: nos latine exuperarẽ p̃ferriq;. Et qm̃ mixtura mul tiplex erat: ⁊ exuperatio non vna ratione habenda eſt. In mixtura itaq; radiaria ſtella ipſa ſuperior habeatur: que dextero conſtituitur ſigno: inferior vero que in ſiniſtro. Eſt nãq; ſagittarius dextro in aſpectu arietis: leo vero ĩ ſiniſtro: quo ẽt vbi venus ĩ ariete: ſaturnus in ſagittario: iuppiter in leone: dicemus iouem eſſe in ſiniſtro triãgu lo a venere cõſtitutũ. venerẽ vero dextrũ tenere locũ. contra ſaturnũ obtinere dextrũ locũ a venere: ſiniſtruʒ a ioue: eſſeq; in hac configuratione ſaturnũ preferẽduʒ veneri: venerẽ ioui: iouẽ aũt ſaturno. In aſpectibus igiẽ aſpectuariaq; mixtura ſiue propitij ſint aſpect⁹ ſiue ad uerſi erraticã illaʒ preferri dicimus: que in dextro ac in ſubſequenti ſigno. In copulationibus vero coniũctiona riaq; mixtura vbi coniũctio ipſa ptilis fuerit hoc eſt vſ dẽ in ſigni gradibus penſicãdas eſſe ſtellarũ ipſarũ: tum nãs: tum prerogatiuas: ſiue ſuffragia ſecũ habeat: at vbi copulatio minime fuerit ptilis: ſed plactica laxior atq; remotior quãuis eodem in ſigno. ſ. vt altera ſit erratica in primis ſigni partib⁹: altera vero ab ea diſtãs: ĩ medijs aũt aut poſtremis preponendam eſſe ſemper que in pri mis eſt ptibus cõſtituta: cũ prima recedat quaſi a ſigno: ſcḋa vero quaſi accedat: eſt aũt pollentior vis accedere q̃ꝫ e re recedere. Animaduertẽdũ vero ꝙ grecus innomi natus planetam vult dici ſuperiorẽ tñ in mixtura confi guratoria. In ceteris vero minime. Et tũc in tali mixtu ra ſuperior erit ſemper qui in paucioꝛib⁹ partibus ſigni cõſtitutus eſt: ſiue ſit aſpectuaria ſiue cõiũctionaria: vn de ſi vnus alterũ de paucioꝛib⁹ aſpiciat partibus: hic ſu perior eſt in tali configuratione. Silr̃ vbi coniungũtur ſi vnus ſit ĩ paucioribus partibus: ille etiaʒ ſuperior eſt. vbi vero partiliter vel ſe aſpiciant vel cõiungantur for taſſe apud eũ neuter erit ſuperior. Uel dicẽdũ eſt: vt di ctuʒ eſt: ipſe tamen nihil dicit: ſed bene Porphirius que ſtella in mixtura cõfiguratoria exuperet. nũc pʒ. Que ve ro exuperet in mixtura iuriſditionaria: non vna ratione colligiẽ: nã quotiẽs inuento loco ſignoq; in quo ex erra ticis aliqua cõſtituta fuerit qḋ ſignũ ſit alterius iuriſdi tio perquiratur: num decimo ab eo loco ſignoq; illa con ſtiterit: cuius eſt iuriſditio: qua inuẽta propter loci maie ſtatem. (Decimus. n. locus eminet in celi culmine) hec ipſa erratica dicenda eſt omnino ſuperior: illa vero infe rior habenda in viribus actionibuſq; ſuis: vt cũ ſaturn⁹ eclyptica in figura repertus fuerit in ariete. Mars ve ro in capricorno: hic ipſe mars dicẽdus eſt ſuperior: quo niã decimũ ab ariete ſignũ eſt capricornus. Decimus. n. locus hemiſperij noſtri culmẽ obtinet: cuius loci maie ſtas tanta eſt: vt martem ſaturno ipſo in ſignificando po tiorem efficiat longeq; validiorẽ: hac itaq; ratiõe in iu riſditionaria mixtura ſtella hypertera efficitur vno mo do. Alio vero modo ſtella prefertur in iuriſditionaria mixtura: quotiens in locis hemiſperij ſuperioris inueni tur: preferẽ dico ei q̃ in locis hemiſperij inferioris collo catur. itemq; que in centris hoc eſt angulis ei que ab an gulis ipis recedit: q̃ ĩ culmĩe p̃ferẽ illi q̃ ĩ aſcẽdẽte aut oc caſu. q̃ ĩ ortu ei q̃ ĩ occaſu. q̃ ĩ vndecio loco ei q̃ ĩ nono: cuʒ ex vndecimo loco ſtella ꝓficiſcaẽ ad culmen: q̃ v° in no

Exupe rātio i iuriſditionalia

no eſt: quaſi decidit e tribunali atq; e circuli ſella: ⁊ de hypertera in iuriſditionaria mixtura ſatis. In habitua ria vero que ſtella ſit hyptera hoc eſt ſuperior: nemo ſcri bit: vĩ autem mihi eam eſſe ſuperiorẽ: que habitu ad ſo lẽ poſiturã obtinet dextram: hoc eſt orientalem: eam ve ro inferiorẽ que poſiturã habet ſiniſtram: ꝙ ſi ambe in dextro vel ſiniſtro ponantur: ea habẽda eſt ſuperior que vel decimo loco ab altera collocatur: vĩ loco digniori cõ ſtituitur: que qua ratione colligãtur: proximis nũc v°bis explicauimus: ẽt hypertera ſtella ſtelle hac in mixtura effici põt: ſi e radijs libera magis effecta ẽ. De alijs quo q; prelationis generibus diximus in libro alio nr̃o quo daʒ. quo fit: vt quotiens euentus mixte fuerint qualita tis: ipſi illi preualebunt: qui vires conſequuntur ſtelle exuperantioris. Animaduertendum vt diximus ꝙ gre cus innominatus in nulla mixtura hypterã hoc eſt ſu periorem colligit niſi in configurationibus: ⁊ in his non niſi in configurationib⁹ placticis: vbi vna ſtella per pau ciores: altera per plures partes decurrant. ⁊ tũc ſemper vult hypterteram eſſe eam: que per pauciores decurrit ſi ue in coniunctione ſiue in aſpectibus fuerit. Porphyri⁹ vero in ptili quidẽ aſpectu ſtellaʒ dextram ſuperiorẽ di cit. ſiniſtram inferiorem: vt dixit in cõiunctione v° ptili ẽt autentiorem facit ſuperiorem: vt dicemus. Et de pre latione hec ſatis. ℂ Enun^tum. XXXII.

Exuperātio i habituaria.

Explicare quot e mixtionibus contin gant ſignificationes laborioſum eſt: ⁊ fortaſſe ſupra captum humanum: quapropter obſeruatoribus pẽſitan da relinquimus.

ℂ Non alr̃ mathematicus circa ſtellarũ mixturas aget q̃ꝫ prudens cautuſq; medicus circa medicinaruʒ cõpo ſitiones. cognita enim morbi atq; egroti nã: reruʒ itẽ q̃ remedium videntur allature: permiſcet in vnum eas põ dere ⁊ menſura adhibitis in conficiendis potionibus at q; emplaſtris: deq; his quidẽ pluſculum quidem ſumẽs: de illis aũt aliquantulo minus: deq; alijs atq; alijs ſiue pluſculum ſiue paululum pro vniuſcuiuſq; natura: nũc demendo: nunc adijciendo: nunc etiaʒ adequando: ſecu tus vt dixi: ⁊ naturam morbi egrotiq;: ⁊ rerũ ipſaruʒ: q̃s plurimas ſimul concinnat moderaturq; ad ſanitatem cõparandã. Simili ratione ⁊ cautus mathematicus fu turis predicendis ſignificationibus explicandis hanc ipſam ſeruabit prudentiam ſingulis quantum natura ipſa fert exactius conſideratis apprimeq; perpenſis at q; examinatis: ⁊ vniuerſis ⁊ per partes. Uenus namq; cum elegans ipſa ſit ⁊ nitida etiam ⁊ benefica in finibus collocata ſaturni: q ſordidus ẽ: aut ab illo percuſſa: ſua de nitela deq; beneficentia non parum amittet: contra ſaturnus in hoſpitio veneris finibuſue receptus aut ab illa amicabiliter inſpectus efficitur minus ſordens mi nuſq; maleficus: vtq; ab elegãtia nitoreq; min⁹ abhor reat: quibus quidem rebus ſi illud acceſſerit: vt ſaturn⁹ ſit nocturnus: venus aũt diurna: que res contraria ẽ ea rum vtriuſq; conditioni alterius vtrius nimiruʒ vires non nihil relangueſcunt: tũʒ in dando: tum in auferẽdo. Mars ſaturnuſq; ſimul collocati in domo finibuſue ip ſorum alterius vires ita ſimul cõmiſcent: vt ſaturnus: q doloſus eſt ⁊ maturus: imminuat precipitationem illaʒ martis propriam: Mars de ſaturni maturitate etiã par ticulã ẽtrahet: proq; illa tribuet tãtudẽ celeritatis: ipſe q; ſibi capiet ẽ ſaturni dolo atq; cautiõe aliqḋ: atq; hac rõne violẽtia martis nõ ſit caritura fraude atq; aſtutia

Qualis mixtura

nec ſaturnus tātopere remiſſus ſit futurus: aut timid⁹. alter.n.alterius nām moderatur: dum alter illinc impel lit: alter econtrario retrahit. Eorūdem configurationes morbos vbi portenderint egritudines ipſe future ſunt pro natura vtriuſqʒ ⁊ habitu: declinabunt tamen magis in qualitatem eius qui potētior cōſtiterit in figura: ſimi liter vbi pericula dānaqʒ ominantur: pro natura vtriuſ qʒ hec ipſa prouenient. A marte nāqʒ rapine indicantur violentie: vulnera: īcendia: rixe. A ſaturno calumnie ac cuſationes carceres torture oppſſiōes exilia. Simili ra tione mercurius marti ⁊ ſaturno mixtus: ⁊ ecōtrario fa cit: vt ī de idiotropis ſua diximus. Silr ⁊ iuppiter cū eis faciet: ⁊ ita alter alteri ac contra vires ſuas tribuunt vel augēdo ſi ambo mali: vel refrāgendo ſi cōtrarij: vel exa cuēdo aut cōtemperando: vt diximus. his.n.oībus rōni bus mixtura ipſa celeſtis vires exercet. Quid vō addē dū ſit aut demēdum ſignificationibus ipſis euentorum qʒ qualitati aut incrementis eorūʒ imminutionibuſue: necnō ſpeciei ipſius: facile quidem colligitur: ipſe autēʒ acceſſiones detractioneſqʒ ſiue in bonū ſiue in malum. nā ſequētur. ac poteſtatē benefice aut malefice ſtelle: vt quātū detrahitur bono adijciatur malo. itemqʒ celerita ti aut tarditati: ecōtrario aūt fiat additio boni ex ſubdu ctione mali. tarditati ex additione celeritatis. violen tie martis a fraude ac meticuloſitate ſaturni: vbi autēʒ maiores vires auctoritateſqʒ fauorabilior pferēda: ſed qm̄ a mixtionibus his īnumere proueniūt rerū diuerſi tates: iccirco ptolemeus excuſauit ſe nobis relinquēs lo cum perſcrutationis. quis.n.minutiſſimas rerū drias: q̄ e mixtionibus proueniūt cōplectatur: cū permixtiones ipſe infinite ſint: quis aſſequetur preciſam cām cur vn⁹ ⁊ idē pictor exactiſſime ipſe quidē pīgat leonē aut equū: nō ea tamen exactione aut bouem aut aſinū: cur idē ipſe poeta ſit conſumatiſſimus in prelijs referendis: minus tū ſit eximius in bellorʒ cōſilijs diſtribuendis: excellet ille paſtoralib⁹ ineptijs explicādis: hic amatorijs in deli tijs: que quidē ipſa ingeniorū e diuerſitate proficiſcūtur: diuerſitas tamen ipſa e varietate ſideralium mixtionū. Cauſas igitur illas aſtruſiſſimas minimeqʒ comprehen ſibiles tanq̄ manu velle tractare verſareqʒ inter digi tos: captū (vt dicit̄) humano ꝑ excedit ingenioruʒ: quā ob rē euagari in his diffuſius temerariuʒ reputat: ne dū laborioſuʒ ac difficile: potiſſimū cū non ad ſciaʒ ſpectet: q̄ quidē ſcia eſt rerū vniuerſalium: vt dicit Ariſto. ⁊ de mixtionibus ſatis. ❡ Enun^tum. XXXIII.

Mixtur innumere ſunt.

Opere precium autem eſt animad uertere: ⁊ qua naʒ ratione domina trices ſtelle viʒ agendi habentes ad ipſas ſiue regiones ſiue vrbes oppi dane cognationis rationem teneant: his. vʒ. in quibus euentus ſignificatur. benefice quideʒ enim exiſtentes: ⁊ his locis quibus portendūt cognate: nec ab his que cōtrarie ſunt cōdictio nis exuþate magis: tuʒ efficiunt id qō ſm̄ pro priā naturā vtile eſt. vbi autem his quibus ſi gnificationes portēdunt̄ nullā cognationis ra tionem habent vel ſint etiam econtrarijs exu perate minus proſunt.

De augumētatiōe ⁊ ſubtractione.

❡ Et de augumētatiōe ſubtractioneue trāſigamus. Pla neta cognationis rationē habere poteſt cum regione vr be vel oppido: quia generatis preeſt quadranti terre: eo q̄ dnis eſt triāgularitatis: que quadrātem gubernat: ſpe ciatim vero: vel qz in genitura vrbis dux fuit thematis: vel q̄ in aſcēdēte geniture occodeſpotioʒ habuerit: vel q̄ in alijs primarijs locis vel fuerit ꝯſtitutus vel iuriſditi ones habuerit. Deprehēſo igit̄ quā nam cognationis ra tionē occodeſpotes eclyptici thematis ad regiones ha beat: precipit ptolemeus: vt p̄mo mathematicus ppen dat quibus ſiue locis ſiue vrbibus ſiue oppidis eclypſis luminaris ominetur: qō a ſigno ipſo eclyptico eidēqʒ ad uerſantibus deprehēdet. ſcdō loco animaduertat cui gn qʒ planetarū actiōis auctoritas thematiſqʒ pncipat⁹ at tribuātur. At tūc vbi ipſe cui īſignia ꝑtātis ōdicātur: be neficus ſit: hēatqʒ cognatiōis rōnē aliquā locis q̄bus de fect⁹ ipſe luminaris ominat̄: ſitqʒ neqʒ ab his q̄ ꝯrie ſūt conditionis exuperatus in mixtura ſi quam habet: bonuʒ qō portendet magis afficit afficiendoqʒ delectabilius ſi gnificat. Eſt autem conditio: que grece hereſis. chaldai ce haix. latine ſimilitudo ſiue conditio: maſculinitas vł diurnalitas: femeninitas vel nocturnalitas: ſunt igitur planete contrarie conditionis: vt venus ⁊ ſaturnus. Nā venus feminina nocturnaqʒ: Saturn⁹ maſculin⁹ diur nuſqʒ. vbi autēʒ: inquit Ptolemeus: his quibus ſignifica tiones ipſe portēdūtur: ſiue ab eclyptico ſigno: ſiue eidē ab aduerſantibus: planeta cui auctoritas ſignificādi da tur: nullaʒ cognationis rōnē hʒ: ⁊ ſit e cōtrarijs planetis exuperatus: vel vnū horū tantū ſit: etiam ſi beneficus mi nus prodeſt: ⁊ de beneficentia quā portēdit: multū īmi nuēdū eſt. Uerbi gratia. ſit eclypſis ſolaris in piſcibus: regiones piſcium geminorū ac ſagittarij quadrangulan tiū: necnō virginis diametrantis euentus ſuſcipient: au ctoritas ſignificationū tribuetur ioui qui beneficus eſt: qui ſi regionibus his aliqua cognationū ratione conue nerit: nec ſit e marte exuþatus: qui ei contrariatur: feli ces illis regionibus libere euēns ſignificabit: at vbi vł nullam cognationū rationē his locis hʒ: vel ſi hʒ cogna tionū rationē aliquā. ſit tamen e marte exuperatus: vel neqʒ cognationū rationem hʒ: neqʒ ipſe ſuperior ſit. Sʒ e marte exuperatus minus prodeſt: ⁊ qō his locis portē ditur de ſua beneficentia ſatis amittit. Hoc eſt primum ptolemei preceptum: qō mathematicus omni cura ani maduertere debet. ❡ Enun^tum. XXXIIII.

Planeta quō hʒ cognationis rationem cū locis.

Quid hereſis ſiue haix

Exēplū omnium.

Malefice vero vbi exiſtēt dominantes ſtelle: quibus ſignificationuʒ auctori tas attribuitur. Si quidē his locis q̄ bus euentus portēdūtur cognationū rationem aliquam habēt: vel ab his beneficis que ſunt contrarie conditionis exuperentur: minus affligunt. vbi vero cognationū rationē nullam cuʒ locis habent: neqʒ a beneficis con trarie conditionis exiſtentibus: neqʒ ab illis q̄ cum locis rationem habent: exuperentur: ve hementius qō ex ſua idiotropia calamitoſum eſt ſignificant.

❡ Scdm̄ ptolemei preceptum eſt: vt cognitis locis qui bus defect⁹ luminaris ominatur: ſtelle dominātes: qui bus ſignificationum auctoritas datur: conſiderētur ſi q̄ dem malefice ſint: habeantqʒ locis illis: quibus ominat̄ eclypſis: cognationum: quas diximus rationem aliquaʒ vel ab his exuperentur beneficis que ſunt cōtrarie cōdi tiōis: vł ab his ſiue maleficis ſiue beneficis exuperent̄: que cū locis rōnem habent: loca illa minus affligūt in colentibuſqʒ locorū minus nocebunt. Nā maleficentia

Secundū ptole. preceptum.

ſua pacaē vel a bñficentia bñfice exuperantis vel a viribus erratice cū locis rōnē hñtis: vel miteſcet eius malignitatē ꝓpter rōnem familiaritatēq̃ quā cū loco hʒ. familiaris.n. ſiue bñficus: ſiue maleficus minꝰ nocet. Uerbi grã. ſit defectus luminaris in ariete ↄtingens. Tūc regiones q̄bus euētus portēdunē: erunt que vel arieti: vel eidē aduerſantibꝰ ſubycienē: auctoritas ſignificationū marti tribueē: qui maleficus eſt: ꝙ ſi ipſe regiōibus his aliq̄ cognationū rōne ↄuenerit: vel ſit e ioue exupatus: vl' ab eo q̄ locis ꝗs rōnez hʒ: minus nocet ꝗs illis locis: vel ꝓpter familiaritatē quā hʒ cū locis ipſe: vel ob fauorēz: quē locis exupans ſtella benefica: vel locoꝝ dña pbet: dicit tñ Ptholomeus ꝙ ſi ſtella hec ipſa: cui auctoritas ſignificationū tribuiē malefica ſit: ⁊ neq̃ hʒ cū locis rōnez: neq̃ a bñficis ↄtrarys ſit exupata: neq̃ ab his que locoꝝ ſunt dñe ⁊ patrone: vehemētius loca illa offendūt. tū ꝙ locis inimice. tū ꝙ nulla adeſt aliarū: que locis aduerſus eas faueant. erunt nāq̃ loca ipſa illis a dñantibꝰ ptractata: vt ab hoſtibus liberis. Hec ſunt duo precepta: que mathematicus diligēter in pdictiōibꝰ aladuertere dʒ: ac penſiculatiſſime ↄſiderare.

Exēplūʒ precepti.

℄ Enunᵗᵘᵐ. XXXV.

Calamitates generatim ꝗs ſiue hominibus ſiue vrbibꝰ oppidiſue: ſiue dogmatibꝰ ↄtingunt. In quoꝝ geniturís vis phoſphorie vl' cardices ſunt defectuūz luminariū loca vel eiſdem aduerſantia.

Quibus pcēdunt calamitates

℄ Primaria loca ī geniturís reꝝ ſūt phoſphorie: hoc ē loca lumīaria: precipue lumiaris ↄditōary. Scda loca ſūt eiſdē aduerſantia: vel dyametra: vel q̄drangula: q̄bꝰ radios hoſtiliter mittunt. Tertia ſunt cardines: ortus primus: culmē ſecūdus: occaſus tertius: imūz quartus. Inq̄t igiē Ptholomeꝰ. quotiēs locus eclypticus hoꝝ aliq̄s in genitura fuerit: hoc eſt quoꝝ eclypſis euʒ locū tenet: quē ī genitura luminariū aliq̄d tenuerit: vl' eiꝰ: qui locis eiſdē aduerſans eſt: vel aliquē geniture cardinē: ꝗs defectus ipſe calamitoſus eſt: ꝓ rōne loci: ⁊ ſtellaꝝ fauentiūʒ: vel aduerſantiūʒ. hec.n. loca in genitura pncipalia ſemꝑ pncipalitatē ſeruant in oīuʒ etatū decurſu. Qua e re quotiens hec offenſa erūt ab eclypſis maleficētia: etiaʒ ipſa calamitatē rebꝰ ipſis: quaꝝ eſt genitura: portēdēt. ꝑtermiſit locū ſortis: vel eidē aduerſantē: qm̄ enumerauit tā ipſuʒ alias inter loca pmaria geniture. Ruſum omiſit ſtellas ſiue erraticas: ſiue fixas: que ī geniturís ꝗs coorituꝛ locis: q2 ſuperiꝰ dixit: ee ſi eclypſis tpe male afficiantur: ⁊ res quarū ſunt: male afficienē ꝓ rōne loci euʒ quo oriebanē. Hec omnia ſepius ſupiuʒ expoſita ſunt. quare nunc ſatis.

℄ Enunᵗᵘᵐ. XXXVI.

Erit aūt grauiꝰ ab euaſioneq̃ difficilliōū quotiēs eclyptica loca ipſa erūt: que partiliter in genitura phoſphorie vel eiſdem aduerſantes erunt.

Inenitabilis euētus rei q̄ ſit ⁊ q̄n.

℄ Sūt (vt diximus) pˢ loca phoſphorie hoc ē loca luminariū. Scda ꝗs aduerſantia e q̄drāgula dyametraue regiōe: vbi q̄dē ꝗs in ſignis ↄtigerit eclypſis: q̄ phoſphorie geniture ſunt: vel eiſdē aduerſantia: nō q̄dē partiliter: ſʒ plactice: minaces erūt euētus: ac obnoxy: tātoq̃ grauiores: q̄to partibꝰ ꝗs magis eclypſis appropinquauerit: ac vbi ipſamet phoſphoriaꝝ loca vl' eiſdē aduerſantia ptiliter ſint loca defectuū luminariū: calamitates grauiores erūt: nec ab euaſiōe faciles: pōt tñ vna rōne euadere is: cuiꝰ phoſphoricus locꝰ ab eclypſi ptiliter lſenſus eſt. ſi illa in parte aliq̄ fixarū ↄtigerit iouis vel veneris nāe exiſtens. ℄ Aniaduerſiōe dignū eclypſiʒ eſſe piculoſiorē: q̄n eſt ↄtingens prope partē loci pncipalis geniture: hoc eſt q̄n eſt in paucioribꝰ partibus. vt ſi phoſphorie ſint in parte libre xᵃ: eclypſis ↄtingat in parte libre q̄rta: eſt aūt piculoſiſſima: vbi partiliter eadē ↄtingat in parte: piculoſa minus: q̄n pluribꝰ in partibus. vt ſi phoſphorie geniture xᵃ libre pars ſit: eclypticus locus. xvᵃ. vel. xxᵃ. ſit. nā accedere perfectius eſt q̄ʒ recedere. Silī ratiōe de ceteris geniture pcipuis locis eſt dōʒ: quēadmodū de phoſphorico diximus: ⁊ vt ī geniturís hoīum dixit: idē in vrbiū dogmatū inchoationibus eſt intelligendū: ideʒ ⁊ in annuis oīum horum cōuerſionibus eſt obſeruandum.

Quo eclypſis grauior

℄ En unᵗᵘᵐ. XXXVII.

Cum celeſtis conſtitutio quippiā ſignificauerit: adiutricibus etiaʒ corruptiuis ſtellis hoc eſt ſecūdaryꝭ vtere.

℄ Qua rōne pdictiōes fieri debēt ↄſideratiōes celeſtes obſeruādo: hactenus auctore Ptholomeo tradidimus: verū ꝙ cāe ſecūde nō ſemꝑ pmis ↄueniūt. tū fortaſſe ob pteritas ſtellaꝝ ↄſtitutiōes: que preſentibꝰ nō ↄueniūt. tū ob elītoꝝ ad recipiendū ineptitudinē. tuʒ vel maxie ob celeſtiū ↄſiderationū difficultatē. Propterea pcipit Ptolomeus. xiiiᵒ. enuntiato cū his obſeruari ⁊ corruptiuas hoc eſt ſecūdarias ſtellas. Nā ꝑ has pinde vt ꝑ effectus celeſtes ↄſideratiōes ſatis deprehēdi pūt. Sūt aūt ſtelle corruptiue ſiue ſecūdarie: ſigna ea que ↄſiderationes celeſtes ſectari aſſolēt: queq̃ in elītis ipſis īgenerātur: veluti crinite ſtelle. traiectiōes. iacula. trabes faceſ. ſydera cadētia. ⁊ id genus: vt quo tempore lacedemony grecie imperiū admiſere. trabes maximos emicuiſſe ferunt: fulſit ēt in celo ſanguinea quedā ſpēs: quo tpe Phìlippus grecie vrbes afflixit. Uidimus ⁊ nos tpe quo hyſpani iuxta caſſinū gallis fronte aſſiſtebant: trabē maximū emicuiſſe ignitū: aduerſuſq̃ galloꝝ exercituʒ aduolaſſe: e quo nos exercitui coꝝ iacturaʒ prediximus futuram foꝛe. Sūt ēt iter corruptiua ſidera enumerandi: terremotus: vehemētes pluuie: exceſſiue vredines: nimborum celerimi tēpeſtuoſiſſimiq̃ afflatus: voragines magne: beſtiolaꝝ noxiaꝝ ingentiſſima copia. vt non multo tpe iā ſueſſe locuſtaꝝ inualuit inumera multitudo: itēq̃ ⁊ pluuie pter ſolitū ↄtingētes. vt nr̄a tēpeſtate apud ſueſſam nō multo añ tpe pluiſſe ſanguinē teſtamur. rurſum colores eclypſiū. tū nebule. tum arcus celeſtes. circuli cc luminaria. ⁊ cetera vranea. de q̄bꝰ in meteoris Ariſto. Ptholomeus igiē ⁊ ꝑ has corruptiuas ſtellas pcipit eē obſeruādū. nā hec ſunt illaꝝ celeſtiū ſiue ſigna: ſiue teſtimonia.

Propterea q̄d hñda ē rō ſtellarū ſecundarū.

Que ſtelle cōruptiue.

Exēpla ꝑ hyſtorias

℄ Enunᵗᵘᵐ XXXVIII.

Pro rebus itaq̃ futuris generatiʒ ꝑpēdēdis colores qui deliquioꝝ tēpore cōtingunt aniaduertendi ſunt: ſiue circa lumiaria ipſa deliquata appuerint: ſiue circa ea que ↄtingunt deliquioꝝ tēpore: cuiuſmodi ſūt impfecti circuli crinite ſtelle atq̃ horride nubes. nigri q̄dē.n. ſiue virides ſaturnie oecodeſpotie attribuunē. cādidi rubri. iouie. rubri ſiue ruffi martie. Aurei. venerie. verſicolores mercuriali. Ad hec colores ipſi vbi totū ipſum luminare deliquatū tenuerint. vel oīa ea. que deliquioꝝ tempore ↄtingere ſolent: plurimis in regionibus ſignificatōes po-

tenduntˀ.partes vo vel luminaris vel coappa
rentiũ ſi occupauerint: ijs regionibus omina-
buntˀ: que e pte occupatiõis ↄſtitute ſunt.

Siğ co-apparētia. Quot colores deliquiorum. Pō recētiorum.
¶ Hec que Ptholomeˀ ipſe apothelesmaton.ijˀ.tradit de
bis: nos p nr̃a ↄſuetudine hec declarabimus: ⁊ pmo quot
ſint colores ↄtingētes deliqo᷑ tpe ſiue circa deliquiũ
luminare: ſiue circa coappentia. Recentiores gnq3 ob-
ſeruarũt.nigrũ.v3.fuſcũ.ruffum.rub᷑.⁊ croceũ.nigrum
bifariã diuidũt.nã eſt nigrũ pſſum.nigrũ obſcurũ. fuſcũ
quoq3 triplex.fuſcũ in rubro. fuſcũ in croceo.fuſcũ larũ.
croceũ quoq3 bifariã.croceũ purũ.croceũ album.hos in
ſolari. In lunari vo.nigrũ preſſum.nigrũ viridi aureoq3
admixtũ.nigrũ rubeũ.glaucũ cũ pallore.pallidũ griſeũ.

Ptholo. obſeruatio.
griſeũ albũ.atq3 ⁊ ruffum. Hos in lunari. Ptholomeus
aũt iuxta erraticarũ occodeſpotiam in themate oẽs ad
gnq3 reducit. vt nigrũ.candirub᷑.rub᷑.aureũ.atq3 va-
riũ.quot colores obſeruãdi ſatis. Cõſequẽter de horum

Cã colorum.
cãis agamus: ſunt multi in phia pcipui q eiuſmodi appa
ritiões deligo᷑ tẽpore ↄtingẽtes veros eſſe colores ↄtẽ-
nũt.argumẽto q color nihil aliud eſt niſi opaca lux. alij

An colores.
vo peritiores colorẽ eẽ mixti extimũ autumãt: e luce vo
formari ⁊ (vt ita dicã) actuari: qđ auerroes magnus iter
peripatheticos approbat: que ⁊ nos in libris nr̃is de aĩa:
quos in iuuentute ſcripſimus.diſputauimus: verũ eiuſ-
modi ſiue apparitiões: ſiue relucẽtie: ſiue luſiones: colo-

Pō recẽtiorum.
res vocentˀ: vt verbis Ptholomei vtamur. Recẽtiores
itaq3 ho᷑ cãs eſſe e diſtantijs e nodis ↄtẽnũt: argumen-
to q colores ipſi pcognoſcuntˀ p numero partiũ: que in
diſtãtijs ipſis defectuũ luminariũ deprehenduntˀ: quo-
circa ⁊ tabule ipſe docẽt deligo᷑ colores puidere. Res
hec rõne nõ caret: cũ obſeruatiõe: ⁊ rõne cõprobari poſ-
ſit.luna.n.deficit terre ipſius iteruentu.ſol interuẽtu lu
ne: terra aũt ⁊ luna pp̃ter variã e nodis intercapedine3:
nõ vna rõne iterponuntˀ.inde obtenebratiões euariant

Ptholo. poſitio.
⁊ varij pp̃ter hoc colores ↄtingãt. Ptholomeus aũt co-
lores hoſce ab occodeſpotia hoc eſt pncipatu.pſidentia-
q3.quã aliqua erratica᷑ in eclyptico ſibi themate ↄpat.
ↄtingere opinatˀ. Mouet.n.occodeſpotes pp̃ter auctori
tatem ſigtionis.actiõiſq3 excellentiã extra. aerẽq3 potiſ
ſimũ ad ſui par. Hinc fit vt quẽadmodũ erratice gnq3:

Sigtiões color. Niger viridis.
ſic ⁊ colores. Et de cauſis ſatis. De ſigtionibˀ poſt hec p-
ſtringamus: ⁊ pmo de q̃litatibus. Niger igitˀ aut viridis
color ſiue deliquati luminaris: ſiue cetero᷑ coapparen-
tium.ſaturnias portẽdit in euentibus qualitates. Color
nãq3 hic ſimilitudine ⁊ ↄditiõe ſaturno tribuitˀ.ſimilitu
dine qdẽ: q ſaturnus. ſubniger viridiſq3 apparet. Cõdi-
tione vo: q eiuſmodi color niger vehementẽ ſequitˀ ſic-
citatem.perinde vt ille carbonũ.viridis aũt exceſſu3 fri

Cãdirub.
goris. vt ille rorida᷑ nubiũ. Candiruber iouias qualita
tes predicit. Na3 iuppiter colore iſto ſpectatˀ: ⁊ color iſte

Ruber.
tẽperatiõis conditionẽ imitatˀ. Ruber vel ruffus: mar-
tias portẽdit q̃litates.eſt.n. mars colore ruber: ↄditione

Aureus.
vſtiuus. Aureus venerijs aſtipulatˀ qualitatibus.nã ve-
nus aurea eſt: et conditiõis temperantis: cuius color au-

Verſicolor.
reus eſt. Verſicolor ſiue varius mercurialibus qualita
tibus teſtatˀ.nã colore iſto mercurius deprehẽditˀ. tũ q
nãe eſt impromiſcue amphibieq3.hec de qualitate. De

Quãtitas ſigtionu3 ex colore.
q̃titate vo vt Ptholˀ.inqt: color occodeſpotie erratice ſe
ctatˀ. Qua e re ſi occodeſpotia fit i toto.lumiaria ⁊ coap-
parentia vniuerſim colore occodeſpotis occupabuntˀ. ⁊
qñ omni e poſitura.occidua.v3.orientali.ſeptentriona-
li: ac meridionali eſt occupatio: etiã vniuerſim regiõibˀ
ex omni poſitura ↄſtitutis ominatiões fient.occodeſpo-
tes vbi partẽ auctoritatis obtinet: ⁊ partẽ luminaris co-
apparentiũq3 occupabit: q ſi e poſitura oriẽtis fuerit oc
cupatio: ijs ominabitˀ regionibus: que orientali in parte
ↄſtituentˀ. vbi alijs e poſituris: ⁊ regionibus eiuſdẽ ſitu3
erunt portẽta.ijs.n.in locis vires erũt occodeſpotis am
pliores. vbi eius occodeſpotie ſigna effectiõeſq3 increue
rint. Ptholomeus igitˀ per eiˀ ſiue deliquatoru3 corpo-
rum colores: ſiue coapparentiũ: ⁊ qualitates: ⁊ q̃titates
⁊ loca docuit colligere.genus aũt ⁊ tẽpus e ↄſiderationi
bus celeſtibus obſeruat. hec ſunt que e Ptholomeo ha-
bentur de eclypſibus: que vt in grecis codicibus repe-
riuntˀ: traſtulimus: l3 ordine3: nec verbum ſeruauimus.
Conſequens eſt vt de crinitis loquamur.

¶ Eiuſdẽ Auguſtini niphi de noſtrarum calamitatum
cauſis ſecundus liber. ¶ Enumˀᵐ I.

Obſernande aũt ſunt crinite ſtelle
ſiue ille tpe luminariũ defectuũ: ſi
ue qñcũq3 ↄtingãt. q̃tatim etiam
ique diũr trabes. iacula. aut dolia.
queq3 hˀ generis: q pp̃eque qua᷑
nature ſint. ea facere que martis: ac mercurij
pp̃ria ſunt. bella. eſtus. queq3 ex quibus hec ſi-
gnificantˀ. co᷑ ciendo᷑ vim habent.

De mã crinitarum.
¶ Qñ vniuſcuiuſq3 rei ſcia ex cauſarũ exoritˀ cognitiõe:
pertractaturi de crinitis ſtellis: que grece cometes nun-
cupantˀ. Primo de eius mã trãſigamus: que eſt cetera᷑
cauſarũ perinde vt radix. Triplex itaq3 crinitarũ mate
ria eſſe põt: vel celeſtis tñ: vl' elementaria tñ: vel ex ijs

Pō anaxagore ⁊ democriti.
cõmixta. Anaxagoras ⁊ Democritus crinitã eſſe e mate
ria celeſti tñ ↄtẽnunt. fieri vo per coapparitione3 ſtella
ru3: ⁊ p coapparitionẽ itelligũt q iuxta ſtant: nõ q oino
ſimul.nã cũ ſic pp̃e pficiſcuntˀ. videntˀ fere ſeſe tangere.
vñ Alexan. aphrodiſeu3 in cõmento metheoro᷑ ait hoc
voluiſſe crinitã eſſe gnq3 planetarũ coapparitionẽ: quo-
tiens iuxta ↄgrediuntˀ.tũc.n.ſic ſe tangere vñr: vt quaſi

Italico᷑ poſitio.
vnũ ſpectetˀ ſidus. Italici vo vt pithagorei dixerũt cum
ijs crinitã eſſe e celeſti mã: volentes eſſe vnum planeta
rũ.non qdẽ aliquẽ de gnq3: ſed erraticũ ſextũ: verũ qñ
motus eius eſt. vt motus ſolis: ſub radijs diu eũ latitare
aiunt: apparet aũt quotiẽs e radijs egreditˀ: q q2 paruo
tpe pdurat ⁊ raro: ⁊ crinitã paruo tpe apparere ↄtẽnunt
⁊ raro. Aſtipulantˀ huic argumẽto mercurij. Mercuriˀ
.n.nũq3 radios vel raro egreditˀ: cũ nõ poſſit e ſole ſigno
vno recedere: imo maior eiˀ digreſſio eſt ptibus circiter
xxviij.ſimilr ⁊ venus: qñ e ſole digredi põt ptibus circi
ter.xlvij. Qui qdẽ aiunt cometẽ eſſe e celeſti mã: ij ſunt.

Pō hyp. ⁊ eſchil.
Hypocrates vo chius matheˀ ⁊ eſchilus diſcipulus eiˀ
ↄueniũt cũ italis aliq̃ ex parte: ⁊ aliq̃ diffũt. voluũt.n.crini
ta3 eẽ viˀ planetã: ſ3 crinẽ nõ ex ipſo aiũt habere: ſ3 errã-
te3 pp locũ aliqñ accipere refracto nr̃o viſu ab attracto
hũore ad ſolẽ: q2 vo tardiſſimo diſcedit tpe: apparet poſt
tps plurimũ alio᷑ aſtro᷑. ipa.n.ſtella cũ ſubdeficit a ſo
le.apparet ad arctũ vel ad auſtrũ. Et ſic mixtã faciũt rẽ.

Obiectiones Ariſt.
comã.n.elntariã.ſtellã.celeſtẽ re3 aiunt. Obijcit aũt his
Ariſto.metheoro᷑ pmo: ⁊ oñdit cometẽ nõ eſſe errãtiũ
aliquẽ. Primo q2 oẽs errãtes apparẽt in zodiaco.eſt eni
zodiacus partium.xij.in latitudine.ccclx.in lõgitudine:
q2 nullus planeta põt latitudinalr moueri vltra ſex gra
dus: iccirco latitudo zodiaci eſt tñ.xij.g̃duũ. S3 nõ oẽs
cometes apparuerunt in zodiaco: cũ multi ſint facti ex-
tra zodiacũ plus.xij.partibus.igitˀ cometes nõ eſt aliqs
errantiũ. Secũdo arguit: q2 cometes plures vno ſimul

Ↄ hyppo. ⁊ eſchilũ.
apparuerunt.igitur nõ ſunt ſtelle errantes. Obijcit aũt
Hypocra. ⁊ eſchilo dicẽtibus cometen eſſe ſtellã. comã

vero accipe a regiõe. Tũc.n. ħ ſtella iterdũ abſq3 coma
viſa eẽt.nã hec ad alia loca a ſole digredit̃.vbi iter ipſa3
⁊ ſolẽ põt eſſe tãta itercapedo vt ſeorſu3 videri poſſit:vt
accidit lune:que aliq̃ñ apparet abſq3 corona : que grece
alo dr̃:aliq̃ñ cum corona.Si igit̃ põt hr̃e comã ⁊ nõ hr̃e.
igit̃ põt nõ hr̃e:mõ nunq̃3 ſtella aliq̃ viſa eſt extra gnq3:
imo iterdũ illis oĩbus vel pluribꝰ apparẽtibꝰ:plures ſpe
Cõtra rõ/ ctati ſunt cometes.Ulterius arguit ꝫ hos Ariſt.cõiter.
nes ꝫ hos ꝑrimo q2 aliq̃ fixaꝝ ſtellaꝝ accepit crines.vt ꝓbat per
egyptioꝝ obſeruationẽ ⁊ ſuã.aſſerit.n.ſe vidiſſe cometã
in cane.ea.v3.in canis ſtella:q̃ grece iſchiũ latiẽ femur:
vel vertebra coxe appellat̃.Eſt võ ⁊ canis:⁊ canicula.ca
nis gdẽ nr̃o tp̃e eſt i viᵒcancri pte.canicula võ xvijᵒ eiuſ/
de3 ſigni pte: canis chaldaice algomeſia dr̃.Ecce ꝙ ipſe
obſeruauit cometã in fixa:⁊ nõ in erratica:⁊ ſic cometes
nõ eſt errãs ſtella.Scdõ obiicit: q2 ipſe ſcdõ obſeruauit
cometẽ i achaia regnãte ariſteu athenis:g pᵒ die appuit
veſpertinus a ſole vix viſus.Scdõ die apparuit matuti/
nus: tñ.v3.q̃ntũ videri potuit.Magnũ aũt lumẽ diffun
dit vſq3 in celi partẽ tertiã vt ſaltũ: que grece hodus di/
cebat̃:latine via:aſcendit quoq3 vſq3 in orionis ꝯonam:
g in geminis erat:⁊ ibi euanuit:vbi nulla3 reliqt ſtellã:⁊
Cõtra ag ſic nõ eſt ſtella errãs. Q2 võ nõ ſit ex aggregatiõe erran/
gregatio/ tiu3:arguit Ariſto.per ꝓpriã ⁊ egyptioꝝ obſeruationes.
nem. ipſe.n.bis obſeruauit iouẽ cũ ſtella quadã i geminis exi
ſtẽte ꝯiũgi:⁊ ipſa3 eclypſauit:⁊ nõ factus eſt cometes. igi
tur ſtellaꝝ aggregatio non facit crinitã. Ultimo ex indi
uiſibilibꝰ apud ſenſum nõ fit maius aliqđ. planete ſunt
apud nos vt ĩndiuiſibiles. quare ex eis nõ fit maius.Ex
De pnci/ his perſpicuũ cometẽ nec eẽ e mã celeſti tñ nec ex vtriſ/
piis apud q3 cõmixtu3.Ariſtoteles itaq3 aliter ait:⁊ petit ſibi tria.
Ariſto. ⁊ ꝑmo ſub celo lunari imediate collocari ignẽ.Petit ſcdõ
de agente ignẽ ⁊ pmã aeris regionẽ circulariter moueri ad motũ
firmamẽti xxiiijᵒʳ hora ſemel.Petit 3ᵒ. exhalationes et
oẽ iflãmabile qđ grece hyppecauma dr̃ motus velocita
te accendi.vt p ſignũ traiectoꝝ conſtat.Ex his cãs crini/
tarũ colligit:volẽs e parte agẽtis vnũ pncipiũ eſſe aliqđ
igneũ hoc eſt vel motũ celi:vel motũ exhalatiõis:vel oc
curſu3 ad ignẽ:⁊ hoc igneũ pnᵐ nec d3 eſſe ita maximũ:
vt mox exhalatiõe3 attractã exurat:nec ita puũ:vt mox
De mã. extinguat̃:ſ3 ſufficiens inflãmare.hoc de agente.De mã
võ ait ꝙ eſt exhalatio ꝯtinue aſcẽs ad locũ pme:que ſup
plet locũ deꝑdite exhalatiõis cõpacta . vt dicit Alexan.
q2 viſcoſa d3 eſſe:⁊ q̃ſi cõmixta.vt nõ mox exurat̃. hec đ
Figura. mã.E pte figure ait q̃uol3 illud figuret̃:qđ exhalat̃ . na3
ſi circũquaq3 figuret̃:efficit̃ crinita: ſi võ ad longitudi/
nẽ:fit ea que grece pogonias latiẽ barbata.teſte Plinio.
Et ſic apud Ariſto.due forme ſiue figure ſunt crinitaꝝ.
Sigñ ꝙ co Signa võ ꝙ comete ex elẽtaria hoc eſt exhalatiõe ſunt
mete ſit calida ⁊ ſicca:plurima Ariſto.adducit. nã anno quo co/
exhalatio metes alicui regioni apparent:multiplicant̃ vẽti: vredi
nes:⁊ res eiuſdẽ ſpẽi cum exhalatione:⁊ quãto plures ac
maiores apparuerit:⁊ diutius:tãto vredines vẽti:⁊ eiuſ/
modi ſimilia multo magis increſcũt:⁊ hoc ſignis ꝓbat.
Primo q2 cecidit lapis in egis flumiẽ maximus: ⁊ ſtetit
eleuatus a vẽtis per diẽ:⁊ cũ cecidit: factus eſt cometes
maximus.Scdõ q2 apud achaiã maximus ille cometes
ſpectatus eſt:⁊ tunc fuit magna maris ⁊ famoſa fluctua/
tio ꝓpter ventoꝝ ꝯriã agitationẽ.nam in littore boreas
inualuit: in alto võ auſter.Tertio anno nicomaci athena
rum pncipis fuit cometes:⁊ mox ventus corinthũ inua
ſit. His ſignis ꝯſtat cometẽ e mã generari elẽtaria.cali/
De agẽte da.v3.⁊ ſicca. Hec de mã. De agente quoq3 Ariſto. vo/
luit motũ vel exhalatiõis ipſiꝰ: vel celi: vel aliqđ igneũ:
ꝫ Ariſto. cui occurrit:eſſe cauſam effectrice3. S3 aduerſus Ariſt.
ꝙ ſemp motꝰ celi: ſemp q3 eleuarĩ ħ mũdus illi ſubijcit̃.
igit̃ ſemp eleuabit̃ exhalatio:⁊ ſic ſemp cometes.Opus
eſt igit̃.vt aliqđ aliud ꝑquiramus pnᵐ.vñ exhalatio ige
neret̃.nã de eiꝰ incẽſione oẽs ꝯueniũt. Albumaſar pp ħ Põ albu
addit martẽ nõ gdẽ ſimplr̃:ſ3 quotiẽs pẽſt eis ãnis : gbꝰ maſar.
ꝯiũctiões triũ ſupioꝝ fiũt:vel ſi ꝯiũctiões nõ fiant:quo/
tiẽs martis radij terrea vel aeria ſigna pulſent : lunaq3
aerio ſigno laceſſita:potiſſimũ vbi iouis ſigno preſit.hec
itaq3 conſtellificatio crinitaꝝ ſtellaꝝ index eſt ⁊ cã. Eo
võ libᵒ.quẽ de floribꝰ iſcripſit: ait martẽ effectricẽ cã3 eẽ
crinitaꝝ.quotiẽs.v3.in ãnua mũdi ꝯuerſiõe ſaturnũ ho
ſtiliter pulſabit: vl̃ eidẽ ꝯiũctus fuerit: accedit ad ħ cau
da:quotiẽs ſaturnus hoſtiles irradiatiões emiſerit : aut
ſecũ g vnu3 ſignũ decurrat.Ptholomeꝰ võ crinitas a lu
Poſitio minaribꝰ ipſis deliq̃tis gnãlr ꝓcreari opinat̃:ſpeciatim
ptholõei. võ a marte vel mercurio:quotiẽs eis auctoritas ſig̃tio/
nu3 i eclyptico themate attribuit̃:luminaria nãq3 gnãles
cãe effectrices ſunt euẽtoꝝ oium:oecodeſpotes aũt. pti/
culares.gnãlẽ illa luminariũ actionẽ ad ſpẽm ⁊ q̃litatẽ
accõmodãtes.hec tradit ijᵒ. apotheleſmaton. vex nõ eſt
dubitãdũ apud eũ ẽẽ e ceteris plãnetaꝝ ꝯfiguratiõibus
cometas ⁊ ceteras aerias mutatões effici poſſe: cũ dicat
in lib.c.vboꝝ enũciato.lᵒ. cognitiõe3 eoꝝ q̃ fiunt in mũ/
do ⁊ gnõnis ⁊ corruptiõis eẽ collocatã in ꝯiũctiõibꝰ.c.⁊
xix.planetaꝝ.potiſſime tñ cauſe ſũt eclypſes ꝓ rõne eo/
codeſpotis. Ariſtoteles aũt dedit effectrices proximas Ariſt. põ
cãs: vt igneu3 illud pnᵐ:ſiue ſit celi motꝰ: ſiue exhalatio
nis:ſiue occurſus ad ignẽ:⁊ mãm ꝓximã.v3. exhalatio/
nẽ ꝯpactã:ſ3 vñ exhalatio ſit:dixit pp terre ſupercalefa/
ctionẽ:cur võ cũ ſemp terra:ſemp ſol:nõ ſemp ſit come/
tes:nõ erat meteorologici ſcire:ſ3 aſtrologi:ꝑpea tantus
phs pretermiſit:hec de agẽte. De formis trãſigamus . phi De formis
nãles.hyſtorici.⁊ aſtronomi dĩnt.nãles gdẽ obſeruarũt
formas tres.vt Ariſto.aliã:q̃ grece cometes.latine crini
ta appellat̃.aliã q̃ pogonias.latine barbata. alia demu3 nãles phi
q̃ grece hodus.latine via ſiue ſaltꝰ. Hyſtorici.vt plinius q̃t formas
eſt auctor ponũt crinitaꝝ figuras decẽ.pᵒ q̃ cometes. 2ᵒ
que pogonias.3ᵒ acontias:q2 vt iaculũ.acõtia.n.grece la
tine iaculũ.vt 5ᵒ. tyberij ceſaris appuit ꝯſulatu.4ᵒ grece
Xiphias. latiẽ gladiũ. ſiue enſis.a pallore.vñ ⁊ argẽtũ ap
pellat̃.5ᵒ grece chryſeꝰ:g aureo colore enitet vl̃ electireo Hyſtori/
chryſes nãq3 aurum eſt latine . 6ᵒ grece ceratias in mo/ ci quot.
dũ corni.nã ceras cornu eſt:q̃lis fulſit cũ grecia apud ſa/
lamaniã depugnauit.7ᵒ dalus grece latine lampas : vel
fax.8ᵒ hyppeꝰ grece:latine equus : q2 in eq forᵒ cõſpicit̃.
ab hyppos grece latine equꝰ. eſt.n. motꝰ celeris circa ſe
regirãs.9ᵒ andropeꝰ dr̃:q2 hoĩs formã pfigit.10ᵒ eges gre
ce latina capra vel capreus ſaltãs: a crinis ⁊ velleribus ⁊
motibꝰ dicta. Has figuras xᵉᵐ hyſtorici obſeruatiõe ad/
iuẽtas referũt.Aſtronomi ⁊ maxiẽ recentiores.ix.come Aſtrono/
taꝝ figuras obſeruarunt. pᵒ gdẽ gnãtur in pte exhala/ mi quot.
tiõis lune:q̃ relucẽtia claritate albediẽ criniũq3 diſſolo/
ne argẽtũ vocat̃. 2ᵒ in pte exaltatõis mercurij.hec ver
ſicolor pua clara ac varia criniũ multoꝝ ſpectat̃:quo ar
gumẽto dñ3 aſtone vocãt. 3ᵒ in pte exaltatõis veneris.
hec lunarẽ figurã ſubit. habetq3 crines fundit ⁊ radios
retro:q̃ q2 xijᵐ pagrat ſigᵃ miles appelat̃. 4ᵒ i pte exal
tatiõis ſolis.h3 ħ hũanũ vultu3:q̃ q2 color eiᵒ ex aureo ⁊
argẽteo mixtus eſt: roſa appellat̃. 5ᵒ in pte exaltatiõis
martis ħ caput deorſu3 h3 declinãs.habetq3 caudã ſur/
ſu3 aſſurgẽtẽ:⁊ ide aurorã vocitãt. 6ᵒ in pte exaltatiõis
iouis. ħ erecta ſupra igneã baſe3 ꝯſpicit̃ : ꝑpea colũna:ſi
ue tenaculũ nũcupat̃. 7ᵒ ſaturni i pte : eſtq3 oi ex pte ſi
ne cauda cerulea:⁊ ꝑpea nigrũ vocat̃. 8ᵒ in pte edit̃ dra
conis capitis. hec vt draco ardens:q̃ q2 oblõga ptica dr̃.

nona in cauda edit: eſtq; pſſis ptice. vex boꝛridus eſt:
Naturales quot. q2 vo iuxta ſolē decurrit. veru dr̄. hec aſtronomi. Nāles
pħi poſt Ariſto. p nuō elntoꝝ gnq; obſeruarūt tn̄ . ſunt
.n.gnq; elnta. vt celū ignis.aer.aq̄ ꝛ terra.q̄re ꝛ gnq; tn̄
cometes. Ampli⁹ lumiaria ſūt cāe oium cometaꝝ.nō igi
tur dignanꝭ eē pticulariū cās. Itēq; caput ꝛ cauda apud
ptbole.nulli⁹ ſunt vtutis:cū ſint ſectiōes tn̄ p motib⁹ lu
ne adiuēte. ys gnq; tn̄ dixerūt cometaꝝ apparitiōes: ꝛ
tot ſe obſeruaſſe ferūt.hec nos obſeruatoribus pēſitāda
Finis. relinqmus.Et ō fine dicam⁹. Comete traiectōes ꝛ id ge
nus cū ſint res nāles: pp tris fines elntario iſto i mūdo
gnānꝭ. p̄ͦ: vt ignis ſpēs icreſcat. eſt.n.ignis ſpēs a nā in
tēta.vt reliqne reꝝ ſpēs. 2ͦ: pp elntary mūdi criſes. nā
mūdus h̄ pp hoꝝ apparitōes expurgaꝭ:potiſſimū terra
ipſa.traiectōes.n.ſunt vt tubercula.carbūculi. ꝛ puſtule
mūdi elntary:cometa vt apoſtema . nā vt apate erupro
multi exurgūt labores egroto:ſic cometa exoluto.mul
te emergūt in mūdo ipſo calamitates. inſup expurganꝭ
elntary mūdi ꝛ p̄cipue terre malefice q̄litates: ob qd q̄
dā haꝝ crinitaꝝ ſunt venenoſe ꝛ peſtifere. 3ͦ: p̄ncipalr
ſūt tāq; ſigno calālitatu3. Qua e re nō ſunt e nāe necītate
tn̄:ſ3 pp hos tris fines. Quidā nāles in pħia nō pul viri
Utrū cōetes e nāe necītate. cometas:traiectiōes: diſcurſus: ꝛ id gen⁹ e nāe necītate
ꝯtigere ꝯtēnūt:pinde vt vētris crepitus.hos.n.gnārilex
pituitoſa mā ipſo in ventre ꝯtēta: ꝛ e calore nāli expagita
ta affirmāt . nā dū ſol ceteréq; ſtelle mām hanc craſſam
pulſant:lumieq; ꝛ motu calefaciunt:exhalatiōes has vt
terremot⁹ vētos ꝛ id gen⁹ pcreāt:nō igiꝭ ſunt itēte a nā
vel ob finē effectionēue aliq̄: ſ3 necītate māe actiōiſq3
ignāte. aſtipulanꝭ huic p̄ͦ: q̄ ſi ob finē eēnt nūq̄ decēnt.
nā.n.in necārys nō deficit.in ſupfluis nō exereſcit: quē
admodū nec ſtelle:q2 boni grā ſūt:nūq̄ deſunt. Itēq; co
meta exhalatio eſt ignita.exhalatiōi ignite nulla ꝯpetit
actio niſi calefactio.igiꝭ comete nihil aſcribēdū eſt: niſi
forte ſit calefactio. Iccirco miranꝭ oēs cur Ptbolome⁹
tātū comete tribuat.ceteris vo eiuſdē nāe: vt vētis:hia
tib⁹ voragibuſq; minime. Minime terremotū tn̄ : q̄q3
nō mā diſcrepāt:ſ3 ſola fig͡a. Ariſto^lis^ reꝝ nāe iterpres co
Ariſtote. An cōete ꝯpetat effectio. mete ꝛ eiꝰ nullā p̄ter elitariā actōe3 tribuit:pūt calefrace
re exiccare:ſ3 ceteroꝝ pinde ſe hr̄e vt ſig͡n. vt vrina ꝛ ex
Ptbolo. cremēta morbi:vl ſanitatis ſigna ſūt. Ptbolome⁹ come
tis ꝛ eiuſdē gnīs reb⁹ nō tn̄ vires elitarias p̄buit:ſ3 cele
ſtes.quēadmo⁹.n.pharmacū ſe ſolo hūorē nō educeret:
niſi caloris vires ībibuiſſet : ita exhalatio nullā vi3 hr̄et
celeſtē:niſi a ſiderib⁹ ipis potiſſimū ab oecodeſpote ecly
ptici thematis vires haberet: actuareturq; vt ita dica3.
poſtq̄.n.talē ſuſcepit actuatiōe3:ea facit. vt dicit Ptbo
lome⁹ q̄ oecodeſpotes mars ꝛ mercuri⁹ facere ſolēt:effe
ctiuas igiꝭ vires Ptbolomeus tribuit crinitis:pinde vt
medici tribuūt pharmacis:alys vo eiuſde3 gnīs reb⁹ vt
ſunt facula diſcurſus terremot⁹ eaſdē tribuit:ſ3 q2 mino
ri s leuioribuſq3 e cāis ignānꝭ : minores vtutes aſcripſit:
Numerus cometaꝝ. ꝛ de virib⁹ ſatis. De nuō cometaꝝ Ariſto. auctore Pliͦ
teſtaꝭ plēs appuiſſe cometas ſuo tpe : quā rē nullū aliu3
enarraſſe vidit. Verū pipathe^ci^ gnq3 ſil poſſe coappere
ꝯtēdunt ꝛ nō plēs:pp terre puitatē: e q̄ exhalatōes plēs
ignāri nō pnt.gnq3 vo nuō:pp nūeꝝ gnq3 plāetaꝝ errāto
Locus. rūq3:ꝛ pp ꝯſtellatōes ꝯplicatas inicē. De loco appitōis:
Hyppo. hypocrates chi⁹ ꝛ eſchilus cometā tn̄ i ſeptētriōe appe
Eſchilus. re voluerūt:iter tropicos gdē nō:q2 maior eſt exalatōis
reſolō q̄3 ei⁹ gnō. In meridie vo minime: q2 circulus vi
Ariſtote. ſiōis puus ē. Ariſtoteles aūt ex̄ tropicos fieri cū his ꝯce
dit:pp caloris effectionē. Ueꝝ vtroq3 i loco ex̄ tropicos
poſſe videri i meteoris pbat. h̄ de loco. De tpe. Ptbolo⁹
Tempus. autumat cometā appere vel eclypſis tpe:vl ifra eclypſis

tēporariū ſpatiū.nā tunc cā eſt:vel vires cauſarū adhuc
perdurant ſpeciatim autūno ꝛ vere.nā ys tēporibus ca
lor pōt exhalatōe3 eleuare:ꝛ eā ꝯſeruare. Eſtate gdē pp
vredinē exalatio reſoluiꝭ . hyeme vo pp gelicidia calor
eſt ipotēs. De tpe pdurationis plini⁹ ait. breuiſſimū q̄ cer pduratio
nerenꝭ ſpa^m^ ſeptē dieꝝ ānotatū eſt . lōgiſſimū octogīta. plinius
alij maximū tps eē ſex mēſiū affirmarūt. Hoc tn̄ obſer
uatiōe dep̄hēſu3 ē:nec vllā ob cā3. De motu Lyncoīē. Motus
ait cometā trahi e ſtella ipſa ꝯpari: pinde vt ferꝝ a ma
gnete:eiuſq3 in frōtiſpitio ſiſti:cū eaq3 moueri: veꝝ cau
da p rōne mot⁹ martis i epiciclo ferꝭ:ſ3 h̄ duplr peccat.
p̄ͦ q2 frequenter cometes ſpectat⁹ ē ꝛ nulli ſtelle iūctus.
vt Ari^lis^ ē auctor. 2ͦ: q̄ aliqn̄ cometes mot⁹ ē ſ3 ſucceſ
ſionē ſignoꝝ. vt ille q appnit in achaia.qn̄q3.n.cometes
imobilꝭ ē:q̄ cū ſigno:cū q̄ p̄ͦ appz ēt deſinit videri:lz ſēp
moueaꝭ diario motu:qn̄q3 mobilꝭ eſt:q̄ p.xy.ſig͡a diſcur
rit vt miles mo^r^:ob cui⁹ motū miles dict⁹ eſt. ❡ Ex his
p̄mū p̄blema. ſoluunꝭ tria ple^m^. p̄^m^ cur cometa vꝭ fix⁹.flāma vo traict
ac itrāſuerſu3 moueri. Rn̄det Arꝭ.q2 flāma ignātur pp
ſucceſſiuā iflāmatōe3. vt paleaꝝ cumuluſ:cū exuriꝭ. Co
2^m^ metes vo h3 p̄n^m^ in ſe ꝛ finē accenſiōis. 2^m^ pp quid nō
ſemp cometa eſt vt corona aiic⁹ ſtelle: ſ3 aliqn̄ p ſe ꝛ ſeor
ſu3 ſpectaꝭ. Rn̄det Arꝭ. q̄ iflāmatio exhalatiōis vel ſit
motu ipſi⁹ exalatōis:ꝛ tūc accēdeꝭ p p̄n^m^ i eo:ꝛ hac rōne
ſit vt nulli⁹ ſtelle exiſtit corōa: vt qn̄ iflāmaꝭ i pte iferio
ri ſup̄me regionis aeris.tūc.n.maxīe a ſtellis diſtat:ꝛ ſic
nō pōt a ſtelle motu accendi. aliqn̄ aūt ipa ē i ſup̄ma pte
regiōis aeris:ꝛ tūc pp ppīnqtatē ſtellis:iflāmaꝭ ob aliq̄
eaꝝ:q̄ in motu p̄eſt:ꝛ hac rōne fit ſtelle vel cauda:vl bar
3^m^ ba:vel aliqd tale. 3^m^ pp qd aliqs cometa celeriter dia
rio motu ferꝭ:aliqs tardi⁹. Rn̄det Arꝭ.q̄ cometeſ:q tra
hiꝭ a ſtella moueꝭ motu diario tāta velocitate q̄ta ſtel
la.iccirco celeriter. Qui vo p ſe fit:cu3 moueaꝭ motu ae
ris ꝯtinentis.tarde monebiꝭ.hec de crinitis . Veru3 q2
Ptbolo⁹ p̄termiſit alias q̄ſdā appitōes nō minus horri
das:vt voraginē ꝛ hiatū:de his q̄dā gnātī3 agere nō erit
3.horride appitōes. huic lr̄:iutile. Tres ſunt appitōes horride in celo iterdū
Vorago. ſpectate. Una vorago nūcupaꝭ grece bathyn⁹:hoc eſt fo
Bathyn⁹ uea i celo. Alia grece chaſma : latie hiat⁹ fixura vel rict⁹
Chaſma. celi. 3ͦ ſunt ſanguinolēti colores i celo adnotati. Hoꝝ
Hiatus. aūt cāe iiij^or^ ſunt: e parte gdē māe vapor exhalatio atq3
Sāguiolē tus color. aer:e pte agentis vo gnāles cāe ſunt calor ſolis ꝛ ſtellaꝝ
eleuās exhalatōes ꝛ vapores: ꝛ friditas ſiue noctis:ſiue
Gnātio co lorum. medie regiōis aeris:q̄ exalatiōes ꝛ vapores iſpiſſati. Ge
neranꝭ aūt colores ſanguinolēti:quotiēs lumē iminutū
ac puū diffundiꝭ i aerē dēſu3 iter oculos nr̄os: ꝛ celū in
terpoſitū:a q̄ reuerbaꝭ. vt ide appeat ſanguiolēt⁹ color.
Quotiēs igiꝭ exhalatio turbida exupat trāſparentiā lu
cis color nigreſcit. quotiēs ꝯ lux exupat exhalatiōe3 al
beſcit color:quotiēs pportio erit fere eq̄lis:tūc ſanguio
Forma. lent⁹ rubet.q̄re cā vt for⁹ ē talis lumīs refractio:q̄lis ſuf
Finis. ficit p eiꝰ appitōe. Finis vo multiplex: prim⁹ gdē. vt h̄
mūdi ſpēs iterdū fiat. Remot⁹ vt mundi eltari⁹ expur
geꝭ.nā vaporib⁹ ac ys exhalationib⁹ expulſis.terra eua
cuata ē. Remotiſſim⁹ ſalus eſt hoīu3. nā h̄ vt ſigna ſunt
nr̄aꝝ calamitatū.vn̄ olympiade.cvij.ͦ āno.v3.iij.ͦ appue
re i celo ſanguiolēti colores:quo tpe Phylipp⁹ totā gre
ciā q̄tit. Veꝝ ptholomeus vltra cās gnāles effectrices.
addit cām effectricē hoꝝ martē:q̄tiēs eclypticis in the
matib⁹ oecodeſpotiā ſibi aſſumit:alys ſuatis cū mercu
ry mixtiōe:pp qd e maleficētia martis eiꝰ colores alte
rati:ac vt ita dicā actuati: alterāt aere3 nos ambiētē ad
deſignatū tps. vt venenu3 ſua ſpē deſignato tpe alterat
corp⁹ nr̄3:ꝛ ide i nob exurgūt calamitates:ac enormes ꝛ
pdigioſi caſus.igiꝭ ꝛ nos ſum⁹ q̄dāmō finis hoꝝ.hec de

Diems. colorib⁹ tradit Ariſt. Diat⁹ vo ꝛ vorago ignãnt: q̃tiens iter aſtra lucida: ꝛ oclos nr̃os iteriacet exhalatio: vel va por: vel craſſus aer: cuius ptes circũferẽtiales ſint rare: cẽtrales vo craſſiuſcle. appebit.n. tẽ circũferẽtia alba: ſi ue clara: pp ptiũ raritatẽ: circa cẽtꝝ vo obſcure ſiue nig ptes ſpectabũt: pp ptiũ dẽſitatẽ. Qua e re cẽtꝝ videbit
Diems Vorago dñt velut fouea q̃dã ſiue vorago. Diat⁹ aũt ꝛ vorago parũ dñt. ẽ.n. vorago maior hiatu. q̃re mã ẽ eadẽ cãz ea: q̃ eſt colorꝝ: effectrix cã gnãlis ſilr. forma ſilr. lꝫ exhalatio nõ ſit eodẽ mõ diſpoſita. finis aũt (vt dixim⁹) ꝛ idẽ eſt. Se quũt.n. hec mercurij pncipatũ i eclypſib⁹: vl ceteris ↄſtel lificatiõib⁹: ab eoqꝫ alterant ꝛ alterata aerẽ alterãt deſi gnatũ ad tpꝰ: ꝛ ide exſuſcitãt q̃litates eas: q̃s mercuri⁹ por tẽdere ſolꝫ (ſũt.n. hec colorꝝ diuerſorꝝ: qđ mercurio tribui tur) vt rapias. opprobria. morbos. pditões. ꝛ bella. ꝛ ce
Alia mi racula ap paritionũ Plinius tera mercurij. Auditi ſũt ẽt ſoni ꝛ voces i celo. vñ plini⁹ armorꝝ crepit⁹ ꝛ tube ſonit⁹ auditos eẽ e celo cimbricis bellis accepimus: crebroqꝫ ꝛ pus ꝛ poſtea. 3º. vo ↄſula tu marij a mamertinis ꝛ tudertibus ſpectata arma cele ſtia ab ortu occaſuqꝫ ↄcurrentia p alſis: q̃ ab occaſu erãt. A mr̃e mea accepi tpe q̃ alia atrociſſima peſtis ſucceſſaꝫ i uaſit. vꝫ. M.cccclxxiiij. auditas eẽ voces hũanas p vni uerſaꝫ ciuitatẽ ad plres dies: ꝛ has voces eſſe oxiarce. ſic .n. vocitãt nr̃e vetule. Poſt qđ ſecuta ẽ ſeua peſtl: ꝛ atro ciſſima lues: ꝛ cãe horꝝ ꝛ ceterorꝝ id genus eedẽ ſunt ab Ariſt. aſſignate: eleuant.n. exhalatiões maxie vapores ꝛ eiſq̃ mixta collidũt: ꝛ ide cãnt varios ſonit⁹ voces dñ tes p rõne dñti colliſionũ. vt q̃tiens ferꝝ accẽſuꝫ in aq̃ mergit varias format voces. Accedit ad hec terre ſciſſio: p quã exalatões exeũt: vbi neẽe ẽ ob celeritatẽ exit⁹ vo ces ſonitus ꝛ eiꝰ audiri. Sũt aũt vocũ dñe inũere. tũ p dñtia colliſionũ exhalationũ. tũ p rõne dñti celeſtiũ.
Tps Hec aũt ꝛ colores ꝛ voragies ꝛ cetera id gen⁹. vtplũ no ctu ſentiunt: q2 tũc ↄdenſant ꝛ colliduntr. tũc ẽ noctis lu mẽ remiſſuꝫ audiũturqꝫ in celo: q2 ſenſus diſtãtiã nõ pci
Locus Cõduo pit. In ſereno: qm̃ tũc exhalatões ignãnt ꝛ nubes nõ ipe diũt ꝛ i trãqllitate: q2 vẽtorꝝ offlat⁹ phibent exhalatões ↄdẽſari. q̃re portẽta horꝝ ſũt mala: ꝛ cã gdẽ terrẽa: q2 cũ hec icreſcũt aer nimis ↄuertit ad vredinẽ ꝛ nimiũ altera tur: ꝛ tãdẽ reddit iproprĩ⁹ vite ꝛ peſtiferus: e pte celi vo: q2 hec ſequunt oeco deſpotiaꝫ martis ꝛ mercurij p admix
Alie ap paritões tionẽ ſaturni: ꝛ ide erũt q̃litates malefice ꝛ pniitioſe. Ap parẽt pterea in celo. faces. lãpades. trabes. bolideſqꝫ. vt
lãpas q̃d. hiparch⁹ aſſerit. Lãpades gdẽ emicarũt meridião tpe: cũ ceſar germãicus gladiator ſpectaculũ edit in populo.
Bolides q̃ddo. Trabes q̃ddo. Bolides vo emicarũt i bello mutinẽſiuꝫ. Itẽqꝫ ꝛ trabes quos docos vocãt: q̃les ſpectati ſunt: cũ lacedemonij vi cti grecie ipiũ amiſere. Flãme q̃qꝫ ꝛ ſtelle cernunt cũ ſo le totis diebus plerũqꝫ ꝛ circa ſolis orbẽ vt ſpẽ corone ꝛ
Cũ flam me. dſicolores circuli: q̃liter auguſto ceſare i p⁹ iuuẽta vrbẽ itrãte poſt obitũ pr̃is ad nomẽ igens capeſcẽdũ. vidim⁹ ẽt ꝛ nos innij mẽſe. iuxͣ ſolẽ vno die fulſiſſe ſtellã nõ mul to ante tẽpore. Spectant ꝛ corone circa ſoleꝫ ꝛ lunaꝫ vt circa ſolem circulus rubri coloris. L. Julio. P. Tutilio cõſulibus. Fiunt interdũ pdigioſi ſolis ꝛ longiores deſe
Pallor ſo lis q̃d. ctus: qualis: occiſo dictatore ceſare ꝛ Antoniano bello totius pene anni pallore ↄtinuo ſpectatus eſt ſol. Rur ſus plures ſoles cernunt nõ ſupra ipſum nec infra ſe: ſed
Soles plres. Plres lũe ex obliq̃: nũqꝫ iuxͣ nec ↄ terrã: nec noctu: ſed aut oriente: aut occidẽte trinos ſoles ãtiq ſepi⁹ viderũt. plres ſiml q̃ tres nõ pditũ ẽ. Lũe quoqꝫ trine. vt. Sn. domitio ꝛ lelio annio ↄſulib⁹ appuere: q̃s pleriqꝫ appellauerũt ſoles no
Lumẽ in nocte. Clypeus cturnos. Lumẽ de celo noctu viſũ ẽ. L. cecilio. Sn. papy rio ↄ ii. ꝛ ſepe alias vt diei ſpẽs noctu luceret. Itẽqꝫ cly pe⁹ ardẽs ab occaſu ad ortũ ſcitillãs trãſcurrit ſol occa ſuꝫ. L. valerio. Sn. Mario ↄſu. Scitilla e ſtella cecidit ꝛ appropiquãte terre aucta fuit: ac poſtq̃ i lũe magnitu dinẽ fcã eſt noctẽ illuxit tãto q̃to duꝫ eſt nubilo ſol diẽ. dein cũ i celũ ſe reciperet lãpas facta ẽ. Sn. octauio. L. ſcri bonio ↄſu. Ampli⁹ iterdũ ſtelle diſcurrẽtes vñr mlͭiſor mes ac ſpẽ dñtes. Interdũ vt flãma ardẽtis ſtipule. ali Traiectio nes. qñ vt capra ſaltans: aut torres: aut volans ſtella: q̃ grece eges latie capra: ꝛ dalus latie titio ſiue iaculũ. iterdũ co luna. lãcea. cãdela. ſerpens. mitra. flexuoſus ignis. ꝛ alie innũere for. Hec aũt fiũt ſili rõne: ꝛ yſdẽ cãis. vt come te. noꝫ terra ſol radijs ꝛ motu ceterarꝫ ſtellarꝫ calefacta: cũ vaporꝫ multorꝫ plena ſit eos cõmittit foramib⁹ aper tis atqꝫ calore ipo dilatatl: qđ nr̃is ẽt corpib⁹ accidit. vt calore atqꝫ eſtu ſudorẽ plurimũ miſceãt. igit halit⁹ hec e ca lore ſurſuꝫ rapt⁹. vbi ad altiores aeris ptes platus ẽ aſſi duis exalatõib⁹ auctus tãdẽ motu: vel alia cã icẽdit: in cẽſuſqꝫ emicat: ꝛ p ſuiipſi⁹ lõgitudie. latitudieqꝫ. nũc in facis ſpẽꝫ. nũc trabis. alias iaculi. alias ẽt dracõis igne ſcit: ꝛ qm̃ hec e mã ſũt ea: ex q̃ comete fiũt: agẽte ꝛ fine eiſ dẽ: ꝛ portẽta eadẽ erũt: ꝛ ita nõ minus ab aſtrologo obſ uãda. Tẽpora vo appitõis horꝫ: ſũt illa gb⁹ appere ſolẽt Tps comete. vt eclypſiũ tpe: q2 tũc pollet cã gnãtiua talium. Itẽqꝫ autũno ꝛ vere maxie adhuc vrgente vi eclypſis: vel ↄiũctionũ ceterorꝫ planetarꝫ. Ingt ptbol. obſeruãde text⁹ ptol. ſũt crinite ſtelle ſiue ille eclypſiuꝫ tpe ↄtigerit: hoc ẽ tũc cũ eclypſes ſũt: ſiue q̃ñcũqꝫ hec eſt ifra h tpa: vel ceterarũ ↄiunctionũ ↄſpiciunt. gnãtiꝫ ẽt q̃ dñr trabes iacula aut dolia. q̃qꝫ h⁹ gnis: q̃ gppe carꝫ nãe: ſũt obſeruãda ſũt ea. videlꝫ facere: q̃ martis ꝛ mercurij ppa ſũt: quos (qñ oe codeſpotes ſũt) ſectant. vt bella eſtus: q̃ ꝛ his ſigãt: co rũ ciẽdorꝫ viꝫ hñt. hec Ptbol. quorꝫ cãs nimis breues tra didit. Eſt.n. alienũ ab aſtrologo. Colligendo igit ea que Ariſt. ait: cũ his q̃ Ptholo. attigit: erit pfecta ps hec de co metis ꝛ traiectõib⁹. Inſup ad hec veteres ſtellas q̃ſdã: q̃s Stelle ca ſtores. caſtores vocãt tãq̃ numina ꝛ deos iuocãt. Spectant vo he (vt Plini. eſt auctor) in nocturnis militũ vigilijs ihe rere pilis p vallo: fulgurũ effigies: ee ꝛ atẽnis nauigan tiũ aliiſqꝫ nauiũ ptib⁹ ceu vocali quodã ſono iſiſtunt: vt volucres ſedẽ ex ſede mutãtes. boium quoqꝫ capita ve ſpertinis horis magno preſagio circũfulgẽt. Itẽqꝫ ꝛ in tẽplis ariſqꝫ. quotiens cadauer in eis die collocat. he cũ ſolitarie apparẽt nauibus: graues ſunt, naufragiũ.n. in dicũt. gemie vo ſalutares ꝛ pſperi curſus pnũcie. quarũ Preſagia aduẽtu fugari dirã illã ac minacẽ appellatãqꝫ helenaꝫ ferũt: ꝛ ob id polluci ꝛ caſtori id numẽ aſſignãt. haruꝫ ẽt Seneca in q̃õnib⁹ nãlib⁹ meminit. Nr̃i diuo Nicolao ꝛ Herasmo numẽ dedicãt. hec cur pſagia ſint interdũ bo na interdũ mala: Plini⁹ icerta rõne ꝛ nãe maieſtate oĩa Plinius Occultuꝫ nature. eẽ abdita aſſerit. Uerꝫ rõne nõ caret. nã cũ apparent ge mine tẽpeſtatẽ frangi ꝛ deſinere vẽtos nunciant. q2. vꝫ. exhalatio ad vltimũ ↄſumptiõis increuit: cũ vo vna ſpe ctat. Exhalatio adhuc cretura erit. q̃re tẽpeſtatẽ auge ri pnunciat: quo ꝛ naues mergunt. vñ ꝛ ſi in carine ima decide rit: exurit nauẽ. Horũ nec Ptholome. nec Ariſt. Nihil di xerunt. Ariſtote. Ptholo. ſubmeminere: fortaſſe q2 nimis inſignes ac note: ꝛ ppte rea hec appoſui. Quãta igit de cometis. ceteriſqꝫ traiectio nibus: ac alijs id genus dixerũt hyſtorici nãles ꝛ aſtrolo gi ꝛ gd portẽdãt breuib⁹, hec ſũt. ℭ Enun[tiatum] II.

Tarũ ſigtiões capiunt a ptib⁹ ſigniferi in quibus conſpiciunt: ꝛ a figuris co me innuentibus loca.

ℭ Signorꝫ ſigniferi triplex erat conſidera tio ab effigie ab ydiotropia ꝛ a poſitura. Ptolome⁹ ita De locis gb⁹ portẽ dunt. qꝫ regiões ꝛ loca quibus crinite ſtelle portendũt dupli

ci via docet colligere. Una e poſitura ſignoꝝ in qb⁹ comete ipſi ↄtingūt. nā ſi in ſignis ↄtigerit aſſurgētibus in ſeptētrione: ꝛ regiōib⁹ ſeptētrionalib⁹ ominabunť. ſi vo declinātib⁹ ad meridiē. meridialib⁹. vbi i ortu. oriētalibus. in occiduis vbi ↄtingūt. in occiduis regiōib⁹ ſignificabuntur. 2°. e figuris come inuētib⁹ loca. naꝫ vbi apex caude in ſeptētrionē aſſurgit ſeptētriōalib⁹ omiabiť. vbi alijs poſituris: ꝛ ceteris regionibus illaꝝ portēdet. Hec duo

Obſeruatio illoꝝ.

Ptholo. ipſe obſeruat. Juniores aūt yo ipſis regiōibus vrbib⁹ ac hoīb⁹ dogmatibuſqꝫ ominari: q̄ cū ſigno ipo in quo appꝫ cometa ↄueniūt: aut cū eidē aduerſantiū aliq̄. vt i deliquijs diximus. h de locis. ℭ Enun^tum III.

De gnē ꝛ ſpecie.

Species euentus ꝛ genus rei eius in qua detrimentū accidet: e ſignis ipſis in quibus ſunt.

ℭ Signū in quo appet cometa ipſe: ſubminiſtrat gen⁹ vt diximus i eclypſib⁹: oecodeſpotes ſigni deſignat euētuū q̄litatē ꝛ ſpēm: gnātiꝫ tn̄ q̄litates ſigtiōuꝫ ſectanť martē ꝛ mercuriuꝫ. Recētiores vo ēt e colorib⁹

Obſeruatio recentioꝝ a coloribus.

comete poſſe ſpēꝫ ſigtionū colligi. nā e colore hētur: qs planeta fuerit oecodeſpotes ↄſideratōis cometen portēdētis: e q̄ deīde euētoꝝ q̄litas accipiť. vbi. n. comete ruber eſt ac igne⁹: martius eſt. vbi vſicolor. mercurialis. ꝛ ita in ceteris: p rōne. n. fig^e ꝛ coloꝝ q̄litas ſigtionū ppendi poteſt. ℭ Enun^tum. IIII.

Mora tpis: maloꝝ ꝓductio: ꝛ ab habitu ad ſolē: initiū coꝝ. ꝛ enim crinite oriētales pleruqꝫ: celeritatē deſignāt: veſpertine tarditatem.

De tpe

ℭ De tpe difficile eſt loq. Ptholomeus eni inqt (a mora tpis) .ſ. quo appere ſolet (maloꝝ) q̄ ſigt (ꝓductio) ſiue ſpa^m colligiť: ſꝫ nō explicat q̄tū vel q̄ mō. qdā nr̄i obſer-

Perduratio ſigtionum.

uatiōibus iniſi. p ſinglo die ꝑduratōis annuꝫ colligūt ſi poſt eclypſiꝫ ſolarē: vel ob eclypſiꝫ ſolarē ↄtingit. vbi vo pp eclypſiꝫ lunarē: cuiꝫ diei appitōis mēſeꝫ tribuūt initiū tpis: quo ipe ſigtiōes appebūt: docet colligere ab habitu ad ſolē. Nā crinite vbi a ſole oriētales ſint: celeritateꝫ deſignāt veſptine vo tarditatē. Recētiores vt i ecly-

Obſeruatio recentiorum.

pſib⁹ obſeruāt. nā in ortu vbi cōtigerint. in p̄mis q̄ttuor meſib⁹ portēdūt. vbi in culmie. in q̄ttuor ſcdis. vbi in occaſu. in q̄ttuor vltimis. Recentiores q̄litates ſigtionuꝫ

Per colores ſigtiones.

deꝑhēdūt a cometaꝝ ſpēb⁹ coloribuſqꝫ. Ubi igiť crinita ſtella vel nigra: vel cerulea ↄſpiciť exitia ac penurias portendit. nā h ſaturniā oecodeſpotiā ſectať. Relucens pinde vt argētū: qꝛ iouia eſt: fertilitatē portēdit. Ac vbi roſea fuerit. Humanā detinēs figurā. portendit regū. ac

Alfonſus

diuitū mortes: q̄lis fulſit tpe: quo Alfonſus rex p̄m⁹ apulie diē obijt. Parua rubra hn̄s caudā ſurſum aſſurgētē. caput deorſum: cū martia ſit. bella. terrores. rixas. cōflictus ſigt. Fulſit hec tpe quo tamyrus ſiue tamorlanus. ſcythaꝝ ac pthoꝝ rex cū inumerabili manu aſiaꝫ iuaſit.

Crinita famoſa.

Audiuimus crinitā h⁹ gnīs emicuiſſe: que tenui p̄mo capite. comaqꝫ ad modū breui. mox mire magnitudīs facta. ab ortu deflectere in ſeptentrionē cepit. nunc citato motu. nūc remiſſo. marte ꝛ ſaturno repedātib⁹. Jnde cū p̄mū recto curſu ceperūt pgere: in occaſum iter flexit tāta celeritate vt die vno. xxx. partes emenſa ſit: ac vbi ad arietē: ꝛ tauꝝ puenit. videri deſijt. Hec dies plīmos fulſit: ꝛ q̄ initio pua: adeo creuit. vt. l. g̃dus ꝛ omplius occu-

Euēta ob illa.

paret: nō mlto poſt mira ↄtigerūt. Nā āno p̄mo e cometa vſonus caſſan⁹ parthie atqꝫ armenie rex: ꝛ mahometus turcaruꝫ rex. in paucis diebus his ↄflixere. Anno 2° Alfonſus portugalie rex tingim ꝛ argillaꝫ nobiliſſimas vrbes debellauit. Jiſdeꝫ annis tota hyſpania bellis q̄ſſata eſt: ac erritū regē diē obijſſe ferūt. Eiſdē fere temporibus Karolus burgundioꝝ dux bellū finitimis quibuſdā populiſ reguliſqꝫ īdixit. Crinita ad modū lune retro radios fundēs per. xij. ſigna decurrens: cū veneria ſit: regibus ominať ꝛ ꝓceribus: rituū ac legū pmutatiōes adducit. Crinita cerulea vel varia verſicolorue parua: oblonge tn̄ caude: q̄ mercurialis eſt: portēdit regū mortes ac bella. Fulſit comete eiuſmodi āno. M. cc. lxiiij. augu-

Jn ſignis comeia.

ſto mēſe: ac in oriente celi parte: qui ab ortu in culmē crines diffundebat menſibus. vꝫ. circiter tribus: quo tēpo-

Euenta

re vrbanus pontifex maximus diē obijt: nō multo poſt Alexander pontifex etiā obijt. Anno ſecundo e comete bellū Charolī māfrediqꝫ ac hyſpanoꝝ ſequutū eſt. Anno 3°. banducar babilonioꝝ rex ac aſſyrioꝝ armeniaꝫ ingētibus copijs inuaſit: antiochiā debellauit: ſtragēqꝫ ingentem chriſtianoꝝ edidit. Anno 4°. charolus victus vicit cepitqꝫ Corradinum regem. Anno 5° Lodouicus galloꝝ rex cartaginē vi cepit: quiqꝫ etiam mortuus eſt: quo tempore Charolus victus poenoꝝ regeꝫ ad tributa ↄpulit. Anno 6°. ſcythe: quos tartaros dicūt: armenijs opem ferentes aſſyrijs hoc eſt ſarracenis fugatis aſiam liberarunt: quā chriſtianoꝝ cōceſſu diutius tenuerunt. M. cccc. xcvij. comete parua vſicolor ex mercurij ydio-

Cometa recens.

tropia ac ſaturni pticipatōe ↄſpectus eſt: quo tpe Charolus galloꝝ rex ſine liberis diē obijt: cui ſucceſſit Lodouicus dux orlādie: qui bellū indixit Lodouico Sfortie Mediolāi. tūc duci. Anno 2°. iter Lodouicū Sfortiā: ꝛ ducē orlādie regē galloꝝ bellū īgens ſequutū eſt. Anno 3°. Federicus p̄mus rex apulie e gallis hyſpāis: Alexandro pontifice vna ↄiuratis e regno fugať: ac capua diri-

Sigtiōes ab erraticis.

miť. Hec ſunt que e cometaꝝ formis ſequunť. Colligūt itē ſigtionū q̄litates ab erraticis: cū qb⁹ ↄiungunť. Naꝫ vbi veneri iungiť: ominať yo qui veneri abdicanť. Si vo mercurio. portēdit mortes tam iuuenū q̄ ſapientū. ſi lune. morietur populus. ſi ſaturno. gnālis mortalitas portendiť. ſi marti. bella ꝛ homicidia. ſi ioui. tota eius ſignificatio regibus ac p̄matibus cōtinget. Recentiores.

Quibus ominaf.

comete cū genituris ſiue hominū: ſiue vrbiuꝫ: ſiue dogmatū talē rōnem faciūt: q̄ ſi ↄtingit in ſigno horoſcopāte geniture vel ānue ↄuerſiōis: vel i ſigno pfectōis: vl in phoſphoricis locis: exitiū portēdit eis. Ubi i culmināte ſig°. portēdit dāna in eis: q̄ x°. loco ſubijciunť. vbi i loco fortis: bona fortūe offendit: ꝛ i ceteris vt in eclypſib⁹ dicunt. Aniaduertēdū thema crinitaꝝ erigi pinde vt i deliquijs. qn̄. n. crinita creať h eſt tpe q̄ cōſpici cepta ē. tūc cardies ſuccedētia loca deiectaqꝫ accipiēdi ſūt: ſūt ēt ſtelle

Q̄ ſit thēa comete.

erratice: ꝛ nō erratice in themate collocāde. Juxͣ q̄ iudicare debem⁹ de cardib⁹ ptis fortūe loco de ceteriſqꝫ vt in eclypſibus diximus. ℭ Enun^tum V.

Comete quoruꝫ intercapedo eſt. xi. ſignoꝝ a ſole. ſi apparuerit i cardinib⁹ regni alicuius. rex aut e pricipalibus regni aliquis moriať. ſin in loco ſuccedente bene ſe habebūt: que theſauri eius ſunt: ſui tamen gubernatorē mutabit. Qz ſi in loco declināte morbi ac repentine mortes erūt. At ſi ab occaſu moueņť ad ortū. externus hoſtis regiones incurſabit: ſin non mouetur: prouincialis hoſtis erit.

Sigtiōes particulares

ℭ Hoc eſt nunciatū Ptholomei centeſimū. quaſi igitur Ptholomeus inquit ſi ſtella crinita ortum matutinum

veſpertinumue in cardinibus faciet matutinum in gra
dibus orientis celi: veſpertinus in gradibus occidentis
mortem ob cardinum dignitatez regis regni eius: qđ ſi
gno in quo appet ſubiectũ eſt: indicat: ſin minus: magni
certe alicuius pncipis ex his pncipibus: qui in regno il
lo dominatuz habent: que mors citius accidit: vbi crini
ta matutinum ortũ faciet: ſerius cũ veſpertinũ: ſiquidẽ
matutini exortus ocius agunt: veſpertini tardius. eadez
crinita cum exortum veſpertinum in ſuccedente hoc eſt
octauo loco fecerit: mortẽ indicat regu adminiſtratoris.
cũ.n. cardo regi detur: ſuccedẽs ceſui dabiſ. Matutin⁹
crinite ortus in declinãte. hoc eſt. xij. loco morbos mon
teſqz ignobiliũ hoium portẽdit: locus.n. xij. cũ a cardine
declinet: nec horoſcopũ videat: ſitqz hac ratione ignobi
lis: ignobilium hoium mortes: et qdẽ repẽtinas: qñ qdez
(Qđo et q̃, mo arc⁹ viſionis comete.) eius exortus repentinus eſt ſignificat. Aiaduertẽdũ nã
q̃ poſſe cometam videri niſi inter ſolẽ: et ipſum interſint
xxx. gradus: cõputãdo e quo potes: et hoc ſi debeat appa
rere his in locis: et ppterea dixit. xi. ſignis. qđ intelligit vľ
ſm ſucceſſionez ſignoꝝ: vel ȝ e quo vis cõputãdo. qđ.n.
appareat in aliquo hoꝝ quatuor locoꝝ: et cõſpiciatur: nõ
(Signũ regni.) põt eſſe niſi. xi. ſignis a ſole diſtet vel ſm ſuccedẽtiam ſi
gnorũ: vel antecedẽtiũ. Rurſum aiaduertendũ ſignum
regni eſſe illud qđ horoſcopabat tpe: quo regnũ cepit: qđ
qdẽ mutari ɔtingit: ſiqdẽ aliud atqz aliud par eſt fuiſſe
romani imperij aſcẽs: cũ pmi cõſules magiſtratũ inire
Aliud cũ decẽ tribuni. aliud cũ iulius ceſar in ſella cur
ruli regio more ſedit: aliud cũ impator cõſtantinus ipe
riũ atqz imperij iura bizantiuz trãſtulit: aliud cũ. xxiiij.
ante annis mahometus turcaꝝ rex ɔſtãtinopolim cepit
ceſo imperatore: ac grecoruz rebus attritis. Aſcẽs itaqz
regni hac via colligẽdũ eſt: in quo ſi crinita apparuerit:
regno cuius ẽ aſcẽs ominabitur. Hec q̃ ad regis exitia.
(De bello) Deide de bello lquit ſi crinita in celo mouebiſ: vt appa
reat in ortũ ab occaſu ferri: g mot⁹ manifeſtior erit i ortu
veſptino: ſiqdẽ hac rõne crinita incedẽs a ſole magis re
cedit q̃ cũ ẽ i ortu matutino: qꝛ tũc ſolẽ verſus feraſ: ex
quo fit: vt breui delitefcat radijs ſolis vmbrata: vt inter
dũ diebus. vij. cõſpiciaſ nõ amplius: bella ipſa ab exter
no mouebũtur hoſte. ſin crinita ipſa ſteterit: ac pinde vt
fixa mãſerit: h ẽ qꝛ cũ ſigno ẽt apparet deſinat: iz moueat
tur motu diario: bellũ a finitimo hoſte iferſ: motus eni
ille crinite ſtelle a loco i locũ: motũ q̃z hoſtilẽ ab vna in
alteram regionez indicat: iz aũt non moueatur: bellum
nihilominus portẽdit: ipſaqz ſtabilitas atqz imotio ho
ſtem nõ aliunde motuꝝ: ſed eadem in regione: finitimiſ
qz locis rebus nouis ſtudẽtẽ: bellũ excitaturꝝ ſignificat:
vt nõ nũq̃ hoſtis domeſticus futurus ſit. Hec duo pto
lemeus hoc i enun⁰ approbauit. ❡ Enun^{tum}. VI.

Traiectiones aeris ſiccitatem indicãt
que ſi ad vnam partem feruntur ab an
gulo illo ventuz indicant: ſin in diuer
ſa feruntur partes: aquaruz imminu
tiones: aeris turbationes: et exercituum icur
ſiones indicant.

❡ Enunciatum iſtud eſt ptolemei. xx. in quo tria ample
(Per traiectiones ſignificationes) ctitur: duo prima patent: ratio tertij eſt qꝛ exhalationũ
crinitarũ cauſe ſunt ſtelle calide ac ſicce: que non aerem
ſolum inficiunt illũ arefaciendo: ſed calefacto: atqz exſi
cato humani corporis ſanguine: rubeãz bilem magis ac
magis incendunt: cuius pprium eſt propter inſitam effer
ueſcentiam ad impetus violentos: ac rapaces ferri: quo
fit: vt homines ipellente cholera ſanguinis freno: abru
pto: ad rixas: diſcordias: rapinas: demum ad arma rapi
untur: quarũ quidẽ rerum traiectiones ſunt ſigna. Hec
tradit ptolemeus de crinitis: ac traiectionibus. recentio
res ſingula per ſigna docent crinitarũ ſignificationes: q̃
quia e ptolemeo omittũtur: iure a nobis pretermittanſ:
precipue cum et leopoldus: ceteriqz copioſiſſime rez hãc
pertractent: cetere aũt apparitiones non aliter obſerua
ri debent q̃ hec: vt viſum eſt: et de crinitis ſatis. Conſe
quens eſt: vt apoteleſmata annua tranſigamus: quando
quidem eclypſes ſunt prime et pollẽtiores cauſe crinite:
ſecunde et pollẽtes plenilunia et interlunia: luminarium
qz configurationes tertie.

❡ Eiuſdẽ Auguſtini. Nyphi de nrãꝝ calamitatũ cauſis.
Liber tertius. Enun^{tum}. I.

Poſt cognitionẽ gnãlẽ eoꝝ q̃ i re
gionibus: locisqz ɔtigunt operepre
ciũ eſt particulariz ea que i anni tẽ
poribus accidunt adijciamus.

❡ Eclypſes et crinite gnãlez tradũt futu (Ordo cauſarum.)
roꝝ pdictionẽ: primo quidẽ gnãlitate locorũ: nam ecly
pſes et crinite generatim portendunt regionibus: et pluri (Cõparatio.)
bus regionibus interdum. Secundo vero generalitate
temporum. Nam iterdum ſe extẽdũt ad plures annos:
interdum ad plures menſes. ſunt preterea fortiores ac
pollentiores: cetera alia ad iuriſditionem ſuam trahẽ
tes. Contra autem menſtrue: et trimenſtrue coniunctio
nes: ac oppoſitiones: ſunt quidem particulares: particu
laritate locorum: quia vni tantum climati vt dicimus.
particularitate temporum: quia pro rebus anni vel mẽ
ſium tantum: ſunt et minus potentes: nam continentur (De coniunctionibus)
in viribus illarum. Unde triplex eſt cõiunctio: maxima (Cõiũctio triplex)
minima et media. Maxima eſt coniunctio eclyptica: in
qua ſol deficit. Hec.n. maxima eſt: qꝛ i ea luminaria: que (Maxia cõiunctio)
ſunt maxime et principaliores ſtelle coniunguntur. Se
cundo qꝛ longitudine ac latitudine: aliter non eſſet ecly
pſis. Tertio qꝛ ſignificationes ſuas portendunt ad maxi
mum tẽpus: vt ad annos: et ad plures regiones: his itaqz
conſiderationibus hec maxima ſynodus hoc eſt coniũ
ctio eſt. Minima vero eſt: que quidez maximoꝝ ſtella (Minima)
ruz eſt: nõ tamen longitudine et latitudine fit: nec ad tẽ
pora vel loca generalia: vt menſtrua. Inter has media ẽ
trimẽſtris: que media eſt qꝛ maximoꝝ luminariuz: et qꝛ (Media)
ad tẽpora mediocris: vt ad mẽſes tres: qꝛ vero nõ gene
ralis ad loca: vel tẽpora: nec lõgitudine aut latitudie fit:
inde in his media poniſ. hz igiſ ſe maxima. qꝛ maximo
rũ: hz ãt minima: qꝛ nõ longitudine neqz latitudine fit.
diciſ vero media qꝛ mediocriũ tẽporuz: qꝛ pluribꝰ vno (Triplex oppoſitio)
mẽſe: et minoribus anno. Simili rõne triplex oppoſitio
maxima vt eclypſis lunaris: que maxima eſt. Primo qꝛ (Maxia)
lõgitudine et latitudine fit. Scđo qꝛ maximoꝝ eſt. Ter
tio qꝛ gnãlis ad loca et ad tpa. Minima ẽ oppõ mẽſtrua (Minia.)
qꝛ nõ lõgitudie et latitudie ſimul: ſcđo qꝛ nõ generalis ad
tpora et loca. Inter has media eſt oppõ trimeſtris: que ẽ (Media)
maximoꝝ: eſtqz mediocris ad tpora: q̃ qꝛ nõ eſt ſm am
bos diametros: deficit a maxima: has Ptolemeus inuit (Interpretatio ptole.)
enũciato. lxiiii. d. (In minima ɔiunctione ẽ dña medie
ɔiunctionis: et in media maxime ɔiunctionis eſt dña.)
In greco eſt ſynodꝰ abſolute: qđ verbũ abſolute vbiqz
Ptolemeus pro ɔiunctione luminarium intelligit: niſi
addat quorum ſit ſynodus: vbi patet coniunctionũ has
tres differẽtias ad ſynodos luminarium eſſe referẽdas
ea ratione et via vt diximus. Intelligit itaque Ptole
meus qꝛ in minima hoc eſt menſtrua coniunctione: eſt
differentia medie coniunctionis hoc eſt trimenſtris:

nam qđ trimēſtris ſignificat:menſtrua adauget vel im/
minuit:ꝛ in media eſt maxime coniunctionis dr̃ia: naꝫ
qđ deliquioſa luminaris cōiunctio portēdit:trimēſtris:
que cum ea rationē configurationis hꝫ adauget vel imi/
nuit:ꝛ hanc expoſitionem ptolemeus innuit ſcđo apote/
leſmaton capite.vt.d. Particulares autem adauctiōes
ꝛ iminutiones futuroꝝ e coniunctionibus ꝛ oppoſitioni
bus interim caſuris in locis ipſis noxijs vel eiſdē confi/
guratis deprehenduntur:ꝛ vt dixit in coniunctionibus
ptolemeus voluit eſſe intelligendus in oppoſitionibus.
nam vt in minima coniunctione eſt dr̃ia medie: ꝛ in me
dia eſt differentia maxime:ſic ꝛ in minima oppoſitione
eſt differētia medie. Ptolemeus enim:vt breuiloquus
expreſſit coniunctionum dr̃ias ſubordinari:ſed in apo/
teleſmaton ſcđo expreſſit etiā oppoſitionū ſubordinatio

Cōcluſio ordinis.

oneꝫ. Sapide igitur ptolemeus:cū dixit de maximis cō
iūctionib' ꝛ oppoſitionib' hoc ē de eclypſib'.2°loco dic̃
de medijs:vltimo vō de minimis.tractabit.n. de rebus
anni:q̄ p medias has ꝯiūctiōes ꝛ oppōnes dephendūt:ꝛ
de reb' mēſiū q̄ p mēſtruas ꝯiūctiōes ꝛ oppōnes hītur.

Nō ne pici an cō iūctio viꝫ habeat.

Sꝫ circa h̄ ꝯtigūt multe dubi^{ta}. Prio q̄ pic' vir doctiſ/
ſimus i lib.ſuaꝝ ꝯfutationū ꝯtēnit planetas iūctos non
plus poſſe:q̄ꝫ diuiſos:ꝛ ita gnātim negat ꝯiūctiōes oēs:ꝛ
maxie gnqꝫ planetaꝝ. Mouet̄ āt p̄ q̄ ſaturnus ꝛ mars
ſūt ꝯrij:q̄re vires coꝝ cū ꝯiūgunt̄ remittūtur:vt i mixtu
ra ignis ꝛ aque:ꝛ ita mars liber pollētioꝛ ē ſeipſo iūcto.
Scđo mouet̄ q̄ nullus antiq̄ꝝ rem hāc expſſit:nec olfe/

Approbatio coniunctionum.

cit. Nos cū recētiorib' approbam' ꝯiūctiones:oppōnes:
ceteraſqꝫ ꝯfigurationes:ꝛ vſi ſumus argumēto aꝝ. q̄ ſtel
le agūt i nos lumie ꝛ motu:vt.2° celi tradit ipſe:nec itel/
ligit ipſe eas agere motu q̄ terrena hec ppetuo circuāt;
nā cū oīa hec:vt cētrū ſint rōe hita ad totū: ſemp ſili ex/
agitatiōe hec alterarēt:q̄re oꝫ:vt itelligat eas agere mo
tu rōne hita ad ꝯfigurationes:q̄s obtinēt:tū iter ſe:tūꝫ ad
ſolē ſuis i pagrationib':q̄ fit vt planete:alia pñt iuncti:
alia diametri:alia q̄drāguli:alia triāguli:aliaqꝫ ſexāgu/
li:qđ picus negat. Scđo eēnta iūcta in mixturaqꝫ cōpoſi
ta pñt alia q̄dā q̄ ſeorſū nullū poſſet.igit̄ ꝛ multo pollēti/
us in celeſti illa mixtura ſtella poterit:q̄ ſeorſū minime.
3° obſeruatiōib' maxie mutatiōes exagitatiōeſqꝫ depre
henduntur in lune cum ſole configurationibus qđ tem/

Gal. Ariſt. Hyppo.

pore peſtilēti obſeruauim' nos:ꝛ Gal.medic' i eo li.quē
de criticis ſcripſit. Ariſt.ē auctoꝛ in de hyſtoria natos in
iterlunijs pati ꝯctionē ſiue ꝯcurſionē. Hypocrates q̄ꝫ oī
i re pcipit obſeruari luminares ꝯfigurationes. Qđ vō pi

Ad pici argumēta

cū mouet.vꝫ.planetā ſeparatū eē fortiorē nihil ē. Nā eſt
pollētioꝛ virib' ſimplicib':vt ignis calidioꝛ ē ſepatus q̄ꝫ
mixtus:ſꝫ virib' occultis ex factiōe luminū emergētib':
iunctus fortioꝛ exiſtit:qđ vō adycit nullū id ſenſiſſe: foꝛ
taſſe ſomniauit : nam auctores nos retulimus : nunc vt
aꝝ.hippo.gal.ptole.ꝛ alij.ſidera igr̄ aliqđ poſſe iūcta:qđ
nō ſepata pſpicuū eſt:ꝯ ēt aliqđ poſſe ſepata: qđ nō iun/

Albumaſ. ꝛ recentiorum pō.

cta ēt affirmam'. Aſtronomi vō poſt ptole. vt Albu.ꝛ ei'
ſectatores planetas ꝯiūctos vires hēre itegras:ac pollē/
tes accipiūt:ſed de ꝯiūctiōibus nō vno mō loquunt̄. Al/

Cōiūctio q̄drifariā apō albu.

bumaſar ꝯiunctionē q̄drifariā diuidit.i maximā. mini/
mā:ꝛ medias.ē q̄dē maxima ſaturni ꝛ iouis ſingulis no/
nicētenis ꝛ ſexagenis annis i capite arietis ſemel.hec.n.

Maxia.

ē maxia:tū q̄ maximoꝝ ē planetaꝝ:pp locū quē obtinēt
ſupmū:tū vel maxime ob ipſoꝝ motuū tarditatē maxi/

Minia.

mā:q̄ duo maiores vires ſignificationib' adiūgūt. Mi/
nima ē q̄tiēs ſingulis.xx.annis ꝯiūguntur:vt que fit ſin/

Media

gulo i ſigno. Mediaꝝ vō altera maioꝛ ē:vt q̄ fit ſingulis
cc.xl.annis e trigono i trigonū. Altera vō minoꝛ:vt ſatur

Punicoꝝ poſitio.

ni ꝛ martis ſingulis.xxx.ānis i cācro. Punici ptole.iter/
pretes alr̄ diſtiguūt:volūt.n.maximā circa iouis ꝛ ſatur
ni ſingulis nonicētenis ꝛ.lx.ānis in capite arietis ſemel.
Minimū vō ſingulis.xx.annis eorūdē q̄uis i ſigno. Ha
rū mediā ē eorūdē ſingulis.cc.xl.annis e triāgularitate
i triāgularitatē. Meſſalas iouis ſaturni ꝛ martis maxi/ Poſitio meſſali.
mā ꝯiūctōeꝫ vult eē. Proximā huic ſaturni ꝛ iouis:huic
ꝛ tertiā ſaturni ꝛ martis.huic ꝛ q̄rtā minimāqꝫ iouis ac
martis. Sili rōne ꝛ oppōnes ſubdiuidūt : vt ꝯiūctiones
ipas. Pro his faciūt ptole.enun^{to}.50°.ꝛ.58.ꝛ.64. Iſti igi Ratiōes pro his
tur pncipatū phēt ſupioribus;tū q̄ loco eminēt : tum q̄
motu tardiores ſūt. Ex his magnos orbes ꝛ ſaturnias re Magni orbes qui ſūt.
uolutiōes pficiſci opinātur. Mouent̄ tū pp dogmata:q̄
latine ſecte ſiue religiōes dicūt̄. Tū pp diluuia. Dogma
ta q̄dē.n.pdurare videmus ad milia annoꝝ:q̄ pduratio Dogma
excedit morā eclypticā. Diluuia vō trāſcēdūt vires ecly
pticas:q̄ e re magnos edūt orbes:ſaturniaſqꝫ fingūt re/
uolutiōes ſignoꝝ i his pfectionē:ꝛ id genus. His.n.exi/
ſtētib' euariatiōes in dogmatib':ac mundo ipſo p rōne
ſignificatoꝝ ꝯtingūt. Inquātum.n.orbis dñs:diuiſoꝛ:ſi/
gnū pfectionis:ac pō directiōis euariāt:ꝛ portēta ſingu/
lis annis i mūdo ipſo: dogmatibuſqꝫ mutari pcipiūtur.
Petrus aliacenſis hui' rei fautoꝛ huic aſtipulat̄:arg' q̄
nunq̄ꝫ dogma vel rē magnā ꝯtingere vidit:qn ꝯcurſus ſu Petri aliacēſis poſitio.
perioꝝ aliqs pceſſerit:nā diluuium pceſſit ſaturni ꝛ Io
uis ꝯiūctio in cācro. Exitū iudeoꝝ ab egypto ꝯiūctio eo
rū in aquario xp̄ianuꝫ dogma:coniunctio coꝝ in leone.
Maometi dogma coꝝ cōiunctio in ſcoꝛpio: ꝛ in ceteris
idē. Hec bonatꝰ Leopoldus: Petrus aliacēſis: Ioānes Bonat'. Leopold'. Petrus alia. Ioan. de mon. Alka. Impugnatio.
de mōte vino: Alkabitius ꝛ oēs ſcribūt. ¶ Sꝫ hec erro
nea ſūt:ꝛ ꝯ ptole. ꝯ ptole. q̄dē. Nā vt viſuꝫ ē ptole.lumi/
narib' pncipatū dedit:ceteris āt trib' iſignis pfectoꝝ ac
cēturionū. Scđo potētis ꝛ valide cāe nō eſt ſero icipere:
qđ factura ē:ſꝫ vel ſero deſinere:incipe aūt aut ſtatiꝫ aut
cito. Ubi igit̄ ꝯiūctiones he maxie cēnt ad tō cētenaria
annorū ſignificationē nō differrent:veꝝ moꝝ inciperēt;
ſero aūt deſinerent. Tertio nullus effectus pōt pdurare
plus circuitu ſue cāe.mō nullarū ꝯiūctionū circuit' pt ex
cedere nonicētenos annos.ꝛ.lx.vt dicūt:ꝛ tū dogmata ꝛ
mūdū pdurare plus ꝛ videmus ꝛ ſcimus. Ad hec velle
pdictiōes harū in tā multa extēdere ſecula : paꝝ vr̄ eſſe
hoīs ſeqꝫ ipſum:ſuaſqꝫ cogitationes aut res ipſas huma
nas ꝯſiderātis.q̄d.n.ad ceſarem aut pōpeium q̄ nūc ro/
me ſacerdos imperitet:quid ad ꝯſtantinum q̄ bizantio
mahometus. Accedit ad hec q̄ obſeruatione res iſtas
nemo deprehendit:cū tātopere nemo viuat: vt rē expe/
riri poſſit:occurrūt item iter illarū tempora celeſtes cō
ſtitutiones eq̄potētes:e quibus res ille ꝯtingere poſſent
quo fit:vt nemo experiri poſſet:cui earū euentus illi at/
tribui debeant .de his longius repetemus loco proprio. De diluuio.
Ea vero que inferunt hi friuola ſunt:nam nullus nāli
phus vniuerſiꝫ diluuiū affirmauit:imo aueroes acutiſ
ſimis rōnibus i meteoris ipſuꝫ ſpreuit. verū diluuiū pti
cularē Ariſto.conceſſit.2° politicoꝝ:ꝛ in problematum
lib.parte.xiiij.capite.xv.ꝛ in lib.de mūdo. Apud.n. eos Triplex diluuium
triplex diluuiuꝫ fuit aliud tempore deucalionis ꝛ pirre:
ꝛ hoc ex aquarū inundationibus inualuit.aliud ignium
incrementis:quo tempore phetō ſolis filius officiū pa/
tris aſſumpſit.tertium mixtum fuit:vt noe tēpore. Hec
eſſe particularia regionibus ariſto.credidit:lꝫ nos chri/
ſticole illud noe fuiſſe vniuerſale affirmamus : de q̄ ali/
bi. Ptolemeus itaqꝫ hec particularia diluuia in deliq̄a Cāe diluuij apud ptole.
reducit:quotiens aquarum inundationes portendunt:
ꝛ non quidem vnum in deliquium : ſed quotiens plura
ſunt inuicem rationem habentia eaſdem ſignificatio/
nes confirmantia accedūt ad hec ꝯiūctiones planetarū

quotiens ipſe contingent in locis rationem habentibus cum eclypticis: et fuerit etiam eiuſdem ſignificationis. oib⁹.n. his occurrentibus particularia diluuia contingere ptolemeus affirmat. verum ola erunt particularia regionibus et climatibus: preter illud noe quod fuit ſupra vires celeſtes. De dogmate hoc est ſecta Ptole. ipſum reducit ad eclypſis generatim: vt diximus. ſpeciatim ad geneſim. generatim.n. eclypſis diſponit tempus ad dogma alternandum: vt acceſſus ſolis in cancrum diſponit ad eſtiuum tempus: particulatim geneſis: que inter eclypſis tempora contigit: vnde almanſor celeſtium rerum auctor inquit. heremite et afflati numine hi ſunt in quorum geneſi iuppiter venus ac ſol pariter coniunguntur. Ptole. vero .3° apoteleſmaton aliis rationibus idem docet. confert ad hoc regio: vnde .2° apoteleſmaton ex terre vniuerſe partitione in quattuor quadrantes prouenientis cum trigonis ſignorum dogmata diuidit: nam quidam venerem excolunt: alij venerem ac martem: alij alios. Quotiens igitur e parte nostra occurrit propenſio regionis: generalis temporis diſpoſitio per eclypſes facta: ac geneſis cum vtriſque conueniens: fit dogma: ac numine afflatus. Perduratio vero dogmatis ex conuenientia geneſium eorum qui poſt dogma generantur colligitur: nam quorum geneſes cum geneſi publicantis dogma vel cum themate dogmatis ratione habent hi ſectatores erunt dogmatis: vt enum°.xxxij.pp. dogma igitur non debemus coniunctiones has tantopere magnifacere. Verum dogma noſtrum: vel religio noſtra ſtellis non ſubeſt: quod facile conſtat ex his: que in ea viſa ſunt. In morte.n. chriſti noſtri defectus ille ſolaris: cuius Plinius meminit l.2° hyſtorie naturalis: ſupranaturalis fuit: ad hoc terremotum per vniuerſas regiones meminit. Pli. ibidem dicens maximus terre memoria mortalium exſtitit motus tyberij ceſaris principatu.xij. vrbibus aſie vna nocte proſtratis. Scitum vero eſt .xviij. anno tyberij ſaluatorem paſſum fuiſſe. Scribit phlegon olympiadum egregius ſupputator.xiiij. lib. ita dicens olympiade.cc. et ſecunda. magna et excellens inter omnes que ante eam acciderant defectio ſolis facta diei hora ſexta. ita in tenebroſam noctem verſus: vt ſtelle in celo viſe ſint. terremotus in bithinia nicene vrbis multas edes ſubuerteret. Rurſum et ſi narretur interdum eſculapium reparaſſe mortuos non eſt memorie proditum aliquem a ſemetipſo reſurrectionem ſui accepiſſe: vt de chriſto tradunt noſtre hyſtorie: cuius oſſa nulliſbi eſſe legitur: quemadmodum illa liuij apud patauium: illa antenoris: et ceterorum antigorum. Si opponeres diſcipulos eius corpus furto ſubtraxiſſe ipſumque occultaſſe: ad hoc quod cuſtodie puſſum fuiſſe teſtantur. Et ſi ad hec opponeres quod cuſtodia fuit contaminata: mirum eſt quod nam ratione omnes cuſtodes fuerint precio corrupti: et mirabilius: cur inter diſcipulos tanta fuerit vnio in mendacio ſuſtinendo: cum vbique mendacium damnauerit. Mirabiliſſimum autem omnium cur pertinaciter: tam iocunde omnes concorditer martyria acceperint pro mendacij defenſiones. Hec quippe tria cuilibet extero ac inſano opinionem pro noſtra religione ingenerarent. Quibus patet dogma noſtrum eſſe ſupra celeſtes vires. De dogmatibus hoc ſatis. Redeamus igitur ad noſtrum dicentes coniunctiones: quas ſynodos greci vocant: dum non additur quorum ſint: eſſe intelligendas illas luminarium: et has eſſe in tres diuiſas vt in maximam: minimam ac mediam. dum vero additur planetarum: illas eſſe omnes eiuſdem potentie: nec dicimus illas diuidi in tres vel quattuor: nam nulla eſt altera maior: quod qua ratione .t: in loco ſuo dicemus. ſat igitur eſt nunc noſtram pertractationem eſſe de medijs coniunctionibus que ſunt mediocrium virium: per quaſque res anni ſignificantur. ℂ Enun^{tum}. II.

De dogmate · *Perduratio dogmatis* · *Dogma christi quale et magna religionis confirmatio* · *Plinius*

Caput anni a reditu ſolis in eundem punctum in quo ſtetit: aſſumendum eſt.

ℂ De anni quantitate omnes variant. Egyptij anni ſpacium eſſe .ccclxv. et quartam diei: et .c.xxx. partem contenunt. Hiparcus et ptole. differunt. nam hiparcus annum eſſe ſpacio continentum .ccc.lxv. et vnius quartam. ptole. ccc.lxv. et quartam vnius minus .ccc. parte. Albategni annum ſpacio contineri .ccc.lxv. horarum quinque: et minutorum .xlvi. ac vnius duas quintas. thebith corax .ccc.lxv. hore .vi. minutorum .ix. ſecundorumque .xij. verum fere omnes recentiores caput anni ab ingreſſu ſolis in caput arietis colligendum eſſe percipiunt: cuius cauſam ptolemeus primo apotele. ait quod ab ingreſſu ſolis in arietem humecta increſcit etas: perinde: vt in animalibus primus annorum vite eſt tempus: quo eorum craſis exiſtit humidior: annum igitur tot diebus et horis: et minutis contineri dicimus: quot ſol in arietis caput redit. Verum tamen de totius anni euentu per thema huius introitus predicere poſſit mathematicus. ptole. poſtea pertractabit. Hec de anni capite: ſpacioque annuo. ℂ Enun^{tum}. II.

De principio anni conſtitue de anni quantitate · *Unde anni principium*

In circulo nemo poterit principium ſimpliciter excogitare. In ſignifero vero vtique ea iure conſtituenda: que equinoctijs: ac ſolſticijs deſignantur: que .vz. quattuor ſunt: duo .ſ. equinoctialia: duoque ſolſtitialia.

ℂ Hec ſunt ptole. verba .2° apoteleſmaton: quibus vult ipſe ſophiſticam quandam dubitationem refellere. Sophiſte.n. negantes anni caput arguebant: circulus non habet naturale principium. ſignifer eſt circulus: igitur non habet naturale principium: quo fit: vt nullum anni caput ſit ſtatuendum: cui ptole. logicus ac philoſophus preſtantiſſimus reſpondet: zodiacum vt circulum carere naturali principio: vt tamen quattuor deſignatur punctis: quos cum ſol ingreditur: euariationes accidere prohibetur: habet quaſi initium. Sunt autem hec quattuor duo equinoctia: caput .vz. arietis et libre: duoque ſolſtitia caput cancri et capricorni: que e re conueniens eſt caput anni aſſumetur ab altero horum quattuor. conuenientius ab ariete: ratione quam dixit. Enun^{tum}. III.

In quo principium accipiendum

Verum locum hic heſitationis eſt: an .vz. horum quattuor aliquid ſit preponendum. Nam vti ipſam quidem ſimpliciter circularem naturam ſpectes: eorum nullum deſignatim initij prerogatiuam obtinebit. Vtuntur autem qui de his prodidere aliquid petentes diuerſimode vnoquoque illorum quattuor quaſi initio. Moti quibuſdam ratione eorum proprijs: naliquam conſenſu: habet.n. prius illarum vnaqueque peculiare aliquid ac excellens: vnde ſibi principij et noui anni iuriſdictionem videatur vindicare: vt vernum equinoctium quod tunc primum dies nocte incipit longior fieri: et quod tempus id anni humore abundet: que qualitas et natura (vt diximus) in omni rerum generandarum plurima eſt. Eſtiui ſolſtitij peculiaritas hec eſt: quod tunc dies maximi ſunt: tum vero apud egyptios et enundat nilus et canicula exoritur. Autumnalis equinoctij prerogatiua hec: quod tunc fructus omnes colliguntur et terre ſemina iaciuntur. Brumalis autem ſolſtitij hec quod poſt decrementum incipit dies tunc primum increſcere. Quod autem mihi conuenientius et nature conſonum magis videtur: hoc eſt: vt in obſeruatione rerum anni: quattuor illis vtamur principijs: obſeruantes .vz. que ante illa proxime fiunt interlunia vel plenilunia: preſertim obliqua: ita vt ex principio quod ſumit ab ariete: ver quale futurum ſit preuideamus. Ab eo vero quod a cancro eſtatem a libra autumnum. hyemem a capricorno.

ℂ Hec ſunt que tranſtulimus e greco codice ad verbum e ptole. 2° apotele. Nemo quippe ambigere debet caput anni ab introitu ſolis in caput arietis eſſe colligendum: vt ptole. in magna compoſitione declarat. Sed vtrum ab ipſius ſolis in caput arietis introitu ſit vniuerſi anni qualitas deprehendenda eſt Pto. dubitatio

De anni partibus et dubitationes.

Albu.itaqȝ vbiqȝ toti⁹ anni initiū ab igreſſu ſolis in ca-
put arietis ꝯſtituit:iubetqȝ vniuerſi anni q̄litates ac ſta
tū eē examinādū.Ad tēpus.n.illud ꝑtiliter deꝑhenſuꝫ:
cuſpiſpites.xii.ꝯſtituit:planetaſqȝ i locis ꝓpiis ꝑinde vt
fit i geneſi:Tū ꝑ hō thema de vniuerſi anni ſtatu ꝑcipit
eē loq̄ndū.nō tñ ſp:ſȝ q̄tiēs i themate ſolidū ac fixuȝ ho-
roſcopauerit:vbi āt cōe bicorporeūqȝ duo ꝯſtitueꝛ iubet
themata:alteꝝ q̄deȝ ad caput arietis:alteꝝ ad caput li-
bre.Qꝫ ſi ſignū mobile horoſcopet:q̄tuor themata iuxta
q̄tuor anni tp̄a:aliud q̄deȝ ad caput arietis:aliud ad ca-
put cācri:ad caput libre aliud:ꝛ ad caput capꝛcorni vlti-
mū.Cōſtituto themate ꝑcipit eē colligēdū dn̄ȝ anni:re-
gis climatis:ad cui⁹ mediū ꝯſtitutū eſt:gubernatoreȝ:ac
ceterorū cuctoꝝ deſignatū tribunū:vt ꝓ militib⁹ mar-
teȝ:ꝓ ſcribis mercuriū:ꝛ ꝓ ceteris ceteros. q̄b⁹ adamu-
ſſȝ ꝓpēſis ꝓ rōnibus:ſtatib⁹:affectiōib⁹:ac poſituris ſin
guloꝝ iter ſe ꝛ ad ſolē:ꝛ ad thema:q̄litas vniuerſi anni
Rōnes habebit̄.Poſitionē hāc enituntꝛ ꝓprobare ꝑmo ſupponē
tes mūduȝ icepiſſe aſcēte cācro:ſoleqȝ igrediente caput
arietis:q̄ ē re annua mūdi ſiue reuolutio ſiue ꝯuerſio ip
ſa ē q̄tiēs in caput eiuſdē arietis redibit.2°.ꝑma etas:ꝑ-
maqȝ annoꝝ vite ꝑs:ac vite initiū ab humecta craſi ꝑhi
betur:q̄qȝ puericia nūcupatꝛ:Sole vō ꝑ caput ipȝ arie-
tis diſcurrēte humecta icreſcit etas:atqȝ res cūcte pueri
ciā reſumūt:vt ipe q̄ȝ Pto.ꝑ° apotele.capite.x°.dic̄.His
duob⁹ argumētis Albu.reuoluit annū ad caput arietis:
ꝛ a themate eiuſdē reuolutiōis vniuerſi āni ſinglorūqȝ
Pto. pō tpoꝝ q̄litatē obſeruat:fuatis(vt dixim⁹)fuādis. Nō ē
dubiū apud Pto.ſupputationē anni eē obſeruādā ab al
tero vl' eq̄noctioꝝ:vl' ſolſticioꝝ:ꝛ placet ſibi eſſe accipiē
dā ab igreſſu ſolis in caput arietis:eſſeqȝ anni ſpaciū:tot
dieꝝ horaꝝ ac minutiaꝝ:quot redet ad idē caput.Sȝ no
ſtra idagatio ē: vtrū aliq̄d hoꝝ q̄tuor ꝑncipioꝝ mereatꝛ
auctoritatē capitis ꝛ ꝑncipij:vt ſit ad cetera ꝑncipiū ac
caput:ſitqȝ tale:vt ꝑ ipȝ de vniuerſi anni ꝑtib⁹ hit⁹ poſ-
Albu. pō ſit hēri:ꝛ q̄litas. Hoc igitꝛ expoſito: Albuma.vr̄ duplici
ter aberrare:ꝑmo ꝙ vniuerſi anni q̄litas poſſit iterduȝ
ꝑpēdi ab hō igreſſu ſolis:vtpote horoſcopāte ſigno fixo.
2° eſto ꝙ vniuerſi anni vnū ſit caput ad ſingla ei⁹ tp̄a: Il
lud nō dȝ ab itroitu ſolis i caput arietis colligi:ſȝ ab iter
lunio vl' plenilunio huic igreſſui ꝓxio. Pro ꝑte albuma.
Pto alb. H ē:ꝙ vnū caput ſit ꝯſtituēdū ꝓ q̄litate vniuerſi āni ſin
gulorumqȝ tpoꝝ. vr̄ Pto. i lib.c.enu^{ciat}:enun^{to}.lviij.d.
ꝯiunctōis locū.q̄ i loco ab anni aſcēte eſt:iſpice ſignū cū
ꝑfectio illuc ꝑuenerit. Tūc euēt⁹ erit. Cōiūctio q̄ grecē
ſynod⁹.vbiqȝ ſimplr ꝓ illa ſolis luneqȝ itelligitꝛ:niſi ad-
dat q̄rū:ꝛ ita ꝑ ꝯiunctionē itelligit iterluniuȝ:ꝛ tunc ꝑȝ
Pto.toti anno dare caput vnū a ꝯiunctiōe.vȝ.ꝓxima in
greſſui cuȝ dicat ab anni aſcēte. Rurſuȝ Pto.ꝑ° apote-
leſmatō.capite vt dixim⁹.x°.idē innuere vr̄:cui⁹ vba: q̄
ſupra retulim⁹:nūc iure omittātꝛ.q̄b⁹ ē vbis ꝯſtat Ptol.
vniuerſo anno ſingulisqȝ illius tpoꝛib⁹ ꝯſtituere vnū ca
put:e cui⁹ ꝯſtitutiōe vniuerſi anni ſtat⁹:ſingulorūqȝ tpo
rū q̄litas ꝑpendatꝛ: Illud tñ nō eē ab igreſſu ſolis i arie-
tē:ſȝ ab iterlunio vl' plenilunio illi ꝓximo:q̄d Albu.non
itellexit.eēt.n.miꝝ cur poti⁹ e ꝑ° arietis pūcto:q̄ȝ ab vlti
mo piſciuȝ:vbi.n.eēt tāta dr̄ia:vbi tāta vtus: vbiqȝ tāta
pollētia:q̄d ēt hȝ rōneȝ:nā caput ꝛ ꝑncipiū optinet iuriſ-
dictionē pollētie:ac viriū ꝑmariaꝝ:q̄nq̄dē ꝑncipiū ē po
tētia totiuȝ:q̄d poſt ſeq̄tꝛ.ꝯſtat āt pleniluniū.vl' iterluniū
ꝓximuȝ igreſſui eē pollēti⁹:ac viriū amplioꝝ:vt ab exa
gitationib⁹:q̄s facit oēs obſeruāt:itēqȝ illi puncto q̄d ca
put arietis dicūt:vis nō datꝛ: niſi ꝑꝑ ſolē: ꝑ ipȝ decurren
tē:igitꝛ ſol hȝ vires:ſol aūt ꝛ luna maiores hn̄t:q̄ȝ quilȝ ſe
orſuȝ:q̄ ſit vt ab illoꝝ ꝯfigurationib⁹ caput ſit obſuādū
Rurſuȝ iterlunia:ac plenilunia ſiue eclypꝛica:ſiue n̄ ſūt

ꝑncipia maxia oīuȝ:eo ꝙ ſol ꝛ luna ſunt vt ꝑncipes cete
ri vt tribuni:gn̄alis ac pollēcioꝛ eē trahit ſecū particula
rē:ac ipotenteꝫ:quum decurſus plancte ꝑ ſignū:ſit mlto
ifirmioꝛ decurſu plancte cū planeta:igitꝛ ocurſus ſolis ꝑ
arietē eſt ifirmioꝛ iterlunio:vl' plenilunio ꝓximo.Ex hīs
patēt duo:ꝑ^{m} ꝙ nō ab itroitu caput anni :ſit colligēduȝ.
q̄ꝫ q̄d ſit de ſupputatiōe.2°.ꝙ ſi vniuerſo āno vnū caput
ſit ꝯſtituēduȝ:Illud ab iterlunio vl' plenilunio ꝓximo ē
accipiēduȝ.Sȝ vlteri⁹ q̄d Ptole.ſentiat:apiam⁹: vr̄ ipe
arguere ꝙ ſic q̄tuor ſūt anni tēpora diuerſa:q̄ꝝ ſupputa Pō ptole.
tiōes aſſumuntꝛ ab itroitu ſolis in q̄tuor illa ꝑncipia. ita
ſunt vniuerſi anni q̄tuor capita ꝯſtituēda:illa tñ accipi-
enda e plenilunio vel iterlunio ꝓximo itroitui ſolis per
q̄dlȝ illorū quatuor:ꝛ arguit ſic.quodlȝ illoꝝ q̄tuor opti
net iuriſditionē:qua mereꝛ eē caput ꝛ ꝑn^{m}:vt diſcurren
do ꝑ ſingula ꝑȝ:igitꝛ erunt ſingula illa ꝑn^{a} ꝛ capita:ſingu
lū.vȝ.ſui tēporis. Porphyrius idē hac rōe affirmat:i an Porphi.
no ſunt q̄tuor mutationes ſpē diuiſe:vt vernū tēpus hu-
mectū: eſtas calida:autūnus ſiccus:hiems frigidus : ſūt
eni craſe he ſpē ꝛ rōne differētes.Cnilȝ effectiōi deſigna
te cōpetit ꝓpriū ꝛ deſignatū ꝑn^{m}:nā ab vno ꝛ ſimplici n̄
ꝓueniūt plura:niſi medijs ꝛ rōnibus diuerſis: vt Ariſt. Quatuor anni principia.
eſt auctor:q̄re:q̄ꝛ q̄tuor ſunt differētes effectiones:q̄tu-
or erūt differētia ꝑn^{a}:iccirco ſapide . ptole. ait q̄tuor an-
ni ꝑn^{a} facere eē ꝯſonū nāe ꝛ rōni. verū(vt diximus)ali
ud ē ſupputatiōis ꝑn^{m}:aliud q̄litatū ꝛ habituū in tēpore
ꝯtingētium.Supputatio.n. anni tēporis. vni ab itroitu
ſolis in caput arietis ſumi dȝ.Eſtiui tēporis in caput can
cri.autūnalis in caput libre.brumalis in caput capꝛicor
ni.Sed ꝑn^{a} qualitatū his in tēporibus ꝯtingētia ſunt ꝓ
xima:ſiue interlunia:ſiue plenilunia Nā menſura anni
ac eius ſpaciū a reditu ſolis in punctū arietis obſeruan- De anni capite differentes poſitiones
dū eſt:ſed qualitas anni ab interlunijs ſiue plenilunijs:
vñ ꝯfundētes initiū ſupputationis cū principio q̄litatū
ac effectionū varia de anni capite ꝓdiderūt.Egyptij.n. Egyptij
anni caput faciūt ab eſtiuo ſolſtitio:ab eoqȝ ꝛ ſupputati
oneꝫ:ꝛ q̄litatē colligētes. Romani ꝫ a brumali ſolſtitio: Romani.
q̄d ꝛ nos fere ſuamus a ienuario mēſe annū ſupputāteꝫ
ꝛ q̄litates ꝑdicētes:vñ ꝛ q̄dā ꝑ introitus dierū ac illorū
ferias.(Ut leopoldus)de vniuerſi anni q̄litatibus ꝑdi Leopoldus.
cit. Hebrei ſupputāt ab autūnali:ab eoqȝ q̄litates ēt ꝑ- Hebrei
pēdūt.Albu.ꝛ ceteri arabes ſupputāt:q̄litateſqȝ deꝑhē- Albu.
dūt ab eq̄noctio vno. Ptole.oīum aſtrologoꝛuȝ ꝑnceps Ptole. poſitio.
nō minus ph̄us q̄ȝ mathematicus annū ſupputat ab eq̄-
noctio vno:ceteraqȝ anni tp̄a a q̄tuor illis q̄ diximus ꝑn
cipia:verū anno vniuerſo nō dat q̄litatū habituūqȝ vnū
generale caput:ſed quatuor ꝛ non ab introitu ſolis in
quatuor illa ꝑncipia:ſed a proximis : ſiue plenilunijs: ſi
ue iterlunijs . ita vt e principio quod ſumitur ab ariete
ver quale futuꝝ ſit ꝓuideamus:tuȝ circa q̄litates aeris.
tum circa effectiones:meſſiū:fructuū pullulationē:floꝝ
germinationē ac ceteroꝝ:que tūc tēpoꝝ ꝯtingūt.Ab eo
vō q̄d a cācro eſtatē:ꝛ q̄ꝫtū ad aerias ipas q̄litates ꝛ meſ
ſiū collectionē:fructuūqȝ collocationē:ꝛ cetera:tūc tem
pore ꝯtingentia.a libra autūnū:ꝛ quo ad aerias ipſas q̄li
tates:ac eoꝝ q̄ tūc ꝯtingūt ſtatū:vt q̄ꝫtū ad ſemina ſpar-
gēda vidēmiaſqȝ:ꝛ id genus.hyemē a capꝛcorno:tū.vȝ.q̄
ad aeris ſtatū:tū q̄ ad ea q̄ ex ortu ꝓficiſcuntur : ꝛ id ge-
nus . Hec Ptolemeus tradit hic : ꝛ qui vellet partem
hanc tenere facile poſſet verbuȝ.lviij.gloſare.Ex illo.n.
verbo nō habetur vnū eſſe caput vniuerſo anno ꝛ ſingu
lis eiuſdē tēporib⁹.dicit.n.in aſcēte anni:mō aſcēſio anni
nō eſt vnū ꝛ ſingulare:ſed tot ſunt quot themata. Ptole-
meus.n.annuū vocat omne q̄d eſt vltra mēſeꝫ:vt trime Interpretatio enunciati lviij.
ſtris thematis aſcēſ:anni aſcēſ vocatur apud euȝ. Nec
ꝓfectio ſit dādo cuilȝ ſigno mēſeꝫ:vt r:cētiores credūt:

ſed ſm partes rationalē: quā poſtea nos tradem⁹. Que dicit primo apoteleſmaton libro iā patēt. Loqtur. n. i pſona aliorū: vt in greco codice pȝ. Ptolemeus igitur i h ſcdo apoteleſmaton libro apte facit quattuor anni capita: nec huius rei ɔ̄riū inuenimus. Ceterū ad rōnes albumaſaris redeamus: qbus rē ſuam defendit: ⁊ ɔtorquebimus eas. Maternus itaqȝ ſiue marbeoſeos tertio auctoritate hermetis ɔ̄ p̄mā obycit q nemo in ipſi⁹ mundi ſiue geneſi ſiue ꝑcreatione interfuit: nec illuc vſqȝ humana mens pōt ſe extendere. Accedit ad hec q mundi: ſiue geneſis: ſiue creatio nullo deſignato in tēpore fuit: quando qdē (auctore Platone) tēpus ipſuȝ ⁊ mundus ſimul geniti ſint. Rurſus mundi ſiue geneſim ſiue procreationē peripatetici: quoꝝ eſt ptole. abnegant: cōtēnētes euȝ eternū fuiſſe perpetuūqȝ fore: qua e re argui pt: vbi mūdi geneſis icerta: ac dubitata eſt. eiuſdē mundi annua cōuerſio anceps erit: qñ qdē cōuerſio ſupponat partilem i geneſi ſolis locū. Pro ſcda eiuſdē viri rōne dicamus pueritiam iuuētutē: virilitatē ac ſenectutem differre craſi: ⁊ effectionib⁹: qñ quidem pueritia humecta ſit: ac mollium morū. iuuētus calida: ⁊ celerium operū. virilitas ſicca: ac grauis: ſenectus frigida atqȝ ſolida. Siſi rōne anni tēpora differūt. Nā vnuȝ humectum: ⁊ quo fructus germinātur gēmeqȝ pullulāt. flores exoriūtur: eſtiuū calidū: ⁊ quo fructus colligūtur: meſſeſqȝ reponūtur. Autūnale ſiccum: quo ⁊ ſemina iaciūtur: ⁊ vindemie fiunt: foliaqȝ decidūt. hyemale frigidū: quo ⁊ res horti exurgūt: qualitates he effectioneſqȝ ipſaꝝ differūt: qua e re principia diuerſa eſſe ɔuenit: ⁊ ita totius anni ſingulorūqȝ tēporū non vnū principiū: humecta igitur craſis: ⁊ ſi prima ſit: vires nō hȝ efficiēdi: atqȝ alterandi ceteras etates: ⁊ ita vnū tēpus nec cetera anni tēpora. Aiaduertēdū quoqȝ vires mediaꝝ ſynodoꝝ ſiue oppoſitionū ɔtineri i viribus maximarū: vt ꝑticulare in gnāli: ac ꝑinde: vt mediocre in pollētiſſimo: qua e re: vbi adſunt tēpora ſignificationū eclypſiū trimēſtrue ſolis luneqȝ ɔiūctiōes ſiue oppōnes infirme ac ibecille ſunt: qñ qdē ſynodi vel oppoſitiones maxime: q̄les ſūt luminares defectus: vires mediocriū rapiāt: atqȝ ad ſe colligāt. Sole āt he erūt obſeruādeꝗ̄ i figura octilatera ɔuenerit: de q̄ ſupi⁹ dixim⁹: virib⁹. n. regū iminētib⁹ vires tribunoꝝ: ac cēturionuȝ cedūt. Et qꝛ trimēſtrue he nō ſunt ocioſe: attendēde ſūt aliq̄ ex ꝑte: nec pretereūde oīno: ⁊ maxime quo ad aeris ſtatū. Uires ēt minimaꝝ quales ſunt ɔiūctiones ſiue oppoſitiōes mēſtrue ſiſi rōne in viribus mediocriū ac maximarū claudūtur: ſuntqȝ he ipſe obſeruāde que p̄cipue in figura octilatera ꝑꝑ angulorū vires cōuenerint cum maximis ſiue ſynodis ſiue appoſitionibus. Nā vt mēſis i trimeſtruo ɔtineẗ tēpore. ⁊ trimeſtruū in anno: ita minime in mediocrib⁹: mediocres i maximis. Qua e re ſapide Ptole. iubet obſeruare trimeſtruaſ: ſiue ɔiūctiōes ſiue oppōnes. quotiēs ipſe deligoſe fuerit: obtinēt nāqȝ tūc iuriſditiōes duas: alterā qua merētur eē caput anni mēſtrui tēporis. arg⁹ q ſūt ꝑxime igreſſui ſolis in aliqḋ q̄tuor p̄ncipioꝝ: Alterā vo q̄ maxie effecte ſūt hñteſqȝ vi reuoltra mēſtruū tempus: ⁊ fortaſſe ad āños plurimos. Aiaduertēdū eclypſes eē frequētiores ceteris planetaꝝ coniunctionibus. intra. cc. n. annos hyparchi ſagacitate cōpertū ē: ⁊ lune d̄fectū aliqñ q̄rto mēſe a priore fieri: ſolis vo ſeptimo: defectus aūt. ccxxiij. mēſib⁹ redire i ſuos orbis certū eſt. Hec plini⁹ refert. ſcdo hyſtorie nālis: addēs oībus annis fieri vtriuſqȝ ſideris d̄fect⁹ ſtatutis diebus horiſqȝ ſub terra: hec an va ſint: relinqmus ſupputātibus: nobis. n. ſat eſt ſcire eiuſmodi eē frequētes e qbus anni tēpora ſepe vires aſſumūt. ſexto vo magne cōpōnis de reuolutionib⁹ eclypſiū Ptole. ſatis dixit. Hec de anni principio.

Ad rationes albu.

Rec modus alb. p contrarione velet. vt ſibi declarauimus.

Ordo ſignificationum.

Menſtrue eclypſes.

Enun^tm. IIII.

Qualitates anni tēporū e loco ſolis pro ficiſcuntur: queadmoduȝ qualitates menſium e luna.

¶ Egypty cū ptole. anni q̄tuor faciūt p̄n⁹ q̄tuor iuxta illa themata: verū i themate vni tpiſ ſtatū ſolis: q i ariete hȝ altitudinē: iubēt eē aiaduertēdū. i themate eſtiui: ſtatū iouis: qñ qdē in cācro altitudinē detinet. In themate autūnalis ſtatū ſaturni: qppe q ſaturnus in libra hȝ altitudinē. In themate ōniqȝ brumali ſtatū martis: ſiqdē i capcorno exaltat̄. Cōtra hos ē ptole. iubēs ꝓ reb⁹ āni ſemꝑ ſtatū ſolis eſſe aiaduertēdū: in reb⁹ mēſiū lunā: qñ qdē ſol ipſe ſuꝑpſius ꝑgratione p. xij. ſigna āni tēpora efficiat. luna vo ſui ꝑgratione p. xij. illa ſigna mēſiū tempora h ē ebdomadas: ac ſemiebdomadas agat. Ambigūt recētiores mathematici vbi trimeſtre tēpus ab oppōne ſumat caput: qs duoꝝ locoꝝ ſit aiaduertēd⁹: an ſolis: an ne lune: an vterqȝ. Siſi rōne qñ mēſtruuȝ tēpus ab oppōne hȝ p̄ncipuū ſit ne locus lune ſemꝑ obſeruādus: an ſolis: an vterqȝ. Re. n. hac ignorata: mathematicus ignorabit: qua nā rōne oecodeſpotes ſit colligēd⁹: qs ēt cardo ſiue ſeq̄n̄s: ſiue p̄cedēs aiaduertēdus: an q locū ſolis p̄cedit vel ſeqtur: an q locū lune. Rurſū ꝓ ebdomadarijs quadrāgulis ambigūt: an locus ſolis: an lune: an vterqȝ ꝓ reb⁹ ebdomadarijs ſit obſeruādus. Silr ⁊ ꝓ rebus ſemiebdomadarijs: an locus lune: an ſolis tenēdus. Res. n. hec nō facilis eſt: nec plana: nō q i ea ambigat Ptolemeus: ſed ꝑꝑ obſeruatores diuerſos. Quotiens caput trimeſtris tēporis fuerit ɔiūctio: locus obſeruādus ꝑſpicuus eſt. Eſt. n. ſignuȝ ipm ſigniqȝ ipſius ſiue pars ſiue gradus: in quo luminaria ɔiūgūtur: ⁊ i hoc oēs ɔſentiūt. Siſi rōne vbi caput menſis ſit ⁊ ɔiūctio: locus ɔiūctionarius hoc ē ſignū: ⁊ ſigni ipſi⁹ ps eſt aiaduertenda. Ubi aūt trimeſtre tēpus mēſtruumue ab oppōne caput acceperit: Joannes eſchidus ſūme anglicane auctor iubet obſeruare lumiaris locū: ei⁹ qḋ. ſ. terrā qñ qdē regio. ſ. terrā ɔſiſtēs pollētior ſit dextra: ⁊ nos reſpiciens. vbi āt lumiaria ꝑiſr i ortu occaſuue ɔſtituuntur: p̄cipit aiaduerti locū lumiaris pollētioris: h ē qḋ iuriſditiōib⁹ eminet: ſiſi rōne i q̄drāgulis ceteriſqȝ ſemiq̄drāgulis ac ɔfiguratiōib⁹ ſolis luneue ac ceteroꝝ planetarū. Poſteriores iubēt iſto i caſu obſeruari lumiare i ortu ɔſtitutū: qñ qdē ortus ſit pollētior occaſu. Fauet huic viro ptole. q. 3⁰. apoteleſmaton capite. 2. de portiōe horoſcopāte docet colligere aſcēns ex rōne iterluny vel pleniluny proximi p̄cedētis geneſiȝ. inqt. n. Opȝ igiẗ accipe ɔiugationē q̄ ꝑxie ꝑtū p̄ceſſit: ſiue ɔiūctio ea fuerit ſiue oppō: ⁊ cōſideratadiligēter portiōe: ſi ɔiūctio fuerit āborū luminarū: ſin pleniluniū ei⁹ qḋ ſupra terrā lāꝑerit luebimur: ⁊ reliq̄. Sicut igiẗ in geneſi. vbi plenilunaris fuerit luminare pollēti⁹ obſeruat. ita ⁊ i ceteris effectiōib⁹ ē agēdū: qñ qdē nō alr luminaria ſūt cāe geneſis ⁊ ceteroꝝ. Grecus qdā ptole. interꝑes cui⁹ nomen nō hēm⁹ ꝓ reb⁹ āni: āniqȝ tēporum ſemꝑ locū ſolis iubet obſeruari: ſiue tpˢ āni ſit iterlunare: ſiue plenilunare: ſiue. ſ. terraȝ: ſiue ſub terra: ſiue i ortu: ſiue i occaſu ɔſtitutuȝ ſit. Nā a ſole ipſo ſoliſqȝ ipi⁹ loco res āni ꝓficiſcunẗ: ac res cronice: ⁊ oblōge. Et huic ptole. palā ɔſētit: vñ dicit. ſic a ſole ann⁹: reſqȝ anni. ita a luna mēſis: reſqȝ mēſis. Siſi rōne vbi mēſtruuȝ tēpus h ē mēſis ſit pleniiunaris: vel iterlunaris ſemꝑ luna luneqȝ loc⁹ aiaduertēdū: ſiue ſub terra: ſiue. ſ. ſit collocat⁹. Nā a luna mēſis ē: ac res mēſiſ. Pro reb⁹ vo ebdomadarijs ſemiebdomadarijs ⁊ diarijs: ſilr loc⁹ lune: ſiue

Uni ſignificationum qualitates.

Egypti poſitio

Ptole. obſeruatio.

In oppoſitione trimeſtre qd loc⁹. ⁊ in meſtrua ſimilr.

In q̄drāgulo qd ē

Cōiūctionis locus obſeruandus.

Pō Jo. eſchidi.

Recētiores quid p̄ro his ptole.

Greci pō

Ptole. p̄ro hoc

Pro rebus particularibus

qꝫ ipſa animaduertendi. luna.n. vt dicemus: faciēdo mē-
ſem: duodeciqꝫ ſigna peragrādo: figurā facit laterū.xvi.
cuꝛ quodlꝫ eſt.xxij.graduūꝫ dimidiatiqꝫ. Nam.xxij.⁊ di-
midiatus gradus ſexdecies ducti.ccclx.partes faciūt: q̄
numero totus ſignifer cōſtituitur: vt vero.xvi.latera ſūt
figura in ipſa. ita ⁊ anguli.xvi. pro qualitatibus igiť oc-
currētibus in mēſe ſemper ſtatum lune: dū angulos hos
ingrediť cōſiderare debemus. Qua e re pꝫ qs cardo ſit
aiaduertendus. In menſe.n. ſiue interlunari ſiue pleni-
lunari occiduus angulus a luna eſt obſeruādus qm̄ qui-
dē luna ſit nocturna ſiniſtra ac occidentalitate veſperti
nationeqꝫ gaudēs. In anni tēpoꝛe trimeſtre cardo pre-
cedēs oꝛiētalis a ſole eſt obſeruandus ſiue ſupꝛa terraꝫ
ſiue ſub terra ſit conſtitutus: ſiue interlunare: ſiue pleni
lunare ſit tēpus: qm̄ quidē ſol oꝛiētalis: dexter: diurnus:
matutinationeqꝫ gaudēs ſit. Aiaduertēdū ē alr̄ eē i ecly

Eclypſes ꝯiunctiōes

pſib⁹ alr̄ i luminarib⁹ ꝯiugatiōib⁹. ipſis.n. deligis. vbi lu
cis ſurreptio cōſiderať illiſqꝫ poꝛtēdēs: qbus h̄ lucis ſur
reptio appuerit cardineb̄ tris ſupꝛa terrā tm̄ p̄cepit pto-
lemeus eſſe animaduertendos. In coniugationibus ve
ro vbi nō lucis habitus: ac ſubreptio obſeruatur: ſꝫ vis
ac ratio coniugationis: que ſub terra: ⁊ ſupꝛa eadeꝫ eſt: ⁊
equalis indifferenter omnes cardines poſſunt ꝯſidera-
ri. Ceterū ad ptolemei auctoꝛitatē tranſigamus. Ptole.
in tertio apoteleſmaton de ſpacio vite: pro re vite docet
eſſe obſeruandū hemiſperion ſuperius: nā vita conſiſtit
calore: caloꝛ aūt lumine ⁊ motu e luminarib⁹ fertur ad
nos. iccirco pro rebus vite lux ipſumqꝫ luminare erunt
obſeruande: que ſupꝛa terra ſunt. Simili ratiōe: ⁊ pro ge
neſi trutinanda: quando quideꝫ geneſis ſit vite initium:
que e caloꝛe ſolis vel humoꝛe lune perficitur. Eſt etiam
⁊ alia cauſa: qꝫ geneſis eſſe poteſt indifferenter ab vtro-
qꝫ luminari. a ſole quidē p caloꝛē: a luna vero per humo
rē. Sed res anni non poſſunt eſſe ab vtroqꝫ indifferen-
ter: nec res menſium: ſed ille anni a ſole tm̄. ille menſiū
nō niſi a luna pꝛoficiſcantur. Hec ſunt que ex greco ſine
nomine accepimus. multa quoqꝫ nos adijcientes: nimi-

Cōtra fabulatores

rum ſi annue predictiones quas noſtri aſtronomi emit-
tunt fabuloſe perhibentur: cuꝫ omnes recentioꝛes ſper
nant ptolemeuꝫ. vir enim tātus non niſi a ph̄o conſuma
tiſſimo mathematicoqꝫ obſeruātiſſimo cōmendabitur:

Laus ptole.

vt a poꝛphirio: ephestiōe: auctoꝛe greco ſine noīe: mater
no: manilio: ⁊ ceteris ſummis aſtronomie viris. Hic enī
nō minus ph̄s q̄ꝫ mathematicus fuit: hic ſolus (teſte ma
terno) nālem ph̄iam cū aſtronomia copulauit: nec hunc
(vt diximus) minoꝛē facimus Ariſto. illum ph̄oꝛū: hūc
mathematicoꝛum facile monarcam. Si deus mihi inſi
gnia vite preſtabit: ſicut nunc generales rationes epyto
matico moꝛe ſcribo: alias generales ⁊ particulares ꝯra-
tiones motuū: quas in magna cōpoſitione edidit: etiam
latinas faciemus ac pro viribus cōmentabimur.

Enun^tum^. V

OPerepꝛecium eſt vniuerſiꝫ ⁊ p par
tes ſignoꝛuꝫ craſes: ⁊ etiam eoꝛun-
dem peculiaritates conſiderare: his
qui tempoꝛum qualitates depꝛehē-
dere exoptant.

Craſes ſignoꝛum

Signoꝛū craſes ſunt: quib⁹ ſigna ipſa humecta: ſicca:
calida: ac frigida ſunt. His enim criſibus: alia ventoſa:
alia pluuioſa: alia ſerena: alia alijs affectionibus haben-

Peculiaritas ſigni

tur. Peculiaritas ſigni triplex eſt: vt diximus ſigni ipſi⁹
ſiue poſitura ſiue ſitus ea eſt: qua ſignū ad ſeptētrioneꝫ
aſſurgit vel declinat in meridiem. Eſt ⁊ ſigni effigies: vt
aliud ſit humanuꝫ: aliud brutale: aliud aliter. eſt quoqꝫ
ēt peculiaritas: que grece idiotropia nuncupatur. latine
tum vis inſita: tum naturalitas: tum ſpecifica virtus: ea
hec eſt qua ſignum fixum bicoꝛpoꝛeuꝫ: ac cōe ſolſticiale
equinoctialeue diciť. De.n. peculiaritates craſeſqꝫ ipſe
naturaliter inſunt ſignis: inſunt ēt eis accidentia quedā
que mathematicus pretermittere nō debet. vꝫ. vt i the-
mate ſit cardinale: vt in culmie: oꝛtu: occaſu: ⁊ imo. Sit-
qꝫ vel ad cardines ſuccedens: vel e cardine deiectum
Hac enim ratione ſignum quaſdam accidentales pecu-
liaritates in themate obtinet: quas mathematicus ob-
ſeruare dꝫ. Quādo.n. culmiat vires ſue ad actiones pro-
tendūtur: quādo oꝛitur: ad vitā: qm̄ occidit ad rem vxo-
riam: qm̄ in imo cōſtituitur pro re hereditaria: ⁊ in cete-
ris aliter. Genus vero ſignificationuꝫ interdū in huma

Genus

no genere recipitur: ⁊ hoc vel quo ad animi bona vel coꝛ
poris vel foꝛtune. Interdū in aerys alterationibus: hec
aūt a poſitura effigie ac idiotropia: ⁊ ab accidente docu-
it Ptolemeus in eclypſibus colligere. Nunc aūt perſtri
gens genus ſignificationū ad aeris ſtatū per ſignoꝛum
craſes genus colligi edocebit. Utrum aūt genus in tem
poꝛibus anni: ac mēſibus poſſit recipi: in alijs vltra ſtatū
aeris in fine pertractabimus. Ptolemeus.n. genus deſi
gnat tantum in aerys qualitatibus pretermittens cete-
ra que in eclypſibus dixit: nos moꝛe ſuo de qualitatib⁹
aeris tm̄ enūciata cōſtituemus. Deinde ad cetera volue
mus oculos. Partes ſignoꝛuꝫ hic itelligi volum⁹: quas
greci decanos vocant nos decurias ſiue facies: quarum
quelibet eſt.x.partium: naꝫ.x.in tris ducta faciunt.xxx.
quo numero ſignum continetur.

Enun^tum^. VI.

INcrementa ac imminutiones inter-
dum contingentes e cōiunctionibus
oppoſitionibuſue que intra tempoꝛa
accidunt accipiende ſunt: necnon ex
configurationibus ceterarum erraticarum in
locis cū pꝛimis rōnē habētibus ꝯtingentibus.

Tempoꝛ diuiſio.

Anni tēpus tribus mēſibus cōtinetur: qꝛ tria in quatu
oꝛ ducta.xij.ſunt. In vno die non eſt ſemper vna eadem
qꝫ celeſtis cōſtitutio: quando quidē celū ⁊ ſtelle ꝯtinuo
moueantur: quanto minus vno in trimeſtre nō erit vna
celi ꝯſtitutio: q̄re ſignificatiōes ipſe: q̄ gradātim ex thema
te ꝯiūctioneqꝫ ipſa trimeſtre habebantur: poſſunt incre
ſcere ac imminuere: confirmariqꝫ. ſiqdē ꝯtinuo celeſtes
conſtitutiones alie ſint atqꝫ alie. Has igitur iminutiōeſ
ſiue excreſcentias hac ratione docet colligere: vt in toto

Obſeruatio.

trimeſtre tempoꝛe obſeruētur coniunctiones ⁊ operati-
ones: que poſt caput cōtingūt: ⁊ in eis ſtatus luminariū
nec nō quinqꝫ erraticarū: vt in eclypſibus ac capite tri-
meſtris tēpoꝛis aiaduertatur: ⁊ inde has cuꝫ illis conſti
tutionibus cōferendo excreſcentie ⁊ iminutiones habe
buntur. De ceteris planetis animaduertendum e loco
ipſo ſigni in quo coniunctio vel oppoſitio trimeſtris cō
ſtituitur pōt figura.xvi. laterūꝫ anguloꝛumqꝫ conſtitui:

Figura ſexdecilatera

vt diximus in libꝛo de creticis: erit.n. latus partiū.xxij.
⁊ dimidiate: nam.xxij.⁊ dimidiata ſexdecies ductis nu
merus excreſcit.ccclx. qui numerus eſt totius zodiaci.
Initium huius.xvi. laterum figure eſt locus in quo cō-
iunctio vel oppoſitio ipſa cōſtituitur. Pꝛimus angulus
eſt in pte e pꝛima.xxij.⁊ dimidia. Secūdus in parte e p̄-
ma.xlv.⁊ in ceteris per ſingulas.xxij partes ⁊ dimidia-
tam: coniunctiones igitur vel configurationes ceterarū
erraticarū inter hec tempoꝛa contingentes angulis. vꝫ.

in his figure .xvi. laterū conſtitute ad locum principij. in quo collocabatur luminaris trimeſtris cōiugatio: vires ſignificationum interdum increſcunt: interdū imminuunt ꝓ ratione ſtellarum ipſarū in configurationibus predominantiū. verbi gratia. ſit interluniū vernum in .xx. parte piſcium. quadrangulum erit in .x. parte geminorum. Dyametrum in .x. parte virginis. Aliud quadrangulū in decima parte ſagittarij: ⁊ in ceteris angulis ſemiplenis: ⁊ ſemiplenis dimidiatis idē: vbi in decima parte geminoꝝ ꝯiūctio ſaturni et martis ꝯtigerit. ſicq͂ in parte ꝯiunctionis mars oecodeſpotes. vires primas: que ex interlunio in decima parte piſciū habebātur: Mars ſi conuenerit adaugebit. ſi diſcōuenerit: imminuet. ſimili ratiōe ⁊ in ceteris angulis. ⁊ de ceteris ceterorum planetarum configurationibus dicendum. Or ſi contigerit coniunctiones has dum in his angulis cadunt. planetas ipſos hoſtiliter configurari luminarib⁹. vires ad maleficentias erunt pollentiores: vbi amicabiliter. ad beneficentiam erunt propenſiores. Hac igitur ratione et via excreſcentie ⁊ imminutiones que interiꝫ ſunt caſure. colligēde ſunt: paſſimq̄ꝫ obſeruāde: ⁊ de incrementis ſatis. ¶ Enun^tm^ VII.

Res particulares menſium ex cōiunctionibus ac oppoſitionibus ſingulo in ſigno caſuris: nec non ex ſtatu erraticarum dominantium ⁊ inter ſe ⁊ cum luminaribus: ⁊ ex admixtione ſunt colligende.

Exēplū (margin, beside the fifth line of the column above)

De reb⁹ menſis (margin)

¶ Ut diximus ſol preeſt anno. luna menſibus. ſol quidē rebus cronicis. luna vero rebus celeribus. Qua e re obſeruato loco in quo cōiunctio vel oppoſitio meſtrua cadit: nec non ⁊ cardinibus quattuor. oecodeſpotes colligatur. ea videlicet ratione ⁊ via: quam diximus in eclypſibus: deinde an vnus vel plures ſint: conſideret̃ ⁊ per ydiotropiā ſigni genus colligatur ſignificationum. naꝫ vbi in ſigno erunt pluuiatili oecodeſpotes ipſe: ⁊ coniunctio etiam genus euentuū in pluuia erit: vbi in ventoſo: in ventis. ⁊ in ceteris ideꝫ ſeruetur: deinde accepto genere ex ydiotropia ſigni: qualitas ſignificationum ab ydiotropia oecodeſpotis colligatur: ⁊ pro admixtione: ⁊ exuperatione eſt addendum: vel iminuendum de ſignificationibus: nec non ⁊ imiſcenduꝫ. ꝗs enim penſitationibus hincinde factis. poteſt prudēs mathematicus de rebus menſium accurate predicere. Hec omnia diligentius aperiemus: quādo precepta Ptholomei poſterius formabimus. Hec generatim de rebus anni ⁊ menſiū.

¶ Enun^tm^. VIII.

Pro aerijs qualitatibus perpendendis operepretium eſt craſes ſignoꝝ cognoſcē: nec nō ydiotropias erraticaꝝ qnqꝫ ſupponere: quas diximus.

Craſes ſignorum (margin)

¶ Ptholomeus ſignorum peculiaritates abſoluit. vt poſituras. effigies. ⁊ ydiotropias: e quibus genus ſignificationum docuit eſſe colligendum. Amplius ydiotropias quinq͂ planetarum minutatim expoſuit. Tertio fixarū naturas cuiue quinq͂ ſingula conuenerit. vt que iouia. queq͂ martia ⁊ cetere queq͂ ſint. Rurſus quarto declarauit generatim: que ſigna habeant vires in aerijs qualitatibus. vt equinoctia: ⁊ ſolſtitia: ⁊ cetera id genus. Hec quattuor abſoluit ⁊ diligētiſſime examinauit. Reliquū eſt vt generatim craſes ſignorum declaremus. ſpeciatiꝫ vero ſingulorum decanorum. Nam genus iſtud ꝙ in qualitatibus aeris verſatur: multifariam eſt. Aliud in ventis recipit̃: aliud in pluuijs: aliud in tonitruis: aliud in coruſcationibus: aliud in terremotibus: ⁊ in ceteris id genus. Genus itaq͂ eiuſmodi ſigna subminiſtrant dominicuꝫ: hoc eſt in quo oecodeſpotes collocatur: ⁊ luminarium in quo coniunctio: ſiue oppoſitio cōſtituitur. ab his eniꝫ deprehenditur an aeris qualitas futura in ventis. pluuijs ⁊ id genus recipiat̃. Ab ydiotropia dominātium ſtellarum ſpecies: vt vtruꝫ ventus ſit pernitioſus: vtrum beneficus: vtrum occidentalis ⁊ id genus. Ubi igit̃ a dominico ſigno. luminariue genus ſignificationum erit in ventis ab ydiotropia oecodeſpotis ſpecies venti colligetur. verum obſeruande ſunt admixtiones ceterarum erraticarum ⁊ fixarum ſtellarum cum oecodeſpote: nec non exuperationes. vt diximus in eclypſibus: nec ſunt pretermittende conditiones regionis: nec conditio anni temporis generatim per eclypſes ⁊ cometas. ſpeciatim per anni partem. eſt enim regio quedam ſua conditione ventoſa. aliaue pluuioſa ⁊ id genus. eſtq͂ aliquod tempus propter vires temporum eclypſiuꝫ generatim propenſuꝫ pluuijs. aliud ventis ⁊ id genus. Similiter propter vires crinitarū contingit fieri. Rurſuꝫ anni pars verna humecta eſt. eſtiua calida: ⁊ de ceteris ſuo modo. E tempore enim eclyptico vel crinitico generatim propenſio relinquitur. E regione ⁊ anni parte. ſpeciatim. hac igitur via ⁊ ratione ſagax mathematicus ꝓcedere debet ſuis in predictiōibus. Hec de neceſſarijs. De ſignoꝝ craſibus vniuerſim ⁊ per partes conſequenſ eſt adycere. ¶ Enun^tm^. VIII.

Gen⁹ ſpecies. (margin)

Quot animaduertenda. (margin)

Aries vniuerſim ob equinoctium in ipſo contingens tonitrua ac coruſcationes ingenerat. per partes vero ꝓpter fixas que in eo ſunt ſtellas. Primus eius decanus ventos ac pluuias ꝑcreat. Secundus vero temperat. Tertius ac vltimus vrit: ac pernecat: at ſeptentrionales ſtelle que in eo ponuntur calefaciunt atq͂ pernecant: que autem meridionales contra gelantur: ac infrigidant.

¶ Hec eſt arietis ſiue craſis: ſiue tēperatura. vt ex Ptholomeo collegimus. ipſe enim vnoquoq͂ꝫ ipſo in ſigno addit generalem craſem ob naturam ac poſituram eiuſ in zodiaco. Secūdo eas quas colligit a ſtellis fixis: que in eo ſunt: vel erant in ſupputatione ſui temporis. ſecatq͂ꝫ omnes ſtellas in tres ſiue decurias ſiue decanos: ſiue facies. Tertio adycit craſes ſtellarum ex poſituris meridiei ⁊ ſeptētrionis. Maxima quippe videtur in verbis Ptholomei contradictio. Ipſe nāq͂ arietem generatiꝫ coruſcoſum autumat ⁊ tonitruoſum. Argumentatio ꝙ in eo fit equinoctium vernuꝫ. Et per hoc velle videtur arietem hunc eſſe immobile ſignum. Hoc eſt non erraticum: ⁊ ita opus eſt eiuſmodi ſignū contineri in nono orbe. Deinde deſcribens craſes partium: eas ex ydiotropijs fixarum colligit. ſtelle auteꝫ fixe ſunt in octauo orbe: ⁊ ita in taꝫ paucis verbis equiuocat de ſigno arietis. Primo quidem ariete vtens in nono. Secundo eo vtitur in octauo tātus vir. tantuſq͂ phyloſophus in doctrina contrarius ⁊ ſibi in taꝫ paucis aduerſans. Recentiores poſt thebit duos zodiacos fingunt. alterum quideꝫ in nono. alterum in octauo. Illum quidem ſectionibus: ac manſionibus ſectum. hunc ſtellis ⁊ formis diuiſum. Illum inuariabilem ſemper. Hoc eſt non niſi mobilem

Arietis craſis. (margin)

Idictio maxia. (margin)

Pō recētiorum. (margin)

motu diurno. hunc variabilem atq̃ mobilẽ per illum.
tempore enim Chriſti caput arietis octaui erat fere ſub
capite arietis noni. hunc ſub illo moueri perpetuo ab oc-
cidente in ortum: illum contra: hunc etiam rapiens: ab
ortu in occaſum. Qua e re noſtris tẽporibus caput octa-
ui aliquantiſper e capite noni diſtat. cõtinuoq̃ diſtabit
magis ac magis. donec dyametrentur. hi ſunt qui deci-
mum celũ negant. motũ quoq̃ ipſius thebith. quẽ tre-
pidationis vocant: etiam non affirmant. huic configura-
Zodiacorũ cõfiguratões q̃les. tioni zodiacorum precipue tribuunt. quotiens enim eſt
capitum amborum arietum coniunctio. mire nobis be-
neficentie contingunt. quotiens eſt eorundem quadran-
gulum. res in maluz atq̃ perniciem increſcunt. quotiẽs
autem eſt & eorundem dyametrum. res in peſſimum ca-
dunt. Aſtipulantur huic obſeruationes. & ratio. Ratio
quidem. nam quotiens iunguntur. vires amborũ vni-
te. magis: ac magis increſcunt. contra fit. vbi ſeparãtur.
Obſeruationes ſunt. naz tempore Chriſti coniunctio fe-
re fuit hec zodiacorum coniunctio vbi bona omnia in-
creuerunt. Tunc pax vniuerſim orta fuit: quo tempore
octauius ad iani templuz claudenduz ſe induxit. Tunc
omnes claruere virtutes: triumphauit Roma. Ariſto-
teles. Plato. Pithagoras. Socrates. Hypocrates aliiq̃
q̃plures excellentiſſimi viri floruere. Temporibus ve-
ro noſtris quibus hec arietum capita diſtant vniuerſus
mundus in contrario perpreſſus eſt. continuis turbulẽ-
tiis exagitatus: perniciofiſq̃ ſeditiõibus laceſſitus. His
enim noſtris temporibus ſole vigent factiones. homici-
dia. ſacrilegia. periuria. ſanguinolentie. maleficia atque
omnifaria ſcelerũ germina. criminoſe vite populi ſuble-
uantur atq̃ vſq̃ ad imperii culmen extolluntur. Ma-
gni virtutum amatores: & bene agere ſoliti laborioſam
ſollicitamq̃ vitam & aſſiduis animi doloribus implica-
tam degunt. Principes itez vndiq̃ phaleris: vndiq̃ ne-
ro: heliogabaluſq̃. Cauſam autez horuz recentiores au-
tumant: capitum vtriuſq̃ arietis diſtantiaz: que magis
ac magis facta (vt dicunt) in dies varietates q̃ maxi-
mas adeo cauſabit. vt arida in mare: ac contra interduz
conuertentur: & vt Ariſtoteles cenſuit. Mutabũtur re-
giones. habitationes. dogmataq̃ cuncta. ſcientiaruz ac
artium conſtitutiones: ciuiliumq̃ morum ritus euaria-
buntur. euenire autem hec tamdiu dicunt: quãdiu rur-
ſum ad connexionem redibunt: quod in nouem milliũ
annorum ſpatio reconfici contendunt. hec quoq̃ capi-
tum (vt dicunt) diſtantia. hodierne motiõis. diſſenſiõz.
bellorum. ac rixarum precipua cauſa eſt. Signa namq̃
celeſtia ymagineſq̃. rerum noſtrarum materiaz admi-
niſtrant ac genus: ceteri planete perinde vt motores.
vñ Ptholomeus enunciato nono. In generatione atq̃
corruptione forme afficiuntur e celeſtibus formis: id-
circo qui ymagines faciunt iis vtuntur: quum eo ſtelle
ingreſſe fuerint obſeruantes. Uerum iuniores in nume-
De nũ ſpherarũ ro ſpherarum diſſentiunt: obſeruantes enim octauam
ſpheram moueri ſecundum ſuccedentiam ſignorum ſu-
pra polos zodiaci regulariter ſingulis. cc. annis gradu
vno atq̃ minutis circiter. xxviii. dicunt hunc motum
eſſe peculiarem atq̃ octaue proprium. Hunc supputa-
tores augium motum ac ſtellarũ fixaruz vocant. Hunc
nouit hipparcus methapõtinus. Ptholomeus. albate-
gni & thebith: quem negauit alpetragius. Obſeruantes
vero motum acceſſus & receſſus octaue: quem trepida-
tionis thebith vocat: ſupra duos circellos in noni conca-
uitate equales ſupra capita arietis & libre eiuſdez deſcri-
ptos. nonum orbem adiecere. Deinde obſeruantes dia-
rium motuz q̃ ſpatio. xxiiii. horarũ continetur circa cen-
trum & ſupra polos vniuerſi deſignauerunt orbez ſupre-
mum decimum. A decimo namq̃ diarius omnium mo-
tus: ab octauo trepidatio: ab nono motus augium & ſtella-
rum fixarũ proficiſcuntur. Motum quidem proprium
augium & ſtellarum fixarum: ac diarium omniũ motuum.
Ptholomeus nouit. Trepidationem vero nullibi legi-
mus. Alii recẽtiores p̃mũ mobile vigintiquattuor horis
circulũ peragrare. Nonum vero contranitendo in. xlix.
millibus annorum. Octauũ acceſſu & receſſu in. vii. mil-
libus annorum. Ptholomeus autem octauam ſpheraz
in centum annis gradu vno contranitendo motuz per-
ficere ait: quo fit. vt cuz omnis circulus. ccclx. ſit partiũ:
octaua motuz cõplebit in. xxxvi. milibus annorũ ducto
enim annorum centenario per. ccclx. partes: ſurgit nu-
merus trigintaſex milium annorum alii ſtellam fixam
in. lxx. annis moueri vno gradu contendunt. Iis conſen-
tiens quidam punicus Ptholomei interpres. ſigna. xii.
ad que thema fit: ac ſtellarum motus deprehenduntur.
dicit eſſe manſiones in nono orbe deſignatas. quotiens
enim eſt ſol partiliter conſtitutus in ea noni celi parte:
in qua facit equinoctium vernum: tunc in caput ingre-
ditur arietis: ſpacium qđ circiter per menſem decurrit:
aries dicitur. pars vero quam circiter vigintiquattuor
horis peragrat: gradus nuncupatur. Simili ratione de
ſecundo fit ſpatio: quod tauruz vocant: & in ceteris ſimi-
liter. Habere autem vires ſectiones has dicit: argumẽ-
to q̃ ſol duz diſcurrit per eas. varias exercet vires. Am-
plius in octaua ſpera ſignum erit ex mixtura ſtellarum
compoſituz: eruntq̃ in eo duodecim ſigna: pro quanto
ſunt duodecim ſtellarum mixture: ſiue conſtellificatio-
nes: ſiue ſidera dicantur. Tempore itaque Ptholomei
ſtelle que erant in ariete noni: non ſicut partes: ſed vt in
loco: diuidebantur tris in decanos. Quorum p̃mus ven-
toſus ac pluuiatilis erat. Secundus temperans. Terti⁹
vſtiuus ac pernicioſus: qnoniam vero fixa ſtella annis.
c. gradum vnum ſigni noni decurrit: vel. lxx. quotiens
primus decanus ſigni octaui peragrauerit primum de-
canum ſigni noni: Secundus ſuccedet in locum primi:
at tunc ſignificatio decanoruz ſigni octaui euariabitur:
dicemuſq̃ ſtellas: que p̃mo ſunt in ariete noni: eſſe tem-
perãtes. Hoc autez oportet perpetuo fieri. vt perpetuo
ſtelle fixe per ſigna noni decurrunt. Quo fit. vt Ptholo-
meus ſtellas arietis deſignet: que ſuo tempore per ipſuz
decurrebant. Sicq̃ quaſi duo exponit. naturam videli-
cet generatim ſignorum immobilium: que in nono con-
tinentur: que quidez eis non ineſt per ſe: ſed propter de-
curſum ſolis per illa: poſituramq̃ ad polos & centrum.
Declarat etiam mixturas ſtellarũ que ſuo tempore per
ipſa decurrebant. Ueteres non cognoſcentes nonuz: ne- *Veteres põ de thẽat.*
q̃ decimum. vt caliphus. eudoxus. ephestion. Porphy-
rius. de noſtris manilius. maternus etiaz & bonetus the-
ma ad ſigna octaui conſtituunt: qui vero cognouerunt
octauam & nonam: thema ad noni ſigna obſeruant. Al-
fonſus Ptholomei. thebith & abrahis immiſcens obſer-
uationes ſuppitationes fecit mixtas: iuſſitq̃ thema ad
ſigna decimi conſtitui. obſeruans quidem ſigna. vbi nõ
ſunt ſigna. vbi vero ſunt omittit. Uidetur autez res hec
non parua. antiqui enim thema ad octauum conſtitu-
entes. miras predictiones faciebant: quas fieri noſtris
non videmus temporibus: quod fortaſſe eſt propter the-
ma quod ad nonuz erigunt vel decimuz: que res mouit
Abramuz facere duo themata. alterũ quidẽ ad ſigna no- *Abram⁹ duo themata.*
ni. alterum ad ſigna octaui. Eſt preterea mirum cur ſolẽ
arietem ingredi ferant. vbi nullus aries eſt: arietemq̃
eſſe martis domicilium. vbi nulle martie ſtelle ſunt.

Ruſum videntur duo verna tempora. vnum quando ſol per arietez decurrit noni vel decimi: alterum quando per arietem octaui: ⁊ fortaſſe tria. Similiter due hyemes: duoqꝫ autūni due ⁊ eſtates. vnde Ariſtoteles p̄mo problematū. li°. anni tempora ſolis ꝑ decurſus per ſigna ſtellifera dinumerat. ſimiliter et in celo ⁊ mundo ac prima philoſophia. Re in hac taz grandi tāqꝫ ambigua: mihi videt̄ apud Ptholomeuz incertū eſſe an detur ſphera vltra octauaz ſtelliferaz. Ipſe enim primo apotheleſmaton. li°. ac q°. ſue magne compoſitionis inquit. abutemur autem ſignorūz nominibus in ipſis. xij. obliqui circuli partibus ⁊ quaſi eorum initia a tropicis equinoctialibuſqꝫ punctis capiātur: ſic duodecathemorion hoc eſt duodecimam partem: que a verno equinoctio eſt ad totius ſphere ſequentia: arietem vocabimus. ſecundā taurū. ſimiliterqꝫ deinceps ſecundū traditūz a nobis ſignorum. xij. ordinez: ecce quomodo ⁊ mobilia ⁊ imobilia ſigna eadē in ſphera octaua deſcribit. primo vero apotheleſmatō. li°. zodiaci partes ad quas planete referunt̄ ſolſtitijs ⁊ equinoctijs incboari determinariqꝫ principes inquit: que quattuor puncta: quoniaz ſtata ⁊ imota ſunt: ipſa quoqꝫ ſignorum partitio ab ipſis inſtituta ⁊ immobilis eſt: q̄q̄ꝫ imagines e qb° ad illa nomina ſunt tranſlata iugiter moueantur: ⁊ pro temporis curriculo locis earum fines initiaqꝫ reperiantur: non igitur ſigna hec immobilia apud Ptholomeū ſunt in ſphera ſuperiore: ſed a quattuor fixis ⁊ imobilibus ſphere octaue punctis deſcribuntur. vbi enim ipſe nonaz vellet facile fuiſſet hec ad nonam ipſam referre. Rurſum Plato ⁊ Ariſtoteles ⁊ omnes greci orbem eſſe propter ſtellaz affirmant. vbi nulla ſtella: nec ⁊ orbis erit. Ex ijs non eſſe nonaz facile colligi pōt. Pro parte aduerſa facit p̄mo ꝙ octaua ſphera mouetur ſaltem duplici motu. igitur oportet vt ſit ſuperior alter orbis: ad cuius videlicet motum ipſa feraf̄. Secundo Ptholomeus vtitur ſignis mobilibus ac immobilibus ⁊ non eſſe poteſt vt idem ſignuz ſit mobile ⁊ imobile. igitur mobile in octauo: imobilia in nono cōſtituenda ſunt. Itaqꝫ videt̄ mihi incertū eſſe apud Ptholomeū an detur nona ſphera vt rationes hincinde oſtendunt. certum vero eſſe thema eſſe conſtituendum ad ſigna immobilia. Or ſi ad ipſius mentez ſuſtinebitur non dari nonam: opus eſt vt ſigna vtraqꝫ in octaua deſignemus ſtellifera quidem realia. Immobilia vero deſignāter. Propter honorem Ariſtotelis ac Platonis: ceterorumqꝫ philoſophoꝝ diſputandi cauſa tenemus non dari nonam. Tunc motus duplex ille non orbes duos arguit: ſed duo mobilia duoſqꝫ motores. Eſt enim (auctore Auerroe. xij. metaphyſice.) primus motor deus qui mouet vniuerſum vnum quaſi animal congregatum ex orbibus orbeſque ipſos cunctos perinde vt partes: et hunc diarium vocamus ab oriente in occaſum viginti quattuor horis ſemel. Erit igitur vnus motor p̄mus: cui dabimus vnum primum mobile. Deinde quia octauus mouetur ſingulis. cc. annis gradu vno. Dabimus motorem ſecundū illi proprium ac peculiarem. Octauus igitur ad motum vniuerſi mouetur perinde vt pars motu proprio perinde vt totum. Hec Ptholomeus diceret: qui non obſeruauit trepidationez. Eſt item ad ſecundū dicendū ſigna vtraqꝫ Ptholom. intellexiſſe in octauo. Immobilia quidem fingendo illa. Stellifera mobilia conſtanter: immobilia vero in octauo ſic conſtituit. primo per decurſum ſolis accipiēdo quattuor puncta. duo equinoctia duoqꝫ ſolſtitia. quotiens igitur ſol deueniet eum in punctum: in quo equinoctium nobis facit: dicemus ipſum partiliter in arietem eſſe ingreſſum. ſpatiuz vero quod ipſe menſe peragrat dici arietem: ſpatium fortaſſe hoc dicemus arietem ſimilitudine et ydiotropia. ſimilitudine: quoniam ſicut aries vim habet in capite: eleuatqꝫ caput pro viribus exercendis: ita ſol dum illud decurrit ſpatiū eleuat̄ ad nos. vireſqꝫ exercere incipit in altum. Idiotropia vero quoniā ſol decurrēs per ipſum arietibus ominatur: exercetqꝫ in eo vires honoris ac altitudinis. Mars ſimiliter decurrens per ipſum arietibus emittit vires: quaſqꝫ exercet vt in domicilio. ſimili ratione ⁊ in ceteris ſpatijs diſcerendum. Qua e re thema conſtituendum eſt ad octauum: non quidem pro motu mobilium ſignorum: ſed immobilium: que in eo ſtatuuntur. Conſtat igitur eſſe incertum apud Ptholo. an detur nona ſphera: certum vero ad ſigna immobilia fieri thema. Quo fit vt ſigna vera moueri poſſint per ſigna fixa ac immobilia: quando quidem hec vera ſint: illa conſtituta more mathematico. Hec de ſignis. qui vero tenent poſitionem trium motuuz enumerāt decimā nonam ⁊ octauam: qui facile poſſunt ſoluere queſtionē. Ceterum ad rem redeamus. Ptholomeus ſignum arietis immobile vniuerſim dicit eſſe tonitruoſum atqꝫ coruſcoſum. Argumēto ꝙ in eo fit equinoctium. Fiunt quidem enim tonitrua ac coruſcatiōes ab equali calore. calor enim vbi nimis increuerit: exhalationes reſoluit: qđ in eſtate eſt. Ubi vero nimium debilis efficitur exhalationes non poteſt ingenerare: quo fit vt quotiens fuerit mediocris: hec facile ingenerabit: fit autem hoc ſole decurrente arietez immobilem. exercebit igitur eo in ſpatio ſol vires tonitruoſas ac coruſcoſas: ctereqꝫ ſtelle idem agent. Qua ratione (Plinio auctore) crebra in italia fulmina ſunt: quia mobilior aer mitiore hyeme et eſtate nimboſa. ſemperqꝫ quodāmodo vernat aut autūnat. Italie quoqꝫ partibus ijs que a ſeptentrione deſcendunt ad teporez: quales vrbes campanie tractus iuxta. hyeme ⁊ eſtate fulgurat: quod non in alio ſitu: que ratio imunes ſcythiam ⁊ circa rigentia a fulminum caſu preſtat: e diuerſo nimius ardor egyptum. Hec de ariete.

Arıſtote.

Diſputatio ī ptho. [illegible] orbium.

Pō auctoris.

Enun^tum^. IX.

TAurus vtrāqꝫ craſim vniuerſim detinet. ad calorem tamen propendet. per partes vero. Primus ſtellarum decanus terremot⁹ ac nimbos facit. Secundus autem ⁊ humectat ⁊ infrigidat. Tertius igneus fulgura ac coruſcationes parit: que vero ſtelle poſituram aſſurgunt in ſeptentrionalez temperantes exiſtunt: queqꝫ in meridiem declinant. Inſtabilitatez ac motus faciunt irregulares.

Secundum ſignum eſt taurus eſtqꝫ ſignum immobile in octauo orbe conſtitutum: e fine videlicet arietis in primum geminorūz ſpatium interiacens. hoc ſiue interuallum: ſiue manſio: ſiue ſpatium tauro dedicarunt. hoc vero faciunt in honorem iouis qui quū europam tranſuexit in bouem conuerſus eſt. Sortitur autem ſpatium hoc nomen tauri ſimilitudine quidē ꝙ dum ſol per ipſm decurrit valde apparet nobis: adeo ꝙ caput ⁊ collum oſtendere videtur. vis autem tauri in collo eſt. Idiotropia vero ꝙ luna vires exaltatiōis ſue exercet in tauris. venus vero iiſdem vires domicilij. Secundū itaqꝫ ſpatium rationabiliter ab antiquis taurus nuncupatur.

Taurus.

Secundū ſpatiū cur taurus.

Sol igitur hoc in ſpatio exercet vtraſque vires:ſcilicet caloris et frigoris:lʒ caloris magis: et iccirco cetere ſtelle erratice in hoc conſequuntur vires vtraſq;. Stellas autem que ſuo tempore per hoc interuallū decurrebant tris in decanos diuiduntur. Primus vbi ſtelle que grece pliades latine vergilie dicuntur conſtitute ſunt terremotus ac nimbos facit. Secundus humectat ⁊ infrigidat. Tertius precipue in quo ſtelle que grece dicuntur lampadias:chaldaice aldebran:eſt igneꝰ. Hec de tauro.

¶ Enunᵗᵘᵐ. X.

GEminorum ſignum vniuerſim temperat:per partes vero ſtellarum primus decanus humectat quodammodo corrſipendo. Medius temperat. Vltimus commixte eſt nature:ac inſtabilitatem exercet. At ſtellarum que in ſeptentrionem aſſurgunt. ventos ac terremotus ingenerāt:que vero ad meridiē declinant: ignee quum ſint:comburunt.

Gemini ¶ Tertium interuallū e fine tauri incipiens deſinenſqʒ in principium cancri geminis dedicarunt:facienteſq; et hoc interuallum ſignum immobile: hoc dedicarunt geminis propter caſtorem ⁊ pollucem: quod quia ſol in eo facit verni quicq̃: ac eſtiui:geminum fecerunt. Quales vero ſint ſtelle in eo exiſtentes:perſpicuum. Hoc per interuallum decurrens mercurius vires exercet domicilij:quodq; quia preeſt hominibus. humanum ſignuʒ dictum eſt. ¶ Enunᵗᵘᵐ. XI.

CAncer generatim temperat: ac calorem facit. At per partes ſtellaruʒ primus decanus turbidum aerē reddit. terremotum ac tenebras ingenerat. Medius temperat. Vltimus ventos ipſos procreat:ac ſtelle vtraq; in poſitura collocate ignee quum ſint:comburunt.

Cancer ¶ Quartum deinde ſpatium ſiue interualluʒ cancro dedicarunt. primo ꝙ ad ſignum id quum ſol peruenit: retrogreditur ad modum cancri breuiores dies faciens. cancer enim incertam habet primam parteʒ: deniq; ad vtramq; partem greſſum dirigit:ita vt prior pars ſit poſterior ⁊ poſterior prior. Quia vero luna exercet in eo vires domicilij in cancris ⁊ id genus: iuppiter vires exaltationis:iccirco cancri ydiotropiam detinet: merito igitur interuallum hoc cancri nomen vendicat. In primo decano ſtellarum per ipſum decurrentium preſepe ſtella collocaꝫ:que chaldaice meeliepb. grece nephbeloides ſyſtrophe nuncupaꝫ. ¶ Enunᵗᵘᵐ. XII.

LEonis ſignum generatiʒ ingenerat quidem calorem aeremq; turbulentum faciēs. per partes vero. que primi decani ſtelle ſunt calorem: turbulentiam aeris ac exitia faciunt. Medie tēperant. vltime humectāt ac mortificant. Septētrionales quuʒ ignee ſint. vrunt. meridiales ⁊ ſi mediocres humectant.

Leo ¶ Quintum interuallum: quod leoni imobili tribuunt: iccirco leoni dedicāt ꝙ hercules igentē leonē occidit in grecia: ⁊ ꝙ ſol quum per ipſum decurrit: nimium calorem facit: vireſqʒ tunc maximas habet vt leo inter animalia. Rurſus quia peragrando hoc per ſignum vires exercet domicilij circa leones ⁊ id genus: leo interuallū hoc ab ydiotropia dicitꝫ. ¶ Enunᵗᵘᵐ. XIII.

VIrginis ſignum generatim quidem humectat. ac tonitrua facit. Per partes vero que ſtelle ſunt primo in decano conſtitute. calorem faciunt deſtruuntq;: que in medio temperant. Septentrionales ventos concitant: meridiales auteʒ temperant.

¶ Sextum hoc immobile interuallum virgini aſcripſerunt: ꝙ ſole per ipſum decurrente ſuo ardore terra exuſta:nihil parit:ac ſterilis eſt. Mercuriꝰ in hoc vires exercet domicilij ſupra virginibus. Iccirco ydiotropia ⁊ ſimilitudine virginis nomen ſibi comparauit. Virgo

¶ Enunᵗᵘᵐ. XIIII.

LIbre ſignum generatim mobile eſt. per partes autem ſtelle ee que per ipſius primū decurrunt decanum. queq; per ſecundum:temperant. que vero per tertiuʒ. aquas ingenerant. Septentrionales ventos exuſcitant: Meridiales humectant quidem. Sed ſunt exitioſe.

¶ Septimum interuallum quod ſignum immobile eſt: Libra libre ſimilitudine ⁊ ydiotropia nomen obtinet. Similitudine quidem ab equalitate. tum menſis ꝙ videlicet. octauo kalē. octobris ſol per illud decurrit. Tum ob equinoctium. vnde Lucanus. Ad iuſte pondera libre. Idiotropia vero quoniam venus circa religiones:que equalitates ſunt inter deum ⁊ homineʒ: exercet in libra vires domicilij. Saturnus autem vires exaltationis.

¶ Enunᵗᵘᵐ. XV.

SCorpij ſignuʒ generatim igneum cū ſit tonitrua emittit. per partes autem he ſtelle que primum per decanum decurrunt:queq; per ſecunduʒ. temperant. vltime que in tertio aquas ingenerant. At vero ſeptentriōales. ventos exuſcitāt. meridiales cū humectent. mortifere ꝓhibenꝫ.

¶ Octauum interuallum quod quoq; ſignum eſt immobile. Scorpij ſimilitudine ac ydiotropia nomē ſibi vendicat. Similitudine quidem:quoniam ſol tunc videtur faciem auertere a nobis: caudamqʒ oſtendere: vel ꝙ ſicut ſcorpius inter animalia prolificus eſt:ita per id tempus ſemina iaciuntur: ⁊ ad prolem concitat. Idiotropia vero:quia circa ſcorpios mars exercet vires domicilij. Scorpiꝰ

¶ Enunᵗᵘᵐ. XVI.

SAgittarij ſignum generatim ventos exagitat:at ſtellarum que primo collocantur in decano: humectant. que vero in ſecūdo: temperant. que in vltimo vrunt. Septentrionales concitant ventos:meridiales humectant ac euariant.

¶ Nonum interuallum:quod etiam ſignum eſt immobile. ſimilitudine. ac ydiotropia. ſagittarij nomen habet. Similitudine quidē. nam ſagittarius vir equinus cru Sagittarius.

ribus deformis ſagitta ac arcu fulcitus fingitur: q̃ tempore quo ſol per ipſum peragrat fulgura ⁊ ſagittas mittit. vnde ⁊ ſagittarij nomen obtinet. Idiotropia autem quia iuppiter primam per medietatē decurrens ſupra homines vires exercet domicilij: ac per ſecundā vires domicilij ſupra equos.

ℭ Enunᵗᵐ. XVII.

CApricorni ſignum generatim humectat: per partes ſuo ee ſtelle que ſunt in primo eius decano conſtitute cū vrant: diſſipant. que vero in medio. temperant. que autem in vltimo pluuias ingenerant. vtriuſq̃ vero poſiture ſtelle quum humectent. pernecant.

Capricornus. ℭ Decimum interuallum: quod etiam ſignum immobile faciunt: ſimilitudine ⁊ ydiotropia capricorni nomine nuncupant. Similitudine quidem. nam caprā iouis faciunt nutricem ob temporis pluuie multiplicationem. Ydiotropia vero: quia ſaturnus ſupra capras exercet vires domicilij. mars exaltationis.

ℭ Enunᵗᵐ. XVIII.

AQuarij ſignum generatī infrigidat: ac aquas m̄ltiplicat. Per partes vero ee ſtelle que in primo ſunt decano humectāt: que medij temperāt: que tertij ventos exagitāt. At ſeptētrionales vrūt meridiales imbres ingenerant.

Aquarius. ℭ Undecimum interuallum: quod etiam ſignū fecimus immobile: aquarij nomen habet: q̃ dum ſol per ipſum decurrit. aque ⁊ pluuie nimium increſcūt. vnde ⁊ eridianus exoritur fluuius. Amplius habet ſaturnus ydiotropiam domicilij ſupra aquatica.

ℭ Enunᵗᵐ. XIX.

PIſciū ſignum generatim infrigidat ac vētos prouocat. Per partes quidē ee ſtelle que primo in decano diſcurrunt temperant: que in medio nimiū humectant: que in vltimo vrunt. At ſeptētriōales vētos. meridiales aquas emittūt.

Piſcis. ℭ Duodecimum interuallum ab imbribus temporum piſcibus dedicarunt. aque etiam viribus quas iuppiter domicilij exercet in piſcibus. venus vero exaltationis. Hec igitur duodecim interualla ſiue ſpatia ſigna dicta ſunt: q̃ ſol per ea decurrens nobis vires aliquas ſignat: vel q̃ ſimilitudines. xij. animalium ſol in eis gerit. Sūt autem hec in octauo orbe imobiliter conſtituta. ad que ⁊ per que quum ſol cetereque ſtelle decurrunt poſituras habent ad polos mundi: ⁊ ad nos fixas et inuariabiles: nec nomen habent e ſtellis: quando quidem ſtelle non ſint partes eorum fixe: ſed per ea diſcurrentes annis circiter. cc. vel. c. vel. lxx. per vnum gradū. Hec quidē non immobilia dicas: q̃ non diario motu ſaltem mouentur: ſed q̃ ſemper ad polos ac centrum mundi eadem poſitura conſtituta ſunt. ſtelleq̃ dum per ipſa diſcurrunt rationem ſeruant ſemper eandem ad polos centrumque mundi. Qua e re quid Ptholomeus ſentiat: perſpicuū eſt nunc. Et de ſignorum craſibus hec ſatis. E quibus facile genus qualitatum aeriarum mathematicus colligere poteſt: quando quidē ſigna genus ſubminiſtrant. videlicet dominicum et luminarium ⁊ oecodeſpotes ſpeciem.

℮ Enunᵗᵐ. XX.

PRo rebus anni vniuſcuiuſq̃ temporis trimeſtris operepretium eſt obſeruare coniunctionē vel oppoſitionem: que ſolſtitijs ac equinoctijs ꝓxime ſunt: ⁊ ad horam earum pro ſingulo climate cardines cōſtituere. perinde vt in geneſi fit: deide qui planetarū in ſigno luminario. anguloq̃ precedenti oecodeſpotiam obtinet. colligere. perinde vt in deliquijs iuſſimus: nec conditiones anni partiū preterire. Ubi nāq̃ dominatrices ſtelle conditioni temporis conuenerint: ſignificationes erunt plene ac pollentes. vbi diſconuenerint: vires ſignificationum imbecille erunt.

ℭ Primo Ptholomeus iubet obſeruare coniunctionē luminarium vel oppoſitionem: que proxima eſt quattuor illis principijs: quando quidem ab his coniunctionibus vel oppoſitionibus tempora ipſa proficiſcantur. Modus pronoſtici in trimeſtri tēpore. In quibꝰ verificato tempore. thema ꝓ ſingulo climate vult eſſe collocandū: qđ fit cardines erigēdo: erraticas: ⁊ nō erraticas collocādo. vt in geneſi iubet: deinde vult dominatrices ſtellas eſſe colligendas: que eadē via ac ratione: qua in deliquijs fit: colligi debent. Locus enim luminarius eſt in primis habendus: cardo precedens ſecundo loco. eſt autem locus luminarius in coniunctiōe ſignum ipſū ac ſigni pars in qua luminaria coniunguntur. Locꝰ luminariꝰ. In oppoſitione ſemper locus ſolis. vt ſuperius diximus: pro rebus anni ſignificandis. Cardo autem ille eſt qui ſolem orientalis precedit. Erit igitur oecodeſpotes ille qui vtriſq̃ locis preeſt iuriſdictionibus pluribus. Cardo Oecodeſpotes. Hec iam diximus. Deinde tēporis anni cōditio eſt animaduertenda. nam eſtas eſt calida ſerena. autumnus ſiccus vētoſus. ac coruſcoſus. Hyems frigida pluuioſa. ac ventoſa. ver humidum. ac tonitruoſum. Ex his colligitur genus ſignificationū e temporis anni conditione: ⁊ e loco dominico: ⁊ e loco luminario: quibus adamuſſim obſeruatis ſpecies ſignificationum colligitur ab ipſius oecodeſpotis ydiotropia. Nam vbi genus recipitur in ventis ⁊ pluuijs. Tū e ſignis dominicis ⁊ luminari. Tū a conditione temporis: ſpecies relinquitur ab ydiotropia oecodeſpotis: e quo etiam incrementa ⁊ imminutiones habebuntur: hac ratione q̃ vbi ipſe cum temporis conditione conuenit: ſignificationes erunt plene ac exuperantes. vbi autem diſconuenit iminuentur. Non ſunt autem fixe: que cum locis oriunť pretereunde: nec mixtiones: nec exuperationes omittēde. Nā per hec omnis qualitas ⁊ ſpecies ⁊ imminutiones ⁊ incrementa habebuntur. Nec pretereunda eſt regionis cōditio. nam alie regiones conditione ſua ſunt plus apte pluuijs. alie ventis. alie alijs id genus. Ut autē res iſta exemplo pateat Exēplū anno hoc. M. cccc. ⁊. iij. dum hyſpani cōtra gallos fronte aſſiſtebant iuxta lirim: qđ nunc garlianū eſt: in agro noſtro ſueſſano: apud centure rus rogatus fui ab omnibus dominis vt de qualitatibus aeris hyemis proximi aliqua predicerem. Ad quorū votum quū hyems eſſet plenilunaris thema hyemis contingit eiuſmodi.

☉ ☉ .xx. Sagittarij.

Themate hoc ↄſtituto duos dominatores feci in themate. iouē: q̄ꝛ loco oppōnis hoc eſt ſolis preeſt: ⁊ ſaturnū: q̄ꝛ cardini ꝑcedēti hoc eſt occidenti. hꝫ quoq̄ mars p̄eē: q̄ꝛ dn̄s aſcēdētis. genus itaq̄ ſignificationū hac rōne percepi: q̄ꝛ oppoſitio in ſagittario ↄtigit: ſignificationes in genere ventoꝝ collocauimus: deinde q̄ꝛ dn̄antes ſtelle erāt in cancro: q̄ꝺ ſerenum facit: etiā ſignificationes in ſereno genere recepimus. Aſpeximus ad temporis anni conditionē: ⁊ ſcimus illā eſſe pluuioſam ⁊ ventoſam. Tū ob temporis anni partem. Tum ob eclypſis ſolaris ſignificationes: que tum vigebant: q̄ ventos noxios: ⁊ pluuias dānoſas portendebant. Rurſuꝫ ad loci conditionē animaduerti: que quia erat aquoſa. lacunoſa. ⁊ propenſa pluuijs: etiam in pluuijs genus recepimus: e quibus omnibꝰ tempus eſſe pluuioſum. ac vētoſuꝫ percepimus. ipſumq̄ habere aliq̄d magne ſerenitatis: propter cancrum: per quem oecodeſpotes diſcurrebant. De ſpē venti ita procedebā. Iuppiter primus oecodeſpotes vētos eſſe multos ⁊ humidos portendebat: nōq̄ noxios: ſaturnus addebat diſſipatiuos ventos ⁊ nebuliōes: ac ſeuas pluuias: mars addebat ventos calidos. fulgura. ⁊ tempeſtuoſos nimbos. in mari fluctus maximos. Saturnus: q̄ꝛ vtriq̄ mixtꝰ erat addebat frigus maximū miras nebuliōes. vētoꝝ afflatus īcōueniētes. niues. ⁊ gelicidia. Mercurius vtriſq̄ diameter e capricorno humecto augebat ventos facienſq̄ illos repentinos ac feſtinos ⁊ diſſipatiuos. Incrementa aquarū maxima quotiens ipſe orientalis ante ſoleꝫ precedebat. venus quoq̄ diametra e capricorno addebat in ſerenitatē humiditatemq̄. Iuppiterq̄ꝫ ipſe dominus primus idē. Ex ijs omnibus ⁊ alijs que tunc videbantur in themate de aeris qualitatibꝰ hec mixta ꝑdixi. Interque mala: et comes venaphri fulgure diem ſuū obijt: ⁊ multi alij: qui ſecum in caſtro erant apud centurā. Petrus medice circa os fluminis fluctibus ſubmergitur: ⁊ cum eo plures: arbores ⁊ rura diſſipant̄: ⁊ alia plurima. hec de themate ↄſtituēdo ſatis: ac de rebꝰ anni.

¶ Enunᵗⁱᵘᵐ XXI.

PRo rebus menſium quotiens tēpus anni interlunare fuerit: coniunctionē pro rebus menſium caput facientes. obſeruabimus: vbi vero plenilūare: oppoſitionem faciemus caput. Itemq̄ cardines erigemus ⁊ oecodeſpotes luminarij. ac cardinis ſequentis colligemus. Ad hec ⁊ fixarum cum his locis coortus: nec non erraticarum configurationes. tum cuꝫ oecodeſpote. tum cum luminare. qualitates quoq̄ tam fixarum q̄ꝫ erraticarum. quoſq̄ ventos exuſcitēt. rurſus fines in quibus fuerint. Demuꝫ ad poſituram quoꝝ ventoꝝ luna ſecedat.

Pro rebꝰ menſis. ¶ Quotiens anni pars fuerit plenilunaris. omnes menſe eiuſdem e plenilunio caput aſſument: quotiēs auteꝫ interlunaris: menſes ab interlunio proficiſcent̄. Quando igitur cōiunctio eſt menſis caput: ad locū illius temporis thema cōſtituatur perinde vt in geneſi ad mediū tue regionis fit: vbi primarius locus erit: ſemper ille in quo luna collocatur: ſiue plenilunaris: ſiue interlunaris ſit menſis: quando quidem e luna ſit menſis: menſiumq̄ꝫ qualitates: quoniam vero luna nocturna eſt: occidua ſiniſtra: cardo ſuccedens eſt ſecūdo loco habēdus: quorumque oecodeſpotem ſiue vnum ſiue duos operepreciū eſt colligere per rationem: quam diximus in delIquijs: ac trimeſtribus coniugationibus. Deinde ſtellas fixas aſſumemus: que in locis dominicis oriūtur: vel in cardine: aut loco luminaris. Poſtea configurationeſ ac admixtiones planetarum ad dominos: ⁊ ad luminare: nec non ⁊ fixarum cōfigurationeſ cum eiſdem animaduertemus: conſiderantes que harum ſint nature queue qualitates. Ulterius quos per fines dominantes ſtelle: vel his configurate peragrent: quando quideꝫ fines naturā planete ſubeant. Demū lune latitudineꝫ obſeruabimus. nam quando in ſeptentrionem aſſurgit: ſeptentrionales ſuſcitat ventos: vbi in meridieꝫ declinat: meridionales. His mixtim obſeruatis exuperātes ſtellas preponemus: dicentes qualitateꝫ aeris recipi in genere: quod ſignum luminare: ac dominicum ſubminiſtrant: ſpecieꝫ vero oecodeſpotes facit pro ratione exuperantium ſtellarum. Hac igitur ratione de meſtruis qualitatibus obſeruare poſſumus: non tamē pretereunde ſunt gn̄āles ſignificationes eclypſium: crinitarūq̄ꝫ ſtellarum: nec temporis conditiones: nec ſignificationes trimeſtrium coniunctionū vel oppoſitionū: nec regionum propēſiones. Semi meſtrua ↄſtitutio.

Sili rõne obſeruari poſſunt q̃litates ſemimẽſis p ↄſtitutionẽ oppõnis: ſi mẽſis ſit interlunaris vel ↄiunctionis: vbi ſit mẽſis plenilunaris: qñ.n. caput mẽſis ẽ īterluniũ: ſemimẽſis in plenilunio collocabiť: vbi caput menſis ſit pleniluniũ: dimidiũ erit ī ↄiũctiõe.

℄ Enun^tum. XXII.

Pro bebdo.

Pro qualitatibus ebdomadarijs bebdomade ſunt quadrangule.

℄ Quotiẽs luna puenit ad ptẽ. xc. diſtãtẽ e ſole: tũc quadrãgula ẽ ſoli: ⁊ ſemiplena: ſiue dimidua. q̊ ſit vt mathematicus obſeruare dʒ locũ lune in pmis: deinde cardinẽ q ſuccedit lune ī thema te pinde: vt in ↄiũctione pcepimus: oecodeſpoteſqʒ ẽ colligẽdus ea rõne ⁊ via: quam ſepe diximus. conſiderãda ſunt ſigna dñica: luminareqʒ; coortus fixarũ: ↄfigurationes ⁊ ad oecodeſpotẽ ⁊ ad luminare: necnõ platiorem in mixtura: cetera faciẽdo: vt diximus in alijs.

℄ Enun^tum. XXIII.

Semibebdo.

Pro rebus ſemibebdomedarijs obſeruanda ſunt ſemiquadrangula.

℄ Semiquadrãgulũ lune ad ſolẽ ẽ. q̃tiẽs luna e ſole receſſerit ptib⁹. xlv. quo tpe ipſa cornicularis eſt. Pro q̃litatibus igiť que apparebũt in ſemibebdomada obſeruãda partiliter hora qua luna ptẽ hãc ingrediť: ad quã thema eſt ↄſtituendũ: ⁊ de ceteris eſt ita faciẽdũ: vt in ceteris fecimus. Per hãc.n. obſeruationẽ de q̃litatibus ſemibebdomadarijs poterimus cõiectare.

Pro dimidio bebdo.

Pro rebus vo ſemibebdomedarijs dimidiatis obſeruare debemus qñ luna e ſole diſteterit partibus. xxij. minutiſqʒ. xxx. Hec.n. diſtãtia e ſole ſemiquadrãgulũ dimidiatũ facit: pro q̃litatibus igiť: que in ſemibebdomada dimidiata ↄtingũt: obſeruãda eſt lune cõſtitutio atqʒ ſtatus: perinde vt in alijs fecimus.

℄ Enun^tum. XXIIII.

Pro qualitatibus aeris ſingulo die obſeruande ſunt ſtelle fixe limpide ac q̃ nimis relucent: quotiẽs enim he oriũtur vel occidunt tẽpora mutant.

De die

℄ Fixe clare: limpide: he ſunt: quas nr̃i pme magnitudinis vocãt s relucẽtie magnitudine: dicte q̃ʒ pp vires regie. He oriũtur matutine qñ pcedẽtes ſolẽ ptib⁹. xi. ortũ faciũt in mane: vt Plinius ingt. Veſptine vo: quotiens ſuccedẽtes ſolẽ ptib⁹. xij. in occidẽte apparẽt veſpe. alijs ẽt modis fit: vt plinius. xviij. lib. capite. xxv. vex ex ſupputationib⁹ ptolomei lib. magne cõpõnis octauo relinquať. He quotiẽs ſic cũ ſole oriũtur: vel occidũt mutare ſolẽt aerẽ nõ gdẽ ad diẽ tñ: ſed ad anni ptẽ tẽporariaʒ. Vñ plurimi accuratiſſimi viri p ortus vel occaſus eiuſmodi anni tẽpora diuidũt: vt Ariſt. in p̊ lib. pblematũ. ab ortu.n. matutino vergiliarũ ver facit: ob qd vergilie s vere dicũtur. He.n. oriri ſolẽt ortu. vʒ. matutino pmis fere dieb⁹ maij. ab ortu canicule. xx. fere diebus iulij facit eſtatem. ab ortu arturi tertia fere die ſeptẽbris cõſtituit autũnum. ab ortu aquile. xxi. fere decẽbris hiemem facit. alij ab ortu orionis nona martij hiemẽ obſeruant: qd non eſt verũ. Tantã igitur viʒ his tribuerunt: vt anni tẽpora eas ingenerare confirment. Ariſtotiles preterea in lib. de ſignis temporum videtur maximas vires prebere his ſtellis: que grece pliades: babylonice: atoragc: latine vergilie dicuntur. Inquit.n. pliades antẽ occidentes atqʒ orientes annũ quidẽ in duo diuidũt. ab occaſu enim earũ vſqʒ in ortum dimidium anni fit. Faciunt autem ſimiliter anni tempora pp quadrãgula ⁊ dia-metrationem cum ſole. Tunc inquit. qualis itaqʒ fuerit aeris conſtitutio pliadibus occidentibus: talis frequentius erit in conuerſionem brumalẽ vſqʒ conſtitutio ipſa aeris: lʒ interdum enariet. Et ſi eo brumali tempore aeris conſtitutio diſſimilis ſit ei que erat in occaſu: permutabiť aer vſqʒ in equinoctium: deinde ſimiliter vſqʒ ad pliadum ortum: ⁊ ab hoc vſqʒ in eſtiuam conuerſioneʒ: ⁊ ex inde vſqʒ ad equinoctium autũnale. hinc quoqʒ vſqʒ ad occaſuʒ earum. Omnibus.n. his tẽporibus: vt dicit mutationes faciunt. Rem hanc quam Ariſto. refert auctore plinio. xviij. libro heſiodus obſeruauit. d. occaſum vergiliarum matutinum eſſe caput anni.

Quid ortus.

Pro re igitur hac explicãda. primo quot modis ratio ortus vel occaſus obſeruetur dicemus. Scdo ſtellas obſeruatas hic inde colligemus.

Plinius de ortu

Dis itaqʒ ratio obſeruata (auctore plinio. xviij. lib.) eſt tribus modis: ex ortu ſiderum ⁊ occaſu: atqʒ ipſorum temporum cardinibus: exortus occaſuſqʒ binis modis intelligũtur. aut.n. aduẽtu ſolis occultãtur ſtelle ⁊ conſpici deſinũt: aut eiuſdẽ abſceſſu proferũt ſe in emerſum. Hoc melius q̃ʒ exortum conſuetudo dixiſſet: ⁊ illud occultationẽ potius q̃ʒ occaſuʒ. Illo modo quo die incipiunt apparere vel deſinũt oriente ſole aut occidẽte: matutini veſpertiniue cognominati: pro vt alterius eorũ mane vel crepuſculo ↄtingit. Dodrantes horarum hoc eſt tribus quartis cum minius interualla ea deſiderant añ ſolis ortũ vel poſt occaſũ: vt aſpici poſſint: deinde loqtur de alijs q̃ omittimus.

Ariſto. de ortu

Ariſt. vo in lib. de ſignis tẽpox ingt. Sũt aũt occaſus duplices: occultatiões enĩ occaſus ſũt. Hic aũt ẽ q̃tiẽs ſtella ſimul occidit cũ ſole: ⁊ qñ ſimul exoriť exoriẽte ſole. Silr aũt ⁊ exort⁹ que apparitiones dici pñt duplices ſũt: qñ ſtella oriť pcedẽs ſolẽ: alij vo ↄ quando occidente ſole: ſtella ſimul exoriť. verum: vt latius hec res intelligať: que ptolomeus ī. 8°. lib. cõpõnis magne: ac vltimo dicat: adijciamus.

Quot modis ortus, ap ptole.

Stelle itaqʒ fixe ad ſolẽ hñt tres habit⁹ ſiue rões: ortuʒ: occaſum: ac celi mediationẽ: que ſi dicãtur in tres: erũt habitudines. ix.

Prĩa habitudo

Prima itaqʒ habitudo ortus ẽ matutin⁹: dũ vʒ. ſol ⁊ ſtella ipſa oriẽtali in finitoris pte ↄſtituũtur: cuius gdẽ tres ſunt modi. vn⁹ quotiẽs ſtella ſub radijs collocata: ſtati poſt ſolẽ ortũ exoriť. Scdꝫ q̊tiẽꝫ ſtella ſub radijs extrs: ſoli ipſi cooriť: quiqʒ ambo modi ſenſu nõ pcipiũtur. Tertius quotiẽs ſtella e radijs euadẽs pcedens ſolẽ oritur.

Secunda

Scda aũt habitudo ſtellarũ eſt: q̃ celi matutina nũcupať mediatio: quotiẽs. vʒ. ſole exoriẽte: ſtella ipſa culminet: cuius q̊ʒ tres ſunt modi. Primus dũ poſt ſolẽ ortũ: ſtella mox culmiet: queqʒ habitudo minime ſpectari põt: Scds quotiẽs ſole exoriente: ſtella ipſa culminet: quiqʒ modus nequaq̃ʒ conſpici põt. Tertius quotiens cũ ſtella ipſa culminet: mox ſol exoriatur: quiqʒ modus ſenſu obſeruari põt.

Tertia

Tertia habitudo eſt quotiẽs ſole exoriẽte: ſtella occidit: queqʒ occaſus nũcupať matutinus: cuius ⁊ tres ſunt modi. Primus quotiẽs ſtati poſt ſolẽ exortũ: ſtella occidit. Scds quotiẽs ſol ⁊ ſtella ī orizõte preciſiſſime ↄſtituunť; ſol gdẽ e pte ortus: illa e parte occaſus: neuter tñ ſenſu ſpectať. Terti⁹ q̊tiẽs poſt ſtellã occidẽtẽ ſol oritur: qd gdẽ ſenſu deprehẽdi põt.

Quarta

Quarta habitudo eſt ortus meridianus: fit ãt hec quotiẽs ſol meridianat: ⁊ tũc ſtella in oriẽtis pte ↄſtituiť: qd duplr ẽ vel ſole culminãte: ſtella exoritur: qui diurnus exortus dr. vel ī imo terre cõſtituto: ſtella exoriť: quiqʒ nocturn⁹ eſt. Primũ ſenſus nõ cõprehẽdit: ſed 2^m.

Quinta

Quita habitudo eſt celi meridiana mediatio: q̃ ↄtingit: dũ ſtella celuʒ mediat: ſole meridianũ occupãte: qd eſt ẽt duplr: vel qñ ſol ⁊ ſtella ſimul culminãt: vel qñ ſol culminat: ſtella vo ſub terra cuſpidat. Quox neuter ſentiri põt. Duo q̊ʒ mo-

dí nocturni:vn⁹ quotiēs ſol ſub terra cuſpidet:ſtella ve
ro culminet.Alius q̄tiens ſol ⁊ ſtella ſimul ſub terra cu/
ſpidēt.Prim⁹ ſenſu dinoſci pōt:ſcđs minime. Sexta ha
Sexta bitudo.occaſus eſt meridian⁹:dū ſol culminat:ſtella oc/
cidit:qđ duplr fit: vl' i die qñ ſol culminat:ſtella occidit
qđ ſenſus fugit:vel in nocte qñ ſol imat:ſtella occidit:qđ
ſenſu pȝ.Septima.veſpertinus eſt ortus qñ.vȝ.ſole occi
Septia. dēte:ſtella oriētē tenet:qđ tripliciter fit.vno mō poſt ſo/
lē occidētem ſtella exorit̄:qđ videri pōt. Alio mō quoti
ens ſol ſimul occidit:ſtellaqȝ exorit̄. Alio v̄o mō quādo
poſt ſtellā ortam ſol occidit:qui ambo modi nō ſenſu de
Octaua prehēdūtur.Octaua habitudo eſt celi veſpertinus media
tio:quotiēs.vȝ.ſole occidēte ſtella cuſpidat: qđqȝ trifari
am cōtingit.vno modo poſt ſolē occidentē:ſtella ſub ter
ra vel ſub terra cuſpidat.Alio vero mō qñ ſimul ſol oc/
cidit ⁊ ſtella culminat vel imat.Alio qñ poſt ſtellā cuſpi
Nona dantē:ſol occidit. Nona habitudo eſt quotiēs ſol ⁊ ſtella
in occaſu cōſtituuntur:qđ ēt trifariā fit:vel qñ ſtella ſub
radijs ꝯſtituta:occidit poſt ſolē occidētē:vel qñ ambo ſi
mul occidūt:vel qñ ſtella ſub radijs collocata p̄cedens
ſolē occidit.Sūt igit̄ nouē modi ſiue habitudines . que
totiens multiplicari pñt.Ex his pſpicuū eſt ꝙ quemad/
modū fixe nunc apparētes ſero poſt ſolis occaſuȝ: aliqñ
diſparere incipiūt ſole ad eas accedente:inde v̄o aliquā/
tulū latēt. Poſtea vero ſole ab eis recedēte:mane iterū
apparere incipiūt:ita q̄ȝ gnqȝ erratice ad ſoleȝ ſe habēt:
differenter tñ. Nā i fixis acceſſus ſolis ad eas ſiue ab eis
receſſus:apparitionis vel occultationis eſt cā:qđ ēt i tri/
bus ſuperioribus conuenit:veꝝ in mercurio atqȝ vene
In plane re copioſior eſt apparitionis vel occultatiōis cā. Illi enī
tis q̄liter. non modo pp̄ ſolis ad ipſos acceſſuȝ : vel ab eis receſſuȝ
das conſequūtur affectiones:ſed ipſi met ſoli appropin/
quātes:aut cū aufugiētes hoc paſſionis genus cōſequū/
tur.quo fit:vt queādmodū fixus ipſis ſimplices ille cō/
tingunt paſſiones:⁊ tribus ipſis ſuperioribus:ita veneri
⁊ mercurio geminate:tres nāqȝ ſuperiores occultationē
patiuntur veſpertinā:ac apparitionē matutinā perinde
vt fixe ipſe ſtelle.venus aūt ⁊ mercurius apparitionem
non modo matutinā:ſed ⁊ veſpertinā occultationem:itē
qȝ geminā ſubſtinere perhibentur. Sed hec altiori inq̄/
ſitione in lib.viij.⁊.xiij.perquirātur.harum paſſionū oc
cultatio ⁊ app̄itio:que pliniano more exortus ⁊ occaſus
nuncupātur:vehemētiores exuſcitationes in aere cōci/
tant.de q̄bus ptolomeus intelligit:cetere ēt habitudīes
cum in locis ſint ad ſolē cōfiguratis:ēt aeris qualitates
exuſcitant:⁊ ſi nō tā fortiter:ac pollēter.Et de occultati/
onibus ⁊ apparitionibus:deqȝ ortu ⁊ occaſu: culminati/
one ⁊ imatione ſtellaꝝ nobis dixiſſe ſat ſit in hūc modū.
Deinde de ſtellis fixis:quas obſeruarūt antiqui tranſi/
Obſerua gamus.Ariſt.itaqȝ in lib.de ſignis tēpoꝝ obſuauit plia
tio ariſto. des.de q̄bus dixit eas habere vires mutādi tēpus gene
ratim totius anni.Scđo obſeruat eas ſtellas : que grece
oni:latine aſelli nuncupant̄:inter quas nubecula que p̄/
ſepe ſiue preſepia appellatur:interiacet:omneſqȝ in can
cro ꝯſtituūtur.De q̄bus ait:ꝙ quotiens opace ſpectātur
nūciāt pluuias.Amplius caniculā ⁊ arturū ēt : de quib⁹
inq̄t:ſi in canicula nō pluit:nec in arturo:iuxta eq̄noctiū
vētus aut aqua erit.De mercurio inq̄t:ſtella aūt mercu
rij hieme apparēs:nūciat frigora:eſtate vredines.De ar
turo aūt ait. In ponto aūt aiūt qñ arcturus oritur celeri
ter:3rios boree diſtribui. Hec obſeruauit ariſto. eo lib.
Plinij Plinius vir curioſiſſimus.xx. obſeruauit.Virgilias pri
obſuatio. mo.Fidiculas ſcđo.Orionē tertio.Canē q̄rto.Delphinū
q̄nto.Aqlā ſexto.Sagittā ſeptimo. Regiaȝ ſtellaȝ octa/
uo.Equū nono.Succulas q̄ grece hyade dicūtur Decio.

Palilitiū vndecimo.Edos duodecimo.Capellaȝ.xiij⁹.
xiiij.boetias.xv.arcturū. xvi. procyonē. xvij . coronam
xviij.caniculam.xix.ſpicam quā tenet vgo.xx.gladium.
harum exortus ⁊ occaſus:qui erāt ſuo tēpore.xviij.libro
deſignat:⁊ pluribus regionibus has nō tm̄ aerē mutare
ſentit:imo totius anni ſingulas ptes ſolas euariare inge
nerareqȝ cōtēdit. Per haſqȝ ſolas predictiōes facit.Co/
lumella.x.lib.⁊.xij.xxij.virgilias primo.ij.caniculaȝ.iij.
arturum.iiij.vindemiatorē.v.equū.vi.craterē.vij.argo
nauem.viij.nepā.ix.ſucculas.x. fidiculas. xi. fidum. xij.
cephеū.xiij.procyonem.xiiij.humeros virginis.xv.an/
dromedā.xvi.aquilā.xvij.claras ſtellas.xviij.delphinū
xix.capram.xx.anguiferū:qui grece ophiocus nuncupa/
tur.xxi.ſpicam.xxij.centaurum. Has obſeruat columel/
la:quaſqȝ hiemare fluctuare ac nimbare ait ſolas. ponit
qȝ exortuū ⁊ occaſuū tpa:que.xij.libro lege. His omiſſis
aduciamus que ptolomeus obſeruauit in his hinc inde Apud
colligēdo.Stella itaqȝ que a nr̄is plauſtri cuſtos nuncu ptolo.
pat̄ die fere prima ſeptēbris : cum exortu ſolis apparēs Plauſtri
infra.vij.horas hiemat.Septimo vero eiuſdē mēſis ve cuſtos
ſpertinus apparens etiam hiemat.Stella rutila ac ful/
gens.Cui nomen eſt arturus : chaldaice dr̄ azimeh ara/ Arcturus
mer:die eiuſdē tertio cū ſolis exortu apparens:hiemat i
craſtinū.Martis enim ac iouis retinet qualitateȝ.Que Spica
aūt vocat̄ a noſtris ſpica a grecis ſtachis:chaldaice: azi/
mon alazel.ix.eiuſdē cū ſolis ortu apparēs:hiemat. Re/
tinet.n.veneris qualitatē:martiſqȝ aliquātulū. Lucide
ſtelle que ad equum:que chaldaice alfarath dicuntur: Alfarath
occidētes.xxv.eiuſdē eſtinānt.Marti.n.⁊ mercurio ſimi
les ſunt. Hec ex ſeptēbri. October v̄o corona que chal/
daice malfelcare dr̄.ſexto die apparens aerē permutat. Corona
Sunt aūt corone due:ſeptētrionalis:⁊ auſtralis:ſepten/
trionalis veneris ⁊ mercurij nām imitatur.auſtralis v̄o
mercurij ⁊ ſaturni.Septimo eiuſdē ſtelle que hedi nun Hedi
cupant̄ veſpertināntes aerē turbāt. Hec de octobre. No
uember v̄o quarto ſtella libra que grece eſt chelas appa Chelas
parens:hiemat.xxi.eiuſdem corona veſptina occidens: Corona
aerem permutat. Hec nouembris.December vero pri/
mo canis apparens aerē pluribus p̄turbat dieb⁹.x. eiuſ/ Canis
dem hedi occidentes aerem permutant. xxi⁹. eiuſdem Hedi
aqla que ⁊ vultur volās dr̄ app̄ens orion ⁊ heridian⁹oc/ Aquila
cidētes aerē p̄turbant.xxiij.ei⁹ caput app̄ens p̄mutat ae Orion
reȝ.hec decēbris. Januarij v̄o.iiij⁹.delphinus app̄ens.v⁹. Eridian⁹
cetus veſptinās occidēs.xxv.aqla occidēs. corqȝ leonis Delphi.
ſimilr trib⁹ dieb⁹ aerē p̄mutant. vi⁹. eiuſdē delphin⁹ ve/ Cetus
ſpertinus occidēs aerē p̄mutat. Hec ianuarij. februarij Aquila
aūt.xxij.equus veſptinus occidēs aereȝ p̄mutat. xxiij. Cor leōis
arcturus app̄ens. Idē agit.xxv.chelas grece latie libra Delphi.
app̄ens aereȝ ſilr permutat. Hec februarij. Martij v̄o. Equus
viij.piſcis aqlonis app̄ens perturbat aerem. ix. eiuſdeȝ Arcturuſ
orion app̄ens.x.eiuſdē ſtella quā lyraȝ vocarūt nūc vul/ Chelas
turem cadentē veſpere occidens eridianus etiā.xxi.die Piſcis
equus occidēs aerem p̄turbāt . hec martij.Aprilis p̄ma Orion
ſtelle que virgule dicunt̄ apparētes.xxviiij.ꝗ pliades Lira
app̄entes ſūmope aerē p̄turbāt.Pliadib⁹ Ariſt.Plini⁹ Equus
columella atqȝ Ptholome⁹ multū tribuūt. Has ſtellas Vergilie.
q̄ hora geniture cū luna horoſcopātes habuerit : magn⁹
⁊ clarus erit:quas ſi iuppiter feliciter irradiauerit.exer/
citum ducet.ac terra mariqȝ multa geret.demuȝ offenſo
p̄ncipe mala morte peribit.qui vero in occiduo cardine
ſue geneſis habuerit a maleficis p̄cuſſas. naufragus mo
riet̄.xxvij.eiuſdē orion veſptin⁹ occidit mutatqȝ aerē p̄
xx.horas. Hec aplis . p̄rio v̄o maij ſtelle q̄ grece hyades
latie ſucculе cū ſolis exortu app̄ēt . q̄s alij i ore alij i frō/ Succule.
te.alij i capite tauri ꝯſtituūt : vna illa fulgēs ac rutila.q̄

Lāpadias grece lampadias:chaldaice aldebran martiā efficaciam
habet:reliq̄ ſaturniā:quāuis ēt aliquantulum mercu
rij hēt. Hec aerē ꝑmutāt vſq3 in diei quartā horā. Quar
Lira to vō lira apparēs aerē3 vno die ꝑmutat: ſexto die cū ſo
lis exortu pliades ceſion apparens aerē obnubilat. Nono
Lapſidi⁹ eiuſdē lapſidi⁹ apparēs aerē ꝑ duos mutat annos. Veſꝑ
tinus occidēs.xxiiij.eiuſdē ꝑ diē vnū ante aerē ꝑmutat.
hec ſunt maij. Junij vero ſcdo aq̄la veſꝑtina apparēs ꝑ
mutat aerē.ix.eiuſdē delphinus:ac vſq3 ad horā vndeci
mā aerē ꝑmutat.xi.die orion apparere incipit: q̄ tribus
ante dieb⁹ nimiā aerē ꝑmutat.hec iunij. Julij vō.ij.ori
on plen⁹ apparēs eſtiuat. Quarto eiuſdē ſtella q̄ anteca
nis dr̄ apparēs aerē ſūmopere ꝑturbat. Octauo canis ap
parēs ꝑ duos ante dies ſūme ꝑturbat.xxij.die cetus occi
dit:ꝑ trib⁹ dieb⁹ aerē ꝑmutat.hec iulij. Auguſti vō.xv.li
bra occidit:quo aer ꝑmutat̄. Jdē delphin⁹ apparēs.xix.
facit.xx.die anni dn̄ator:ꝑ chaldaice ꝓtinguith dr̄:qui ⁊
aerē ꝑ diē ante ꝑmutat. Hec ex ptolo. Hec exoriri vl̄ oc
cidi his dieb⁹ antiq̄tus:⁊ ptolomei tēpore obſeruatū ē:
nr̄o vō tp̄e aliquātulū differt eaꝝ exortus:qd̄ nūc omitta
mus q̄bus euidētiſſime curioſus mathematicus q̄lita
tes diei ꝓpēdere pōt:quotiēs.n.aliquo die ſtellarū fixa
rū aliq̄ ex his occultat̄:vel apparet:vel exorit̄: vel occi
dit:eo die aer ꝑmutabit̄ ꝓ nā illius:qd̄ intellige qn̄ vſis
Ordo. ꝯſenſerint. Ex ꝯiugatiōe.n.trimeſtre generalis habetur
diſpō anni tēporis illi⁹. Ex meſtrua hētur q̄litas menſis
ex illa ſemimeſtrua:illa q̄litas q̄ ē ſemimēſis. Ex q̄dran
gulo hētur ebdomadaria q̄litas.ex ſemiquadrāgulo. H
ē ex loco lune e ſole diſtanti ꝑtib⁹.xlv.hētur q̄litas ſemi
ebdomade.qd̄ hac rōne explicauit:q2 mutatiōes fieri ſo
lēt die tertio ante q̄drāgulū. Jntēdit.n.qn̄ luna venit ad
Expō pto lomei. ꝑtē e ſole diſtātē.xlv^{tam}.ad quā deuenit trib⁹ dieb⁹ cōple
tis:⁊ in q̄rto. Rē hāc punicus interpres nō olfecit:hn̄ aūt
grecus:ꝑ locū3 igit̄ ſolis i trimeſtre ꝯiugatiōe deprehen
dit̄ trimeſtris q̄litas:ꝑ locum lune i capite mēſis q̄litas
mēſis.per locū lune i capite ſemimēſis hoc eſt qn̄ in dia
metro ꝯſtituitur q̄litas ſemimēſis.per locū lune i capite
ebdomade hoc eſt qn̄ in q̄drangulo ſiniſtro collocat̄:ſta
tus ebdomade. Per locū vero ei⁹ i capite ſemiebdoma
de hoc ē qn̄ i ſemiquadrāgulo ponit̄ ad ſolē:ſtatus q̄dri
dui habet̄.ꝑ ortū fixarū vel occaſum:occultationem vel
apparitionē q̄litas diei:q̄ q̄dē erūt pollentes ſi conuene
rint ſeruata ſemper conditione regionis.remanet nunc
de hora. ℂ Enun^{tum}. XXV.

Quotiens luminare per aliquem car
dinum peragrauerit:tūc eſt permuta
tionis hora:quēadmodum maris flu
xus ac refluxus: ventorū quoq3 flat⁹
peragratione luminaris vtriuſq3uis ꝑ aliquē
hoꝝ cardinū cōtigunt:potiſſimū illi venti:qui
cū lune latitudine conuenerint.

De hora. ℂ Nūc de hora aeris ꝑmutatiōis.hec vba ptolo.tradit:q̄
punic⁹ interpres minime olfecit. Ptole.ita horā hanc ab
Ariſto. Ariſto.accepit i lib.de ſignis tēpoꝝ.d. Silr aūt ⁊ i die ſe
ptolo.con ſentiunt. hēt mutatiōes. Frequēti⁹.n.mane meridie:declinatiōe
ac occaſu:ꝑtibuſq3 noctis ſilib⁹ mutatiōes accidūt. hec
Ariſt. vbi q̄tuor cardines ꝯſtituit:ortū quē ſol mane poſ
ſidet.culmē:ꝑ qd̄ meridie diſcurrit.occaſum:quē3 veſꝑe
ꝑagrat ac imū:ꝑ qd̄ media nocte decurrit. Sūt q3 tract⁹
duo.e culmine in occaſu3:⁊ huic ꝯrius ab imo i ortū. Jn
q̄ mō ariſto.mutatiōes fieri ea hora:q̄ alteꝝ luminariū
hec ꝑ loca ꝑagrauerit. Nā loca hec pollētiſſima ſūt:ac vi
res hn̄tia exuſcitatiuas:qn̄ q̄dē cardines ſunt celi ꝑma
ria loca. Hec ptolo.ad vbū ab Ariſto.accepit. Hoc teſta
tur ſignis:ꝑ q̄ luna hos ꝑ cardines decurrēs facit maris
acceſſu3 ac receſſu3. Scdo q̄ facit vētos maxie eos illi⁹
poſiture:ad quā ei⁹ latitudo aſſurgit:qua e re ꝯſtat q̄ ha
bito die ꝑmutatiōis:hora erit qn̄ luna vel ſol per aliquē
hoꝝ locorū diſcurret:erit aūt fortior permutatio:ſi eo tē
pore luna peruenerit ad aliquē anguloꝝ octilatere figu
Octilatera figura. re cū ſole. Ubi aīaduertēdū ē:ariſto.octilaterā figuram
lune ad ſolē formaſſe:q̄ꝝ ſingulū latus ē.xlv.partiū. Nā
xlv.octies ducta ſūt.ccc.lx.q̄ numero zodiac⁹ ꝯtinet̄.lu
na itaq3 qn̄ e ſole diſtat ꝑtib⁹.xlv.tūc ſemiquadrāgula ſi
niſtra ē:eſtq3 lumine cornicularis:q̄ grece conoides nū
cupat̄. Qn̄ vō ipſa a ſole ꝑtib⁹.xc.recedit: eſt q̄drāgula i
ſiniſtro:ac ſemiplena:q̄ grece dicotoma h ē diuidua lati
ne. Qn̄ ipſa a ſole.c.xxxv.diſtat:⁊ i q̄drāgulo ⁊ ſemi cōſti
tuta:eſtq3 lumie amphicyrta:hoc ē ꝓtumida vel gibbo
roſa. Qn̄ ipſa e ſole ꝑtib⁹.c.lxxx.diſtat ē diametra lumi
ne plena. Qn̄ e ſole.cc.xxv.diſteterit ē q̄drāgula ad ſolē
⁊ ſemis in dextro. Lumine vō gibboroſa ſiue ꝓtumi
da. Qn̄ ꝑtib⁹ diſtat.cc.lxx.eſt q̄drāgula dextra cū ſole:lu
mine vō ſemiplena. Qn̄ ipſa e ſole diſtat.ccc.xv.eſt ſemi
quadrāgula dextra:lumine cornicularis. Qn̄ demū cu3
ſole finito ꝑtium numero ꝯgredit̄:eſt ꝯiuncta:ſic igitur
habes latera octo:octoq3 angulos: quos ariſto. ⁊ ptolo.
obſeruant. Scdo nāq3 anguli exuſcitatiui ſunt:ac ꝓuo
catoꝝ:q̄dā pleni:vt quadrāguli ⁊ diameter.quidā ſemi
pleni:vt dimidia hoꝝ. Qn̄ igit̄ luna ꝑ aliquē cardinum
dictoꝝ ortus:culminis:occaſus:ac imi peragrauerit:ac
ceſſeritq3 q̄ ille ipſe cardo ſit aliq̄s anguloꝝ octiangule
figure:aerem omnino permutabit vel ad ſerenum: vel
ad contrariū:qn̄ quidem ſint due prouocationes contiū
cte.ſ.cardinis ⁊ anguli. Hec e ptolomeo ⁊ ariſtotile pari
Sexdecilatera. ter habemus. Vex aīaduertendū non tn̄ octilaterā lu
nā cū ſole ꝯſtituere figurā:ſ3 ſexdilatera3:ſexdiāgulāq3
que ex.xvi.lateribus vbiq3 angulis conſtat. Nā cū.xlv.
octies ducta.ccc.lx.ſint.xxij.⁊ dimidiata pars ſexdecies
ducta erūt.ccc.lx.erit igit̄ ſingulū lat⁹ ꝑtiū.xxij.minuto
ru3.xxx. Angulus vō in eius fine collocatus:de hac dixi
mus in lib.de criticis. Quotiēs igitur luna e ſole diſtat.
xxij.ꝑtibus.minutis.xxx. erit in primo angulo:qn̄ addi
tis.xxij.ꝑtibus minutis.xxx.in parte e ſole.xlv. diſtanti
collocatur erit in ſecundo angulo. Sicq3 in alijs ſemper
ꝑtib⁹.xxij.minutis.xxx.additis. Eſt aūt angulus hic qui
dimidio.xlv.partium ꝯſtituit̄ ſemiquadrangulus dimi
diatus. Luna itaq3 his in angulis ꝯſtituta vires exercet
prouocatorias:qn̄ quidem ſemiquadranguli ſint dimi
diati:ſeruātesq3 inimicitie partem ſemimediam:que rō
docet:vt peragratio lune per hos ēt aīaduertatur: eiuſ
q3 ꝯſtitutio ⁊ ſtatus:nā vbi ſerena erit ꝯſtitutio:tempus
ad ſerenū mutat:vbi ꝯ pluuioſa:ad pluuias vel alia. Nō
minus luna ingrediēte angulos hos debet formari the
ma:ſed operepreciū eſt colligere etiam occodeſpotes
conſiderare ſigna quibus peragrent:ceteraq3 faciendo
Dies pluuie. perinde: vt in eclypſibus iuſſimus. Erit itaq3 dies plu
uie:quando ſtellarum aliqua relucēs rutilaq3 occulta
tur vel apparet:occidit vel oritur: generalibus quidem
Hora. ꝯſentiētibus:hora aūt qn̄ luna vel ſol ꝑ aliquē cardinu3
decurret:ꝑcipue ſi tūc ꝑ angulū aliquē figure.xvi. lateꝝ
diſcurret.nō aūt eſt pretereūda regionis ꝯditio:qn̄ q̄dē
hec multū ꝯferat ad rei q̄litatē. Picus in.ij.lib.ſuaꝝ cō
De fluxu maris ap picum. futationū ſpernit opinionem olim aſtrologoꝝ de refluxu
aq̄ꝝ ꝑ lunā. Fingitq3 multas alias ponēs:⁊ tādē obijcit
fere oīb⁹. Primo cur nō fortioris radij deſcēdētis q̄ aſcen
dētis:cur deſcēdēs reuocat aq̄s:effunditq3 aſcēs:cur nō
ſ[illegible] imbecilliores a ſūmo paꝝ declināte:q̄ tunc ꝓ^{mo} exorientes

cur ibi receſſū hic acceſſuʒ facit. Scdo luna ſub finitore
nō hʒ vires qbus poſſit ea que ſunt ſupra mouere: ⁊ mul
Declaratio ptole. ta alia addit. Eſt o aduertēdū q̄tuor eē cardines effica-
ces: ac pollētes: ortū: culmē: occaſuʒ ⁊ imum: quos Ariſt.
ēt magnifecit: q̄tuorqʒ tractus: ex ortu in culmē oriētalē
maſculinū dextrū. hinc 2riū ab occidēte in imū oriētalē
dextrū: ac maſculinū. Nā 2ria eiuſdē ſunt potētie gene-
reqʒ in eodē collocanẗ. Eſt alius e culmine ad occaſum
ſiniſter: occiduus: femininus. hinc ēt 2rius ſilr: qm̄ gdeʒ
ſūt 2rij ac eiuſdē generis. Opinaẗ igiẗ ptole. ⁊ Ariſto. ēt
oīa elemēta p̄cipue aquā motu lune moueri: indeqʒ mo
tū ciere: e quo dextrū ſimplr̄ icipit: ortu. vʒ. Quādo gdeʒ
ortus ē cardo pollēs: dexter: ac p̄n^m oīum motuū: vt. ij. ce
li tradit ariſto. hinc moueri aquā circulariter in ꝓprio lo
co circa cētrū propriū: vſqʒ aſcendere vſqʒ quo luna tan
git culmē: verꝫ ipſa circulo ſemꝑ moueẗ: inde videẗ no-
bis deſcēdere: re vera circularē ɔtinuare motū. lunaqʒ
tāgēte occaſuʒ refluere vr̄: que re vera circulari motu ⁊
ɔtinuo pſeuerat. Inde ad imū iterū vr̄ aſcēdere: q̄ vt di-
xi circulo pficit motū. ab imo in ortū deſcendere: que re
uera circulū ɔtinuat. Ab ortu vero in culmē iterꝫ aſcēde
re vr̄. Quatuor igiẗ vr̄ aqua permutationes facere in ſua
circulatione: que re vera nulle ſunt. Prima aſcēſus q̄ ic-
circo ab ortu incipit: qꝛ ibi vis p̄ncipij dextra ɔtinetur: a
culmine lune in occaſum vr̄ deſcēdere: nā tūc eſt vis me
dia: q̄ vires extremas hēre dʒ. Incipitqʒ in ſiniſtruʒ ire:
ac occidētiā. Modo ī dextro aſcendit ī ſiniſtro: qđ ē vtu
tis 2rie deſcēdere dʒ: cū luna occidit redit ad dextrū ori
entalē. ⁊ aque redire debēt ad aſcēſum atqʒ oriētalem.
Cū luna ab imo in ortuʒ ſcādit redit ad ſiniſtrū occiduū
qʒ quare ⁊ aqua deſcēdere dʒ. Iterꝫ q̊ʒ cuʒ aſcēdere inci
pit luna dextrumqʒ in locū: ⁊ aqua ſilr: ⁊ ſic ꝑpetuo fieri
opʒ. Pʒ igiẗ p̄ cur aſcēdit aqua luna ab ortu aſcēte ī cul-
men: qm̄ eſt in pte dextra orientali e qua omnes orbes ī
cipiūt motū. ſcđo cur e culmine deſcēte in occaſuʒ aqua
deſcēdit: qm̄ luna ꝑ ſiniſtrū occiduū at femininū decur-
rit tractū. Patetqʒ tertio hos aſcēſum. vʒ. ⁊ deſcēſum eē
eq̄les: qm̄ gdē cā ē eq potēs. pʒ tertio cur ſub terra idem
fiat ex occaſu gdē in imum decurrēte aquā aſcēdere: nā
tūc luna dedit ad vires oriētales dextras. Ex imo vero
in ortū deſcēdere aq̄s: qꝛ luna redit ad ſiniſtrū occiduū.
Habet q̊ʒ vires luna tā ſupra finitoreʒ: q̄ʒ ſub rōne per-
agrationis. nō aūt rōne luminis. motus aūt elemētoruʒ
ſeqtur motū corpoꝝ celeſtiuʒ: nō aūt lumē. ⁊ ita q̄ picus
ingt nō ſunt digna ſuo noīe. rem hāc ariſto. abſoluit eui-
dētiſſime in lib. de ſignis tēpoꝝ: ⁊ ptolomeus hic ꝑ exē-
plo accepit. Aiaduertēdū vo oēs eſtus in oceano maiora
itegere ſpacia inundareqʒ q̄ʒ in reliquo mari: ſiue qꝛ to-
tū in vniuerſitate aioſius eſt: q̄ʒ ī pte: ſiue qꝛ magnitudo
a pte ſideris vim laxe craſſantis: efficaci⁹ ſentit eandem
anguſtijs arcētibus qua de cā nec lacus nec amnes ſilr
mouētur. Octigenis cubitis ſupra britaniā intumeſcere
eſtus pytheas maſſiliēſis auctor ē. Hec de hora ꝑmutati
onis nūc ſatis. Sed circa hec ambiguitates contingunt.
Nā locū ſignificationuʒ Ptolemeus dicit eſſe clima: ad
cuius finitorē thema ɔſtituiẗ: ſuperius aūt ait has ſolis
luneqʒ ɔiūctiones vel oppōnes obſeruādas eſſe vt ꝑticu
lares: pro his. vʒ. locis: pro qbus erāt generales ɔſtellati
De loco. ones: nō igiẗ pro climate: ſed pro his regionibus qbus: ſi
ue eclypſis: ſiue cometa ominabaẗ: nā ſic excreſcētia vł
ſminutio relinqueẗ. Amplius clima ē res ampla: habēſ-
qʒ tēpus quo aſcēs euariari pōt p̄ncipio medio ⁊ fini: igi
tur vnū thema nō pōt vni climati ſufficere. Tertio cur ī
deliquijs locus ſignificationū ē a ſigno ī q̄ ɔtingunt: ⁊ ab
eidē hoſtilib⁹. In his āt e partitione climatis. Quarto

cur ī eclypſibus tris tm̄ cardines obſeruare iubet in his
īdifferēter ſub terra ⁊ ſupra terrā. Aiaduertēdū igiẗ de-
liqa hēre vires ꝑꝑ lucis ſurreptionē. Medie ſolis lune-
qʒ ɔiugationes ꝑꝑ peragrationē. Agūt. n. in nobis ſtelle
motu ⁊ lumine: vt dicit ariſto. Tūc pʒ cur in eclypſibus
ſolū ſupius hemiſperiū tm̄ ſit obſeruādū: nam cū de ſub
terraneis deliquijs nulla ſit lucis ſurreptio: iccirco ſolū
vires hīt ſupra terrā: p̄cipue in tribus his cardinib⁹: or
tu. vʒ. culmine ⁊ occaſu. Medie aūt ſolis luneqʒ cōiuga
tiones: cū vires hēant ꝑꝑ ꝑagrationē: que eadē eſt ſupra
⁊ ſub terra: inde vtraqʒ hemiſperia obſeruare iubet. Ul
terius medie ſolis lune ɔiūctiones vel oppōnes: quotieſ
habētur: vt ꝑticulares cāe: cū ꝑticularis cā (auctore pro
Procul⁹ culo) nō agat niſi p̄ſuppoſita actione cāe vlis: nō. n. plan
ta ageret: niſi ſolis actio p̄ſupponereẗ: tūc horꝫ themata
faciēda ſūt his ipſis regionib⁹: ⁊ ad finitores illaꝝ: qbus
vles cāe ominabanẗ: qm̄ gdē ꝑticularis cā ī eo loco eoqʒ
tpe: illud genus effectionū agat: qđ p̄ſupponit ab actione
prie vlis cāe. vbi aūt ciuſmodi cōiugationes hn̄tur: vt ꝑ
ſe cāe: ac ꝓprijs virib⁹ operantes. tūc locus actionū erit
clima ad q̊t thema ipʒ erigiẗ. Nāc tūc cāe ſūt effectrices
ꝑꝑ ꝑagrationē: q̄ ē vna ⁊ eq potēs climati fere toti: aliter
Quantum thema ſuf ficit. vbi ꝑꝑ lucis ſurreptionē fierēt effectiōes. Rurſū ꝑꝑ am
plitudinē climatis hona⁹ obſuat aſcēs ſm ptes aſcēſio
nū regiōis ac vrbis: ad cui⁹ orizōtē thema erigiẗ: tūc vult
vt obſeruenẗ gradus qnqʒ ſuccedētes horoſcopātē ptē:
treſqʒ p̄cedētes: tribuēdo. vʒ. ſingulo gradui vires. ſ. mi
liaria. liij. vbi cā. ſit thematis plēilunij ariet] grad⁹. xvij.
dādo cuilibet gradui miliaria terre. liij. erit ſignificatio
vſqʒ ad. xxij. gradū: ⁊ ſic vſqʒ. cc. lxv. verſus oriētē: vſus
vo occidētē: cū ſint tres gradus. c. lix. igiẗ thema valebit
ex oriēte ad occidēs. ſ. ſpaciū. cccc. xxiiij. miliariū. tātū-
dē aūt: ⁊ de latitudine ē colligēdū. Alij iubēt tria thema
ta faceẗ ad mediū p̄n^m ac finē climatis. Alij ⁊ fideli⁹ the
ma iubēt fieri ad mediū orizōtis: tūqʒ valere: q̄ʒtuʒ ori
zōtis ambitus circūcludit. Eſt aūt orizon: vt q̊dā circu
lo deſignat⁹ celi termin⁹: qđ. ſ. terrā vr̄: ⁊ qꝛ ad ipm vere
finē nō pōt hūana acies ꝑuenire: q̄ʒtū qſqʒ oculos circū-
ferēdo cōſpexit ꝓpoſitū ſibi celi: qđ. ſ. terrā ē terminuʒ
facit hic orizon: quē ſibi vniuſcuiuſqʒ circūſcribit aſpe-
ctus vltra. ccc. ⁊. lx. ſtadios lōgitudinē itra ſe ɔtinere nō
poterit. c. n. ⁊. lxxx. ſtadios non excedit acies 2 videntis:
ſed viſus cum ad h̄ ſpaciū venerit acceſſu deficiēs: i ro
tūditatē recurrēdo curuaẗ: atqʒ ita fit: vt h̄ numerus ex
vtraqʒ pte gemiat⁹. ccc. lx. ſtadioꝝ ſpaciū: qđ itra orizō
tē ſuū ɔtineẗ efficiat: ⁊ qm̄ circūferētie q̄ʒtitas habeẗ tri
plicādo diametrū: ⁊ addēdo ſeptimā pteʒ diametri: erit
tota area ābituſqʒ. ix. cētenorū: ⁊ ſtadioꝝ circiter. xliij.
⁊ ad totū hūc ābitū porphiri⁹ thema fieri iubet: viſus tm̄
ē ꝑ vniuſcuiuſqʒ climatis vnū erigi thema: qđ noſ lauda
mus. Ptoleme⁹. n. iubet hoc facere ꝑ vnaquaqʒ regiōe:
vt ī genitura: ⁊ h̄ ſat ſit. Et de loco ſatis: ⁊ de tpe ābigūt.
Nā ptolo. colligit tēpus ꝑ ꝑagrationē lune ī figura. xvi.
De tpe. laterum. Dedit enim diem ⁊ horam. At in lib. c. enuncia
torum. ita ſcribit. coniunctiōis locum quo in loco ab an
ni aſcēte eſt: inſpice: ſiquidem cum profectio illuc proue
nerit: tunc euentus erit. Ecce quomodo in annuis coniū
ctionibus: vt in eclypſi facit profectionē: hic autē tēpus
pro ratione peragrationis per angulos ſexdilatere figu-
Tpe pris re obſeruat: que vidētur inuicē repugnare. Sunt qui vo
lunt pro toto anno eſſe obſeruādā cōiunctionē vel oppo
ſitionem: que precedit igreſſū ſolis in caput arietis: ⁊ tūc
faciūt perfectionē dando cuilʒ ſigno menſem: qꝛ quādo
aſcēs ꝑuenit ad locū ɔiūctionis vel oppōnis dādo cuilʒ
Secunda ſigno mēſem tūc euēt⁹ ē. Alij volūt ptole. per aſcēs an-

ni intelligere illud qđ aſcēdit:tūc cū ſol caput arietis ingredit̄:ꝛ tunc dicūt ꝓfectionē eſſe ob aſcēſū hoc faciendaꝫ.

Tertia

Alij dicunt ptolemeum vocare annum quicq̄d ē vitra menſeꝫ:ꝛ ita aſcēſus anni erit illud quod aſcēdit in cōiunctione vel oppōne proxima ingreſſui ſolis in quattuor illa principia:ꝛ tūc dicūt euentū eſſe qn̄ aſcēſus illud ꝑuenit ad locum cōiunctionis vel oppōnis dādo cuilꝫ ſigno.xij.partem trimēſtris temporis. hoc eſt dies.vij.ac duo ſexta.

Quarta

Alij dicunt vbum ptolemei eſſe intelligēdum in deliquijs:qn̄ quidē deliquia ſimplr̄ dicātur maxime ꝯiūctiones:ꝛ tunc per aſcēſus anni intelligit illud qđ aſcēdit in themate eclyptico:qđ anni aſcēſus dicitur pro quāto eſt vltra menſem. Hec duo vltima videntur bene dicta:nec repugnare eis que dixit hic:qn̄ quideꝫ profectio det tēpus generale.peragratio per angulos:ac cardines det tēpus ꝑticulare:eodē nāqꝫ modo in geneſi fit. plura enīꝫ tēpora colligūtur a perfectione ſignoꝝ: a perfectione ꝑ partes:quā directionē vocāt grece peripaton. Hec enim nō ꝯdicunt:cū ſignificationes poſſint deſignari ꝑ ꝓfectionē . per directioneꝫ:ac per diuiſionē:vt ptolemeus in vltimo apotelesmaton ait:que qn̄ cōuenerit:effect⁹ erit oīno:ſic in ꝓpoſito qn̄ enim peragratio per angulū:ꝛ ꝓfectio ꝯuenerit:oīno euētus erit:qđ grece dr̄ ſymptboma: hoc ē calamitas latine:cōtra ēt eſt qn̄ ꝓfectio eſt:laneqꝫ per angulos peragratio:euētus ipſe omnino portēditur:tunc hec igitur nō repugnāt.

Ptole. ꝯdictio.

Rurſum videnť enūciata ptolemei repugnare:ꝛ inter ſe:ꝛ ad dicta nr̄a. Inqͭt enīꝫ enūciato.xxxiiij.Dn̄ator ſeu hoſpitator iterlunij: ſi cardinalis fuerit:quecūqꝫ illo menſe futura ſint ſignificat. Eſt aūt hoſpitator iterlunij q in loco iterlunij hꝫ domiciliū:dn̄ator aūt q in eo hꝫ plures iuriſditiones:ꝙ igitur horū fuerit in cardine iuxta illius nām portēdit mēſe illo qualitates aeris. Enūciato v̊o.lxij.īquit. Cū minimū cōiūctionis principiū facies.potes de mutatiōe aeris in mēſe illo iudicare:erit.n.iudicium iuxta dn̄atorē angulis cuiuſqꝫ figure:vincit.n.hic aeris nām:aſſumēs etiam in his ꝑtīs temporis qualitatem.per dominatoreꝫ angulī:intelligit dn̄atorē horoſcopātis partis: cuiuſqꝫ figure.ſ.ꝯiūctionis:oppōnis:ꝛ vtriuſqꝫ quadrāguli. dominator.n.aſcēſus in hac ſingula aſſumit aeris qualitatē.

Sol.

Ecce qūo hec duo repugnāt ꝛ inter ſe:ꝛ his que diximᵘ. Nos aūt dicimus ēt hec intelligēda in ſupplemēto. Nā qn̄ dominator interlunij ſit cardinalis:oīno aereꝫ rapit ad ſui q̄litatē ꝓ illo menſe:vbi vero nō fuerit cardinalis: pōt vtruqꝫ obſeruare:ꝑſuppoſito ſemꝑ dominatore iterlunij. Nec hec repugnāt inter ſe:nec noſtris dictis. Et de tēpore hec ſatis.

Enunᵗᵘᵐ. XXVI.

Perepreciū eſt ſcire generalē cām eſſe pollentiorem. Succedentes vero preſignificatarū effectionum ſūt inſtrumentarie cauſe:erūt autē omnino euentus quādo dominatrices generaliū cū dominatricibus particularium miſcentur.

De ꝯuenientia ꝛ differētia ſignificatoꝝ

Cōtingit iterdū dn̄atorē gn̄alis coniūctionis portēdere vnū.dn̄atorē v̊o ꝑticularis dare aliud:iccirco emergit dubiū:qđ predicēdū ſit:iuxta cuiuſue idiotropiā pronūciādū. Propter q̄ ptole.duo videtur precipere:ꝙ ceteris parib⁹ ꝑꝑ ꝯſtelliſicatiōis gn̄alitatē debemus dicere cū idiotropia gn̄alis dn̄atoris. Nā gn̄ales cōiūctiones ſunt cauſe prime effectrices:relique que ſequātur per angulorū peragrationē ſūt vti īſtrumētarie:ſupponētes effectionē ꝓmaꝝ:vbi aūt ſint ꝯtrie ſignificatōis:ſi dn̄ator gn̄alis miſceť dn̄atori ꝑticulari ꝑ rōnē aliquā quā diximus mixtionis: ꝓ idiotropia ꝑticularis ē iudicādū.potiſſimū ſi ī mixtura ſit ſuꝑior:vt dixim⁹. Sꝫ vbi ſūt ꝯtrie ſignificationis:neqꝫ ſint admixti:vtrū ſemꝑ iuxta idiotropiā generalioris ſit iudicādum:Ptole.nō dīt:niſi qn̄ ſūt cetera paria:tūc.n.iuxta nām gn̄alioris ē ꝓnūciādū.

Expoſitio punici.

Punicus iterpres dīt.ꝑticularis nām eē iterdū ꝓponēdā:ꝑ qn̄ ꝑticularis ſit pollētior in themate:vt vel ī cardine:vel ꝓpria ī ſilitudine ſiue ꝯditione ꝓpria:vel ī domo:ꝛ ī ceteris id genus:ꝯ v̊o gn̄alis ſit deſtitutior magiſqꝫ deiectus:tunc enī iuxta nām ꝑticularis ē ꝓnūciādū. Scđo qn̄ ꝑticularis dn̄ator ꝯuenit cū ꝯditione tp̄is āni magis ēt loci:tūc enī iuxta ei⁹ nāꝫ ē ꝓnūciandū. Sꝫ ſit dn̄ator ebdomodarie ꝯſtelliſicatiōis:ꝯtri⁹ dn̄atori mēſtrue:ſibiqꝫ admixt⁹ ſit ſingnificator trieſtris:nō āt meſtru⁹:qđ agēdū:dicerē iuxta nāꝫ ebdomadorij eē ꝓnūciādū: qn̄ qdē cū fortiori admiſceať. Sūt aūt caſus fere inūeri ꝯtigētes:q̊s ptole. remittit nobis ꝯſiderātib⁹:vt ēt ī medica arte offerūť caſus:q̊s nullus ſcribit:eapꝑ ptole.inqͭ enunᵗᵒ ꝑ̊.opꝫqꝫ tractātē hec reꝝ ꝯiectura vti. Soli.n.numie afflati ꝑdicūt ꝑticularia. Curioſus.n.ꝛ obſeruās mathematicus gn̄atī q̄ntū pōt ꝑdicere dꝫ:qn̄ qdē ꝑticularia ſint infinita ac ab arte reiciēda.hec de q̄litatib⁹ aeris ꝑ obſeruatiōes celeſtes:ꝯſis eſt:vt ꝑ ſtellas corruptiuas in his adiuuemur: vt ptolemeus precipit.

Enunᵗᵘᵐ. XXVII.

Signa q̄ circa ſoleꝫ:lunāue: ceteraſqꝫ ſtellas coapparēt ad ꝑticulariū qualitatū cognationē cōferre ſolēt que quidem ſoli orienti coapparent ad diurnaliū qualitatū notitiā conferūt : que vero ipſi occidenti conſpiciuntur ad nocturnalium.

A ſtellis corruptiuis.

Erat cognitio q̄litatis aeris ī trimeſtre tp̄e:in mēſe: ebdomada:ꝛ quadriduario a ſemiq̄driduario die:ac hora. Incipit nūc a die:qđ ꝑ̊ vulgarib⁹ offertur:ꝛ vult eē obſeruādū ſolē in ortu ꝯſtitutū:qn̄ qdē ortus ſit ꝑnᵐ diei:ē aūt ꝑnᵐ vniuſcuiuſqꝫ rei ꝑ̊ᵐ aīaduertēdū:naꝫ ab ipſo cetera ſequūtur. Seruiet aūt hec obſeruatio ꝓ cognitiōe q̄litatū q̄ die ꝯtingūt. Pro q̄litatib⁹ v̊o nocturnis iubet obſeruare ſolē ī occaſu collocatū:naꝫ tūc ē noctis ꝑnᵐ. Que āt coapparere ſolēt:ſūt nubes:corruſcationes:colores: ꝛ id genus:hec.n.e ſole ipſo gn̄ātiꝫ ꝯtingūt:a dn̄atore diei ꝑticulatim qb⁹ coapparētib⁹ deꝑhēſis:eccodeſpotiā diarij dn̄atoris colligem⁹:q̄ fit vt pro nā eius iudicabim⁹.

Enunᵗᵘᵐ. XXVIII.

Pro qualitatibus vero pluribus tēporibus perduraturis:obſeruabim⁹ horas cōfigurationum luminariū:quando quidem configuratio prima habeat vires vſqꝫ quo luna cum ſole permutauerit ſe ad aliam.

Pro tpe multo.

Hora ꝯfiguratiōis trimeſtris ē ante igreſſum ſolis in aliqđ q̄tuor ꝑncipioꝝ:vtpote ꝯiūctiōis vel oppōnis. Hora v̊o ꝯfiguratiōis mēſis ē qn̄ ē ꝯiūctio vel oppō q̄ ē caput mēſis. Mutat aūt luna ꝯfigurationē: q̄ties venerit ad angulū aliquē figure ſexdiāgule:in q̄ qdē ꝯſtituta hꝫ nouā ꝯfigurationē cū ſole. Pro q̄litatib⁹ igiť vēturis generatim ī trimeſtre:obſeruāda ſūt coapparētia hora trimeſtris ꝯfiguratiōis.pro q̄litatib⁹ gn̄ātim vēturis ī mēſe obſeruāda ſūt q̄ coapparēt hora meſtrue ꝯiūctiōis vl oppōnis:ꝛ ita ī ceteris faciēdū. Cuius rō ē: q: vires ꝑme ꝯfiguratiōis vigēt vſqꝫ ad tp̄s ſcđe. In ꝑia nāqꝫ ꝯfiguratiōe vis quedā ligať:que nō ſoluiť:niſi ꝑ aduētum alteri⁹.quo fit:vt per huiuſmodi coapparētia ſignificem⁹

qualitates portendi vſqꝫ ad configurationis ſecūde adventum. Sed dices. cur vis hec ligata i eclypſibus vſqꝫ ad ſcdam eclypſim non perdurat: tum diximus ꝙ hec ligatio fit ꝑꝑ peragrationē: illa ꝑꝑ luminis ſurreptionē. Quare tādiu ꝑdurabit ſignificatio in peragratione: quādiu ſuccedet noua peragratio. In ſurreptione autē lucis nō eſt ita: ſed taꝫ diu durabit: quā diu ſurreptio perſiſtet: durat aūt ſurreptio lucis in ſole pro tot horis: tot annis: in luna tot mēſibus: propter cauſas traditas: ⁊ qm̄ configurationes trium ſuperiorum propter peragrationem hn̄t vires: iccirco ſignificationem cōfigurationum illorum perdurabunt: quouſqꝫ alie ſuccedent configurationes: vel inter ſe: vel cū alijs: vel cū luminarib⁹: cuius cōtrariū albumaſar opinatur: ⁊ nos deinde dicemus. Sūt igitur coapparētia: tūc tēpore obſeruāda: qm̄ quidem ex his habetur predominatoris cognitio: iuxta cui⁹ naturā erit pronūciandū.

De ꝑduratione ſignificationū — *In trib⁹ ſuperiorib⁹*

Ꝯ Enun^tm^. XXIX.

SOl itaqꝫ exoriens vel occidens rutilus: limpiduſqꝫ: nulliſqꝫ opertus nubibus ſereni temporis nūcius exiſtit. Ubi vero area verſicolore: aut rubra operitur: aut radij quos diffundit: vel q ipſum circumnt: rubri: aut nubes quas ſoles dicunt: in certa ſolis parte conſtiterint: rubroqꝫ colore conſpicue: eiuſqꝫ radij oblongi exiſtentes ab area ſe diffundant: exceſſiuos vētos nūciat: ea. vꝫ. e celi poſitura: i q̄ hec ſpectāt ſigna.

De ſignis e ſole. Higinus. Columella. Democriti pnoſticon.

Ꝯ Sunt (vt diximus) phi: qui per fixas tm̄ futuras qualitates deprehendebāt: vt Higinus columella: ⁊ alij plures: alij per corruptiuas ſtellas animalia: ac cetera que hic inferius ſpectantur. Ut democritus qui primus intellexit oſtenditqꝫ cū terris celi ſocietatem: quē ferūt ſpernētibus hāc curā eius opulētiſſimis ciuib⁹ preuiſa olei caritate ex futuro vergiliaruꝫ ortu qua diximus ratione magna vtilitate: tūc ꝑꝑ ſpem coemiſſe in toto tractu oē oleū mirātibus: qui paupertatem ⁊ quietem doctrinam ei ſciebant in primis cordi eſſe. Atqꝫ vt apparuit cauſa ⁊ ingens diuitiarū curſus reſtituiſſe mercedē anxie ⁊ auide dominorū penitentie contētus ita probaſſe ſibi (cuꝫ vellet) in facili fore. Hec eadē refert Ariſt. primo politice de thalete. hoc ⁊ ſeſtius e romanis ſapientie ſectatoribus athenis fecit eadē ratione. Tradunt ēt eundem democritū metente fratre eius demaſo ardentiſſimo eſtu oraſſe: vt reliquę ſegeti parceret raperetqꝫ deſecta ſub tectum. paucis mox horis ſeuo himbre vaticinatiōe approbata. democritus itaqꝫ celeſtia cū terrenis ſignis ita miſcuit. Ariſt. aūt vltra hec obſeruauit ſolem: ⁊ lunā: ceteraſqꝫ erraticas omittens: vnde in libro de ſignis temporꝫ: ſigna: que hic ptolemeus recolligit: ipſe proſecutus eſt diligēter. Ptolemeus aūt luminoria fixas erraticaſqꝫ obſeruās non pretermiſit corruptiua ſigna. Sol vbi rutilus exoritur nulliſqꝫ nubibus opertus eſt nuncius ſerenitatis. Nā ortus hic quo quidem ad ſtellas: iouiam oecodeſpotiam eo die nunciat. Quo vō ad terrena exhalationum euaporationumqꝫ reſultationem: quibus venti aut pluuie fieri aſſolēt. Plinius vero inquit purus oriens atqꝫ nō feruēs ſerenū diem nunciat. Ubi. n. feruens fuerit craſciuſculos vapores in aere cōtineri ſignificat: quibus ēt venti fiūt. Mercuriales oecodeſpotiam inuunt circa ſolem halones: qui latine aree dicuntur: quando verſicolores ſunt. Martiam vero prefecturam ſignificant rubedo halonū: aut radiorū rubedo: radiorum lōgitudo: quotiēs itaqꝫ altera harum oecodeſpotiarum in die fuerit. exceſſiuos ventos nūciat: qm̄ quidē mercuri⁹ ⁊ mars ventos exuſcitent noxios: ac exceſſiuos: hec quo ad celeſtia: quo vō ad terrena: hec rubedo exhalationuꝫ calidarū nota eſt. E quibus vēti ingenerantur: vt tradit Ariſto. ait tn̄ ea e celi parte vētos flare: in qua hec ſigna ſpectātur. Ariſt. autem ita ventū predicit ex ſolis ortu i die. occaſu in nocte: otiēs ſol calidus ⁊ non ſintillans vētoſum eſt ſignum. Plinius. xviij. libro capite circa ſoleꝫ plura obſeruat: que lege ſi placēt. Simili ratiōe fieri pt in qualitatibus: que generatim contingūt pluribus temporibus: quotiens obſeruātur ortus ⁊ occaſus ſolis tempore coniugationum temporum.

Quid ar. Quid ptolemeus. Quid plinius. — *Scdm democritū.* — *Quid de vēto ex. plinius.*

Ꝯ Enun^tm^. XXX.

VBi autem niger ipſe exoritur vel viridis: aut obnubiloſus occidit: aut circa ipſum vna vel due aree conſtiterint: aut ſecum nebulatiōes: que ſoles nūcupantur habuerit: fundatqꝫ radios virides vel nigros: eo die hiemat.

Ꝯ Quo quidem ad terrena he ſolis apparitiones e nubibus roridis: humidiſqꝫ emergūt: quando quidem nigredo vel viriditas nubiuꝫ ex humore ingeneretur: quo vero ad celeſtia: hec ſaturnuꝫ eo die ꝑdominari tēpori portendūt: qui auctor eſt hiemis: ac pluuie Ariſto. autem libro de ſignis tēporum: ſol vbi concauus exoritur: vētos aut pluuias predicit: ⁊ ſi diebus plurib⁹ calidus exoriatur: vrediēs ac diuturnos ventos nunciat. Et ſi radij hi quidē verſus boreā: alij aūt verſus auſtrum diffunduntur: medio vero exiſtente in directo: aquā ac ventū portēdit: deinde generatim ſubſcribit: ſūt aūt ſigna in ſole ac luna: nigra quidem aque: rubra aūt venti: qm̄ quideꝫ vt ſcis rubedo exhalationes: nigredo vaporationes portēdant. Plinius. xviij. libro multa adijcit: que omittim⁹. Hec de ſole.

Ariſto. — *Plinius*

Ꝯ Enun^tm^. XXXI.

OBſeruare etiam conuenit coapparentia lune ipſa ea hora: qua angulos figure ſexdilatere ingreditur.

Ꝯ Ptole. octilaterā figurā obſuat: q̊tiens eni luna e ſole diſtat ptib⁹. xlv. ſemiq̄drāgula eſt. quotiēs. xc. quadrāgula: ⁊ ceteris id genus. Ego vō particularius coapparentia lune: quotiēs ipſa per angulos ſexdilatere figure peragrauerit: obſeruo. Nam per coapparentia hec poteſt mathematic⁹ curioſius de qualitatibus predicere.

De luna.

Ꝯ Enun^tm^. XXXII.

VBi igitur luna ſubtilis ſplendenſqꝫ que exorta puro nitore nullaqꝫ operta area fulſerit: ſerenat. Et ſi ſubtilis rubicunda: quōqꝫ non illuminatur rutilet: videatqꝫ ferme moueri: ventos ea. vꝫ. e parte ſuſcitat: ad quam extra zodiacum vagatur. Ubi quoqꝫ vel nigra vel viridis ſpectatur hiemat.

Ꝯ Quo quidem ad terrena ꝙ ipſa ſpectetur limpida ex exhalationum euaporationūqꝫ eſt reſolutiōe: aſtipulaturqꝫ hec apparitio iouie oecodeſpotie ꝙ vero ſubtilis rubicunda e parte terrene nature propter exhalatiōes ſpectatur. martiamqꝫ oecodeſpotiam. Et vero pars nō illuſtrata a ſole rutilet quaſi in motu conſiſtēs: ex ſiccis exhalationibus emergit: martieqꝫ oecodeſpotie virib⁹.

Or nigra videtur vel viridis: e parte quidē terre ob humoris plenitudinē eſt roreq́ʒ nubiū: e parte celi ꝓpter ſaturni oecodeſpotiā. ℭ Enun^tum^. XXXIII.

Orbes quoq́ʒ qui eā cingunt animaduertēdi ſūt: vbi nāq́ʒ vnus eſt ac rutilus paulatimq́ʒ euaneſcēs. ſerenat gemini vel tres vel plures vbi ſint. hyemant. Or ſi diſtracti quaſi ſplendeant. per exceſſiuos ventos hyemant.

De halōe ℭ Orbes hi qui grece halones nūcupant̄: a nonnullis corone aree ꝓprie dicunt̄: e vaporationib' in acreʒ e terra aſſurgētibus ɔtingūt: in quibus lumē diffuſum varias format appitiōes. Quotiēs igit̄ vnus ac rutilus: paulatimq́ʒ euaneſcēs eā cinxerit ſerenat: e pte quidē terre q̄ vapores pauci ſunt: cōtinuoq́ʒ ad reſolutionē tēdētes: e parte vō celi: q̄ oecodeſpotiā iouis ſignificāt: qui nitoris ac ſerenitatis cā ponit̄. Ubi aūt gemini vel tres eā cinxerit hyemāt: e parte quidē corruptiue cāe q̄ ex vaporibus pluribus ingnānt̄: qui reſolutiōi īepti ſunt: e parte celi vō q̄ ſaturnlā ſequunt̄ oecodeſpotiā. Or ſi diſtracti quaſi ſplēdeant. hyemant: e quidē per exceſſiuos vētos: e parte quidē corruptiue cauſe: q: hec diſtractio ſiue motio ꝓpter motum exalationū eſt: e pte celi q̄ mercurij oecodeſpotiaʒ ſectat̄. Uarro his orbib' valde adheſit. vt Plini' refert.
Uarro Ariſtot. Ariſtoteles vō in lib. de ſignis: ita ingt. halones circa lunam vētoſe magis ſunt: q̄ circa ſolē. ſignificant aūt ventum diuiſe circa vtrūq́ʒ. vtcūq́ʒ aūt diuidunt̄. inde ventus. in nubibus. vndecūq́ʒ exoriūtur hinc ventus.

ℭ Enun^tum^. XXXIIII.

Ubi orbes hi nigri ac denſi ſpectētur: hyemāt p hymbrē. vbi virides interrupti. per ventiniuiuʒ hyemant. tantoq́ʒ magis ac magis quanto plures ac plures ipſi fuerint.

ℭ E pte corruptiue cāe hec diſpō vapores multos. plurimaq́ʒ hūectaiōe ɔtētos nūciāt: e pte celi vō: q̄ ſaturniaʒ ſeqt̄ oecodeſpotiā. ℭ Enun^tum^. XXXV.

Orbes quoq́ʒ qui. tum erraticas. tum fixas ſtellas cingunt. qualitates eoꝝ planetarū portendūt: quibus ſuis coloribus perſimiles fuerint.

de ceteris ℭ Non aliter alones ſiue orbes: ſiue corone: ſiue aree circa erraticas ſtellas: nec nō circa fixas viſu notabiles cōgregant̄: q̄ circa solē ꝛ lunā: qm̄ quidē hij orbes e parte māe vapores ſint: e pte forme lumis reflexiones: e pte agētis ſint ꝓpter oecodeſpotias planetaꝝ. Jccirco e colore eorū mām ꝛ agētē pōt mathe^cus^ depzehēdere: ꝛ ita q̄litates quas portēdūt cognoſcēt. Nā vbi rubri martie ſūt oecodeſpotie: vbi nigri vel virides. ſaturnie. vbi v̄ſicolores. mercuriales: vbi limpidi ɔtinuo expoſiti reſolōni venerie vel iouie. ℭ Enun^tum^: XXXVI.

Animaduertende quoq́ʒ ſunt he fixe. que viſu notabiles ſunt. vti vergilie. ſucculę. cetereq́ʒ id genus: nec pretereunde ſunt: que ſimul colligate. plurime ſpectant̄. harūq́ʒ ꝛ colores. ꝛ magnitudines obſeruandi. vbi nāq́ʒ ſplēdidiores ꝛ maiores videntur. ea e parte mūdi ventos ſuſcitāt. ad quam ipſe vergunt.

ℭ Jubet Ptholome' obſeruare ſtellaꝝ fixaꝝ duas ſpēs: De fixis. quādā. n. ſunt viſu notabiles. vt pliades. hyades cetereq́ʒ. q̄s diximus. alie vō ſunt magnitudine ꝛ luce pue: de his dixim' i ꝑ lib' de ꝑmis ingt. vbi ſplēdidiores ac maiores ſpectent̄ vētos ſuſcitāt: ea. vʒ. e regiōe ad quā ipſe v̄gūt. Nā ſi ſeptētriōales ſint inde ventū cōmouēt. ſi meridionales: ēt inde ventū mouēt. Splēdor quidē ineſt pp exhalatiōes igneas. Magnitudo vō ob medij craſſitiē. vt pſpectiui ꝓbāt. ℭ Enun^tum^. XXXVII.

Collecte autem veluti aſelli ac preſepe: ꝛ cetere id genus: ſi in ſereno tempore vix apparuerint: vel ſpiſſe ſpectentur nimis hiemant. Cōtra auteʒ vbi maiuſcule rutileq́ʒ fulſerint: exceſſiuos vētos ſuſcitant.

ℭ Oni grece latine aſini vel aſelli: he ſtelle ſūt q̄ ad ipſuʒ De alijs ꝑſepe ɔſtituūtur. ſunt autem he in cancro: vt Ariſto. ait. Solēt aūt he vix apparere: vel ſpiſſe videri ſolent ob vaporationū plenitudinem. Maiores aūt ꝛ lucidiores pp exhalationes: vt diximus. quare ille himbres: he vētos nunciāt. ſignum iſtud Ariſt. ēt obſeruauit. que e crinitis ſtellis: ac traiectionibus colligūtur: ſigna in proximo li- De cōet^s^ gd Ariſt. bro diximus. Ariſto. tñ de cometis ita ſcribit in libro de ſignis tēporꝫ. Quos aūt cometes egyptij dicūt nō ſolū vētos qn̄ apparēt nunciāt: ſʒ frigora ac gelicidia. Quod quidē eſſe pōt pro tanto: q: ipſe vel ſaturni vel mercurij oecodeſpotiam ſequūtur. Nā lʒ exhalationes ſint: agentis potius portendent qualitates.

ℭ Enun^tum^. XXXVIII.

Nubes ſi vt vellera lane ſpgētur: multe ab oriente: aquam in triduum preſagiēt. Arquus vero: qui quideʒ ſereno tempore apparēt: aquaʒ nūciant: qui vero tempore hyemali ſerenitatem.

ℭ Nubes ille velleribus ꝑſimiles quantum quidem ad De nubibus. corruptiuas cauſas: e vaporibus interdū raris aquoſis proficiſcūtur: quātuʒ aūt ad celeſtem veneriaʒ ſequūtur oecodeſpotiaʒ. Rurſum arquus tēpore ſereno apparēs de arquu tēpus alterari ad humorē portēdit: qn̄ quidē ipſe ex vaporibus emergat. Tēpore vō pluuiatili apparēs ſerenitatē: nā ēt ex exhalationibus ingeneratur: ꝛ inde temporis ad vredines ꝓficiſci nūciat. Hec ſūt que e ptolemeo hinc inde inciſi: ex eo quidem mām aſſumēs: e nobis ipſis formā. Jnnumere ſunt aeris terreq́ʒ mutationes: interdum. n. corone in aere vidētur: interdū ſoles: interdū lune: clypei ardentes: diſcurſus ſtellaꝝ: hymbres: lapides: tonitrua: fulgura: vēti: grandines: niues: pruine: nebule: rores: terremotus: terre hiatus: ꝛ alia multa: que Ariſto. enumerauit in meteoris: vt nos lib. 2°. diximus. Plini' autē in ſcdo hyſtorie: ſigna horū ſpeciatim ptolemeus e corruptiuis cauſis non docuit: qn̄ quidem particularia ꝑdicere nō iubet. Uerum nos ſigna futuri terremotus ab Ariſtotile accepta adyciemus. Eſt ꝛ in celo ſignū pre- Sig̃ terre motus. ceditq́ʒ motu futuro: aut interdiu: aut paulo poſt occaſū ſereno ceu tenuis lince nubis in lōgū porrecte ſpacium: eſt ꝛ in puteis turbidior aqua: nec ſine odoris tedio. Ex illa nubecula ferunt Anaximādrū mileſium lacedemo- Anaximā nijs predixiſſe: vt vrbem ac tecta cuſtodirēt: Jnſtare enī motū terre: ꝛ cum vrbs toto eoꝝ corruit. Et taygeti montis magna ps ad formā puppis eminēs abrupta clade inſuper eaʒ ruina preſſit. Per ſignū vero ab aqua: perhi- Pherecides. bet̄ e pherecidis pythagore doctoris alia ɔiectatio: ſʒ ꝛ

illa diuina. hauſtu aque e puteo preſenſiſſe ac prediꝯiſ/
ſe ibi terremotũ. Hec de aeris qualitatibꝰ tradidiſſe ſa/
tis ſit. Ceterũ vnũ remanet ꝙ ptolemeus ꝑ eclypſes do/
cuit deprehendere euẽtus nõ tm̃ in genere aeriarũ qua/
litatũ: ſed in ceteris q̃ ad hoĩes ſpectant: vt quo ad bona
fortune: aĩ: ac bona nãe. Hic võ per mediocres ſynodos
tm̃ genꝰ verſari in aerijs q̃litatibꝰ ſcribit. Qua e re mihi
nõ pua icreuit ambiguitas: vtrum. vꝫ. ꝑ eiuſmodi medi/
as ſolis ⁊ lune ꝯfigurationes in ceteris oĩbus generibus
recipiant euentus: que genera dixit in eclyſibus. Mihi
aũt omiſſis hinc inde argumẽtis: vt genus i his medijs
deprehẽſuꝫ eẽ recipiẽdũ oĩbus in his: in quibus genus ꝑ
eclypſes ſignificatũ recipi põt: qñ q̃dẽ primo ille maio/
res. he minores ꝓhibent. Ille ꝑmarie. he iminutorie vł
incretorie ſint illaꝝ ſignificationũ. q̃s vles ſignificãt. Scdo vbi
in his mars ſit qualitatis ſignificator: ꝙ occodeſpotes ſit the/
matis: aeris eſtũ nimiũ futuꝝ portẽdet: exuretq; potius
q̃ꝫ calefaciet: quo fit vt ſiccitas multa ſequat: atq; aqua/
rũ inopia. Indeq; infecũditas: eorũq; que ad victuꝫ ne/
ceſſaria ſunt: caritas atq; egeſtas. Ad hec aſpiratiões ipe
halituſq; e terra educti: aerẽ ita ificiẽt. vt ventoꝝ flatus
ſint vel maxĩe validi ſũmũq; in modũ eſtuoſi: exq; eo pe
ſtilentes: ac tabifici: plurima quoq; tonitrua fulminũq;
reiectiões vehemẽtes ⁊ crebre corruſcatiões: ⁊ fulgura
cũ maxĩo horrore: nimbiq; cũ ꝑnis ꝑcelloſi ⁊ noxij. hec
ex ſui ydiotropia in aere portendit. E q̃bus quoq; maria
ꝑter ſolitũ exagitabunt: crebrioraq; ꝯtingẽt naufragia.
tũ a fluctibꝰ. tũ a fulminibꝰ. vniuerſiꝫ aũt flumis erunt
areſcentiora: fonteſq; ꝑmulti prorſus ab hũore deſtituẽ
tur. deniq; aquarũ futura eſt. tũ inopia. tũ inſalubritas:
q̃ppe que nimio ab eſtu corrũpent. Quo fit vt plurima
inde incõmoda mortalibꝰ ꝓuẽtura ſint: ꝓpter vredies
ſiccitates ventorũq; afflatus noxios: ac nõ ſolũ in villa/
ticis atqꝫ agreſtibꝰ rebꝰ. veꝝ domeſticis atqꝫ vrbãis in
tectis: nec colligẽdis mõ frugibꝰ. veꝝ ẽt ipſis in horreis:
vbi repoſite fuerit: ꝓpter tabẽ ac putredinẽ maleficaꝝ
qꝫ beſtiolaꝝ ꝓcreationẽ: q̃ de putrefactiõe ſequet: atqꝫ
hec mala nõ ſolũ ſtabula inficiẽt ſtabulariaqꝫ iumẽta: ſꝫ
armẽtaria ac minores greges: ꝑꝑ inopiam paſtus: ſitum:
eſtum: aeris atqꝫ aquarũ occulto vitia. Ampliꝰ ꝙ ſtella
martis nimiũ incandeſcat: bilẽqꝫ excitet: impetuſqꝫ eiꝰ
in potẽtiores atqꝫ idomitos: rixas exuſcitat: ꝯtẽtiões: ꝑ/
lia: tumultus: ſeditiones. tũ ciuiles. tũ bellicas ac milita
res: diſcordias: ducũqꝫ atqꝫ imꝑantiũ iras: aniorũqꝫ in
tẽꝑatiſſimos motus: e q̃bꝰ ꝓficiſcunt violẽtie: rapine: op
probria: ꝯtumelie: cedes: furta: direptiões vrbiũ: agroꝝ
vaſtitates: ⁊ cetera que in ydiotropia martis diximus.
Qua e re ꝯſtat planetas nõ poſſe aeris ſtatũ ꝑmutare ad
ſui ipſoruꝫ q̃litates: niſi hoĩes ꝑmutent ⁊ quo ad animi.
corporis. ⁊ fortune bona: gn etiaꝫ ⁊ maria. terre fructus.
armẽta. greges. ceteraqꝫ id genus ꝑmutẽt: qñ q̃dẽ aeriꝰ
ſtatus (vt viſuꝫ eſt) ſit cã ꝑmutationũ in ceteris alijs ge
neribꝰ. Simili rõne vbi occodeſpotes hñficus ſit: cũ aeris
ſtatũ ad hñficas ꝑmutet q̃litates: etiã cuncta gnã ex ijs
ad hñficũ ſtatuꝫ ꝓducet: ⁊ ita ſi Ptholomeus ꝑ has me
dias ſolis ⁊ lũe ꝯfiguratões aeris ſtatũ docuit colligere:
ꝓculdubio cetera facile mathe^{ci} ꝯiectabit. tuꝫ ꝑ ea que
hic abſoluit. tũ per ea oĩa que in eclypſibus dixit. vñ col
ligẽdo hec ⁊ illa hẽmus e Ptholomeo ſufficiẽter artem
ꝓdicẽdi tã ꝑ maxĩas ſolis luneqꝫ ſynodos vel oppõnes:
q̃ꝫ ꝑ medias: minimaſqꝫ. Et de medijs minimiſqꝫ ſolis
luneqꝫ ꝯfiguratiõibꝰ nobis dixiſſe ſat ſit. Ceterũ ad ꝯiũ/
ctiões ceteroꝝ planetaꝝ reuertamur: qñ q̃dẽ vires haꝝ
ſint vltime: verũ qꝛ Ptbole. i lib. apotbele. pauca de his
ꝓdidit: ⁊ minora i lib. c. enun^{tor}. Hac i re erit nobis labo
rioſum veritatẽ ingrere. rẽ. n. hãc tã arduã Ptbolomeꝰ
ꝑtermiſit: fortaſſe ꝙ in alijs libris: quos nõ vidimꝰ ſcri/
pſit. Ea tñ q̃ nos ex eiꝰ vbis hicide collegimꝰ adijciemꝰ.

¶ Eiuſdẽ Auguſtini Niphi de calamitatũ noſtrarũ cau
ſis liber q̃rtus.

¶ Enun^{tum} L.

NE pretermittas. c. lix. coniũctio/
nes. In his enim poſita eſt cogni
tio eorum que fiunt in mundo: ⁊
generationis ⁊ corruptionis.

¶ Exceptis ſolis ⁊ lune ꝯiunctionibꝰ. ce
teroꝝ planetaꝝ. c. ⁊. xix. ſũt ꝯiũctiões: vt
enun^{to}. ſo. libri. c. enunciatoꝝ hẽtur. haꝝ ꝯiũctões triũ
ſupioꝝ ſũt ꝑme q̃ diuidunt in maximas: minimas: ⁊ me/
dias: vt iuniores dicũt. Veꝝ anteq̃ꝫ õ his q̃d ſentiat pto
lemeus dicamꝰ: ꝑ q̃te ſint haꝝ viriũ adijciemus. Albu.
itaqꝫ ⁊ eiꝰ ſectatores ꝓcipui Petrus aliacenſis: ⁊ punici
oẽs vires ꝑmarias tribuũt ꝯiũctionibꝰ triũ ſupiorũ: ⁊ ita
mutatiões dogmatũ ſiue ſectaꝝ: regnoꝝ: climatũ: ⁊ oĩuꝫ
q̃ i mũdo h ꝯtingũt: his tanq̃ꝫ poilẽtioribus dedicãt. Sy
nodis aũt luminarium: ſiue eclypticis: ſiue medijs: ſiue
minimis vires iferiores: ac ifirmas aſcribũt. veꝝ coniũ
ctionũ haꝝ iſte ẽ ordo. Minima haꝝ ẽ q̃ ꝯiũgũtur ſatur
nus ⁊ iuppiter ſingulis. xx. annis ſemel. Qui cũ duodeci
es ꝯiũgũtur vnoq̃ꝫ in ſigno. cc. xl. anno ꝯcurrũt i alio tri/
gono: ꝗ q̃ꝫ q̃tuor in trigonis cũ coiuerint. d. cccc. lx. anno
i caput arietis ad ꝯcurrẽdũ redeũt. Eſt igit minima ſin/
gulis. xx. q̃bus duodecies ductis: fit ſcđa in. cc. xl. quibus
q̃ter ductis: fit ſũma. d. cccc. lx. anno i capite arietis. Pri
ma igit ẽ ſingulis. xx. annis. ſcđa ſingulis. cc. xl. tertia in/
ter has poſita ẽ ſaturni ⁊ martis i cãcro ſingulis. xxx. an/
nis. vltima maxĩa ẽ ſaturni ⁊ iouis i capite arietis ſingu
lis. d. cccc. lx. annis ꝑ has oẽs maximas mũdi mutatio/
nes euenire autumãt. Signũ aũt afferũt poſteriores: nã
adã ſexto die factꝰ ẽ trãſactis annis ꝯiũctionis q̃ fuit in
ariete q̃s ꝓceſſiſſe fingũt añ eiꝰ creationẽ. cc. xlv. q̃ re ipſe
ꝓcreatus ẽ ſcđã ꝑmutatiõe ꝯiũctionis ſaturni ⁊ iouis ad
2^{m} trigonũ. q̃. vꝫ. fit i tauro. Adã igit in triplicitate terre
creat. Scđo diluuiũ factũ ẽ ſub ꝯiũctiõe ſaturni ⁊ iouis
i ꝑmis ꝑtibus cãcri. Hec. n. ꝓceſſit ipꝫ. cc. lxxxvij. annis.
Anno ſcđo a diluuio. cc. lxxxix. a ꝯiũctione q̃ ꝓceſſit i can
cro ſem noe ꝑmus genitꝰ genuit arfaxat. Chriſtus vt di/
cũt deꝰ ⁊ hõ ſũmus põtifex ex maria vĩgine natus ãno im
perij octauiani. xxxix. trãſactis de ꝯiũctione facta i arie/
te annis ſex: itaqꝫ ſubſecuta coniũctione i ſagittario xp̃o
erat ãnoꝝ. xiiij. Et qꝛ lõgum ẽ oĩa q̃ dicũt narrare: ſat ſit
hec maxĩa ſubeſſe celo accepiſſe ab eis. Qua e re thema
edũt ad creationẽ mũdi: vbi cãcrũ horoſcopare ferunt.
In ꝯiũctione ſaturni ⁊ iouis q̃ diluuiũ portẽdebat dicũt
arietẽ horoſcopare. In genitura xp̃i petrus i vno lib. dicit
octauũ vĩginis gradũ: in altero 2^{m} libre. Qꝛ vero ꝯiũctio
nes he maximas hẽant vires: argꝰ mouẽtur: ꝙ hi plane/
te tardiores ſunt: ſcđo ꝙ loco ſũt eminẽtiores. Quia eni
ſunt grauiores: videntur q̃ſi i ſolio maieſtateqꝫ ſedere: ce
teri võ fluere ac defluere tãq̃ꝫ leuiores: ac ſubminiſtri. re
ſidẽt. n. reges i curriculis: ſolijſqꝫ. miniſtri võ ⁊ duces ſe
motitãt: tanq̃ꝫ ſubditi: ac ſubſeruiẽtes. Scđo e loci emi
nẽtia: nã ſupiores loco ſũt ẽt viribꝰ ſupiores auctore aue
roe. xij. meta^{ce}. cũ igit ipſi loco ſupemineãt: ⁊ viribꝰ cete
ros exuperabũt. Qua e re dogmata: ſectas: religiones: re
gna: diluuia. portẽta: ⁊ oĩa miracula his tribuũt: ceteris
aũt res leues: faciles: ac quottidianas aſcribũt: qꝛ leues
⁊ quottidiario mouent motu: ſũtqꝫ nobis ꝓximi. Dicũt
ſcđo hec religiõi nr̃e nõ ꝯ̃dicere: qñ q̃dẽ xp̃s fuit hõ: igit
hoĩs ꝯditiões accepit. ⁊ ita vt hoĩes ſubijciunt ſideribꝰ

Pō au/ctoris.

Quot cõ/iũctiones

Pō albu/maſar ⁊/aliorum

Minima

Signum/omnium.

Maxĩus/omnia tri/buunt.

Cõ nrã/religionẽ.

ſic xp̄s ſideribus ſubyci debuit. Sic̄ ⁊ Adā homo fuit.
quare mō hoīum fieri debuit. Diluuiū quoq̨ fuit ex ele
mētis:elmta quoq̨ ſtellis ſubyciunt̄ ⁊ ita diluuiū. Mul
ta alia Petrus aliacenſis: ⁊ aly referunt ad hec:que nos
Impugnatio. omittimus ꝓpter breuitatez. Pace alioꝝ dixerim viri
iſti nec pħant:nec aſtrologant̄:nec theologice ſentiunt.
Qꝛ gdez nō pħent: eo ꝯſtat ꝙ pħi quoꝝ eſt Ptholome⁹:
mundū fuiſſe eternū perpetuūq̨ fore autumāt: ꝙ vō nō
aſtronoment̄ p̄ꝫ vt ex yſdē rōnib⁹: qꝛ tres ſupiores mo
uent̄ velocius: lꝫ tardi⁹circuīāt vt Ariſ.docet.2⁰celi.mō
ꝑ eoꝝ:q velocius mouent̄ ſunt ſubminiſtri eis: q tardi⁹.
declatū aūt eſt 2⁰ celi ꝑ nos ſolē ⁊ lunaz tardius ceteris
moueri:qcqd ſit de circulatiōe.igit̄ ceteri ſunt ſoli ⁊ lūe
miniſtri.Secūdo ꝟtus ꝯſiſtit in medio ⁊ p̄ncipio:vt pħi
declarāt.eſt.n.potētia p̄nci⁹ fere totū:mediū vtriuſq̨ vi
res ꝯprehēdit.Inter ſtellas vō lūa eſt p̄ma ſolq̨ medi⁹:
q̄re ſol ⁊ luna p̄mi ac duces ceteri tribuni ac miniſtri.vt
Ptholo⁹ dixit.Tertio ſol ⁊ luna lumine ceteros exupe
rant: quo vita cunctis exiſtit.vt ſcribit Ariſto.igit̄ ſunt
p̄ores.Quarto ſol eſt regula motuū ceteroꝝ.ꝑ rōne.n.⁊
habitudine ad ſolē mouent̄:nūc recto curſu: nunc ſtant:
nūc repedāt:imo verificato vō motu ſolis: oēs aly facile
accipiunt̄ vt diximus. Quinto planete vires ſumūt e ſo
lis habitu cū eis.nā lucani pollētiores: occidui īfirmio
res. Rurſuz cōbuſti ſunt ꝓſtrati:euaſi quoq̨ ꝯualeſcūt.
Errāt ſcđo multo ampli⁹ pace eoꝝ dixerim: qñ credunt
illā in capite arietis ſingulis.d.ccccl x.ānis factā eſſe ma
ximā.illā ſingulis.xx.minimā.illā mediā ſingulis.ccxl.
vel igit̄ vires he ſibi cōperant: ꝓpter tēpoꝝ dr̄iam. vt il
la maxima:qꝛ in maximo tēpore. Illa minima:qꝛ in mi
nimo.illa media:qꝛ in medio.vel has vires e ſignis ipis
ſubtrahunt: vel a ceteroꝝ planetarū configuratiōibus:
non a tempoꝝ differentia:cū tēpus nec ſit agens:nec pa
tiens.agens.n.tardius agens: vel tardius veniens ad lo
cum ſue actiōis non dicit apud pħos nec maius:nec mi
nus: nec ꝓpter nām ſignoꝝ. Ptholome⁹.n.3.apotheleſ
maton.capite.3.vires ſtellarū eē fortiores ac pleniores.
Tū ꝓpter poſituras quas obtinent in mūdo vt ſi coruz
in ſimilitudinib⁹ ſiue ꝯditionibus ſint in ꝓpriis iuriſdi
tionibus.ſi oriētales.ſi celeres. Tū ꝓpter loca que obti
nēt in themate: vt ſi in cardinib⁹.ſi in ſuccedētib⁹.e nul
lo.n.aſtrologo greco per ſignū: in quo ꝯiunctio ipa fit: ac
cepimus niſi genus euentoꝝ:nō aūt fortitudinē vel pollē
tiā:nec per tarditatē vel velocitatē circuitiōis illius vi
res increſcere dixerūt:vel īminui.Qꝛ ſi iſti has maiores
illas minores velint: ꝓpter configuratiōes ceteroꝝ: nō
igit̄ ille maxime ſemꝑ habende ſunt:imo interdū mini
me erūt pollētiores. Tertio multo amplius hereſicant
dicētes omnia magna ſubyci illis:nec religiōi ꝯtradice
re.hoc.n.nō eſt theologice ſentire:qꝛ vel mundi creatio:
ade ꝓcreatio:diluuiū:xp̄i geneſis fuerūt nālia vel ſupra
nāz.vbi nālia eē dicūt:nō catholice ſentiunt. Ubi ſupra
nālia.illa celo nō ſubycient̄. qñ.n. gēitura rei nō eſt nā
lis:que poſt illā ꝯtingūt:nō erūt nālia:qñ gdē oīa e geni
turis ꝓficiſcant̄.Qua e re ⁊ ſi xp̄s hō fuit: quātū gdē ad
elemētarias qualitates celo ſubyciebat̄:quātū vō ad ce
tera vtꝫ ſubyciat̄: remitto me grauioribus catholicis.
Error albumaſar de fine religionis xp̄iane ⁊ mahometane. Quāobrē Albumaſar p̄nceps hoꝝ fabulantium errauit
de fine xp̄iane religiōis:ac mahometane. vñ et Petrus
aliacenſis tandē ſuſpectus de veritate in lib⁰. de concor
dia:ita ſcribit.lxy.capite. hui⁹ aūt tāti aſtronomi doctri
nam poſſent in hac materia reddere ſuſpectā ea que ſcri
bit eodem li⁰.differētia vltima. tractatus.xxi. vbi ipſe q
erat de ſecta mahometi dicit moram durationis huius
eſſe.cccccl xxxiy.annoꝝ.vltra qđ tempus eam ſatis diu

durāſſe cognoſcimus.Et ad hec manifeſti⁹ erraſſe vide
tur: qꝛ dicit moram legis romanoꝝ.i. chriſtianoꝝ eſſe
M.cccclx.annoꝝ:qui ſunt maximi anni ſolis: vltra qđ
tempus iam multo amplius durauerat: ecce quo modo
ipſemet eſt dubius:cum eoꝝ p̄nceps:cui tantū tribuunt
euidēter errauerit. Et in hac re ſūmopere argutiſſimuz
picū cōmendamus:qui nobiſcū ſentiēs hec oīa ſpreuit:⁊ Cōmēdatio pici.
fabulamēta nūcupauit:cū nec pħiam: nec aſtronomiaz: Scđa pō pici.
nec theologiā ſentiant. Poſt hos inuenimus eos qui ſo
li luneq̨ tantū tribuūt: ceteris vel parū vel nihil:dicen
tes eos eſſe ad mundi ornamentū formatos: quoꝝ vide
tur Ariſto.lꝫ vires etiā fixis aliquas ſaltē vt ſignis aſcri
bat in lib⁰ de ſignis tēpoꝝ. hāc reꝫ picus approbauit ar
gumēto a lucis paruitate. Ptholomeus aūq̨ fixaꝝ: que
ſunt innumere p̄cipit obſeruari rutilas maiores ac limpi
diores.Soluq̨. M.⁊.xxy.magnificiens ceteras ob lu
cis p̄uitatē:nec nō ⁊ corporis modicitatez tāq̄ parū vti
les omittit. Quo fit vt planete ſint parui momenti:quā
do quidē luce parui ſunt. vñ Ariſtoteles in lib⁰.de ſignis
tēpoꝝ inqt.maxima aūt ac p̄ncipaliſſima ſigna ſunt e ſo
le:lunaq̨ quādo quidē luna nocte quaſi ſol eſt. Sed iſti Impugnatio.
pace ſua Ptholomeo aduerſant̄. Nam quinq̨ planetis
dedit vires ſubminiſtras:precepitq̨ iuxta ydiotropias
eoꝝ eſſe animaduertēdas ſp̄es ⁊ euentoꝝ qualitates.ge
nera vō e ſignis ipſis luminarys:ac dominicis. ſpeciem
aūt e ſingulis quinq̨ erraticarū ſtellarum ydiotropys.
Rurſum p̄ſens verbuz inquit.in his.n.poſita eſt cogni
tio eoꝝ que fiunt in mundo: ⁊ generatiōis ⁊ corruptōis.
His itaq̨ omiſſis ad Ptholomei obſeruationez venia
mus. Ptholome⁹:ſi animaduertiſti:que ſcripſimus.Dū Ptholo. obſeruatio
excreſcētias ⁊ īminutiōes ſigtionū eclypticarū obſerua
ri iuſſit:dixit eſſe attēdendas ꝯiūctiōes ſolis ⁊ lune ⁊ op
poſitiōes:nec nō ceteroꝝ planetarū interim caſuras vel
in locis ipſiſmet noxys vel eiſdē hoſtilib⁹. Siīli rōne in
mediocrib⁹ ſolis lune ꝯiunctiōib⁹ oppōnibuſue: ⁊ mini
mis p̄cepit eſſe aniaduertēdas ꝯiunctiōes ⁊ oppōnes ac
ꝯfigurationes ceteroꝝ planetaꝝ caſuras in aliquo angu
loꝝ figure ſexdilatere ad luminaria: vel ſexdilatere ad
locū in quo p̄ceſſit ſolis luneq̨ cōfiguratio: ⁊ ita ceteris
vires tribuit ſaltē ꝓmotiuas vel īminutiuas. Itēq̨ lu
minaria voluit eſſe cauſas gnāles effectrices:ceteras er
raticas particulares.luminaria p̄ncipes. ceteras tribu
nos. Illa p̄ncipalia.hec ſubminiſtras.Ex his oīb⁹ hincin
de collectis colligimus planetas eſſe cauſas p̄ticulares.
luminaria vl̄es.Qua e re vlteri⁹ ꝯtinget planetas nō age
re niſi ſuppoſita actiōe luminariū:qñ gdē (auctore ptolo
lo ⁊ Ariſto.) cā p̄ma magis īfluat vl̄iuſq̨ ꝯcurrat: p̄ticu
laris min⁹ agāt. currat vō p̄ſuppoſita actiōe cāe p̄ꝫ. qua
re in his hoꝝq̨ ꝯfiguratiōib⁹ poſita eſt cognitio eoꝝ q̄
fiūt ⁊ gnōnis ⁊ corruptiōis:p̄ſuppoſita actōe luminariū.
Preſupponit̄ aūt actio vel effectio luminariū dupl̄r: vel
qñ ꝯfiguratōes qnq̨ planetaꝝ ꝯtingūt l fig⁹ ſexdilatere
aliq̄ angulo:cuiuſq̨ ꝯſtituit̄ ad alteꝝ qđ vis luminariū: vl
in aliq̄ āguloꝝ ſexdilatere ꝯſtitute ad locū in q̄ p̄fuit lu
minariū ꝯiūctio vel oppō.docuim⁹.n.dupl̄r fieri ſexdila
terā figurā. vnā gdē accepto p̄n⁰ altero luminare.naz ea
ꝑs q̄ a luminariū altero diſtat ḡdib⁹.xxy.mi⁹.xxx. In p̄⁰
āgulo ꝯſtituit̄ ac plāeta in illa collocat⁹ ad luminare hꝫ
ꝯfiguratōez ſexdiāgulā. Alterā āt accepto p̄n⁰ a loco ipo
in q̄ ꝯiūctio vel oppō p̄fuit. vt ſi oppō vl ꝯiūctio p̄fuiſſꝫ i
p̄te.xv.arietis.p̄m⁹ āgulus erit ī p̄te.vy.⁊ mi⁹.xxx.tau
ri.diſtat.n.ab illa ḡdib⁹.xxy.⁊ mi⁹.xxx.hito aūt p̄n⁰ ha
bitus latus:qđ eſt.xxy.graduū ⁊ mi⁹.xxx.q̄ ducta duo
decies faciūt.ccclx.vt diximus.Coniūctiones igit̄ qnq̨
planetaꝝ ⁊ oppōnes:nec nō ⁊ ꝯfigurationes vt diximus

veras hñt ſecũdarias ⁊ ꝑticulares. Nã ſupponũt vires
cãrũ gnãliũ: ac ꝑcipuarum. eſt aũt h̄ ſuppõ. vt ↄiũctões vel
oppões he q̄ ipſis in locis ↄtingãt: q̄bus emiſerunt ra-
dios vel nũc emittunt luminaria. emittũt aũt vel emiſe-
runt radios in ſingulis angulis ſexdilatere vtriuſq; figu-
re. quare cũ he accidũt in locis illis e luminarib⁹ vel iã
hoſtiliter affectis: vel que nunc ab illis afficiunt̃: vires
hñt: q̄b⁹ deprehẽdunt̃ ea que fiunt: ⁊ ſupra gñõne ac cor-
ruptiõe. vt. n. ſol ⁊ hõ gnãnt hoiem: ita luminaria ⁊ quinq;
erratice eueĩ⁹. vt v̄o hõ hoiez nõ gnãt: niſi actiõe ſolis ꝑ-
ſuppoſita: ita q̄nq; erratice eueĩ⁹ ipos nõ portẽderẽt iuxᷓ
ydiotropias ſuas: niſi ſuppoſitis virib⁹ luminariũ in aliq̄
angulorum ſexdilatere cuiuſuis figure. nõ alr fortaſſe ſex-
dilatera figura erigi põt e crinita ipſa ſtella: qd̄ tuo reli-
quo iudicio. Sũt igr̃ fig̃ q̄tuor hoſtiles: ac malefice: dia-
metra: q̄drilatera: octilatera: ⁊ ſexdilatera: vel qd̄ idẽ ẽ.
diametra. q̄drãgula. octiãgula. ⁊ ſexdiãgla. Dueq; beñfi-
ce vt triãgula ⁊ ſexãgula vl̃ trilatera ⁊ ſexlatera. Prime
ſuſcitatiue ſũt: ac ꝓuocatorie. Scđe v̄o amicabiles ⁊ ↄci-
liatiue. Ulteri⁹ harum. c. ⁊. xix. ↄiũctionuz potiores ſũt ille
triũ ſupiorum: ac portẽta atrociora: ingẽtioraq; ominãtes.
ꝑmo q̄ duo inferiores ſemꝑ ſint fere ſub radijs cõbuſti:
ſemꝑq; virib⁹ attriti: ꝑꝑ ↄiũctionẽ cũ luminarib⁹: ſemꝑ ẽt
vires ſuas colligat ſol. Tres ſupiores ↄ̄ ſint nũc q̄drãgu-
li: nũc diametri. Rurſuz nũc ſexãguli: nunc triãguli. Itẽ
ſaturn⁹ domicilia hꝫ cũ luminariũ domicilijs diametra.
Juppiter triãgula. Mars q̄drãgula. Uen⁹ v̄o ſexãgula.
Mercurius laterales: iccirco vires veneris ⁊ mercurij
parum diſtãt a virib⁹ luminariũ: ꝑꝑ qd̄ Ptholo⁹ 2º. apothe-
leſmatõ. capite ꝑ. obſeruare iubet ꝑ eclypticas ſolis lũe-
q; ↄfiguratiões. 2º. planetarum matutinatiões. vtraſq; ſta-
tiões repedatiões: q̄ñ q̄dẽ ijs in locis ad ſolẽ ↄfiguratio-
nẽ euariẽt: ⁊ ibidẽ. capite 4º. idẽ ꝑcipit. Duorum ãt iferiorum
nihil meminit: eo q̄ vires illorum ībecille ſunt ac attrite.
Qua e re nos ð triũ tm̃ ↄiunctõib⁹ oppõnibuſue: ceteriſ-
q; ↄfiguratõib⁹ ꝑ virib⁹ loquemur. ceterorum ↄfiguratio-
nes omittentes: lꝫ poſſit ſagax mathe^cus in illis idẽ obſer-
uare. Quo fit vt nõ ſine induſtria Ptholo⁹ dixerit nõ eẽ
ꝑtermittẽdas. c. ⁊. xix. ↄiũctiões: ⁊ nõ dixit ꝑncipalr eſſe
obſeruãdas: eo q̄ hñt vires ſubminiſtras ⁊ nõ ꝑmarias.
excepit aũt luminariũ ↄiũctiõez. nã ſol ⁊ luna luminaria
cũ ſint: ac ſingulis mẽſib⁹ coeãt: a planetis ſeiũgere eorum
ↄiunctões voluit: quarũ q̄dẽ obſeruatio gnãliſſima eſt:
quippe cũ ab illis oiuz iudiciorum ꝑn⁹ (vt diximus) ſumã-
tur. Sꝫ h̄ q̄ diximus nõ carent q̄õne. ꝑ°. ꝑrit coire tres
ſupiores iterdũ in loco deiecto ab angulis vtriuſq; figu-
re: erunt ne ↄiunctiões ille vacue nullarũq; viriũ: vĩ. n.
q̄ nõ. vt. n. in minore hoc mũdo corporeq; hũano: nulla
ꝑs fruſtra ieſt: nec capillus nec pilus: nec vnguis: nec cu-
tis: nec cartilago: nec minimus q̄dẽ neruulus: aut vena:
que nõ aliq̄d ꝑſtet: q̄d ſentiẽdũ eſt de ſupiori illo: ac pre-
ſtãtiſſimo corpe: e quo cõia exiſtũt: iccirco ↄiunctio illa
que locis in ipſis ab angulis deiectis ↄtigit: nõ dꝫ eẽ fru-
ſtra. Scđo vĩ argumẽtis phorum h̄ q̄ diximus eſſe vana.
ꝑ°. orbes tres ſupiores ſũt nobiliores. tũ ꝑꝑ magnitudi-
nẽ eorum. nã in maiori q̄to eſt maior v̄tus. tũ ꝑꝑ loci emi-
nẽtiã. reſidẽt. n. in ſolio. Prioritas nãq; loci facit nobili-
tatẽ forme. tũ q̄ʒ ſunt ꝓpores octauo celo: qd̄ eſt nobili⁹
ceteris. magnitudine. motu. ⁊ ſtellarum multitudine. His
oib⁹ ꝑſpicuũ orbes illos tres eſſe ꝑſtabiliores ceteris: or-
bes aũt ſũt finalr ꝑꝑ ſtellas. igit̃ ⁊ ſtelle erũt nobiliores
ac pollẽtiores. Nã qd̄ eſt nobili⁹ eſt ad nobiliorẽ finẽ in-
ſtitutũ. vt Ar. tradit. 3. li°. topico. igit̃ tres erratice ſtelle
ſupiores erũt pollẽtiores: ac ꝑſtabiliores: ⁊ ita e ↄfigura-
tionib⁹ earum maiora ↄtingẽt: eruntq; poti⁹ cetere illis ſub-
miniſtrãtes: q̄ꝫ ↄ̄ ille luminarib⁹ ſubte: ac inſtrumẽtarie.
Sꝫ ↄ̄ argutiſſim⁹ auerroes in. 12. metaph̄. in cõmẽtatio- Auerro. argumẽ.
nib⁹ Ari^cis obijcit di. ſol aũt vĩ ꝑꝑ magnitudinẽ ei⁹: nec
nõ ꝑꝑ vires effectõis in reb⁹: ⁊ ꝑꝑea q̄ ceterarum erratica-
rũ motus ordinant̃ ſm̃ motũ ſolis: vĩ ꝑexcellere oẽs. tri-
bus igit̃ rõnib⁹ ſol vĩ pollentior. Tũ ꝑꝑ ei⁹ corpis molẽ.
eſt. n. maior ceteris. tũ ꝑꝑ vires actiõis in reb⁹. nã pollẽ-
tia lucis vĩ excellere ceteros: agereq; in reb⁹ ipſis plus
alijs. tũ vel maxie q̄ cetere ſtelle. mot⁹ ⁊ vires obtinent
habitudine ad ſolẽ. luna ẽt q̄ʒ nobis appꝫ maior ceteris:
⁊ q̄ʒ vires latiores in nobis exercet. vĩ poſt ſolẽ ordinã-
da. 3°. q̄q; loco erũt ſupiores tres. tũ q̄ʒ e ſolis radijs in-
terdũ libant̃. tũ ꝑꝑ domiciliorum poſiturã. 4° loco erunt
ordinãdi duo iferiores. tũ ꝑꝑ affinitatẽ q̄ã cũ ſole hñt.
tũ q̄ luce ẽt pollẽt. 5°. loco erũt ordinande fixe. he. vꝫ. q̄
rutile ac limpide. viſuq; notabiles ſũt. Hec colligũt ex Soluũt̃ argumẽtorum.
phis. Tũ ad arg^m. ad ꝑ^m dicimus ↄiunctõez illã nõ poſſe
ↄtigere: q̄n cadat in aliq̄ ãgulorum alteri⁹ ſexdilatere figu-
re. nã cũ illi ſint motu tardiores. plurib⁹ dieb⁹ ↄiũcti ſta-
bant. inter quos luminaria: cũ ſint velociora: cito ↄfigura-
bunt̃ cũ eis ſiciũctis: diametra: vel q̄drãgula: vel octiã-
gula. vel ſexdiãgula ↄfiguratiõe. ꝑcipue luna: ⁊ ita vires
ſig̃tionũ morum aſſumunt. Hac. n. rõne ſublimis de⁹ eos fe-
cit motu velociores. vt oib⁹ ſtellis vires ꝑbeãt. Ad 2^m.
Auerroes iter ꝑypa^cos clariſſimus phs igt planetarum or- Auerro.
dinatiõez ad ꝑ^m eẽ ꝑciſez. Inter ſe v̄o eẽ relatiuã. nã vn⁹
orbis aliq̄ rõne ꝑcedit ſolez. aliq̄ v̄o alia eſt illo inferior:
ꝑinde vt equus in ferẽdo onera hoiem exuperat. hõ v̄o
ceteris reb⁹ eum excellit. Sol igit̃ excellit ſtellã ſaturni
excellẽtijs maximis. excellit̃ v̄o rõnib⁹ ꝑuis: oẽs tm̃ rõne
hita ad ꝑ^m mobile ſũt ſimplr̃ iferiores. De his lõgius in
cõmẽtatõib⁹ nr̃is: q̄s. 12. ꝑme phie ſcripſimus: diximus.
nunc v̄o ꝑ aſtrologis ſat ſit dcm̃. Et quoniã quinq; ꝑce-
pit Ptholomeus obſeruari in predictionibus. locũ. vꝫ.
tempus. genus. qualitatẽ. ⁊ plenitudines ac īminutões:
e Ptho⁹ h̄ nõ hẽmus: niſi tm̃ modũ quo ſpẽm deꝑhẽda-
mus: iccirco ꝑ de loco. 2°. de tpe. 3°. de gñe dicemus. alijs De loco.
in enun^cis de ceteris. In ↄiũctiõibus itaq; locus ipſe ſi-
gnũq; ↄiunctiõis obſeruãdũ eſt. In oppõnib⁹ aũt locus
ei⁹ planete: q̄ plurib⁹ iuriſditiõibus eſt iſignitus. vt q̄ in
ↄditiõe: q̄ in thematis cardine pollẽtiori: q̄ in domicilio
ꝓpo: ceteriſq; quas diximus. locus. n. ei⁹ ſignũq; illius
eſt aiaduertẽdũ. In aſpectib⁹ v̄o locus dexter ſemꝑ pre-
ponẽdus. Habito igit̃ loco ꝑncipali ↄſiderãda ſunt loca
ↄfigurata hoſtiliter illi: ac tũc illis ſiue regiõib⁹: ſiue vr-
bibus: ſiue dogmatibus: ſiue regnis: ſiue magr̃atib⁹: ſiue
hoibus ominabunt̃: cũ q̄bus aliqd̄ illorum ſignorum aliqua
rõne ↄuenerit: illis ipſis ↄiũctiões: oppões: ac ↄfigura-
tiões ominabunt̃. ꝑncipalius que ↄueniunt cũ loco cõfi-
gurationis. ſecũdo que cũ loco diametro. tertio que cũ
loco quadrangulo afficiẽtur. Ceterũ in his ita erit dõm:
vt in de eclypſib⁹ diximus. Sꝫ dices cur loca horũ e ꝑti- Dubiũ de loco.
tione climatis nõ colligũtur: vt ille mediocres vel mini- Solo.
me ceterorum luminariũ. Dõm id eſſe: q̄ʒ harũ vires ſunt
tardiores: vt eclypſes ipſe: non aũt frequẽtiores. vbi v̄o
ſũt rare nõ oib⁹ portendũt: niſi q̄b⁹ ꝑ aliquã rõnẽ ↄuene-
rit. Hec de locis. De tpe duplex ẽ rõ: ⁊ q̄ icipiũt ipſarum ſi- De tpe.
gnificatiões: ⁊ q̄to ꝑducẽtur. Prio itaq; de tpe q̄ icipiẽt
agem⁹. Scđo de tpe q̄to ꝑdurabũt. De ꝑ punicus prolo- Pũici põ
mei iterpres i expõne enun^ci. lviij. inq̄t. cũ ſciueris aſcẽſi-
õni ⁊ ſignũ ↄiunctiõis: aſpice q̄d fuerit iter illa loca ex ſi-
gnis: ſignorũq; ꝑtib⁹: poneq; tum ſingulũ ſignũ ãnũ: ꝑtẽ
v̄o ſigni ſm̃ analogiã diuide: ⁊ tũc euẽtus erit. Hec ꝑſe- Impu-
ctio pace ſua nõ vĩ eẽ ad ptolomei obſeruationẽ: ꝑ q̄ ipſe gnatio.
(vt diximus) ſoli ac lune ꝑncipatuz dedit: eiſq; grãdio-

tres ꝛ maiores ſignificatiões aſcribẽs: ↄſtat aũt illoꝝ ſignificatiões nõ ad annũ poſtponi: q̃to minus ceteroꝝ. Scḋo pollẽtiũ cãꝝ nõ ẽ ſero icipe: ſed moꝝ: ſero tñ deſinere. Preterea ptolo⁹ pfectionem docet ſemp facere ex aſcẽte thematis: ei⁹. vꝫ. rei: cui⁹ ẽ thema: vt in geneſi cõſtat. Aſcñs thematis anni nullã hꝫ rõnẽ ad locũ cõiũctionis: igiẽ ab eo non erit pfectio cõſtituẽda.

Albu. pō

Albumaſar hac ĩ re varie loqtur. tñ ingt tps q̃ ſignificatiões ipſe apparebũt: qñ ĩ igneo trigono ↄtingit ↄiũctio: erit vſqꝫ ad tres ↄiũctiones poſt ↄiũctiõis reditũ ad ſignũ trigoni: ĩ qḋ ipſa mutaẽ ↄiũctio. trigono võ ĩ aerio ad q̃tuoꝛ ↄiunctiones. contigit q̃ꝫ vt ſit mutatio ex pte oium vel plurium ſignificationũ ad igneũ trigonum ſm hũc ordinem poſt ſeptẽ ↄiũctiones ab ipſa mutationis hora: in aereis ꝛ terreis poſt q̃tuoꝛ: in aqueis poſt ſex.

Impugnatio

Nec hec pō mihi ſonat: p̃ (vt diximus) qꝛ potẽtiũ cãꝝ nõ ẽ ſero icipe: ſed moꝝ: ſeroqꝫ deſinere. Scḋo ſoli ꝛ lune Ptolo⁹ pncipatũ dedit: cũ ſint cãe vlẽs ꝛ pollẽtiores: qbus ſignificatiões nũq̃ dedit tã ſero. Tertio vñ ſignificationes harũ hñt tãtã tẽpoꝝ apparitionũ poſtpõnẽ: nõ qdẽ e ſignoꝝ idiotropijs: cũ ab his nõ niſi gen⁹ recipiaẽ: ſintqꝫ eadẽ cõparatione ſe habẽtia: ꝛ ad nos ꝛ ad ſe. nõ ẽt e planetaꝝ idiotropijs: cũ oĩb⁹ ĩ triãgularitatib⁹ idiotropie ſint eedeꝫ. Tertio vis haꝝ ↄiũctionũ vł efficaꝝ vel ĩbecilla. ẽ ſi efficaꝝ: moꝝ agere icipiet: nã agẽs potẽs moꝝ agit: ſi ĩbecilla: tũc non poterit diu durare.

Alioꝝ pō

His ꝛ alijs vř pō hec nãli pbō veriſibilis. Sũt alij q ſignificatiões haꝝ moꝝ icipe ferũt: nã he agẽtes ſũt: nos patiẽtes. Pñtibus aũt agẽtib⁹ in mãis: moꝝ eſt actio. Sed hi ſũt ẽt ĩ errore.

Impugnatio

Nam he nec agũt niſi ĩ tpe: ꝛ ita qdẽ agũt: vt nõ ſemp: aut ſtatim: aut paucis poſt mẽſib⁹: anniſue ipſarũ ſignificatiões appareãt: ſed alias lõgiori: alias breuiori tpe agũt: ꝛ ita nõ moꝝ: nec ſemp. Sũt ꝛ alij modi fere inũeri q̃s iuniores fingũt.

Propria ratio.

Mihi võ vř tps apparitionũ nõ eẽ vna rõne colligẽdũ: qñ qdem euẽtus non vna rõne ſint: nam alij ſunt momẽtanei: vt electiões opeꝝ: alij horarij: qui plus vna hora minus q̃ p diẽ apti ſũt icipe: vt morbi ꝛ id genus: alij diarij: q plus vno die minuſqꝫ q̃ mẽſe: vt aeris mutatiões: alij mẽſtrui: q plus vno mẽſe min⁹ q̃ anno: vt bella ꝛ dogmata regnoꝝ alternationes: ꝛ id genus: q̃ fit: vt ſignificatiões ipſe nõ vna ratione apparere icipiãt. Oẽs eni pfectiões ab aſcẽdẽte vſqꝫ in locũ ↄiũctionis ſunt iſtituẽde: qñ qdẽ aſcñs ẽ ortus: pncipiũqꝫ actionis. cõiunctio aũt ẽ agẽs. qñ itaqꝫ pn⁹ actionis ad locũ agẽtis pficiſciẽ: tũc euẽtus erit: ſꝫ nõ vna rõne: in momentaneis võ cuilꝫ ſigno dabim⁹ minutũ vnũ. In horarijs: cuilꝫ ſigno horã. In diarijs cuilꝫ ſigno diẽ. In mẽſtruis cuilꝫ ſigno mẽſem. Sũt. n. ſupiora agẽtia: inferiora mãe: iccirco ad actionẽ cõcurrit vis agẽtis: ꝛ ppẽſio mãe: res que nõ ſũt apte in momẽto fieri: nõ pñt in momẽto icipe: que nõ ĩ die: nec in die apte ſunt icipe. Semp. n. ↄditio regionis rei: ꝛ ipſi⁹ tpis pſupponẽde ſũt. Hec de tpe iceptiõis.

De pduratione.

Albu. pō

De pduratione nũc agẽdũ: qdã iuniores albumaſaris ſectatores dicũt ĩ maximis cõiũctionib⁹ tẽpus pdurationis ſignificatiõis eẽ iuxta numeꝝ ãnoꝝ maximoꝝ: in medijs pro numero ãnoꝝ maioꝝ: in minimis pro numero annorum minorum illius planete qui dux eſt: ꝛ annoꝝ datoꝛ. diffuſe rẽ hãc explanãt.

Impugnatio.

Sed mihi nõ placet: p̊ qꝛ nullus effect⁹ põt excedere pdurareqꝫ plus circuitione ſue cãe: mõ aliq̃ religio: vt illa xp̃i excedit annos oẽs oium planetaꝝ: ac ãnos circulationũ oium illarũ ↄiũctionũ. Scḋo albu. auctor oiũ horũ: tã õ fine ſue ſecte: q̃ nře religiõis euidenter errauit. His ꝛ alijs ſuperfluis omiſſis.

Poſitio ptole.

Ptolo⁹. ij. apotoleſmaton. capite. xiij. dixit ↄfiguratiões ſtellarũ tã diu hẽre vires: q̃ diu ſuccedẽt noue caꝝ cõfigurationes. Ligaẽ. n. ĩ ↄfiguratiõe q̃libet vis q̃dã: q̃ nõ ſoluiẽ: niſi p aduẽtũ alteri⁹: ꝛ ita dicemus ↄfigurationũ erraticoꝝ tam diu pdurare: q̃ diu alie ſuccedẽt vel eorũ iter ſe: vel cũ luminarib⁹. aduenĩẽtib⁹. n. ſecũdis viribus ſoluũtur pme: niſi ↄuenerint vt diximus: hec de tpe.

De gñe

Poſitio eſchidi.

De genere trãſigamus: qꝛ ad genus opꝫ hẽre cognitionẽ oecodeſpotis: iccirco q̃dã de oecodeſpote dicamus. Ioãnes eſchidus oecodeſpotẽ ait eẽ illũ q tũꝫ loco ↄiunctionario tũ aſcñti pẽſt multitudine iuriſdictionũ: pinde vt ĩ eclypſib⁹ ptolomeus iuſſit.

Impugnatio

Sed hec ſunt: tũ ↄ ptolomeum tum ↄ rõnẽ: ↄ ptolomeũ qdẽ: p̊ qꝛ ipſe nõ aſcñs ſemp eſſe obſeruãdũ: ſed iterdũ pcedẽtẽ: interdum ſequẽtẽ angulũ: q̃ꝝ anguloꝝ ĩ ↄiũctionibus nihil meminit. Ad hec lib. c. enũciatoꝝ diẽ. vter eoꝝ ſublimioꝛ ſit vide: ꝛ iuxta nãm illius pnũciato: ecce q̃io vult alteꝝ ↄiunctoꝝ eſſe colligẽdũ tanq̃ oecodeſpotẽ: non aũt aliquẽ extra ſigni conuẽtionẽ. Contrã rationem võ: qꝛ in ſynodis ſolis ꝛ lune oꝫ ſignificatorẽ ex q̃nqꝫ erraticis colligere: tum quia ſol ꝛ luna dñi ſũt toti⁹ (auctore materno) tum qꝛ luminaria ſunt cãe vlẽs gnãtium effectrices: cetere ſtelle pticulares mãm ipſaꝫ ſubminiſtrãtes. tum q̊ e cauſis gnãlib⁹ nõ pueniũt opa: niſi deſignenẽ e pticularib⁹: vt auctoꝛ ẽ Ari. luminaria: vt dixim⁹: gnãles ſũt cãe: q̃nqꝫ erratice pticulares: q̃ e re is dñatoꝛ erit: q in cõiunctione ipa eſt: in eaqꝫ ſublimioꝛ eſt. Ptolo⁹ itaqꝫ cũ in ↄiũctione eẽ dñatorẽ: q aliũ vel alios in eadẽ cõiunctione exuperant: qḋ exuperare grece ẽ cathypertereim h ẽ ſupare: ſed qd p ſupiorẽ ſublimiorẽqꝫ ptoleme⁹ itelligat: non parua eſt q̃õ: pnnicus nãqꝫ interps eũ ſupiorẽ vocat: q ſupiore atqꝫ eminẽtiore breuioris circuli ſui pte ferẽ: nã q ſupiore ferẽ: potioꝛ: atqꝫ (vt ita dicã) pncipalioꝛ in ↄiũctiõe exiſtit: iccirco ab eo ſignificationũ rõ: lexqꝫ capiẽda eſſe vř.

Superare

Impugnatio

Sed hec ſtare nõ pñt: nã nullibi Ptolo⁹ loci eminẽtiaꝫ enumerauit iter planete iuriſditiones: neqꝫ rõne mũdi: neqꝫ rõne thematis. Scḋo ipſe eclypticũ oecodeſpoteꝫ docuit colligere p iuriſditionũ multitudinẽ: igiẽ ꝛ ĩ his cũ nõ magis ſit in vno q̃ in alio. Tertio ſublimitas loci nõ vř iuriſditio: qñ qdẽ ſaturnus ſemp ſit ſupioꝛ loco ceteris: nõ tñ ſemp oecodeſpotes in ↄiũctiõe. Quarto planeta ĩ pte ĩferiori circelli eſt nobis affinioꝛ: igiẽ pollẽti⁹ agit: ꝛ ita vř maioꝛ. Quĩto planete agũt motu ꝛ lumine: lucet aũt magis: ac veloci⁹ moueẽ qñ ĩ pte ĩferiori circelli eſt: q̃ qñ in pte ſupiori: vñ ꝛ velocitatẽ motus Ptolo. enumerat inter pollẽtias planetaꝝ.

Pō greci

Grecus igiẽ auctoꝛ ſine noĩe ĩ ↄiũctione eũ eẽ predominatoreꝫ dicit: q ptes pauciores ſigni diſcurrit: in ↄiũctione plactica: in partilẽ võ eũ q in pte ↄiũctionis plurib⁹ ẽ inſignitus iuriſditionib⁹. In ↄfiguratione aũtẽ q̃drãgula: ceteriſqꝫ id genus eũ oecodeſpotẽ facit: q ptem p dextrã in ↄfiguratione diſcurrit: vbi ptilis ſit: at vbi plactica q paucioribus in ptibus collocaẽ: hec copioſi⁹ diximus in de eclypſibus: vbi mixturã: ꝛ exuperationẽ declarauimus. In diametro ẽt ſuperioꝛ ẽ: q iuriſditionibus ppollet. Ex his vñ gen⁹ colligẽdũ ſit: pſpicuũ. Signũ. n. ipſum in quo oecodeſpotes collocaẽ genus ſubminiſtrat: vel p ipſius ſigni idiotropiam: vel effigiem: vel poſituraꝫ: vel craſim: hec oĩa plen⁹ diximus in de eclypſibus. Hec de genere.

Enunᵗⁱᵐ. II.

Cum ſaturnus iuppiterqꝫ coniungũtur: vter eoꝝ ſublimioꝛ ſit: vide: ac iuxta illius naturã pronunciato. Idẽ etiam in ceteris ſtellis facito.

De ſpẽ

Duo remanebãt. ſ. qua nam rõne ſpẽs ꝛ q̃litas euẽtoꝝ colligi debeat: ꝛ iminutiões ac excreſcẽtie. Recepto ita-

q̃ꝫ genere p ſpẽ obſeruãda eſt ydiotropia oecodeſpotis. Nã iuxta illã eſt pnũciãdũ: ⁊ hꝫ rõnẽ. nã vt in mixto alterũ predñari dꝫ. p cuius q̃litate ſpẽ ac ydiotropia totũ mixtũ ſpẽm ſumat. ſic in themate celi: qḋ vt mixtuꝫ eſt. ydiotropia dñatoris eſt vt q̃litas ſpuales: que thema totũ ad ſe trahit. datq̃ꝫ ſpẽm generi. q̃litatẽq̃ꝫ q̃titati. recepto igiẽ genere a ſigno dñico: ſpẽm ſubminiſtrat oecodeſpotes. De ydiotropijs aũt gnq̃ꝫ planetaruꝫ diximus in lib°. de eclypſib°. hec de ſpẽ. De iminutionib° ac incre

Imminutiones ⁊ crementis mẽtis agamus. Plenitudo itaq̃ꝫ euẽtuũ ſic colligiẽ: vt p videaẽ: ſi ꝯiũctio ſit ptilis latitudine ac lõgitudine: nã hec vires hꝫ plenas. diametrũ vires ſemiplenas: q̃drangula vires ſemiplenas dimidiatas: ſcḋo oecodeſpotes cardinalis eſt pollẽtioꝛ q̃ꝫ in alijs locis: ⁊ in ſuccedẽtib°: pollẽtioꝛ q̃ꝫ in cadẽtibus: ⁊ ita vires amplioꝛes portendit. Tertio he cõiunctiones ſi cadat ĩ angulis ſexdilatere figure: cuius vis plenis vires hñt maioꝛes: ⁊ pollẽtes: vbi in angulis ſemiplenis: imbecillas. Quarto conſiderande ſunt fixe rutile: que cũ loco cõiunctionis oriũtur: vel eidẽ cõfigurantᵘ. Nã iſte ſi malefice ſunt: addunt ad maleficentiã: ⁊ ſi benefice iminuũt: multaq̃ꝫ de ſuis q̃litatibus pmiſcẽtibus. Siſi rõne alij planete conſiderãdi ſunt: nã addũt iminuũtq̃ꝫ pro eoꝝ idiotropijs: ac cõfigurationibus: ſuntq̃ꝫ cetera faciẽda: vt in eclypſibus diximus. Habes igiẽ locũ: tẽpus: genus: ſpẽm: ⁊ plenitudinẽ in ꝯiunctionibus oppõibus: ac quadrãgulis triũ ſupioꝛum: e q̃bus facile eſt in ceteris inferioꝛibus diſcurrere: lꝫ vires illoꝝ ſint attrite ac deſtitute. nõ multumq̃ꝫ mouẽtes. Junioꝛes: ⁊ albumaſar: ⁊ alij multa ſcribũt de hiſ

Quid de alijs q̃ nos vana ⁊ ſupſtitioſa: ⁊ ꝯ phiam: ⁊ ptolomei aſtronomiam reputamus: ea tamẽ que ex ptolomeo collegim° hec ſunt: niſi ipſe deſignatũ de his volumẽ edidiſſet: qḋ nobis eẽt occultũ: qḋ mirum eſſet: nam cum fecerit apotelesmata generalia ⁊ particularia: ſi aliter de his ſentiret: q̃ꝫ de eclypſibus: ipſe ſcripſiſſet. Nimiꝝ igiẽ ſi tot errata ⁊ deliramenta ſcribant: hi qui annuas predictiones faciunt: cum e ptolomei preceptis ſint alieni: tum pp ptolomei difficultateꝫ. tũ pp ipſas eius ineptas tranſlationes: tum vel maxime propter facilitatem doctrine albumaſaris. Et de noſtrarum calamitatum cauſis generalibus dixiſſe ſat ſit ad laudem dei: virginiſq̃ꝫ intacte marie. Amen.

¶ Completum fuiſſe. M.d.iiij. Julij. xx. die.

¶ Eiuſdem. Ad Reuerendiſſimuꝫ eundem Oliuerium Cardinaleꝫ maximum xenicum carmen.

Attalicas veſtes: gemmas: ſcithicoſq̃ꝫ lapillos:
  Et quod in heſperia fert regione tagus:
Uel quod habent arabes: oriens: telluſue ſabea:
  Deniq̃ꝫ vel quicquid fertilis oꝛbis habet:
Non ego: dent alij: quoꝛum imoderatus habendi
  Pectoꝛa agit melius ambitioſus amoꝛ.
Philoſophus qm̃ creſus non viuo: ſed hirus:
  Nam ſic democritus: ſic quoq̃ꝫ diogenes.
Ergo philoſophi quantum dare pauperis: hoc eſt:
  Quod placita capias te rogat ille manu:
Nam tibi quod mittit: tanto ſibi charius auro eſt:
  Eterna eſt quanto res peritura minoꝛ.

¶ Venetijs exactum mandato ⁊ expenſis heredũ quondam nobilis viri domini Octauiani Scoti ciuis Modoctienſis. Per Bonetum Locatellum Bergomẽſem presbyterum. 1505. tertio nonas Aprilis.

Regiſtrum

a	d
Eutbici auguſtini	ſua pocaẽ vel a
¶ Eutbici auguſtini	vero accipe a
¶ Eiuſdeꝫ auguſtini	coloꝛib° tradiẽ
b	e
honoꝛes ⁊ auctoꝛitates	in his figure. xvi.
ſolaris vel lunaris	Rurſum videntur
qui grece decani	ribus defoꝛmis
c	f
¶ Egimus de generi	Ex nigra videaẽ
res nouas: que	ſic xp̃s ſideribus.
ac pollentioꝛes	

FINIS

Cum Priuilegio.